

Programmabegroting

2022

“Koersvast

met de

Toekomstvisie”

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting van de gemeente Valkenswaard voor het jaar 2022. In deze begroting worden financiële en inhoudelijke keuzes gemaakt voor het komende jaar. Om twee redenen is het een bijzondere begroting geworden. Ten eerste is het de laatste begroting van de raadsperiode 2018-2022. Gelet op de gemeenteraadsverkiezingen, hebben wij daarom een sobere begroting voorgelegd om zoveel als mogelijk keuzes over te laten aan een nieuwe gemeenteraad. Daarnaast is het de laatste begroting die geënt is op de Toekomstvisie 2030. De volgende begroting wordt volgens een nieuwe opzet gepresenteerd, waarvoor de Toekomstvisie 2040 het uitgangspunt vormt.

Hoewel de nieuwe keuzes die in deze begroting worden voorgesteld beperkt zijn, blijven we als gemeente nog veel zaken wél doen. Hierbij is onze inzet gericht op het realiseren van de Toekomstvisie 2030 en de thema's sociale cohesie, innovatie en leisure. Majeure programma's zoals Masterplan Centrum, Grootte Heide Dommelland en Bereikbaar Valkenswaard zijn hiervoor ingericht. In transitie naar de Toekomstvisie 2040 blijven we daarmee werken aan een fijne omgeving voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

Het behoeft verder geen uitleg dat het coronavirus ook dit jaar een impact heeft op de voorliggende begroting en de financiële situatie van de gemeente Valkenswaard. De onzekerheid hierover blijft bestaan, maar mede dankzij de financiële steunpakketten vanuit de Rijksoverheid hebben wij als gemeente koers kunnen houden tijdens de coronacrisis. Op die koersvastheid zetten we ook het komende jaar in, met een sobere begroting zodat een nieuwe gemeenteraad haar eigen accenten kan leggen.

We kijken uit de bespreking van deze begroting met uw gemeenteraad.

Burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Voorwoord	33
Inhoudsopgave	55
Inleiding	77
Leeswijzer	99
Toekomstvisie	1111
Financieel Perspectief	1919
1. Wonen	2323
Ruimtelijke ontwikkeling	2424
Infrastructuur	3333
Groen	4040
Duurzaamheid	4343
Projecten	4848
Ontwikkelingen	4949
Wat mag het programma Wonen kosten?	5454
2. Werken	5555
Bedrijvigheid	5656
Onderwijs	6060
Ontwikkelingen	6565
Wat mag het programma Werken kosten?	6767
3. Vrije Tijd	6969
Cultuur	7070
Sport	7373
Recreatie	7676
Projecten	8080
Ontwikkelingen	8080
Wat mag het programma Vrije Tijd kosten?	8383
4. Sociaal Domein	8585
Sociaal Domein	8686
Ontwikkelingen	9696
Wat mag het programma Sociaal Domein kosten?	101101
5. Bestuur & Organisatie	103103
Samenwerking & positionering	104104
Dienstverlening	109109
Veiligheid	117117
Financiën	121121
Ontwikkelingen	124124
Wat mag het programma Bestuur & Organisatie kosten?	128128
Wat mag overhead kosten?	129129
Ontwikkelingen	130130

Wat mag onvoorzien kosten?.....	<u>131</u> 131
Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?.....	<u>132</u> 132
Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?.....	<u>133</u> 133
Ontwikkelingen	<u>133</u> 133
Paragrafen.....	<u>135</u> 135
Lokale heffingen.....	<u>136</u> 136
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	<u>141</u> 141
Onderhoud kapitaalgoederen.....	<u>148</u> 148
Financiering.....	<u>159</u> 159
Bedrijfsvoering	<u>162</u> 162
Verbonden Partijen.....	<u>168</u> 168
Grondbeleid.....	<u>174</u> 174
Subsidieverstreking.....	<u>179</u> 179
Bijlagen.....	<u>181</u> 181
Bijlage 1 gemeentebestuur	<u>182</u> 182
Bijlage 2 overzicht reserves en voorzieningen	<u>183</u> 183
Bijlage 3 ontwikkelingen van reserves en voorzieningen.....	<u>185</u> 185
Bijlage 4 overzicht van baten en lasten	<u>190</u> 190
Bijlage 5 investeringsprogramma	<u>192</u> 192
Bijlage 6 incidentele baten & lasten	<u>193</u> 193
Bijlage 7 EMU-saldo	<u>195</u> 195
Bijlage 8 overzicht van baten en lasten per taakveld	<u>196</u> 196
Colofon.....	<u>199</u> 199

Inleiding

1.1 Programmabegroting 2022-2025

In deze begroting beschrijven we de strategische keuzes voor de toekomst en geven we de aftrap van de jaarlijkse beleids- en planning & controlcyclus van de gemeente Valkenswaard. In de voorliggende begroting presenteren we een definitief meerjarenperspectief voor de periode 2022-2025. Ten opzichte van de begroting van 2021 voegen we aan de meerjarenprogrammabegroting een jaarschijf toe, namelijk het jaar 2025.

In de Nota Kaders 2022-2025 was sprake van een aanzienlijk meerjarig tekort. Het college heeft daarom een aantal bijsturingsvoorstellen gedaan. Tijdens de raadsvergadering waarin de Nota Kaders 2022-2025 werd behandeld, hebben de diverse fracties hier hun verschillende zienswijzen op gegeven. Tegelijkertijd kregen gemeenten in Nederland het bericht over de compensatiemiddelen jeugdzorg. Dit bedrag heeft een dusdanig positief effect op de bandbreedte dat de noodzaak van bijsturingsvoorstellen in een ander daglicht is komen te staan.

Echter, door nieuwe autonome ontwikkelingen blijft de noodzaak tot bijsturen bestaan. Als college hebben we daarom constructief gekeken naar de bij de behandeling van de Nota Kaders 2022-2025 door uw raad geopperde voorstellen en nogmaals de organisatie gevraagd om met haalbare voorstellen te komen.

1.2 Financiële uitgangspunten

Onze uiteindelijke doelstelling? Een structureel sluitende begroting, op basis van integraal financieel beheer. Ook richten we ons op een zorgvuldige en integrale afweging tussen bestaand en nieuw beleid. Dat doen we via een jaarlijkse prioriteitendiscussie binnen de begroting. In de afgelopen periode hebben we de Algemene Reserve voor verschillende doelen aangewend. Zo hebben we onttrekkingen gedaan voor eenmalige uitgaven, om zo nieuw beleid te ontwikkelen met de inzet van tijdelijke capaciteit. Dat deden we bijvoorbeeld voor het actualiseren van bestemmingsplannen, de reconstructie van de Westzijde Markt. Uitgangspunt is dat de reservepositie voldoende is om de risico's die de gemeente loopt af te kunnen dekken. Gezien de druk op de algemene reserve, leggen we in deze begroting de nadruk op wettelijke en autonome ontwikkelingen. Nieuwe ambities zijn op dit moment niet aan de orde, hiervoor is eerst meer duidelijkheid over het verloop van de coronacrisis en de financiële situatie van de gemeente wenselijk.

1.3 Beleidsmatige uitgangspunten

In deze programmabegroting voor 2022 stellen we maatregelen voor waarmee we uitvoering geven aan het collegeprogramma 2018-2022 en aan de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. Met het hoofdlijnenakkoord heeft de gemeenteraad van Valkenswaard nieuwe accenten gegeven aan het beleid van de gemeente. Gezien onze financiële situatie moeten we onze huidige en nieuwe ambities zoveel mogelijk binnen de huidige budgetten uitvoeren. Zeker ook om ruimte te bieden voor een nieuwe gemeenteraad om vanaf het jaar 2022 keuzes te kunnen maken.

Tegelijkertijd blijven de pijlers uit de Toekomstvisie 2030 (sociale cohesie, innovatie, leisure) ook in 2022 de leidende uitgangspunten. Hoewel hier geen grote nieuwe ambities op worden geformuleerd, gaan we wel door met de reeds geplande programma waarmee we de Toekomstvisie 2030 willen realiseren, zoals Bereikbaar Valkenswaard, Grote Heide Dommelland en Transformatie Sociaal Domein. Met deze majeure programma's geven we invulling aan onze ambities en de maatschappelijke opgaven die op onze gemeente afkomen. Uiteraard volgen we de ontwikkelingen rondom het coronavirus hierbij op de voet.

Een aantal van deze programma's loopt al meerjarig. Gelet op de snelle ontwikkelingen in gemeenteland, denk aan de opgave rondom de Regionale Energie Strategie, is het mogelijk dat de komende jaren nieuwe programma's in de gemeentelijke organisatie ontstaan. In het aankomende collegeprogramma worden hier afwegingen in gemaakt, op basis van de nieuwe Toekomstvisie 2040.

Leeswijzer

Nu de status van de programmabegroting en de beleidsmatige en financiële uitgangspunten uiteen zijn gezet, is het tijd nader in te gaan op de inhoud van dit begrotingsboekwerk.

Toekomstvisie

De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en daarmee voor de beleidskeuzes die we maken voor de toekomst. Belangrijke ontwikkelingen hebben invloed op de integrale uitvoering van de Toekomstvisie. Deze ontwikkelingen geven we in dit hoofdstuk bondig weer. Ook relateren we deze ontwikkelingen op heldere wijze aan de Toekomstvisie.

Financieel perspectief

In het financieel perspectief schetsen we op hoofdlijnen de financiële situatie van de gemeente. Hierbij sluiten we aan op de financiële situatie zoals die is geschetst in de Nota Kaders 2022-2025. En verwerken we vervolgens nieuwe ontwikkelingen, om zo te komen tot een actuele financiële bandbreedte voor het jaar 2022 en de periode tot en met 2025.

Programma's

De drie pijlers uit de Toekomstvisie hebben we in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes hebben we vervolgens vertaald naar vijf programma's in de begroting. In de vijf hoofdstukken die volgen op het financieel perspectief staan deze vijf programma's centraal. Per programma hebben we de kaders en beleidslijnen beschreven die nodig zijn om onze doelstellingen te bereiken. In de programma's zijn ook de beoogde maatschappelijke doelen en effecten voor het jaar 2022 opgenomen. Ook geven we de activiteiten weer die moeten bijdragen aan het realiseren van deze doelen en effecten. Voor elk programma geven we antwoord op de drie zogenoemde W-vragen:

- Eerste W-vraag: Wat willen we bereiken? We geven per programma aan welke maatschappelijk effecten en algemene beleidsdoelstellingen we met het betreffende programma voor de burgers en bedrijven willen bereiken.
- Tweede W-vraag: Wat gaan we ervoor doen? We benoemen de speerpunten voor 2022 en geven aan welke activiteiten we willen ontplooiën om de eerste W-vraag te realiseren.
- Derde W-vraag: Wat mag het kosten? Wanneer deze derde W-vraag is beantwoord, stelt de gemeenteraad de benodigde financiële middelen beschikbaar.

De overzichten bestaan uit al gerealiseerde prestaties en onze streefcijfers. Met behulp van de (wettelijke verplichte) prestatie-indicatoren kunnen de gemeenteraad en onze inwoners controleren of het beoogde effect wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Conform de verplicht gestelde kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) hebben we een aantal paragrafen opgenomen waarin we dieper ingaan op een aantal beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en/of zijn belangrijk als we de programmadoelstellingen willen realiseren. Het gaat om de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Ook is er een paragraaf subsidieverstrekking in de begroting opgenomen.

Bijlagen

In de bijlagen hebben we gedetailleerde informatie opgenomen die een nadere achtergrond geeft aan onderwerpen uit de beleidsbegroting of paragrafen.

De in de begroting 2022-2025 opgenomen bedragen zijn weergegeven in € 1.000. In de optellingen van de financiële overzichten kunnen hierdoor afrondingsverschillen worden weergegeven.

Toekomstvisie

Valkenswaard op koers met de Toekomstvisie

In 2011 is de Toekomstvisie 2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en de beleidskeuzes voor de toekomst. De Toekomstvisie kent drie pijlers: Sociale cohesie (van onze dorpen), (inzet op) Innovatie en Leisure (vrijtijdseconomie). De Toekomstvisie is opgesteld in nauwe samenwerking met de Valkenswaardse samenleving. Waarom? Omdat we beleid niet vanuit het gemeentehuis achter een bureau bedenken, maar samen met de bewoners, bedrijven en verenigingen van Valkenswaard.

In de raadsvergadering van 15 juli 2021 heeft de gemeenteraad de Toekomstvisie 2040 in concept aangenomen. De komende periode wordt hier een nadere uitwerking aan gegeven. De nieuwe Toekomstvisie vormt de basis voor de strategische keuzes van de gemeente Valkenswaard, waarbij we uitgaan van een belangrijke rol van Valkenswaard in de Brainport-regio. Door in te zetten op onderscheidende kwaliteiten zoals woonaantrekkelijkheid en vrije tijd, dragen we hieraan bij. In het collegeprogramma 2022-2026 wordt een nadere invulling gegeven aan de Toekomstvisie 2040. Daarbij nemen we ook de beleidscyclus van gemeentelijk beleid en vierjaarlijkse doelstellingen mee. Daarnaast vertalen we ook de Toekomstvisie in de aankomende P&C-cyclus, zodat de aankomende Nota Kaders en Begroting 2023-2026 ook gebaseerd zijn op de herijkte kaders van de gemeenteraad.

Programma's begroting

De Toekomstvisie is in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: op korte termijn zetten we in op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn zetten we in op jonge (Brainport-)gezinnen. Middelen zetten we ook volgens die prioritering in.
- Werken: we zetten vooral in op werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainport-industrie.
- Vrije tijd: we geven een impuls aan verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
- Sociaal Domein: we maken, naast de wettelijke verplichtingen, ook niet-wettelijke keuzes als dat mogelijk is: vooral voor jongere generaties.
- Bestuur & Organisatie: we maken een fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Met het vaststellen van strategische keuzes op vijf thema's hebben we de Toekomstvisie destijds concreter gemaakt, maar het gaat nog steeds om strategische keuzes op hoofdlijnen die verdere uitwerking nodig hebben.

Kansen benutten door samenhang en samenwerking

Samenhang tussen de opgaven is essentieel als we onze Toekomstvisie willen realiseren en de kansen willen verzilveren die er op economisch en maatschappelijk gebied in Valkenswaard bestaan. Om de samenhang tussen projecten en de relatie tussen beleid en uitvoering te vergroten, werken we in Valkenswaard steeds vaker met een aantal majeure projecten. Voorbeelden daarvan zijn Bereikbaar Valkenswaard, de Omgevingswet, De Groote Heide Dommelland, Masterplan Centrum en Transformatie Sociaal Domein.

Vanuit de Toekomstvisie kiezen we voor een aantal strategische projecten die we de komende jaren willen realiseren. Deze projecten zijn ambitieus: inhoudelijk, maar ook financieel. Denk aan het programma Groote Heide Dommelland, de herinrichting van het centrum, verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid en het realiseren van een gezonde duurzame leefomgeving op de as Valkenswaard-Waalre-Eindhoven. Niet alleen een integrale benadering, maar ook samenwerking met derden, zoals met de provincie en waterschap, is noodzakelijk om onze doelen te verwezenlijken. Daarom investeren we in subsidiewerving en lobby en zijn we ons continu bewust van onze afhankelijkheid van partners om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren. Een goede relatie met onze omgeving is dan ook van cruciaal belang voor het succes van Valkenswaard. We zoeken daarbij nadrukkelijk

de samenwerking op met de Brainport-regio. Hier liggen voor Valkenswaard belangrijke groeikansen, bijvoorbeeld op het gebied van woningen voor jongeren en jonge gezinnen en de leisure-economie. We blijven ons focussen op regionale samenwerking waarbij we een actieve rol spelen en een waardevolle bijdrage leveren aan het geheel van de regio.

3.1 Programma Wonen

Woningbouwbeleid werkt!

Relatief gezien wordt er nergens in de regio zo veel gebouwd als in Eindhoven en Valkenswaard! Dit bewijst dat onze inzet op het gebied van woningbouw wordt beloond. In 2022 zetten we dit succes voort. We blijven in volle vaart bouwen, mede gezien de grote woningnood in Nederland en ook de Brainportregio. De nadruk ligt daarbij op de (her)ontwikkeling van terreinen binnen onze bebouwde kom. De transformatie van winkels naar woningen buiten het compact kernwinkelgebied, biedt daarnaast een kans om leegstand tegen te gaan en nieuwe woningen aan Valkenswaard toe te voeren.

Strategie gericht op jongeren en jonge gezinnen

Vergrijzing en ontgroening zijn trends die de bevolkingsomvang nu en in de toekomst beïnvloeden. Deze ontwikkelingen zetten de bestaande sociale structuren onder druk. Om ervoor te zorgen dat het hoge voorzieningenniveau van Valkenswaard in de toekomst behouden kan blijven, is het namelijk belangrijk dat het aantal inwoners minimaal op hetzelfde peil blijft en het liefste groeit. Daarom zetten we in op het behouden en aantrekken van nieuwe inwoners, met name jongeren en jonge gezinnen. Zo ontstaat er meer (sociaal en financieel) draagvlak voor voorzieningen. Bovendien behouden we zo de levendige wijken en de sociale cohesie waardoor onze inwoners zich thuis voelen. We hebben voor een programmatische aanpak gekozen om deze doelen te realiseren. Dat doen we in samenhang met onze andere activiteiten op het gebied van wonen, maar bijvoorbeeld ook in relatie tot kinderopvang en onderwijs. De samenwerking met de Design Academy Eindhoven die we zijn gestart, wordt ook in 2022 voortgezet.

Energietransitie en klimaatadaptatie

Voor een goed thuis is een gezonde en duurzame leefomgeving cruciaal. De gevolgen van klimaatverandering worden steeds beter voelbaar: extreme droogte, overstromingen en hittestress. De gemeenteraad heeft tijdens de behandeling van de meerjarenbegroting 2018-2021 een amendement aangenomen om een duurzaamheidsaanpak te ontwikkelen. Daarnaast stuurt de Rijksoverheid komende jaren steeds meer op energie- en klimaatdoelstellingen. Uiteraard kan de gemeente dit niet alleen. Het is belangrijk dat iedereen, zowel inwoners, bedrijven als maatschappelijke instellingen, meedoet om deze opgave te realiseren. Het college zet daarom deze bestuursperiode stappen met de energietransitie en klimaatadaptatie in Valkenswaard. In 2019 zette Valkenswaard een 'stip op de horizon' over de duurzaamheidskoers. Vervolgens werken we dit ambitiedocument uit in een routekaart. Dit koersdocument concretiseren we in een Programma Duurzaamheid. Hierin laten we zien hoe Valkenswaard gemeente breed en regionaal te werk gaat om onze ambities te realiseren. Daarnaast maken we in MRE-verband werk van onze Regionale Energie Strategie (RES). Daarin geven we als regio aan de Rijksoverheid aan hoe wij bijdragen aan de energietransitie. De focus ligt in 2022 op het uitvoeren van de wettelijke en autonome ontwikkelingen die op de gemeente afkomen.

Gezonde duurzame leefomgeving

De overdracht van de huidige N69-corridor van de provincie naar de gemeente biedt veel kansen voor Valkenswaard. De gemeente Valkenswaard zoekt samen met partners naar mogelijkheden om het gebied opnieuw in te richten. Daarbij kiezen we voor een integrale gebiedsontwikkeling met kwaliteit verhogende maatregelen op het gebied van energietransitie, mobiliteit, natuur, klimaatadaptatie, water en recreatie. Deze gebiedsontwikkeling moet een impuls geven aan de huidige programma's die in Valkenswaard lopen, zoals Groote Heide Dommelland en Masterplan Centrum. Hiervoor zijn we een samenwerking gestart met de gemeenten Waalre, Eindhoven, de provincie Noord-Brabant en de TU Eindhoven. Deze samenwerking richt zich op het delen van kennis, het verbinden van reeds bestaande ambities en het versnellen van projecten. De samenwerking met het OntwerpLab aan de TU/e zorgt voor een extra dimensie die de ontwikkeling van een Gezonde Duurzame Corridor ondersteunt. Het OntwerpLab aan de TU/e is een combinatie van onderwijs, onderzoek en praktijk. Studenten, onderzoekers en professionals dragen bij aan het onderzoek met een focus op innovatieve oplossingen voor de uitdagingen rondom de stedelijke corridor. Ook het HOV-knooppunten in en rond Valkenswaard betrekken we hierbij; een HOV-lijn is wellicht een kostendrager voor de herinrichting van de huidige N69-corridor en het nieuwe tracé vanaf Valkenswaard-Zuid.

Omgevingswet

Valkenswaard staat aan de vooravond van een grote verandering in het fysieke domein: de invoering van de Omgevingswet in (voorlopig) 2022. Deze wet bundelt en moderniseert in één wet alle wetten voor de leefomgeving. Valkenswaard ziet deze Omgevingswet als een kans om de Toekomstvisie te realiseren. Hiervoor ondernemen we een aantal stappen. In een op te stellen Omgevingsvisie beschrijven we onze ambitie voor de leefomgeving van Valkenswaard, waarbij we onze inhoudelijke pijlers (sociale cohesie, innovatie en leisure) verankeren. Daarnaast spreken we af hoe we inwoners meer grip geven op ontwikkelen in hun leefomgeving. We zoeken kansen om goede (ruimtelijke) ontwikkelingen te faciliteren. De gemeente blijft daarbij altijd het algemeen belang dienen. De invoering van de Omgevingswet betekent ook een andere werkwijze voor college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie. Samen spreken we spelregels af over hoe we hiermee omgaan. De ambtelijke organisatie wordt met het programma Sterk in je Werk voorbereid op de nieuwe werkwijze die de Omgevingswet vraagt.

Groen en natuur

In de Brainport-regio onderscheidt Valkenswaard zich als een gemeente waarin je thuiskomt in een prachtige, groene omgeving. Valkenswaard beschikt namelijk over kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden die tot de top van Europa behoren. Onze natuur draagt dus bij aan een prettig woon- en leefklimaat. Thuiskomen in Valkenswaard is voor veel inwoners dan ook thuiskomen in De Grote Heide. Daarom hebben we ook oog voor het groen in de bebouwde kom. Een groene buurt is niet alleen fijner om in te wonen, het draagt ook bij aan het klimaatadaptief maken van onze omgeving. Daarnaast bepaalt de natuur hoe aantrekkelijk we zijn voor toeristen en recreanten. Met het programma de Grote Heide Dommelland willen we de komende jaren projecten ontwikkelen die deze natuur, en daarmee onze leisure-economie, versterken. Verder blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kern als in het buitengebied.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Valkenswaard is belangrijk bij het aantrekken en behouden van nieuwe en bestaande bedrijven en bij het streven een geschikte woonplaats voor jonge gezinnen uit de regio te zijn. De gemeente en de provincie investeren daarom fors in de bereikbaarheid van Valkenswaard. De aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar de beste voorbeelden van. Na jaren van plannen en voorbereiden, wordt hier momenteel hard aan gewerkt. We werken ook aan de projecten van de toekomst. Zo betreft de provincie ons bij de uitwerking van de N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel). Dit pakken we deels als integrale gebiedsontwikkeling op met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van natuur, landschap, water, landbouw en recreatie. Hierbij hebben we afstemming gezocht met de ontwikkelingen die zijn opgenomen in het nog door de raad vast te stellen programma Groote Heide Dommelland.

3.2 Programma Werken

Valkenswaard in de Brainportregio

Goede werkgelegenheid maakt van Valkenswaard een prettig thuis voor bestaande en nieuwe inwoners. In de Toekomstvisie heeft Valkenswaard een heldere ambitie neergezet: in 2030 willen we een lage werkloosheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. De belangrijkste doelstelling is dat zoveel mogelijk inwoners van Valkenswaard een baan hebben. Dit willen we op meerdere manieren bereiken. Een onderscheidend economisch profiel en het toepassen van innovatieve concepten zijn hiervoor cruciaal. We benutten daarbij onze strategische ligging in de Brainport-regio. De afgelopen jaren zijn we intensiever de samenwerking aangegaan in de regio en die lijn zetten we door. Belangrijke partners zijn onder andere Brainport Development en de MRE. Juist in een periode van economische crisis als gevolg van corona, is het belangrijk dat we samenwerken en als één regio optrekken. Bijvoorbeeld om middelen vanuit het Rijk voor economische stimulering voor onze regio binnen te halen, waar ook Valkenswaard van profiteert.

Grenzen aan groei, nieuwe kansen

In het meerjarig economisch beleid staat dat voor de detailhandel, de agrarische sector en de bedrijventerreinen de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn. Soms is er zelfs sprake van teruggang. De gevolgen van de coronacrisis zullen dit proces voor sommige sectoren alleen maar versnellen. In deze sectoren is een sterkere focus op kwaliteit dan ook nodig en mogelijk. Dit economische beleid wordt inmiddels van uitvoering voorzien. Bestaande bedrijven en ondernemers willen we zo goed mogelijk faciliteren. Voor de groei zetten wij voornamelijk in op andere kansrijke economische sectoren in Valkenswaard; de vrijetijdsector en paardensportsector. Met het

Masterplan Centrum zetten we in op een aantrekkelijk en onderscheidend kernwinkelgebied. De beperkingen rondom de stikstofuitstoot kunnen ook voor onzekerheid zorgen bij onze economische ontwikkelingen. Daarom zoeken we naar innovatieve manieren om als koplopergemeente onze economische ambities te realiseren én onze waardevolle natuur te beschermen.

Vrijtidssector

De vrijetijdsector, zoals horeca en recreatieondernemingen, maar ook bungalowparken en bedrijven voor actieve dagrecreatie, is in Valkenswaard en omgeving een stevige economische drager. In het economisch beleid richten we ons, wat groei betreft, vooral op de vrijetijdsector. Dat doen we om twee redenen; Valkenswaard is onderscheidend in de vrijetijdsector en deze sector biedt bij uitstek kansen om werkgelegenheid te verschaffen voor de lokale beroepsbevolking. De vrijetijdsector heeft namelijk relatief arbeidsintensieve werkprocessen en biedt werk aan de Valkenswaardse beroepsbevolking. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Vanwege onze ambities voor de vrijetijdsector is het essentieel om te investeren in de ontwikkeling van de leisurezone. Dit doen we in het kader van het programma De Groote Heide Dommelland. Bestaande en toekomstige ondernemers dagen we daarom uit om te investeren in het gebied. Een neveneffect van goede recreatieve voorzieningen is dat ze Valkenswaard aantrekkelijker maken als woonplaats voor jongeren en jonge gezinnen.

Centrumfunctie behouden

Het is noodzakelijk om op een toekomstgerichte wijze te investeren in ons centrum. Met het Masterplan Centrum zet Valkenswaard in op een compact, aantrekkelijk en onderscheidend winkelcentrum. Daarbij past een afgebakend centrum waarin leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied worden getransformeerd naar woningen. Daarnaast zetten we na de overdracht van de huidige N69 in op een autoluw en groen centrum. De eerste resultaten, zoals de vernieuwede Markt, zijn hiervan al te zien. Tot slot stimuleert Valkenswaard mogelijkheden om de branchering in het centrum te versterken. Onze activiteiten voeren we uit in nauwe samenwerking met het Centrummanagement.

Onderwijs

In Valkenswaard moeten kinderen en jongeren hun talenten optimaal kunnen inzetten en ontwikkelen. De gemeente heeft prachtige wijken en kernen om in op te groeien. Daarom zetten we ons in voor een divers onderwijsaanbod. Hiermee versterken we ook de woonaantrekkelijkheid van Valkenswaard voor jongeren en jonge gezinnen; Valkenswaard als thuis voor een nieuwe generatie. We bouwen aan goede verbindingen tussen het onderwijs en instanties in het sociaal domein, om eventuele problemen bij jongeren zo vroeg mogelijk te voorkomen dan wel te signaleren. Een integrale inzet van onderwijshuisvesting biedt bovendien kansen: verschillende partners samen op één plek waar kinderen en ouders dagelijks komen. Deze kansen willen we waar mogelijk benutten.

Onze inzet blijft dat iedereen kan meedoen op de arbeidsmarkt. Daarom zetten we ook in op scholing voor volwassenen. De snel veranderende arbeidsmarkt betekent dat de competenties die mensen nodig hebben om een beroep te kunnen uitoefenen ook snel veranderen. Door de coronacrisis is deze urgentie alleen maar groter geworden, omdat in sommige sectoren de werkgelegenheid hard is geraakt en er in andere sectoren grote tekorten zijn. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van laaggeletterdheid, waar Valkenswaard tegen strijdt.

3.3 Programma Vrije Tijd

Leisure

De keuze om de gemeente Valkenswaard als leisuregemeente te ontwikkelen, ligt voor de hand. De vrijetijdseconomie is één van de weinige economische groeimogelijkheden voor Valkenswaard. De sector heeft bovendien een grote toegevoegde waarde voor de lokale economie en zorgt voor relatief veel werkgelegenheid die past bij de kenmerken van de Valkenswaardse beroepsbevolking. Tot slot is leisure nog niet geografisch verankerd binnen de regio. Als we hierop focussen leveren we een sterke bijdrage aan het leefklimaat binnen de Brainport-regio. We houden daarbij de ontwikkelingen rondom corona uiteraard in de gaten, evenals de economische gevolgen voor de leisure-economie. Mede op basis hiervan bepalen we de temporisering van onze ambities.

Groote Heide Dommelland

Vanuit het programma Dommelland worden projecten in het buitengebied voorbereid om de natuur, vrijetijdsvoorzieningen en de leisure-economie te versterken. In 2016 hebben we ervoor gekozen om de projecten Leisure-zone, Eurocircuit, Paardenboulevard en N69-Zuid, in samenhang met elkaar en met onze activiteiten in De Groote Heide-samenwerking, onder te brengen in het programma De Groote Heide Dommelland. Hierbij doorlopen we een participatieproces met relevante betrokkenen en brengen we de gemeenteraad in positie. Vanwege de strategische betekenis voor Valkenswaard geven we prioriteit aan het uitwerken van deze projecten. Door deze projecten in samenhang met elkaar te ontwikkelen, creëren we dus een grote meerwaarde. Ook willen we nieuwe, ecologische verbindingen leggen om de natuurkwaliteit van het buitengebied te versterken. Daarnaast willen we de Leisure-zone en de Paardenboulevard verder ontwikkelen. Daarvoor gebruiken we innovatieve concepten en we laten de ontwikkeling uiteraard op een duurzame manier plaatsvinden. Valkenswaard kan deze ambities niet alleen realiseren, daarom werken we samen met ondernemers en medeoverheden. Een voorbeeld hiervan is de BGTS-Samenwerking, die deze bestuursperiode wordt geïntensiveerd. Tot slot zetten we deze bestuursperiode in op de doorontwikkeling van evenementen die het merkprofiel van Valkenswaard mede bepalen.

Sterke voorzieningen

Sterke vrijetijdsvoorzieningen zijn essentieel voor de sociale cohesie in Valkenswaard. Door sterke vrijetijdsvoorzieningen kunnen onze inwoners meedoen en elkaar ontmoeten. Ze kunnen zich ontwikkelen en worden uitgedaagd. Ook versterken we zo onze woonaantrekkelijkheid en de sociale cohesie binnen onze dorpen én stimuleren we de transformatie in het sociaal domein. Het huidige beleidskader werken we deze bestuursperiode uit in jaarlijkse uitvoeringsnota's. Dat doen we samen met verenigingen en andere betrokkenen. Daarbij staat de ontwikkeling centraal van 'we gaan sporten' naar 'we gaan bewegen'. Daarnaast leggen we een sterkere verbinding met het sociaal domein, omdat een gezonde levensstijl preventief werkt. Naast jeugd, volwassenen en ouderen zetten we het sport- en beweegbeleid ook in om mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking te activeren. Naast sporten en bewegen is cultuur een mooie manier waarop inwoners kunnen meedoen en elkaar kunnen ontmoeten. In het nieuwe cultuurbeleid zetten we in op ontwikkeling van inwoners door cultuurdeelname, het verbreden van hun kijk op de wereld en het mogelijk maken om mee te doen in Valkenswaard.

3.4 Programma Sociaal Domein

Groeien, meedoen, thuishomen

In Valkenswaard moet iedereen naar eigen vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. Waar nodig ontvangen zij hiervoor toerusting en ondersteuning. Hiervoor gebruiken we zoveel mogelijk de kracht van diezelfde samenleving. Dat betekent wel dat we als gemeente een andere houding aannemen richting onze inwoners en de talrijke initiatieven op het gebied van zorg, welzijn en ondersteuning: we maken een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Uitgangspunten zijn actieve deelname aan de maatschappij, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Daarbij staan de leefwereld en de mens centraal en niet het systeem. Mensen die het echt nodig hebben, kunnen blijven rekenen op passende ondersteuning die aansluit op hun behoeften en mogelijkheden. Centraal uitgangspunt is dat onze inzet bijdraagt aan de door ons gewenste, maatschappelijke effecten en de hieraan gekoppelde doelen. Onze inzet moet doeltreffend en doelmatig zijn en passend binnen de bestaande regelgeving (rechtmatig) en de financiële kaders. Om dit te bereiken, gaan we scherper richting bepalen en strakker sturen: waar kunnen we het verschil maken, welke rol vraagt dit van ons en welke opgaven hebben prioriteit?

Programma Sociaal Domein

Om onze doelen te bereiken, heeft de gemeenteraad in 2019 een programma Transformatie Sociaal Domein 2019-2022 vastgesteld. Voor dit programma wordt jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld, dat bestaat uit verschillende projecten. Hiermee verbeteren we de ondersteuning van onze inwoners en bieden we een antwoord op de toename van de jaarlijkse uitgaven voor Wmo en Jeugdhulp.

Het doel: in 2022 participeren meer inwoners uit Valkenswaard autonoom en zelfstandig, naar vermogen en behoefte. Om dit effect te bereiken, hanteren we drie subdoelen: meer inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning, meer inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving (leefbaarheid) en meer jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien. We werken langs zes programmalijnen: vrij toegankelijke voorzieningen, toegang, tweedelijns voorzieningen, wonen, veiligheid en monitoring. Daarbij zet Valkenswaard ook in op het voorkomen van schulden

en armoede. De gemeente voorziet in toegankelijke schuldhulpverlening en verborgen armoede wordt proactief opgespoord. Een actieve samenleving is ook meedoen in een inclusieve samenleving.

Het beleid is erop gericht dat verschillende groepen elkaar kunnen ontmoeten en meedoen. Dat geldt ook voor onze inwoners met een beperking. Deze bestuursperiode wordt de uitvoeringsnota Toegankelijk Valkenswaard uitgevoerd.

Tekorten sociaal domein

De jaarlijkse tekorten in het sociaal domein zijn mede aanleiding voor de noodzaak tot herijking en transformatie van het sociaal domein. Als gemeente geven we sinds 2015 jaarlijks fors meer uit dan dat we van het Rijk voor deze taken ontvangen. Deze tekorten hebben we de afgelopen jaren nog kunnen opvangen vanuit onze algemene reserve en de financiële bandbreedte. De algemene reserve raakt echter uitgeput en de investeringen in andere domeinen, zoals het fysieke domein, komen hierdoor in de knel. Het jaarlijks stijgende uitgavenpatroon moet gekeerd worden. Het doel van ons beleid is dan ook tweeledig: enerzijds de realisatie van onze Toekomstvisie Sociaal Domein 2030, anderzijds ervoor zorgen dat er een financieel gezonde situatie ontstaat. In de afgelopen jaarrekening constateerden we dat de gemeente meer grip heeft gekregen op het sociaal domein, dat zetten we in 2022 graag voort.

3.5 Programma Bestuur & Organisatie

Citymarketing

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Met citymarketing brengen we verdere focus aan in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren. Dat deden ze bijvoorbeeld met reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio en met nieuwe evenementen, zoals de succesvolle Wandelweek. Op deze manier zetten we ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is, als gevolg van een raadsbesluit, een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2022 zal de stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden.

A2-samenwerking en bestuurlijke toekomst

De huidige samenwerking tussen de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard loopt via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), waarin sinds 1 januari 2017 alle bedrijfsvoeringstaken en taken op het gebied van werk & inkomen zijn samengevoegd. Het doel van deze samenwerking is het verminderen van de kwetsbaarheid. Sinds eind 2016 voeren de drie gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard een gesprek over het toekomstperspectief van de samenwerking tussen de drie gemeenten; ook wel de 'stip op de horizon' genoemd. Hiervoor zijn een drietal sporen doorlopen: 1) evaluatie van de GRSA2 (opgeleverd op 1 december 2018), 2) bestuurlijke ronde over de stip op de horizon, 3) inzicht in de maatschappelijke opgaven en schalen van samenwerking per gemeente (opgeleverd in mei 2019). De gemeenteraad heeft op 5 maart 2020 een amendement aangenomen waarbij de gemeenteraad een opiniërende bijeenkomst organiseert. Daarin wordt het procesvoorstel verder uitgewerkt naar een procesvoorstel over de "bestuurlijke toekomst van de gemeente Valkenswaard". Het einde van bovengenoemd procesvoorstel bepaalt ook het tijdstip van het besluit over de stip op de horizon. Ook de gemeenteraden van de andere A2-gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende hebben een besluit genomen op basis waarvan het initiatief voor het vervolgproces bij de gemeenteraden ligt.

Nieuwe rol gemeente

Valkenswaard kiest voor participatie van haar inwoners en biedt ruimte aan de samenleving. Dat vraagt om een andere houding van de gemeente. Het rapport Burgerkracht is het leidende principe voor participatievraagstukken in Valkenswaard. We gaan ons heroriënteren op de rollen van het bestuur, de organisatie en de samenleving om de participatiedoelen te bereiken. De methodiek van

de gemeente Peel en Maas kan hiervoor als voorbeeld dienen. De gemeente bepaalt haar prioriteiten in haar eigen rol vanuit de Toekomstvisie 2030. Daarbij hoort ook, in het verlengde van de invoering van de Omgevingswet, het realiseren van een transformatie van limitatieve naar doelgerichte regelgeving.

Sterk in je werk

In 2015 begonnen we, samen met onze medewerkers, aan de vertaling van de maatschappelijke ontwikkelingen en onze Toekomstvisie naar kernwaarden. Deze kernwaarden zijn belangrijk voor het handelen van onze medewerkers en hebben we aangejaagd met het organisatieontwikkelproces Sterk in je werk. Sterk in je werk is daarmee voor iedere medewerker een richtsnoer voor het handelen geworden. Op deze manier is niet alleen onze omgeving voortdurend in beweging, maar zorgen we er ook voor dat de organisatie ontwikkelingen en trends tijdig aan ziet komen en erop anticipeert. Onderdeel van Sterk in je werk is een investering in het strategisch personeelsbeleid. Daarvoor heeft de gemeenteraad, als onderdeel van de motie Organisatie op orde, in de Nota Kaders 2016-2019 middelen beschikbaar gesteld. Als gevolg van dit strategisch personeelsbeleid zal de organisatie de komende jaren worden vernieuwd en verjongd. Sterk in je werk is omgezet naar een programmastructuur en wordt in 2022 verder uitgevoerd.

Financieel Perspectief

Financieel perspectief bandbreedte 2022-2025

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
Bandbreedte meerjaren begroting 2021	258	582	898	802
Mutaties algemene uitkering (circulaires sept 2020, dec 2020, mei 2021)	764	-109	-329	-470
Structurele wijzigingen uit nota Kaders	-2.818	-2.362	-2.210	-2.212
Structurele wijzigingen uit Berap	-448	-448	-448	-448
Actualisatie salarisbegroting	-240	-240	-240	-240
Actualisatie investeringsprogramma, rente en kapitaallasten	146	-147	-64	31
Actualisatie reserves en voorzieningen	-19	7	7	7
Indexering OZB	123	123	123	123
<i>Nieuwe autonome ontwikkelingen</i>				
<u>Programma 1 Wonen</u>				
Correctie in JR 2020 gemelde nadeel bouwleges	75	75	75	75
Bestemmingsplan Eurocircuit	-99			
<u>Programma 3 Vrije tijd</u>				
Verhoging inkomsten Subsidie overgangsregeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK)	50	50	50	50
Realisatie kleedkamers en clubhuis Rugbyclub The Vets		-18	-18	-18
Kostprijsdekkende huur De vets		11	11	11
<u>Programma 4 Sociaal domein</u>				
Ontwikkeling BUIG/Participatiebudget	75	75	75	75
Tariefstijging sociaal medische advisering	-24	-31	-31	-31
<u>Programma 5 Bestuur & organisatie</u>				
Uitvoering rechtspositie raadsleden	-38	-38	-38	-38
Verhoging budget voorlichting	-10	-10	-10	-10
<u>Algemene middelen</u>				
Middelen obv arbitrageuitspraak jeugdzorg				
Incidentele middelen jeugdzorg 2022	1.933			
Middelen jeugdzorg nav arbitrage commissie		2.138	2.006	1.849
Bandbreedte meerjaren begroting 2022-2025	-272	-342	-142	-443
<i>Bijsturingsvoorstellen</i>				
Indexeren tarieven verhuur sportaccommodaties	10	10	10	10
Structureel verlagen post onvoorzien naar 50.000	75	75	75	75
Andere ambtelijke inzet tbv Bereikbaar Valkenswaard	60	60	100	100
Parkeertarieven verhogen met 1,5%	11	11	11	11
Taakstelling op de post overige algemene kosten	50	50	50	50
Totaal bijsturingsvoorstellen	206	206	246	246
Bandbreedte na bijsturingsvoorstellen meerjaren begroting 2022-2025	-66	-136	104	-197
<i>Septemercirculaire 2021</i>				
Mutaties algemene uitkering (circulaire sept 2021)	2.419	2.132	2.145	2.897
Versterking algemene reserve	-1.483	-1.126	-1.379	-1.830
	936	1.006	766	1.067
Bandbreedte na septemercirculaire 2021	870	870	870	870
<i>Eliminatie incidentele baten en lasten</i>	372	562	303	265
Bandbreedte structurele posten meerjaren begroting 2022-2025	1.242	1.432	1.173	1.135
<i>Provinciale begrotingsrichtlijn voorzichtigheid middelen jeugdzorg</i>	-	-534	-502	-462
<i>Toetsingskader provinciale begrotingsrichtlijn</i>	1.242	898	671	673

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Specificatie autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in Nota Kadern</i>				
<u>Programma 1 Wonen</u>				
Vervanging Tractie	51	-34	32	-216
Dekking mutatie reserve Tractie	-51	34	-32	216
WAB Ergon	-14	-14	-14	-14
Vorbereidingskrediet St Antoniusstraat (krediet van € 50.000)	-	-10	-10	-10
Speelvoorzieningen	39	-16	11	-64
Dekking mutatie reserve Speelvoorzieningen	-39	16	-11	64
1,55 FTE Ruimtelijke ontwikkeling	-125	-125	-125	-125
Dekking uit anterieure inkomsten en legesinkomsten	50	50	50	50
Gemeentelijk woningbezit	-20	-20	-20	-20
Boodschappenmand	-5	-6	-7	-7
Uitvoering Klimaatakkoord	-70	-70	-70	-70
1,2 fte cluster Milieu en Duurzaamheid	-98	-98	-98	-98
Inventarisatie Milieu	-15	-	-	-
Milieudiensten (structureel effect jaarrekening)	-39	-39	-39	-39
Bouwvergunningen (structureel effect jaarrekening)	-75	-75	-75	-75
Proceskosten (inhuur expertise t.b.v.) parkeerbeleid en parkeernormering	-35	-	-	-
subtotaal programma 1	-446	-407	-408	-408
<u>Programma 2 Werken</u>				
Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius	-38	-38	-38	-
Dekking inzet bestemmingsreserve Onderwijs	60	-	-	-
Tijdelijke huisvesting voor de nieuwbouw van De Pionier in 2022 en 2023	-250	-250	-	-
Dekking vanuit vrijval kapitaallasten nieuwbouw De Pionier	180	178	-	-
Huurinkomsten kinderopvang in schoolgebouwen	-	45	45	45
Lokaal educatieve agenda (structureel effect jaarrekening)	20	20	20	20
subtotaal programma 2	-28	-45	27	65
<u>Programma 3 Vrije Tijd</u>				
MIP buitensportvoorzieningen	12	20	31	6
Subsidie Regiodeal Hockeyvelden	20	20	20	20
Stichting kermiscommissie Borkel en Schaft	-2	-2	-2	-2
Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie Bibliotheek De Kempen	-27	-27	-27	-27
Correctie basis subsidiebedrag meerjarige subsidie Theater De Hofnar	-17	-29	-32	-46
Dekking correctie basis subsidiebedrag meerjarige subsidie Theater De Hofnar (budget vormings- en ontwikkelingswerk)	17	29	31	31
Correctie basis subsidiebedrag Theaterfestival Valvald'rie, opening van het culturele seizoen	-18	-18	-18	-18
Dekking subsidie Theaterfestival Valvald'rie (budget vormings- en ontwikkelingswerk)	14	2	-	-
Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie VOS a.g.v. vijfjarige licentie door Commissariaat voor de Media	-10	-12	-12	-13
subtotaal programma 3	-11	-17	-9	-49
<u>Programma 4 Sociaal domein</u>				
<i>Individuele voorzieningen</i>				
Kostenstijging hulp bij het huishouden door prijsstijging	-419	-419	-419	-419
Bijstelling budget ivm lagere opbrengsten Eigen bijdragen HH	-180	-180	-180	-180
inkomensscreening HH	32	32	32	32
Structureel effect abonnementstarief Kosten naar draagkracht HH	145	145	145	145
Kostenstijging Begeleiding	-587	-587	-587	-587
Niet realiseren besparing begeleiding/dagbesteding	-300	-100	-	-
Schuldhelpverlening	-18	-18	-18	-18
Toename uitgaven jeugdhulp	-130	-130	-130	-130
<i>Uitvoeringskosten</i>				
Extra formatie Sociaal Team	-55	-55	-55	-55
Dekking uit budget 'Investering Wvvggz en verwarde personen' NK 2020 e.v.	15	15	-	-
Niet realiseren ombuiging Efficiency inhuur/inzet medewerkers Sociaal Team	-300	-300	-300	-300
Sociale kaart - Oog voor Iedereen	-5	-10	-20	-20
Dekking sociale kaart uit vroegsignalering	5	10	-	-
Hogere jaarlijkse bijdrage Samen voor Jeugd	-83	-83	-83	-83
Indexatie intensieve sturingsrelaties Sociaal domein	-70	-70	-70	-70
Dekking: Innovatiebudget Sociaal Domein	70	70	70	70
Verbonden partijen: GGD	-4	-4	-4	-4
subtotaal programma 4	-1.884	-1.684	-1.619	-1.619

Vervolg specificatie autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in Nota Kaders

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<u>Programma 5 Bestuur & organisatie</u>				
Teamleider Dommelstroom Interventie Team (DIT)	-9	-9	-9	-9
Gemeentelijke Bijdrage Taskforce RIEC	-14	-14	-14	-14
Inspectie brandkranen	-10	-10	-10	-10
Inwerkprogramma nieuwe raad	-32	-	-	-
Correctie \Structurele subsidie Stichting Dorpshuis Borkel en Schaft	-9	-9	-9	-9
Correctie basis subsidie wijkcommissies Kerkackers en Turfberg	-	-23	-23	-23
Project Veiligheid bloemencorsobouwlocaties	-8	-20	-20	-20
Bijdrage VNG	-7	-7	-7	-7
Burenhulp wijken	-20	-20	-20	-20
Herijking toekomstvisie	-20	-	-	-
Verbonden partijen: VRBZO	-28	-28	-28	-28
subtotaal programma 5	-157	-140	-140	-140
<u>Overhead</u>				
Verbonden partij: GRSA2	-330	-101	-101	-101
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Reeël begroten kapitaallasten	18	2	-	-
Areaaluitbreiding OZB	20	30	40	40
subtotaal overhead en algemene dekkingsmiddelen	-292	-69	-61	-61
Totaal Autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in Nota Kaders	-2.818	-2.362	-2.210	-2.212

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<u>Specificatie autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in Berap</u>				
<u>Programma 2 Werken</u>				
Prijsindexering doordecentralisatievergoeding Ons Middelbaar Onderwijs	-156	-156	-156	-156
<u>Programma 4 Sociaal Domein</u>				
Jeugd ambulante met verblijf	-93	-93	-93	-93
Jeugd PGB	-27	-27	-27	-27
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	-150	-150	-150	-150
<u>Overhead</u>				
Schoonmaak gemeentelijke panden	-22	-22	-22	-22
Totaal Autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in Berap	-448	-448	-448	-448

1. Wonen

Product	Portefeuillehouder	Team
Ruimtelijke ontwikkeling	C. Marchal	Ruimtelijk beleid
Infrastructuur	C. Marchal	Ruimtelijk beleid
Groen	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Duurzaamheid	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid

Ruimtelijke ontwikkeling

Toekomstvisie

Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan een vitale gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

Vergrijzing en ontgroening hebben grote gevolgen voor de bevolkingsopbouw en -omvang. Ook hebben ze sterke invloed op het draagvlak onder onze voorzieningen en de aantrekkingskracht van Valkenswaard als woongemeente. Daarom leggen wij in onze Toekomstvisie het accent op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Sinds 2013 willen we jongeren vooral aan ons binden door te voorzien in voldoende, betaalbare startershuisvesting. Tegelijkertijd wordt de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat niet alleen bepaald door het woningaanbod, zeker niet als we kijken naar de behoeften van jonge gezinnen. Voorzieningen op het gebied van onderwijs, kinderopvang, sportaccommodaties, culturele voorzieningen en bereikbaarheid spelen ook een belangrijke rol. Met onze reguliere activiteiten zetten we dan ook in op alle aspecten die belangrijk zijn voor jongeren en jonge gezinnen. Uiteraard verliezen we onze ouderen niet uit het oog. Voor hen is het belangrijk om zo lang mogelijk op een prettige manier thuis te kunnen blijven wonen: in een woning die geschikt is voor hun situatie. Daarom willen we voldoende levensloopbestendige woningen bouwen voor ouderen. Op die manier ontstaat er via doorstroming bovendien weer woningaanbod voor jonge gezinnen.

In de Toekomstvisie kiezen we voor participatie in beleid en communicatie. Dat doen we met het oog op de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingswet is de grootste wetgevingsoperatie sinds het tot stand komen van de Grondwet. De wet wordt, gezien de overdracht van bevoegdheden, ook wel de vierde decentralisatie genoemd. De invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2022 heeft een grote impact op al het beleid voor de fysieke leefomgeving. Zowel de gemeente als de gemeenschap krijgt meer ruimte om eigen keuzes te maken en de rol van de samenleving wordt groter bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat niet alleen om een overdracht van verantwoordelijkheden, maar ook om een verandering van filosofie, werkwijze en uiteindelijk een verandering van de opstelling van de gemeente.

Beleid

Wonen

In de afgelopen periode hebben we relatief veel nieuwbouw gerealiseerd, waardoor onze bevolking is gegroeid. Ook hebben we de ontgroening van onze gemeente weten om te buigen naar een vergroening. Hiermee zetten we een belangrijke ambitie van onze toekomstvisie kracht bij. We willen starters op de woningmarkt in Valkenswaard houden en jonge gezinnen naar Valkenswaard halen. Daarnaast komen er steeds meer oudere eenpersoonshuishoudens. Het in 2021 afgeronde onderzoek naar de vraag en het aanbod op het gebied van wonen en zorg laat zien dat eronder ouderen een grote behoefte is aan geclusterde woonvormen. Rekening houdend met de vergrijzing en de toename van het aantal oudere eenpersoonshuishoudens neemt die vraag nog verder toe tot 2040. De reden voor deze groeiende vraag ligt deels in de veranderingen in het sociaal domein. Door de landelijke scheiding van wonen en zorg hebben ouderen meer behoefte gekregen aan wonen in een veilige, geclusterde omgeving met voorzieningen en ontmoetingsmogelijkheden in de nabije omgeving. Dit zorgt voor grote uitdagingen op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn. Omdat het woningbouwprogramma niet de gemeentelijke en landelijke tekorten weg kan nemen die er momenteel voor verschillende doelgroepen op de woningmarkt zijn.

Woningbouw is één van de weinige alternatieven voor de leegstand in de detailhandel en horeca. Als we deze functies vooral buiten het compacte centrum met woningbouw her-ontwikkelen, kan het aantal m² detailhandel of horeca worden teruggebracht naar een omvang die volgens de huidige maatstaven beter past bij de schaal van Valkenswaard. Dit sluit aan bij het beleid van de provincie Noord-Brabant, die met de Brabantse Agenda Wonen meer wil sturen op kwaliteit in plaats van op

kwantiteit. In de Brabantse Agenda Wonen geeft de provincie gemeenten ruim baan aan het transformeren en herontwikkelen van binnenstedelijke locaties. Door het juridisch-ruimtelijke kader is het tegelijkertijd lastig om te voorzien in voldoende sociale woningbouw. De vraag naar grondgebonden sociale huurwoningen is groot: ook, of misschien wel juist, onder jongeren. Want de betaalbaarheid van koopwoningen voor jongeren staat sterk onder druk, ondanks het gegeven dat Valkenswaard met een verruiming van de voorwaarden voor de starterslening jongeren tegemoetkomt in het koopsegment. Een deel van de jongeren blijft aangewezen op de sociale huurvoorraad.

De bevolkings- en huishoudensprognose van de provincie biedt ruimte voor nieuwe woningbouwontwikkelingen, wat belangrijk is om de kwaliteit van de leefomgeving in Valkenswaard op peil te houden. Dat geldt ook voor de kern Borkel en Schaft, waar we bijvoorbeeld het draagvlak voor de basisschoolvoorziening nadrukkelijk willen vergroten. Op korte termijn is het vooral belangrijk dat we woningen realiseren om aan de grote marktvrage te voldoen. Op middellange en lange termijn is het belangrijk om een goede balans te creëren in de typen woningen die we realiseren. Bovendien vragen de grote tekorten voor de verschillende doelgroepen om slimme keuzes waarmee we meerdere doelgroepen tegelijk kunnen bedienen, nu en in de toekomst. Aan de hand van het onderzoek wonen en zorg en een woonbehoeftenonderzoek, waarin we rekening houden met alle doelgroepen, willen we een woonvisie ontwikkelen die zowel recht doet aan alle jonge en oude inwoners als aan de potentiële, toekomstige inwoners in de jongere leeftijden. Met het oog op de verkiezingen in 2022 is het zaak dat de koers in de woonvisie en de koers in het programma van de nieuwe coalitie zo goed mogelijk op elkaar aansluiten.

Om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren is er binnen de gemeentelijke activiteiten samenhang nodig op het gebied van wonen. Daarom kiezen we voor een programmatische aanpak waarbij we verschillende aspecten van wonen nadrukkelijk met elkaar verbinden. Rekening houdend met de resultaten van het onderzoek wonen en zorg, het woonbehoeftenonderzoek en met de regionale woningbouwafspraken op basis van de provinciale bevolkings- en huishoudensprognose, geven de nieuwe woonvisie en het (coalitie-)programma van de gemeenteraad richting aan de koers voor de komende jaren. De woonvisie vormt ook de basis voor de wettelijk verplichte prestatieafspraken met de woningcorporaties in de komende jaren. We zoeken hierbij intensieve samenwerking op met de corporaties.

Omgevingswet

Door de Omgevingswet kunnen we blijvend invulling geven aan wat we met de Toekomstvisie voor ogen hebben. De exacte invulling willen we graag met onze inwoners en partners bepalen. Met de Omgevingswet veranderen we ook onze filosofie. We gaan van een 'nee, tenzij...'-cultuur naar een 'ja, mits...'-instelling. We gaan dus nog meer denken in mogelijkheden in plaats van beperkingen. We zien de invoering van de Omgevingswet dan ook zeker als een kans, en we hebben een zorgvuldig proces ingericht dat bij ons past. Dat betekent dat we de Omgevingswet stap voor stap implementeren en onze werkwijze daarop aanpassen. We zoeken de balans tussen wat we moeten en wat we willen.

In 2019 zijn we gestart met de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Voor het proces hebben we een startnotitie opgesteld die in mei 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad. In december 2020 is het Koersdocument, een zogenaamde 80%-versie van de Omgevingsvisie, door de gemeenteraad vastgesteld. Dit Koersdocument was een extra tussenstap om tot de definitieve Omgevingsvisie te komen. Op die manier kunnen we borgen dat de uiteindelijke Omgevingsvisie precies in lijn is met de wensen van de raad. In mei 2021 vond een participatietraject plaats dat de input vormde voor de overige 20%. De ambities van de gemeente per deelgebied zijn concreet, maar er moet nog worden gezorgd dat de ambities op gemeenteniveau stroken met de ambities in de te herijken Toekomstvisie. De planning is om de Omgevingsvisie in de eerste helft van 2022 te laten vaststellen door de raad, vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit is later dan we voor ogen hadden, maar dat is door het half jaar uitstel van de ingangsdatum voor de Omgevingswet geen probleem. Het is overigens geen vereiste dat er voor het ingaan van de Omgevingswet een (nieuwe) Omgevingsvisie moet zijn.

De Omgevingsvisie vormt de leidraad voor het Omgevingsplan dat voor heel Valkenswaard gemaakt wordt en dat de bestaande bestemmingsplannen zal vervangen. Als voorloper op het Omgevingsplan stellen we een Verordening Fysieke Leefomgeving op. Daarin integreren we een aantal lokale verordeningen zodat er, voor zowel initiatiefnemers als plantoetsers en toezichthouders, meer overzicht en duidelijkheid in de regels ontstaat. Op deze manier hebben we een goede basis voor het Omgevingsplan. Dit overzicht is ook zeer wenselijk omdat er in 2022 een groot aantal verordeningen vanuit het Rijk naar de gemeente komt: de zogenaamde Bruidsschat.

Werken volgens de filosofie van de Omgevingswet vraagt nogal wat. Niet alleen van onze gemeenteraad en het bestuur, maar ook van onze inwoners en onze ambtelijke organisatie. We investeren dan ook in opleiding en training, in heldere (digitale) communicatie, in goede informatievoorziening en in duidelijkheid over ieders rol en inbreng in dit proces. Gelijktijdig passen we onze organisatie aan op de nieuwe werkwijze. We nemen de tijd om dit proces zorgvuldig te doorlopen. Zo implementeren we de participatiewijzer die in oktober 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. Deze handleiding geeft duidelijk weer hoe we als gemeente omgaan met de participatie van onze inwoners. Wanneer kunnen bewoners meedenken? Wat is onze rol als bewoners met initiatieven komen? En wat zijn de spelregels van een participatieproces? Daarnaast moeten we als gemeente bepalen hoe we onze dienstverlening onder de Omgevingswet willen organiseren. Wat vraagt dit van onze medewerkers? Welke competenties en nieuwe werkprocessen zijn er nodig? Omdat vanaf juli 2022, de nu voorziene ingangsdatum van de Omgevingswet, de procedures van zesentwintig weken naar acht weken gaan, zullen we veel energie blijven stoppen in het anders werken. We gaan onze werkwijze aanpassen zodat we vergunningen binnen deze aanmerkelijk kortere tijd kunnen afgeven.

Om deze nieuwe werkprocessen te ondersteunen, en om te kunnen voldoen aan de nieuwe standaarden, moeten we aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Met deze software kunnen we vergunningen en meldingen ontvangen en publiceren, omgevingsdocumenten (zoals het Omgevingsplan) opstellen en publiceren en toepasbare regels (regels in niet-juridische taal) maken en aanpassen. We hebben de software in 2021 aangeschaft en het is voor juli 2022, de ingang van de Omgevingswet, klaar voor gebruik. Ook de noodzakelijke koppelingen met het digitaal stelsel zijn dan gelegd. Op deze manier vertrouwen we erop dat we de basis en het gedachtengoed van de Omgevingswet in 2022 naar wens hebben uitgevoerd.

Ruimtelijke ontwikkeling

Met het oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2022 bereiden we geen grote herzieningen van bestemmingsplannen meer voor. Het bestemmingsplan Buitengebied II zal in 2021 als laatste grootschalige bestemmingsplan worden afgerond. De ontwikkelingen die nog spelen, pakken we in een separate procedure op. Daarbij gaan we altijd uit van de visie van de Omgevingswet. Participatie speelt hierbij een rol. Speciaal voor projecten in het buitengebied is een uitgangspunt dat de kwaliteit van het landschap bij ontwikkelingen in het buitengebied moet verbeteren. Bij de initiatieven die wij de ruimte bieden, combineren we deze met een kwaliteitsverbetering van het landschap, zodat er per saldo een betere leefomgeving ontstaat. Op deze manier geven we meer eenduidigheid over het gebruik en de gewenste ontwikkelingsrichting. Gelet op de overgang naar de Omgevingswet, en de hoeveelheid projecten in zowel het stedelijk gebied als het buitengebied, zullen wij in 2022 sturen op prioritering en fasering. Zo kunnen plannen, waarvoor een wettelijke verplichting geldt, worden afgerond en kunnen we plannen oppakken die een grotere bijdrage leveren aan de Toekomstvisie van Valkenswaard.

De gemeente Valkenswaard heeft grote ambities voor de woningbouwplannen. De druk op de woningmarkt is enorm hoog en het aantal aanvragen voor woningbouwplannen is ongekend. Om aan de vraag van de markt tegemoet te komen, is het noodzakelijk dat het cluster ruimtelijke ordening structureel extra capaciteit heeft. Zo kunnen plannen met snelheid worden opgepakt en kan inhuur worden geminimaliseerd.

Opstellen nieuw bestemmingsplan voor het Eurocircuit

In 2019 heeft de gemeenteraad moeten besluiten om het destijds voorliggende ontwerpbestemmingsplan Eurocircuit niet vast te stellen. Vervolgens heeft het college besloten om niet direct over te gaan tot een nieuwe bestemmingsplanprocedure, maar eerst duidelijkheid te creëren over de

wenselijke toekomst voor het Eurocircuitterrein. Omdat er sprake was van een toenemende maatschappelijke discussie over de toekomst van het Eurocircuit, hebben we in een participatietraject met de stakeholder vijf scenario's uitgewerkt. In de raadsvergadering van juli 2021 heeft de raad gekozen voor scenario 2, oftewel 'huidig gebruik'. Deze keuze was de afsluiting van de eerste fase van het proces om te komen tot een nieuw bestemmingsplan en het vormt het startpunt voor de tweede fase. In deze fase werken we het vastgestelde toekomstscenario uit tot een definitief scenario en verankeren we het in een nieuw bestemmingsplan en, als dat nodig is, in nieuwe milieuvergunningen. Daarna volgt de derde fase waarin het definitieve scenario, na vaststelling door de raad, wordt uitgevoerd. Het kan nodig zijn dat onderdelen van het terrein worden heringericht of dat er nieuwbouw komt. De uitvoering van de tweede fase is voorzien voor 2021 en 2022. Voor de programmabegroting 2021-2024 hadden we al een eerste kostenraming gemaakt voor de ontwikkeling van het nieuwe bestemmingsplan en de kosten daarvoor in 2021 en 2022. Op basis van de kostenbegroting voor scenario 2 is het noodzakelijk dat we het budget voor 2022 verhogen.

Masterplan Centrum

Het Masterplan Centrum 2014-2020 is kaderstellend en richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van het centrum van Valkenswaard. Met het plan willen we de ruimtelijke en economische structuur versterken en de beleving en aantrekkelijkheid van het centrum vergroten. Hiervoor hebben we een samenhangend uitvoeringsprogramma opgesteld dat zich, naast de herinrichting van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van het centrum, richt op beeldkwaliteit en aanpak van de leegstand. Als we de leegstand willen beteugelen, zullen we winkels richting dit compacte kernwinkelgebied moeten verplaatsen. We willen de openbare ruimte ook verbeteren met meer groen en de uitstraling op peil houden door goed onderhoud en beheer. Daarom heeft de gemeenteraad in 2017 het Voorlopig Ontwerp Centrum vastgesteld. Dit is een integraal en richtinggevend kader voor de verkeersstructuur en toekomstige inrichting van de openbare ruimte.

De gemeenteraad wil de centrumplannen, daar waar mogelijk, versneld uitvoeren. De integrale en interactieve aanpak vereist echter zorgvuldigheid die ook tijdconsequenties heeft. Versnellen van de ontwikkelingen is dan ook in beperkte mate mogelijk. Om de centrumontwikkeling te laten slagen, zijn betrokkenheid van het centrummanagement, het consequent vasthouden aan vastgestelde kaders en een integrale aanpak van cruciaal belang. Deze lijn hebben we voortgezet met de vaststelling van het integrale Definitief Ontwerp Centrum door de raad in juni 2020.

Op basis van het definitief ontwerp zijn de pleinen, de Corridor en de westzijde van de Markt met rijloper al uitgevoerd en zal de Waalreseweg ook nog in 2021 worden opgeleverd. Voor 2022 zullen vervolgens het centrumdeel van de Eindhovense-, Luiker- en de Leenderweg worden uitgevoerd.

Voor het verbeteren van de leefomgeving is klimaatadaptatie essentieel. We brengen dan ook extra groen aan om hittestress te bestrijden. Ook infiltreren we water om verdroging tegen te gaan en zorgen we voor gevarieerde beplanting om de biodiversiteit te verbeteren. Al deze handelingen sluiten bovendien aan bij het predicaat bijengemeente. Met de uitvoering van de diverse projecten geven we invulling aan de uitvoeringsovereenkomst van december 2018.

Ook willen we de uitstraling van gevels en terrassen in het centrum verbeteren. Daarvoor hebben we het Beeldkwaliteitsplan Centrum vastgesteld. Met de stimuleringsmiddelen uit het gevelverbeteringsfonds sporen we eigenaren en ondernemers aan om hierin te investeren. Om de Markt extra sfeer en beleving te geven, zal de kerk als bijzonder object, met zijn eigen identiteit en kwaliteiten, worden aangelicht.

Grondexploitatie

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen is de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren is het belangrijk dat zij zich, naast publiekrechtelijke kaders, kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie wordt nog een actieve grondpolitiek gevoerd.

De financiële boekhouding van het grondbeleid wordt weergegeven in grondexploitaties. In 2022 zijn er elf grondexploitaties actief, te weten Hoge Akkers, Scottstraat/Amundsenstraat, Barentszstraat, Carolusdreef 100, Emmalaan gem.werf, Luikerweg 55, Lage Heide wonen, landgoed en natuur, Le Sage ten Broekstraat en de Jasmijn. Voor de specificaties van de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid van deze begroting.

Gronden en gebouwen

Binnen de gemeente zijn in 2017 onze activiteiten op het gebied van grondzaken en vastgoed samengevoegd en gecentraliseerd. We zijn er namelijk van overtuigd dat gebundelde sturing en uitvoering van bepaalde werkzaamheden de functionele samenhang verbetert. En dat levert kansen op, ook vanuit de Toekomstvisie gezien. Op deze manier worden gronden en gebouwen namelijk vanuit één cluster beheerd en geëxploiteerd, waarmee we efficiënter antwoord kunnen geven op allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en beter in staat zijn om strategische afwegingen te maken. Zo willen we leegstand voorkomen, ruimtegebruik optimaliseren en het vastgoed effectief en efficiënt inzetten om onze doelen te bereiken: ook op sociaalmaatschappelijk gebied. Binnen de organisatie voeren we vanuit één centraal punt de regie over het totale vastgoed.

Inmiddels zijn we ook gestart met een traject om het technisch beheer van het vastgoed op orde te brengen. Verder geven we invulling aan het afstoten van vastgoedobjecten die geen maatschappelijke meerwaarde meer hebben (conform kaders gemeenteraad), waarbij we de opbrengsten toevoegen aan de vastgoedreserve. Zo willen we het vastgoed dat duurzaam in ons bezit blijft kwalitatief verbeteren. Op de vastgoedvoorraad voeren we de duurzaamheidsmaatregelen uit die de komende jaren door de overheid en wet- en regelgeving worden opgelegd.

Om te voorkomen dat de gemeente eigendom en dus kapitaal verliest door verjaring én om ongelijkheid tegen te gaan, loopt er in Valkenswaard een project voor de aanpak van onrechtmatig grondgebruik. Op veel plaatsen in Valkenswaard wordt zonder toestemming van de gemeente gebruikgemaakt van gemeentegrond. In de meeste gevallen is deze grond bij de particuliere tuin getrokken. Om het geconstateerde onrechtmatige grondgebruik op een correcte en eenduidige manier aan te pakken, hebben we een handhavingsbeleid met een stappenplan opgesteld. De aanpak van het onrechtmatige grondgebruik verspreiden we op basis van dit stappenplan over meerdere jaren. Goed en zorgvuldig communiceren met bewoners is van essentieel belang om tot structurele oplossingen te komen die recht doen aan zowel de eigendomssituatie als het feitelijk historisch gebruik. Daarom leveren we maatwerk binnen de vastgestelde kaders.

Kaderstellende nota's

- Structuurvisie Valkenswaard deel A (2012) en deel B (2013)
- Startnotitie Omgevingsvisie (2019)
- Implementatieplan Omgevingswet (2017)
- Koersdocument Omgevingsvisie (2020)
- Ruimtelijke visies
- Bestemmingsplannen
- Nota Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied (2016)

- Masterplan Centrum (2013)
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), inclusief beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Subsidieverordening gevelverbetering (2017)
- Definitief ontwerp Masterplan Centrum (2020)
- Woonvisie (2014)
- Integrale afweging woningbouwplannen Valkenswaard (2015)
- Woningbouwprogrammering 2019 - 2021
- Nota Grondbeleid (2016)
- Prestatieafspraken gemeente – Woningbelang (2021)
- Prestatieafspraken gemeente – Woonbedrijf (2019)
- Uitgiftebeleid geliberaliseerde pacht (2006)
- Algemene Verkoopvoorwaarden gemeente Valkenswaard (2015)

Wat willen we bereiken?
Een breed gedragen en interactief opgestelde Omgevingsvisie.
Samen met inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving (overheidsparticipatie). Ook willen we particuliere initiatieven integreren in het ruimtelijk beleid van de gemeente.
Een passende en duurzame woningvoorraad die aansluit op de behoeften, zodat sneller een passende woning kan worden gevonden: in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen.
Draagvlak behouden en uitbouwen voor een hoog voorzieningenniveau door (nieuwe) inwoners te behouden en aan te trekken, vooral de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Omgevingswet – Omgevingsvisie	Begin 2019 zijn we gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie. Met een breed participatietraject hebben we verder inhoud gegeven aan het Koersdocument – een tussenstap die is gezet om te komen tot de definitieve Omgevingsvisie. In december 2020 is het Koersdocument door de raad vastgesteld, maar enkele dilemma's in het Koersdocument zijn onbeantwoord gebleven. Om ervoor te zorgen dat er in de Omgevingsvisie geen grote vraagstukken meer open staan, zijn in mei 2021 opnieuw eerder betrokken ketenpartners en de samenleving bevroegd. Nu is het van belang dat de algemene ambitie van de gemeente Valkenswaard wordt omschreven in de Omgevingsvisie en dat het stuk wordt geactualiseerd naar de laatste ontwikkelingen. We streven ernaar om de Omgevingsvisie in de eerste helft van 2022 gereed te hebben.
Omgevingswet – Verordening Fysieke Leefomgeving	In 2019 en 2020 hebben we alle geldende gemeentelijke verordeningen geïnventariseerd. In 2020 hebben we de regels uit die verordeningen gescreend op het toepassingsbereik van de Omgevingswet. In 2021 hebben we een plan van aanpak opgesteld om die regels te integreren in één verordening en tegelijkertijd de achterblijvende verordeningen aan te passen. We streven ernaar om de verordening fysieke leefomgeving voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (juli 2022) op te stellen met behulp van de nieuwe plansoftware. Daarbij sluiten we aan bij het "casco" van het omgevingsplan van de VNG.
Omgevingswet – Digitaal Stelsel	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in juli 2022 moeten wij software hebben voor

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	<p>het ontvangen en behandelen van aanvragen en meldingen, voor het opstellen en aanpassen van omgevingsplannen en voor het maken van toepasbare regels (vraagbomen voor activiteiten en regels in niet-juridische taal). Deze software moet dan ook aangesloten zijn op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De benodigde software hebben we in 2021 aangeschaft en we gaan hem begin 2022 implementeren, dus ruim voor de komst van de Omgevingswet.</p>
<p>Omgevingswet – Anders werken</p>	<p>Het is goed denkbaar dat het aanpassen van software, regels en documenten leidt tot een nieuwe werkwijze. Denk bijvoorbeeld aan taken die verdwijnen, of juist aan nieuwe taken voor mensen en teams. Een onderdeel van de verandering is ook dat participatie een belangrijk onderdeel wordt van een vergunningaanvraag en dat er meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer zelf komt te liggen. Hoe we hier als gemeente in kunnen faciliteren, welke richting we op willen met de dienstverlening en wat onze uitgangspunten hiervoor zijn, zijn vragen die we ook in 2022 verder gaan beantwoorden en uitwerken.</p>
<p>Bestemmingsplan Buitengebied 2</p>	<p>Het bestemmingsplan Buitengebied 2 is opgesplitst in een aantal deelplannen. Ontwikkelingen pakken we separate procedures op en ook voor de hulpgebouwen hebben we een separaat bestemmingsplan opgepakt. Ervan uitgaande dat het bestemmingsplan buitengebied 2 en het bestemmingsplan hulpgebouwen in 2021 kan worden vastgesteld behandelen we in 2022 de ingediende beroepen en stellen we een verweerschrift op in het kader van de te verwachten beroepsprocedure. Hiervoor schakelen we gespecialiseerde expertise in. Nieuwe ontwikkelingen waarvoor de procedure nog niet is gestart zullen in 2022 beoordeeld worden. Afhankelijk van de prioritering/ fasering en de aard van de ontwikkeling, zal de procedure onder de huidige Wro/ Omgevingswet worden gestart.</p>
<p>Woonvisie</p>	<p>In de woonvisie 2022-2027 bepalen we onze koers voor de komende jaren. Daarin brengen we onze ambities voor jongeren en jonge gezinnen, onze opgaven op het gebied van wonen en zorg en de woonbehoeften van de verschillende doelgroepen bij elkaar in onderlinge samenhang. Dit doen we in nauwe samenwerking met de woningcorporaties(s) en andere stakeholders, zodat er onder andere een stevige basis wordt gelegd voor de prestatieafspraken in de komende jaren.</p>
<p>Woningbouwprogrammering</p>	<p>In het kader van de woonvisie houden we de woningbouwprogrammering tegen het licht en stellen we deze bij waar dat nodig en mogelijk is.</p>
<p>Leefbaarheid Borkel en Schaft</p>	<p>In Borkel en Schaft pakken we nieuwe woningbouwlocaties op, waaronder in elk geval</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	de gemeentelijke locatie waarvoor een wijzigingsbevoegdheid geldt.
Verduurzamen bestaande woningvoorraad	Nieuwe woningen worden aardgasloos opgeleverd. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is onderdeel van het Programma Duurzaamheid. Samen met inwoners, bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners voeren we het Programma Duurzaamheid uit.
Prestatieafspraken	We monitoren en actualiseren de (meerjarige) prestatieafspraken die tussen de gemeente en de woningcorporaties Woningbelang en Woonbedrijf zijn gemaakt en maken nieuwe afspraken voor de komende jaren.
Huisvesting arbeidsmigranten	Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt aangevuld conform de wensen van de gemeenteraad en aan de raad ter vaststelling aangeboden.
Toegankelijkheid gebouwen	We inventariseren de toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed en nemen geadviseerde aanpassingen op in de meerjarenonderhoudsvoorziening.
Masterplan Centrum	Met de overdracht van de N69 komen we in een belangrijke fase omdat we daardoor verder kunnen met de herinrichting. In juli 2020 is het definitief ontwerp vastgesteld. In 2021 en 2022 zetten we qua herinrichting een grote stap met de uitvoering van de verschillende deelprojecten. De opgave voor een adequate waterafvoer vanuit het centrum maakt onderdeel uit van het Masterplan. Verder blijven we ons richten op de realisatie van het compacte kernwinkelgebied om de leegstand tegen te gaan. Om pandeigenaren te stimuleren is er een fonds ingericht voor relocatie (verhuizing naar het compacte kernwinkelgebied) en transitie (buiten het compacte kernwinkelgebied omvormen van detailhandelsbestemming tot andere bestemming). Ook stimuleren we pandeigenaren om kwaliteitsverbeteringen te realiseren die passen bij het vastgestelde beeldkwaliteitsplan. Dat doen we met behulp van het gevelverbeteringsfonds. Ook zal de kerk aan de Markt worden aangelicht.
Uitvoeren Plan van aanpak legalisatie onrechtmatig grondgebruik	We voeren het plan van aanpak voor de legalisatie van het onrechtmatig grondgebruik uit. Dat doen we door verkoop of verhuur van snippergroen, door terugvordering of door overdracht op grond van verjaring.
Eurocircuit	Op basis van het door de raad gekozen scenario 2 en het 'huidige gebruik' werken we in de loop van 2022 aan het opstellen van een bestemmingsplan voor het Eurocircuit.
Woningen in eigendom	Met een collegebesluit zijn de laatste vier woningen, die in bezit waren van de gemeente Valkenswaard, via een onafhankelijke makelaar in de verkoop gezet. De woningen worden in verhuurde staat verkocht. Van de vier woningen zijn er nu twee verkocht, één aan de huidige huurder, één aan een private partij. De woningen die niet aan de huidige huurder

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	worden verkocht zijn verkocht met strikte voorwaarden waarin de huurder zijn rechten behoudt die hij bij de gemeente heeft verworven. We zijn met de laatste twee woningen in afhandeling van verkoop.
Verkoop vastgoed	We verkopen eigendommen die geen maatschappelijk doel meer hebben, en daarmee geen doel meer hebben in de vastgoedvoorraad (binnen de daarvoor door de gemeenteraad gestelde kaders).

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Waarstaatjegemeente	12,4	9,2	10.0
Demografische druk (%)	Waarstaatjegemeente	64,1	54,6	Stabilisatie
Gemiddelde WOZ/waarde (€ 1.000)	Waarstaatjegemeente	281	270	

Infrastructuur

Toekomstvisie

We willen de openbare ruimte zodanig inrichten dat er een goed evenwicht ontstaat tussen bereikbaarheid en leefbaarheid. Voor de leefbaarheid in Valkenswaard zijn de aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen heel belangrijk. Daardoor ontstaat namelijk een betere bereikbaarheid en wordt de beleving van het centrumgebied ingrijpend verbeterd. We maken het centrum verkeersluwer en we weren doorgaand vrachtverkeer uit de gehele bebouwde kom. Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor de aantrekkelijkheid als vestigingsgemeente, maar ook voor de toegankelijkheid als recreatiegemeente. De kwaliteit van de openbare ruimte speelt daarbij ook een rol. Daarom is het belangrijk dat we de kwaliteit van de ondergrondse en bovengrondse infra goed op peil houden.

Beleid

Openbare ruimte

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Dat betekent dat we ons richten op het in stand houden van de inrichtingselementen in deze ruimte. Uiteraard moeten deze elementen functioneel voldoen, wat betekent dat ze bijvoorbeeld veilig zijn en technisch kwalitatief in orde. Maar een goed beheer heeft ook een gunstig effect op het leefklimaat van de burgers en geeft de gemeente een bepaalde uitstraling. Om het beheer van de openbare ruimte op orde te houden is het dagelijks onderhoud van deze openbare ruimte, inclusief de sportvoorzieningen, ondergebracht in het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR). Door dit plan kan onderhoud van groen, bomen en gras, maar ook van buitensportvoorzieningen, speelvoorzieningen, infrastructuur en begraafplaatsen, integraal worden uitgevoerd. Met de gemeenteraad hebben we een kwaliteitsambitie afgesproken. De instandhouding van de openbare ruimte voeren we uit op een gemiddeld basiskwaliteitsniveau B. Heel, veilig en schoon staan hierbij centraal. De gekozen systematiek laat voldoende ruimte om in te spelen op veranderende inzichten, zoals verhoging van de biodiversiteit en verantwoord bermbeheer ten gunste van flora en fauna. Voor de beleving en aantrekkelijkheid van het centrum is het belangrijk te streven naar een kwaliteitsniveau A.

Bereikbaar Valkenswaard

Er gebeurt veel op het gebied van de bereikbaarheid in en om Valkenswaard. De aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar voorbeelden van. In het kader van het Programma Provinciale Wegen is de provincie bezig met de planstudie N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Luikerweg - Westparallel), waarin wordt bepaald hoe dit deel van de N69 er de komende decennia uit moet gaan zien. Op langere termijn wil de provincie het wegvak structureel aanpakken om zo een aantal knelpunten op te lossen. Valkenswaard pleit voor een integrale benadering van deze opgave, waarin ook ruimtelijke ontwikkelingen een plaats krijgen. Of dat gaat gebeuren wordt in 2022 bepaald. Met de openstelling van de Westparallel eind 2021 ontstaat er voor bezoekend autoverkeer een nieuwe hoofdentree aan de zuidkant van Valkenswaard. We bereiden maatregelen voor om hier een hoogwaardige entree te realiseren en enkele knelpunten, zoals de verkeersveiligheid, aan te pakken. Een betere bereikbaarheid is goed voor Valkenswaard als woon- en recreatiegemeente en goed voor het Valkenswaardse bedrijfsleven.

Gebiedsakkoord Grenscorridor N69

Na een omvangrijke aanlegperiode is de verwachting dat de Nieuwe Verbinding N69/Westparallel al in oktober 2021 in zijn geheel wordt opengesteld voor het verkeer. Vooruitlopend daarop is begin 2021 de oude N69 door Valkenswaard in beheer overgegaan naar de gemeente en is de gemeente direct daarna begonnen met de herinrichting van delen van de weg. In de Uitvoeringsovereenkomst N69 (2018) zijn alle financiële en projectafspraken vastgelegd over de door de gemeente uit te

voeren nulplusmaatregelen. Enkele daarvan moeten we nog verder uitwerken, vooral de toekenning van bijdragen in het kader van de Wegvakkentheorie voor drie kruisingen op de oude N69. Ook kijken we nog naar de gevolgen van de wijziging van de provinciale subsidieregeling voor de nulplusmaatregelen om de bekostiging sluitend te krijgen.

Met de openstelling van de Nieuwe Verbinding is het eindelijk mogelijk om met de uitvoering van veel van deze nulplusmaatregelen te starten. Dit geldt ook voor de verkeersmaatregelen in Dommelen-Zuid, waarvan het eerste deelproject (Westerhovenseweg) nog dit jaar wordt gerealiseerd.

Voor een goede onderlinge coördinatie én efficiënt financieel management zijn de maatregelen uit het programma Bereikbaar Valkenswaard ondergebracht in de gemeentelijke Projectenportefeuille, samen met de maatregelen in het kader van het Masterplan Centrum. Binnen de portefeuille werken we met één totaalbudget, onder voorwaarden gemandateerd aan het college. Elk kwartaal rapporteren we aan de raad over de voortgang, de financiën (waaronder natuurlijk de bestedingen) en de prioritering. De Projectenportefeuille is adaptief, dat wil zeggen dat we bij actuele ontwikkelingen wijzigingen kunnen aanbrengen in de prioritering van projecten. Momenteel speelt dit voor het wegvak Eindhovenseweg tussen de Geenhovensedreef en de Valkeniersstraat, waar zich regelmatig wateroverlast voordoet. Omwille van een adequate waterafvoer vanuit het gehele centrum is het belangrijk dat het knelpunt Eindhovenseweg zo snel mogelijk wordt opgelost.

Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant

Zuidoost-Brabant samen leefbaar én bereikbaar houden voor inwoners, werknemers, bezoekers, het bedrijfsleven en de vervoerders. Nu en in de toekomst. Daarvoor hebben de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven de Bereikbaarheidsagenda ZoSlimBereikbaar opgesteld. Daarin spelen slimme, innovatieve oplossingen een belangrijke rol, niet alleen vanwege het effect op bereikbaarheid en leefbaarheid, maar ook vanwege de economische spinoff. De agenda bevat een integraal pakket maatregelen voor de periode 2017-2030. Regiobreed zetten we in op maatregelen op het gebied van fiets, OV, auto, smart mobility en multimodaliteit/knooppunten. In 2016 heeft de raad van Valkenswaard, net als alle andere raden in Zuidoost-Brabant, ingestemd met de Bereikbaarheidsagenda, ook omdat de agenda aansluit bij de ambities uit het coalitieprogramma om alternatieve vervoersmogelijkheden te stimuleren.

Voor de uitvoering van de Bereikbaarheidsagenda is sinds 2016 een regionaal Programmteam actief. Dat team wordt door alle gemeenten bekostigd, naar rato van het inwonersaantal. De Bereikbaarheidsagenda beschikt over middelen die gekoppeld zijn aan de voormalige Ruitgelden (€ 55,75 miljoen uit het Bereikbaarheidsakkoord, wat is vermeerderd met hetzelfde bedrag als cofinanciering vanuit de regio). Valkenswaard draagt hieraan bij (periode 2019-2028), maar profiteert ook omdat we met onze omliggende gemeenten intensiever samen gaan werken in regiobrede projecten. In het kader van de Bereikbaarheidsagenda is namelijk voor de directe omgeving van Valkenswaard het periodiek afstemmingsoverleg subregio Zuid in het leven geroepen, waarin de gemeenten eigen mobiliteitsprojecten met elkaar verknopen, elkaar helpen bij de voorbereiding en uitvoering ervan en gezamenlijk opereren richting de MRE-regio. Bij specifiek Valkenswaardse projecten behouden we onze eigen financiële verantwoordelijkheid.

Mobiliteitsplan

Het Mobiliteitsplan 2014 gebruiken we als integraal afwegingskader voor de verschillende gemeentelijke verkeersprojecten. Omdat op het gebied van de mobiliteit en bereikbaarheid de ontwikkelingen snel gaan, is door de raad besloten het plan te actualiseren. De werkzaamheden daarvoor zijn begin 2021 gestart. Aandachtspunten die daarbij aan de orde komen zijn het aanhaken op het nieuwe landelijke verkeersveiligheidsbeleid van een risico gestuurde aanpak in de infrastructuur en educatie, de nadrukkelijker focus op de regionale samenhang van mobiliteitsvraagstukken en – op de langere termijn – het in kaart brengen van de mogelijkheden om tot een mobiliteitstransitie te komen. Dit laatste hangt samen met de constatering dat in de regio Zuidoost-Brabant de bereikbaarheidsproblemen niet langer met traditionele maatregelen op een duurzame wijze kunnen worden opgelost. In plaats daarvan moeten we nadenken over structurele veranderingen in het dagelijkse verplaatsingsgedrag – frequentie, tijdstip en vervoerswijze. In het

Mobiliteitsplan geven we aan hoe Valkenswaard zich in de komende tijd kan voorbereiden op deze transitie.

Belangrijk element in het Mobiliteitsplan is het anticiperen op de veranderende visie van de provincie Noord-Brabant op de prioritering van mobiliteitsprojecten. De provincie focust steeds meer op de regionale relevantie van projecten en koppelt daar ook haar subsidieregeling aan vast. Zoals vorig jaar aangegeven, is het zaak dat we aanhaken bij deze nieuwe provinciale koers als we aanspraak willen maken op subsidie. Met het Mobiliteitsplan kunnen we ook kleinschalige verkeersproblemen beter in een onderlinge samenhang oplossen.

Parallel aan de actualisatie van het Mobiliteitsplan is besloten tot de uitvoering van een speciale Mobiliteitsstudie Waalre-Valkenswaard. Met Waalre, de provincie en Rijkswaterstaat brengen we de effecten van alle maatregelen aan het wegennet in beide gemeenten in kaart. Ook gaan we na hoe we eventueel optredende knelpunten als gevolg daarvan kunnen oplossen. Meest in het oog springend zijn de maatregelen die de gemeente Waalre voorbereidt cq. uitvoert op de komtraversen Waalre-dorp en Aalst (oude N69).

Hieronder volgen nog enkele mobiliteitsonderdelen die in het Mobiliteitsplan worden opgenomen.

Parkeren

De raad heeft gevraagd om de parkeervisie te actualiseren met als stip op de horizon vrij parkeren als basis (met waar nodig parkeerkaartzones). In de voorgestelde aanpak voor de actualisatie van het Mobiliteitsplan willen wij de door uw raad gewenste stip op de horizon voor de parkeervisie meenemen in samenhang met de verkeerscirculatie, het OV-beleid (waaronder HOV), het fietsbeleid en het parkeren in Valkenswaard-Zuid. Daarbij onderzoeken we ook de financiële haalbaarheid van de stip op de horizon. De strategische keuzes voor vervoersstromen, infrastructuur, (hoogwaardig) openbaar vervoer, fietsverkeer en parkeren komen in dit plan bij elkaar in hun onderlinge samenhang. De keuzes die we in het Mobiliteitsplan maken, hebben in 2022 een nadere uitwerking van het parkeerbeleid nodig. Op basis van het Mobiliteitsplan en de uitwerking van het parkeerbeleid moeten we ook de parkeernormering actualiseren. Voor de uitwerking van het parkeerbeleid en de actualisatie van de parkeernormering is externe capaciteit noodzakelijk.

Met de aanleg van de Westparallel vervalt een deel van de parkeer capaciteit bij het Eurocircuit. Een structurele oplossing is nodig, zeker wanneer we kijken naar onze toeristische ambities. De gemeenteraad heeft opdracht gegeven en middelen beschikbaar gesteld om tot een permanente oplossing te komen voor evenementen. Daarbij is ook een pendelverbinding met parkeervoorzieningen in de regio nadrukkelijk in beeld. Binnen het programma De Groote Heide Valkenswaard pakken we de parkeerproblematiek bij het Eurocircuit als project op. Daarvoor zoeken we ook verbinding met parkeeropgaven rondom evenementen op andere plaatsen in de gemeente.

HOV

Gekoppeld aan de actualisatie van het Mobiliteitsplan werken we aan de uitwerking van de Hoogwaardig Openbaar Vervoer-as Eindhoven-Valkenswaard. Deze nulplusmaatregel (onderdeel van het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69) is inmiddels ook onderdeel van de Bereikbaarheidsagenda ZoSlimBereikbaar en wordt door de provincie financieel ondersteund. De provincie heeft recent aangegeven de HOV-as van groot belang te vinden en heeft daarom 50 procent cofinanciering toegezegd.

De eerste gesprekken over een plan van aanpak vinden in het najaar met de gemeenten Eindhoven en Waalreplaats. In de komende periode start een samenwerking met de gemeenten Waalre en Eindhoven en de provincie Noord-Brabant om de HOV-plannen uit te werken. Voor een integraal en duurzaam vervoerssysteem leggen we de koppeling tussen de HOV-as en OV-HUB's. Hierbij kijken we naar de mogelijkheden voor een regionaal OV-knooppunt in Valkenswaard.

Fietsen

Het fietsbeleidsplan integreren we in het herijkte Mobiliteitsplan. De plannen rond de fiets zijn ambitieus. Voor veel plannen is nog geen of onvoldoende financiering beschikbaar. Daarom gaan we ze gefaseerd realiseren. De maatregelen nemen we op in het uitvoeringsprogramma van het nieuwe Mobiliteitsplan. Bij de inrichting van de openbare ruimte benutten we kansen om fietsen (en lopen) in zowel het centrum als het buitengebied te stimuleren (werk met werk maken). Een goed voorbeeld daarvan is het project Dommelen-Zuid, waarin de fiets een prominente rol krijgt bij de herinrichting van een aantal wegen. Naast recreatief fietsen biedt de opmars van de elektrische fiets een duurzaam alternatief voor gemotoriseerd verkeer en openbaar vervoer. We willen dit ondersteunen, onder meer door voldoende oplaadpunten en stallingsmogelijkheden.

Onderhoud wegen en fietspaden

Het onderhoud aan de wegen voeren wij integraal uit. Dat betekent dat we het onderhoud aan de riolering, de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening in een onderhoudsplan meenemen, waarbij het onderhoud aan de riolering leidend is. Deze werkzaamheden stemmen we af met de werkzaamheden die de nutsbedrijven in onze gemeente uitvoeren. De uitvoering van dit integraal onderhoud voeren we vervolgens per woonwijk uit. Op deze wijze beheren we het gemeentelijke rioleringsstelsel en het wegennet zo efficiënt mogelijk en beperken we de overlast voor de burgers tot een minimum. Daarnaast houden wij rekening met infrastructurele projecten die in de planning staan, zoals een flink aantal nulplusmaatregelen uit het Gebiedsakkoord N69, verkeersmaatregelen Dommelen Zuid en vele andere.

Voor alle infrastructurele taken tot en met 2025 werken we nu aan een integrale aanpak. Daardoor kunnen we voorbereidingen clusteren, samengevoegde pakketten aanbesteden en uitvoeringstoezicht bundelen. Zowel de projecten als het reguliere onderhoud worden zo efficiënt uitgevoerd. Ook de prioriteitstelling over gebieden die worden heringericht wegen we integraal af. De uitgangspunten zoals deze zijn vastgesteld in het duurzaamheidsbeleid nemen we hierbij mee. Uit inspectieresultaten is gebleken dat aan de riolering en de bestrating van het projectgebied St. Antoniusstraat, Kempische Baan, Haagstraat en Unastraat structureel grootschalig onderhoud noodzakelijk is. De daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden is voorzien medio 2024 en zal, gelet op de omvang van het projectgebied, ook nog een groot gedeelte van 2025 in beslag nemen. Om dit alles mogelijk te maken, moeten we uiterlijk in 2022 een start maken met de voorbereidende werkzaamheden. Ook is er een voorbereidingskrediet nodig.

Waterhuishouding

De gemeente geeft invulling aan de drie zorgplichten betreffende afvalwater, hemelwater en grondwater, zoals opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In mei 2019 is het nieuwe GRP 2019-2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) steekt in op bewustwording. De gemeente kan het namelijk niet alleen. Omstreeks vijftig procent van de oppervlakte van Valkenswaard is in particuliere handen. Samen zullen we aan de slag moeten.

Vanuit het BasisRioleringsPlan (BRP) is een aantal knelpunten naar voren gekomen. De wateroverlast die ontstaat door de veranderende weersomstandigheden heeft onze aandacht en zal onontkoombaar gevolgen hebben voor het gemeentelijke beleid. Daarom is klimaatadaptatie een van de uitgangspunten voor het beleid rondom de waterhuishouding.

De samenwerking met het waterschap De Dommel, Brabant Water en een elftal gemeenten binnen het samenwerkingsverband "Waterportaal Zuidoost-Brabant" gaat verder dan alleen de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Buiten kennisuitwisseling en een gezamenlijk overstort- en grondwatermeetnetwerk zijn er ook plannen om op het gebied van beheer informatie uit te wisselen. Zo worden we minder kwetsbaar. Daarnaast onderzoeken we of we de retentieopgaves binnen het stroomgebied van het waterschap integraal kunnen oppakken.

Een van de zorgplichten is het inzamelen en transporteren van het afvalwater. Voor het inzamelen en transporteren van water beheert en onderhoudt de gemeente het rioolstelsel, waarbij het afvalwater wordt verpompt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van waterschap De Dommel. In 2022 werken we verder aan het vervangen en verbeteren van het rioolstelsel in het centrum en aan het project Reisvennestraat en omstreken.

Een andere zorgplicht is het hemelwater. Elke perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van het hemelwater dat op zijn terrein valt. Wanneer dit niet mogelijk is, kan er, in overleg met de gemeente, naar een oplossing worden gezocht op openbaar gebied.

In het nieuwe GRP staat hoe we om willen gaan met afvloeiend hemelwater en grondwater. Met dit beleid zoeken wij de samenwerking met perceeleigenaren en doen wij een beroep op hun zelfredzaamheid bij het afkoppelen van hemelwater- en grondwaterlozingen. Zo kunnen we het opgenomen beleid in het GRP efficiënt tot uitvoering brengen. De gemeente is verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen in openbaar gebied wanneer er zich structurele problemen voordoen van (grond)wateroverlast. Onze inwoners zijn verantwoordelijk op privéterrein. Dit maakt het tot een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Kaderstellende nota's

Infrastructuur:

- Regionale Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsplan (2014)
- Fietsbeleidsplan (2019)
- Gebiedsakkoord N69 (2012)
- Openbaar Vervoer beleidsplan (2017)
- Masterplan Centrum (2013) en definitief ontwerp (2020)
- Beleid – en beheersplan OV (2014)
- Beheerplan 'wegen en bruggen'; zie paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'
- Verkeersmaatregelen Dommelen Zuid
- Samenwerkingsconvenant Gezonde Duurzame Leefomgeving (N69-Noord)

Parkeren:

- Visie op Parkeren (2015)
- Parkeernormering (2008)
- Beleidsnotitie parkeren grote voertuigen (2009)
- Toekenningsvoorwaarden gehandicaptenparkeerplaatsen (2019)

Waterhuishouding:

- Basis Rioleringsplan (BRP) (2016)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2022

Wat willen we bereiken?
Betere bereikbaarheid door het realiseren van de Westparallel, de nulplusmaatregelen en verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid.
Stimuleren van lopen, fietsen, openbaar vervoer, elektrisch vervoer en alternatieve vervoersmogelijkheden.
Een nette, veilige en ordentelijke uitstraling voor onze gemeente (in de openbare ruimte) die past bij de omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Parkeerbeleid	Bij de actualisatie van het Mobiliteitsplan maken we strategische keuzes gemaakt over het parkeren in samenhang met de verschillende mobiliteitsvormen. De motie van de raad, met als stip op de horizon vrij parkeren, en de financiële haalbaarheid hiervan nemen we in de actualisatie mee. Op basis van de strategische keuzes in het Mobiliteitsplan gaan we het parkeerbeleid en de parkeernormering actualiseren.
Mobiliteitsplan	We actualiseren het Mobiliteitsplan, inclusief het verkeersmodel en uitvoeringsprogramma, in een onderlinge samenhang tussen de verkeerscirculatie, het OV-beleid (waaronder HOV), het fietsbeleid, het parkeerbeleid en het parkeren in Valkenswaard-Zuid.
Gebiedsakkoord N69 / voorbereiding nulplusmaatregelen	Vorbereiding en uitvoering van de volgende onderdelen van het Gebiedsakkoord N69: <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking geven aan uitvoeringsovereenkomsten overdracht N69 - Reconstructie rotonde Luikerweg – Zuidelijke Randweg - Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid - Uitwerking ontwerp Valkenswaardse Poort (Luikerweg tussen aansluiting Westparallel en Dommelseweg)
Bereikbaarheidsakkoord / voorbereiding (nulplus)maatregelen	De volgende onderdelen van de Bereikbaarheidsagenda bereiden we voor en werken we uit: <ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid - HOV-as inclusief knooppunt.
Kwaliteit centrum	Nu de overdracht van de N69 een feit is, kunnen we de resterende herinrichtings-projecten volgens de definitieve ontwerpen uitvoeren.
Nette, veilige, ecologisch verantwoorde en ordelijke uitstraling openbare ruimte	We voeren het onderhoud volgens kwaliteitsniveau gemiddeld B uit en we zetten het quickteam in bij calamiteiten. In het centrum streven we naar het behalen van het kwaliteitsniveau A, dit geldt ook voor het winkelcentrum Belleman.
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	We gaan door met de rioolvervanging zoals beschreven in het GRP. We gaan door met de afkoppelsubsidie en we gaan aan de slag met het opstellen van het nieuwe GRP voor de periode 2023-2027.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Waterhuishouding	<p>We houden het huidige stelsel in stand en we vervangen en, waar nodig, verbeteren het riool. Daarnaast beperken we de wateroverlast en treffen we, in overleg met het waterschap, aanvullende maatregelen. Tot slot verminderen we de belasting van het oppervlaktewater bij de overstorten door meer water af te koppelen van de riolering.</p>

Groen

Toekomstvisie

Groen in de kernen en in de omgeving draagt in belangrijke mate bij aan een prettig woon- en leefklimaat voor onze inwoners. Ook maakt het Valkenswaard aantrekkelijk als vestigingsgemeente. Daarnaast bepaalt groen onze aantrekkelijkheid voor toeristen en recreanten. Valkenswaard beschikt over kwalitatief zeer hoogwaardige natuurgebieden in haar directe omgeving. Deze behoren tot de top van Europa. De kwaliteit van deze natuurgebieden willen wij nog verder versterken.

Beleid

Aantrekkelijke woonomgeving

De aanwezigheid en diversiteit van natuur en groen is één van de kenmerken van Valkenswaard. Daarbij maken we onderscheid tussen de natuurwaarden, voor het imago van het dorp en de gebruiks- en belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen.

Het imago van Valkenswaard en de belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen zijn belangrijk voor onze ambities in het kader van de Toekomstvisie: het aantrekken van jongeren en jonge gezinnen en het beter benutten van de toeristisch-recreatieve potenties. Het is dan ook niet vreemd dat we een toenemende belangstelling zien voor de groene uitstraling van het dorp en het aantrekkelijker maken van Valkenswaard door meer groen toe te passen in de wijken, in het centrum en langs de toegangswegen.

Groenvoorziening

Voor het groen in de wijken zoeken we aansluiting bij initiatieven van individuele inwoners en groepen die, in overleg met de gemeente, de eigen omgeving een groene uitstraling willen geven. De pilot met de geveltuintjes is hiervan een mooi voorbeeld. Ook treden we in overleg met onze partners die in de wijkcommissies actief zijn, zodat we initiatieven op dit vlak kunnen faciliteren en stimuleren. In Borkel en Schaft en de wijk Kerkakkers zijn bijvoorbeeld fruitbomen geplant.

In het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) is met de gemeenteraad een kwaliteitsambitie afgesproken. Het onderhoud aan het groen moet hierop worden afgestemd. Zoals we ook elders aangeven, gaat het KOOR niet alleen over het dagelijks onderhoud van het groen maar ook over verhardingen, straatmeubilair, bebording, speelvoorzieningen, zwerfafval, begraafplaatsen en sportvoorzieningen. Ecologisch verantwoord beheer vormt een van de uitgangspunten van het KOOR.

Beheer natuurgebieden en bossen

Op basis van de regeling Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer ontvangt Valkenswaard een financiële bijdrage. Deze subsidie brengen we onder in de samenwerkingsovereenkomst met de Bosgroep, zodat we de continuïteit van duurzaam natuur- en bosbeheer kunnen borgen. Voor het behoud en de versterking van onze bos- en natuurgebieden stelden we in 2019 een nieuw Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen vast.

Onze visie gaat uit van duurzaam beheer van onze bos- en natuurterreinen. Als gemeente streven we ook naar continuïteit en daarom hebben we gekozen voor FSC-certificering. Zo laten we zien dat het bosbeheer voldoet aan de eisen van de samenleving.

In het landschapontwikkelingsplan (LOP) zijn zeventien projecten benoemd, waaronder de (natuur-) ontwikkeling in de omgeving van natuurpoort De Malpie. De doorontwikkeling van deze natuurpoort hebben we meegenomen in de visie voor Dommelland. De natuurpoort maakt onderdeel uit van een omvangrijk watermolenlandschap. Dit landschap is in 2020 uitvoerig onderzocht door de Molenstichting. Voor verbetermaatregelen is een subsidie aangevraagd en toegekend in het kader

van de regiodeal. De afgelopen jaren hebben we de huidige padenstructuur fors opgeknaapt en ook uitgebreid. Dit is een van de redenen dat onze gemeente in 2016 is verkozen tot wandelgemeente van Nederland. Waar mogelijk willen we met ecologisch bermbeheer het groen langs wegen en paden verder versterken. Dit is goed voor de biodiversiteit en voor de beleving van wandelaars langs recreatieve routes.

Natuurontwikkeling & natuurbeleving

Een van de doelen van De Grootte Heide Dommelland is het ontwikkelen van nieuwe natuur. Op die manier willen we de bestaande natuur die ons dorp rijk is versterken. Daarbij zoeken we verbinding met provinciale doelen, zoals de ambitie om het Natuurnetwerk Brabant in 2028 te realiseren. In het gebied Borkel-Hoeve-Achterste Brug zien we een leegloop van agrarische bedrijven. Ontwikkeling van de resterende agrarische bedrijven, vervolgfuncties voor leegkomende bebouwing, groene erven en het omliggend landschap en natuur in en rondom de kleine kernen zijn nauw met elkaar verweven.

De provinciale planstudie voor de N69-Zuid, vanaf de Westparallel tot aan de Belgische grens, biedt de mogelijkheid om de uitdagingen in dit gebied meer integraal te bekijken. Op die manier komen wellicht nieuwe oplossingen in beeld voor de agrarische leegloop rond Borkel en Schaft. Deze kansen pakken we binnen het programma De Grootte Heide Dommelland op. Ook hier ligt weer een samenhang met de ontwikkeling van Natuurgrenspark De Grootte Heide. We willen ruimtelijke en ecologische beleidsprogramma's van betrokken gemeenten namelijk op elkaar afstemmen en uitwerken tot een samenhangend, gebiedsgericht uitvoeringsprogramma.

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Milieuvriendelijke Onkruidbestrijding (2009)
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR 2009)
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR 2012)
- Beeldkwaliteitsplan Hoofdlinten & Entrees Valkenswaard en Dommelen (2014)
- Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen 2019
- Landschapontwikkelingsplan (2011)
- Groenstructuurplan 2018

Wat willen we bereiken?
Het versterken van natuur ten behoeve van een goede balans tussen infrastructurele en groene ontwikkelingen realiseren. Ook willen we de basis voor de leisure-economie in Valkenswaard versterken.
Vergroening van de omgeving, zowel in de bebouwde kom als in de ons omringende natuur, ter versterking van het woongenot en de leisure-economie.
Waar mogelijk ecologisch bermbeheer langs wegen en paden.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Groene uitstraling centrum	Het Masterplan Centrum voorziet in een groene uitstraling van het dorp, wat aansluit bij de Toekomstvisie. In 2022 geven we hier verder uitvoering aan.
Behoud en beheer bos- en natuurgebieden	In 2022 geven we uitvoering aan het Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen dat in 2019 is vastgesteld.
Ontwikkeling nieuwe bos- en natuurgebieden	Binnen het programma Dommelland is aandacht voor ontwikkeling van nieuwe bos- en natuurgebieden. In het uitvoeringsprogramma Dommelland is dit verder uitgewerkt. In 2022 starten we met de uitvoering van het door de raad vastgestelde uitvoeringsprogramma.

Duurzaamheid

Toekomstvisie

Warmte- en neerslagrecords worden verbroken, hevige (hagel)buien en extreme droogte behoren steeds meer tot de orde van de dag. De gevolgen van de klimaatveranderingen worden steeds zichtbaarder, ook voor de inwoners en bezoekers van Valkenswaard.

In onze Toekomstvisie staat dat we onze huidige en toekomstige inwoners een hoogwaardig woon-, werk- en leefmilieu willen blijven bieden. Dat betekent dat we nieuwe initiatieven moeten starten die bijdragen aan het realiseren en behouden van deze aantrekkelijke leefomgeving. Lopende activiteiten willen we voortzetten en versnellen om onze doelen te bereiken. Zo voldoen we aan de eisen van de Rijksoverheid om deze landelijke opgave lokaal in te vullen.

Vanuit het beleidsveld Duurzaamheid leveren we een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van deze aantrekkelijke woon- en recreatiegemeente door actief aan de slag te gaan met de onderwerpen Energietransitie, Mobiliteit, Materialentransitie, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Gezonde leefomgeving.

In 2019 hebben we een duurzaamheidsvisie vastgesteld. In deze visie staat de 'stip op de horizon' beschreven voor de duurzaamheidsthema's:

- Een klimaatbestendige en aantrekkelijke gemeente;
- Een energieke en gezonde gemeente;
- Een schone leefomgeving en verantwoorde organisatie.

Beleid

Programma duurzaamheid

Duurzaamheid is een prominent thema in het collegeprogramma van de gemeente Valkenswaard. De landelijke overheid verwacht ook steeds meer visie en daadwerkelijke acties op dit gebied. De Regionale Energiestrategie, het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Nationaal Grondstoffenakkoord zijn hier voorbeelden van. Om de gewenste doelen binnen de periode 2018-2022 te behalen, moeten we de noodzakelijke stappen uitvoeren. Dit vraagt om het starten van nieuwe initiatieven en het voortzetten en/of het versnellen van lopende activiteiten.

In het programma Duurzaamheid maken we dit voor de drie duurzaamheidsthema's concreet. Met een uitvoeringsprogramma moeten we minimaal invulling geven aan de wettelijke taken en verplichtingen. Naast invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen, moeten we als gemeente ook lokale projecten starten om de gestelde doelen uit de duurzaamheidsvisie te bereiken.

Als gemeente kunnen én willen we de duurzaamheidsopgave niet zonder onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partner oppakken. Bij het opstellen en uitvoeren van het uitvoeringsprogramma hebben deze partijen een belangrijke rol.

De eindbestemming staat vast (*Duurzaamheidsvisie*), de route wordt bepaald in samenspraak met de gemeenschap (*Uitvoeringsprogramma*) en de snelheid door de gemeenteraad (*Begroting*). Gezien de huidige financiële situatie zullen we in 2022 alleen uitvoering geven aan nieuwe maatregelen en projecten die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen.

Een klimaatbestendige en aantrekkelijke gemeente

Klimaatadaptatie

De wereld verandert en de gevolgen zijn ook lokaal steeds vaker voelbaar: extreme droogte, natte periodes en hogere temperaturen. Ook in de gemeente Valkenswaard is deze klimaatverandering voelbaar. Met de uitvoering van bijvoorbeeld het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP)

werken we toe naar een klimaatbestendige(re) gemeente. Ook klimaatadaptatie vraagt extra aandacht voor het gebruik van de bodem en de ondergrond om klimaatbestendig te worden. Om onze bewoners hier ook bij te betrekken zijn we in 2020 gestart met de afkoppelsubsidie. In 2022 gaan we aan de slag met het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Valkenswaard.

Natuur en biodiversiteit

Onze natuur is "het goud van Valkenswaard", maar de biodiversiteit komt steeds meer onder druk te staan. Actie is dus vereist. Daarom willen we zowel de natuur in het buitengebied verder versterken als meer groen in de bebouwde kom realiseren. Op die manier hopen we de effecten van klimaatverandering, zoals hittestress en wateroverlast, te verminderen.

Een energieke en gezonde gemeente

Energietransitie

Met de komst van het Klimaatakkoord is bepaald dat de invulling van de landelijke opgave, 95 procent CO₂-reductie in 2050 met als tussenstap 49 procent reductie in 2030, regionaal plaats moet vinden. In de Regionale Energiestrategie (RES) beschrijven de regio's hoe zij hier invulling aan willen geven. Als gemeente hebben wij, onder regie van de MRE, een proces doorlopen dat eind 2021 moet leiden tot een besluit van alle betrokken partijen over de regionale invulling en bijdrage aan de landelijke opgave. Dit leggen we vast in de RES 1.0. In dit document gaat het om energiebesparing in de gebouwde omgeving, duurzame opwek van energie en duurzame warmte. In 2022 geven we uitvoering aan de RES 1.0.

Een andere verplichting uit het Klimaatakkoord is de Transitievisie warmte (TVW). In de TVW geven we aan hoe we toewerken naar een aardgasvrije gemeente. Eind 2021 wordt de TVW ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Als vervolg hierop moet er per wijk een uitvoeringsplan op wijkniveau worden opgesteld op basis van de planning uit de TVW. In deze planning leggen we een tijdspad vast waarin staat wanneer welke wijken of buurten mogelijk van het gas worden afgekoppeld. Vooralsnog is niet duidelijk hoe dit tijdspad eruit gaat zien.

De RES en TVW hebben impact op onze leefomgeving. Daarom is het essentieel dat we onze inwoners en overige stakeholders (blijven) informeren, betrekken en waar nodig begeleiden. In 2022 zetten we in op gemeentebrede communicatie. Daarnaast moeten we de ruimtelijke consequenties van de RES en de TVW verankeren in het omgevingsbeleid van de gemeente.

Gezonde leefomgeving

De kwaliteit van onze leefomgeving staat op sommige punten onder druk. Door te werken aan verbetering van de lucht- en bodemkwaliteit, externe veiligheid en het verminderen van overlast als gevolg van bijvoorbeeld geluid, geur en trillingen zetten we stappen richting een gezonde leefomgeving. De ODZOB heeft als omgevingsdienst een belangrijke taak wat betreft toezicht op en handhaving van deze onderwerpen. Om alle verplichte (basistaken) en gewenste (verzoektaken) taken bij de ODZOB te kunnen blijven beleggen is het noodzakelijk om het budget structureel te verhogen.

In het kader van de Omgevingswet gaan we in 2022 actief aan de slag met het beleidsthema Bodem en Ondergrond. Met de Omgevingswet verschuiven verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van bodem van de provincie naar de gemeenten. Een van de eerste acties vormt de 'warme overdracht', waarbij ongeveer elfhonderd dossiers onze kant op komen. Van deze dossiers zijn er ongeveer honderd die lokale aandacht nodig hebben op het gebied van beheer en toezicht. Daarnaast zal bodem en ondergrond, als onderdeel van de fysieke leefomgeving, een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie.

In 2022 gaan we verder met de samenwerking 'Gezonde Duurzame Leefomgeving', waarbij we streven naar een integrale gebiedsontwikkeling van de corridor van het noordelijk deel van de N69 tot Eindhoven. Deze samenwerking bestaat uit Waalre, Eindhoven, de provincie en de TU/e. Samen met deze partners zoeken we naar mogelijkheden om het gebied opnieuw in te richten. In 2022 ligt de focus op de thema's; 'Gezonde stadsranden', Programmering rondom mobiliteitshubs' en Vitale centra'.

Formatie cluster Milieu en Duurzaamheid

Om als gemeente invulling te kunnen geven aan wettelijke taken en afspraken is het noodzakelijk dat de interne organisatie hierop ingericht is. Ook de uitvoering van milieutaken door de ODZOB vraagt om coördinatie en regie. Passende budgetten en personele capaciteit zijn hiervoor vereist. Om grip te krijgen op onze taken breiden we het cluster milieu en duurzaamheid in 2022 uit met 1,2 FTE.

Een schone leefomgeving en verantwoorde organisatie

Materialentransitie

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de inzameling, vermarkting en verwerking van het huishoudelijk afval. Dit hebben wij, samen met Eindhoven en Geldrop-Mierlo, ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Cure. Voor 2020 had Cure ambitieuze doelstellingen, zoals honderd procent hergebruik en het bereik van vijfenzeventig procent afvalscheiding en honderd kilo restafval met het VANG-programma. Deze doelstellingen zijn helaas niet gehaald. Het REnescience-project, waarmee de doelen behaald hadden moeten worden, is beëindigd. Op dit moment is een Taskforce ingesteld om tot een alternatief te komen. Dit najaar worden de resultaten verwacht. In 2022 volgt besluitvorming.

Ook wordt in het najaar van 2021, met een uitloop naar de eerste maanden van 2022, de tweede fase van het projectmatig aanbrengen van ondergrondse containers uitgevoerd. Hierbij gaan we onder meer de resterende glascontainers ondergronds plaatsen en vervangen we de grindbetonnen cocons door ondergrondse containers.

Kringloopbedrijf

De gemeente Valkenswaard is een samenwerking aangegaan met stichting Verderest. Deze stichting is sinds tien jaar gevestigd in Cranendonck en wil de afvalstroom reduceren door spullen te verkopen en meubels en materialen te repareren en te 'upcyclen'. Naast het inzamelen van herbruikbaar afval is de stichting een recycle-center met kringloop gestart. De kringloopwinkel werd medio 2021 geopend. Ook wordt er in Valkenswaard een werkplaats ingericht voor het herstellen van fietsen en komen er ateliers voor metaal-, textiel- en houtbewerking.

Naast de kringloopactiviteiten biedt de stichting werkplekken aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Verderest wil deze mensen een vak laten leren om zo doorstroming naar een betaalde baan te bevorderen. Het nieuwe recyclecenter zal kapotte en onbruikbare producten zoveel mogelijk zelf ontmantelen en recyclen. De verkregen grondstoffen worden aangeboden aan de industrie. Het "cradle to cradle"-concept staat dan ook hoog in het vaandel.

Gemeentelijke organisatie

Als het om duurzaamheid gaat denken we niet meer in afdelingen of beleidsvelden: we zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We zijn ons bewust van de impact van besluiten, plannen en voorstellen op het gebied van duurzaamheid. Dit vliegen we programmatisch aan en borgen we door duurzaamheid als standaard onderdeel op te nemen in onze beleidsstukken, collegeadviezen, raadsvoorstellen en de begroting. We starten een interne bewustwordingscampagne en waar nodig faciliteren wij de collega's.

Het onderwerp Duurzaamheid is afdeling- en beleidsveld-overstijgend en heeft raakvlakken met meerdere bestaande projecten en programma's. Om de gestelde doelen te behalen, en de wettelijke taken goed uit te kunnen voeren, is algehele coördinatie en aansturing in de ambtelijke organisatie een vereiste. Dit vraagt om een passende organisatie(structuur) waarmee we de voortgang en het resultaat kunnen borgen. Dit alles organiseren we binnen een programma Duurzaamheid.

De overheid verwacht veel van inwoners, bedrijven en maatschappelijk partners als het gaat om verduurzaming. Het is daarom belangrijk dat wij als gemeente het goede voorbeeld geven. De komende jaren zal er daarom ook aandacht moeten zijn voor het verduurzamen van ons eigen vastgoed, de openbare ruimte en onze bedrijfsvoering.

Als gemeente zitten wij natuurlijk in verschillende gemeenschappelijke regelingen, nemen we diensten af van bedrijven en verstrekken we subsidies en vergunningen. Duurzaamheid zal bij al deze activiteiten hoog op de agenda staan. Bovendien gaan we duurzaamheid actief onder de

aandacht brengen bij deze partners. Afhankelijk van de mogelijkheden gaan we verduurzaming opleggen, stimuleren en/of faciliteren.

Regionale Samenwerking

Metropool Regio Eindhoven

De energietransitie is grensoverschrijdend. Op alle schaalniveaus moeten we samenwerking zoeken om de opgave, die even divers als omvangrijk is, te behalen. Naast het organiseren van samenwerking, is het organiseren van uitvoeringskracht noodzakelijk om in te spelen op kansen die zich voordoen. In 2022 richten we ons op het uitvoeren van de RES.

ODZOB

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) richt zich vooral op het uitvoeren van wettelijke milieu- en bouwtaken voor de 21 gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant en de provincie. Voorbeelden hiervan zijn: voorkomen van geluid- en stankoverlast, beperken veiligheids- en gezondheidsrisico's van bedrijven, aanpak van bodemvervuiling en controle zwemwater. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn de instrumenten die ODZOB hiervoor inzet. Voor een soepele uitvoering van vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken is een goede afstemming tussen gemeente en ODZOB van essentieel belang. In 2022 richten we ons op het verder professionaliseren van het accountmanagement en budgetbeheer.

CURE

Afvalscheiding wordt steeds belangrijker. We hebben onze wettelijke inzameltaken overgedragen aan de Gemeenschappelijke regeling Cure. Samen met Cure bepalen we onze ambities voor 2022 en volgende jaren.

Eindhoven Airport

In 2019 is een proces doorlopen waarin de toekomst van Eindhoven Airport op middellange en lange termijn wordt bepaald. Als gemeente in de regio volgen wij deze ontwikkeling en worden we bestuurlijk vertegenwoordigd door de gemeente Best. In regionaal verband blijven wij nadrukkelijk aandacht vragen voor hinderbeperking, integrale gezondheidsafweging en volwaardige weging van gezondheidseffecten, integrale afweging rondom bereikbaarheid, bescherming van kwetsbare natuur en weging van alle belangen in de maatschappelijke kosten-batenanalyse.

Kaderstellende nota's

- Visiedocument A2-gemeenten 'Wabo en omgevingsvergunning' (2007)
- Besluit Uniforme Saneringen (BUS)
- Bodemkwaliteitskaart (2014)
- Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2023
- Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL)
- Nota inzameling huishoudelijke afvalstoffen 2012-2020
- Ontheffingenbeleid hogere waarden Wet geluidhinder
- Nota bodembeheer (2014)
- 'Grondwater in de Kempen – Actieplan cadmium en zink'
- Omgevingsbeleidsplan (OBP)
- Duurzaamheidsbeleid (2019)

Wat willen we bereiken?
Valkenswaard stelt zichzelf als doel om, in lijn met de landelijke doelstellingen, een CO2-reductie van 49% in 2030 en 100% in 2050 ten opzichte van 1990 te realiseren.
Duurzaamheid integreren binnen alle gemeentelijke beleidsvelden en het integraal realiseren van energiebesparing, duurzaam bouwen en renoveren, circulaire economie, duurzame mobiliteit en duurzame energieopwekking.
Valkenswaard klimaatadaptief maken om daarmee in te spelen op veranderende weersomstandigheden.
De huidige N69-corridor herontwikkelen tot een gezonde, duurzame leefomgeving. Dat doen we in samenwerking met betrokken partners.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Regionale Energiestrategie uitvoeren	Samen met de regio geven we in 2022 uitvoering aan de RES 1.0 waarin we onze strategie voor energiebesparing, grootschalige opwek van duurzame energie en de inzet van duurzame warmte hebben beschreven.
Vervolg geven aan Transitievisie Warmte (TVW)	Eind 2021 vindt er besluitvorming plaats over de TVW. In 2022 geven we een vervolg aan de TVW.
Implementeren nieuwe bodemtaken	We implementeren de nieuwe taken op het gebied van bodembeheer en we actualiseren het beleid. Daarbij spelen we in op actuele ontwikkelingen zoals drugsdumpingen en Stikstof.
Bodemkwaliteitskaart	We actualiseren de bodemkwaliteitskaart (waarin de bepaalde bodemkwaliteit is aangegeven via analyses van bodemmonsters) en de bodemfunctieklassenkaart (waarin het gebruik van een locatie is aangegeven) conform de wettelijke vereisten. Naar verwachting zijn deze stukken in het eerste kwartaal van 2022 gereed.
Programma Duurzaamheid	Aan de hand van het programma Duurzaamheid geven we uitvoering aan maatregelen en projecten die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen. Ook borgen we met het programma de coördinatie en aansturing.
Integrale benadering duurzaamheid	Als het om duurzaamheid gaat, denken we niet meer in afdelingen of beleidsvelden: we zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We zijn ons bewust van de impact van besluiten, plannen en voorstellen op het gebied van duurzaamheid. Dit vliegen we programmatisch aan en borgen we door duurzaamheid als standaard onderdeel op te nemen in onze beleidsstukken en collegeadviezen. We starten een interne bewustwordingscampagne en waar nodig faciliteren wij de collega's.
Klimaatadaptatie	We blijven actief communiceren over het belang van participatie van onze inwoners bij de klimaatadaptatie. Dat doen we met de subsidieregeling maar ook met het verstrekken van informatie en het begeleiden van initiatieven. Verder gaan we in 2022 aan de slag met het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Valkenswaard.
Gezonde duurzame leefomgeving	In 2022 ligt de focus op de thema's; 'Gezonde stadsranden', 'Programmering rondom mobiliteitshubs' en Vitale centra'.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	Milieujaarverslag	216	171*	100**
Hernieuwbare elektriciteit (%)	Waarstaatjegemeente	5,5	20,1	geen

*Ingezameld huishoudelijk restafval 2020: 2.978 x 1.000 ton, bron: CBS

** Betreft de Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstelling

Projecten

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2022	2023	2024	2025
Investeringsbedrag						
Investeringen in 2022						
Wonen	Algemene alternatieve parkeer capaciteit	568	-	20	20	20
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2022	1.434	-	46	46	46
Wonen	Investeringen afvalinzameling 2022	50	-	3	2	2
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2022	2.475	-	124	123	122
Wonen	Vorbereidingskrediet St. Antoniusstraat	50	-	11	10	10
Investeringen in 2023						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2023	1.419	-	-	36	36
Wonen	Investeringen afvalinzameling 2023	50	-	-	3	2
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2023	1.340	-	-	67	66
Wonen	MIP buitensportvoorzieningen 2023 (incl. btw)	598	-	-	0	30
Investeringen in 2024						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2024	1.434	-	-	-	37
Wonen	MIP buitensportvoorzieningen 2024 (incl. btw)	503	-	-	-	25
Investeringen in 2025						
Wonen	MIP buitensportvoorzieningen 2025 (incl. btw)	1.077	-	-	-	-
Wonen	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2025	1.440	-	-	-	-
Totaal			0	204	307	341

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
Vervanging Tractie	51	-34	32	-216
<i>Dekking mutatie reserve Tractie</i>	-51	34	-32	216
WAB Ergon	-14	-14	-14	-14
Vorbereidingskrediet St Antoniusstraat (krediet van € 50.000)	-	-10	-10	-10
Speelvoorzieningen	39	-16	11	-64
<i>Dekking mutatie reserve Speelvoorzieningen</i>	-39	16	-11	64
1,55 FTE Ruimtelijke ontwikkeling	-125	-125	-125	-125
<i>Dekking uit anterieure inkomsten en legesinkomsten</i>	50	50	50	50
Gemeentelijk woningbezit	-20	-20	-20	-20
Boodschappenmand	-5	-6	-7	-7
Uitvoering Klimaatakkoord	-70	-70	-70	-70
1,2 fte cluster Milieu en Duurzaamheid	-98	-98	-98	-98
Inventarisatie Milieu	-15	-	-	-
Milieudiensten (structureel effect jaarrekening)	-39	-39	-39	-39
<i>Aanvullende ontwikkelingen</i>				
Nieuw bestemmingsplan Eurocircuit	-99			
Plan van aanpak gedragsverandering zwerfafval	PM	PM	PM	PM
Totaal programma 1				

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Vervanging Tractie

Voor de instandhouding van onze tractie worden jaarlijks de budgetten die nodig zijn voor de vervanging van onze tractie onttrokken aan de tractiereserve. Op basis van het actuele bijgestelde tractiebestand dienen voor de komende jaren respectievelijk de volgende bedragen beschikbaar te worden gesteld:

2022: € 236.260
 2023: € 137.850
 2024: € 130.812
 2025: € 215.806

WAB Ergon

Al vele jaren wordt een deel van het werk in de openbare ruimte binnen de gemeente uitbesteed aan Ergon. De tarieven die hiervoor in rekening worden gebracht zijn marktconform en afgestemd op de marktomstandigheden die op het moment waarop het bestek is ingegaan van toepassing zijn.

In 2020 is de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) in werking getreden. In grote lijnen heeft deze wet een tweetal financiële effecten op de loonkosten van Ergon. Enerzijds betreft dit een verhoging van de werkgeverslasten als gevolg van de wijziging in de wetgeving rondom payroll, transitievergoeding WW-premie's en verlaging LIV. Anderzijds betreft dit de CAO Verplichting participatiewet.

In 2020 heeft het bestuur van Ergon met de aangesloten gemeenten van de GRWRE hierover afgesproken dat met ingang van 2020 een structurele kostenverhoging van 2% op de tarieven mag worden toegepast.

Vorbereidingskrediet St. Antonius

Uit inspectieresultaten is gebleken dat aan de riolering en de bestrating van het projectgebied St. Antoniusstraat, Kempische Baan, Haagstraat en Unastraat op korte termijn structureel grootschalig onderhoud noodzakelijk is.

De hoofdriolering moet, inclusief de huisaansluitingen en de kolken, in z'n totaliteit worden vervangen en de rijbaan, inclusief de trottoirs, dient te worden vernieuwd c.q. opnieuw bestraat. Daarnaast

voldoen de, medio jaren 50 van de vorige eeuw aangelegde, wegen ook niet meer aan de richtlijnen van het huidige Verkeersbeleidsplan en zijn de parkeervoorzieningen niet meer in overeenstemming met de huidige norm.

Uitgaande van recentelijk opgedane ervaringen van enigszins vergelijkbare projecten worden de totale kosten globaal geschat op omstreeks 2 tot 3 miljoen euro. Een groot deel hiervan, zijnde de kosten voor de vervanging van de riolering, zijn gedekt binnen het GRP. Bij de Nota Kaders 2023 zal worden aangegeven welk aanvullend investeringsbedrag opgenomen moet worden in de begroting 2024.

Om tijdig aan te kunnen vangen met de voorbereidende werkzaamheden is in 2022 een voorbereidingskrediet van € 50.000 opgenomen.

Speelvoorzieningen

Voor de instandhouding van onze speelvoorzieningen worden jaarlijks de budgetten die nodig zijn voor de vervanging en groot onderhoud van onze speelvoorzieningen onttrokken aan de reserve speeltoestellen. Op basis van de actuele, bijgestelde vervangingsplanning dienen voor de komende jaren respectievelijk de volgende bedragen beschikbaar te worden gesteld:

2022: € 48.000
2023: € 91.000
2024: € 102.000
2025: € 64.000

1,55 FTE Ruimtelijke ontwikkeling

De gemeente Valkenswaard heeft grote ambities omtrent de woningbouwplannen. De druk op de woningmarkt is enorm hoog. Het aantal aanvragen voor woningbouwplannen is ongekend. Vanwege capaciteitsgebrek bij het cluster ruimtelijke ordening kunnen de aanvragen niet snel genoeg worden opgepakt en afgehandeld.

Om aan de vraag van de markt tegemoet te komen, is het noodzakelijk dat het cluster structureel extra capaciteit heeft, zodat de plannen met snelheid opgepakt kunnen worden en inhuur kan worden geminimaliseerd.

Wij gaan er van uit dat een deel van deze extra kosten via anterieure overeenkomsten met de diverse initiatiefnemers gedekt kunnen worden.

Gemeentelijk woningbezit

In november 2020 heeft u besloten om vier van de vijf gemeentelijke huurwoningen in verhuurde staat te verkopen. De daadwerkelijke verkoop heeft plaats gevonden in 2021 en de structurele gevolgen van deze verkoop hebben vanaf 2022 invloed op de begroting. Het betreft hier een correctie voor de geraamde huuropbrengsten, de objectlasten en de onderhoudskosten.

Boodschappenmand

Begin maart 2021 heeft u ingestemd met een nieuwe huurovereenkomst voor de Boodschappenmand aan de Geenhovensedreef 30 Valkenswaard conform een eerder collegebesluit van 6 oktober 2020.

In de begroting 2021-2024 is vooruitlopend op het raadsbesluit "Evaluatie en plan van aanpak doorontwikkeling voedselvoorziening Valkenswaard, de huur voor het nieuwe pand t.b.v. de Boodschappenmand opgenomen, te weten een structureel totaalbedrag van € 58.200.

Dit bedrag is niet toereikend voor de nieuwe huurovereenkomst, omdat het huidige huurpand een grotere oppervlakte heeft dan het alternatieve pand in het genoemde raadsvoorstel.

Structureel komen we voor de jaren 2022 t/m 2025, respectievelijk € 5.078, € 5.835, € 6.602 en € 7.381 tekort op de begroting. Deze tekorten zijn niet ingecalculeerd.

In de berekening is rekening gehouden met een jaarlijkse huurverhoging van 1,5%/jaar e.e.a. conform de aangegeven huurovereenkomst.

Uitvoering Klimaatakkoord

Met de ondertekening van het Klimaatakkoord worden een aantal nieuwe wettelijke taken bij de gemeente belegd. Raad voor het Openbaar Bestuur heeft in opdracht van het minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderzoek gedaan naar de taken en werkzaamheden die gemeenten moeten uitvoeren volgens het Klimaatakkoord. Tevens is onderzocht welke inzet nodig is voor het uitvoeren van deze taken. Het onderzoek laat zien dat gemeenten 28 nieuwe of (sterk) geïntensiverde taken uit moeten voeren.

Niet alle 28 taken zijn voor onze gemeente relevant. Daarnaast wordt niet met alle relevante taken direct gestart in 2022.

Uitvoering 2022

Om te voldoen aan de wettelijke taken moeten we in 2022 aan de slag en/of gaan we verder met de volgende zaken;

Procesgelden Regionale energiestrategie (RES)

- *Uitvoering RES* – eind 2021 wordt de RES 1.0 vastgesteld. Hierbij zal ook aangegeven worden hoe de uitvoering plaats zal gaan vinden. In 2022 zullen wij als gemeente het proces rondom de uitvoering vorm moeten geven.
- *Monitoren en herijken RES* – Na vaststelling van de RES zal deze gemonitord moeten worden. Tevens zal de RES iedere 2 jaar herijkt moeten worden. In 2022 gaan we beide processen uitvoeren.

Verzorgen gemeentebrede communicatie

- *Energie loket* – In het Klimaatakkoord is afgesproken dat iedere gemeente vanaf 1-4-2021 beschikt over een onafhankelijk (regionaal) energieloket moet beschikken. Dit loket kan gebruikt worden voor communicatie en voorlichting rondom energiebesparing in de gebouwde omgeving, de Regionale energiestrategie (RES) en de wijkgerichte aanpak rondom; aardgasvrije wijken (WUP / TVW).
- *RES* – Eind 2021 wordt de RES 1.0 vastgesteld. De gemeente heeft een belangrijke rol binnen de communicatie rondom de uitvoering van de RES. Dit onderwerp vormt een onderdeel binnen het energieloket;
- *Aardgasvrije wijken* – Eind 2021 wordt de Transitievisie warmte (TVW) vastgesteld. De gemeente heeft een belangrijke rol binnen de communicatie over de wijkgerichte aanpak in het kader van de aardgasvrije wijken. Dit onderwerp vormt een onderdeel binnen het energieloket.

Opwekking duurzame energie

Vanuit de Klimaatdoelstellingen / RES (49% CO2-reductie 2030) en de doelstellingen uit de Duurzaamheidsvisie (energieneutraal 2050) is de opwekking van duurzame energie in 2022 een onderwerp.

- *Vorbereiding en begeleiding zonneweides* – Om een bijdrage te leveren aan de landelijke en regionale energie-opgave is het mogelijk dat er in onze gemeente zonneweides gerealiseerd gaan worden. Als gemeente dienen wij eventuele initiatieven voor te bereiden en / of te begeleiden. Hiervoor dienen wij externe expertise en eventueel capaciteit in te huren.
- *Stimulering zon op dak* – Het opwekken van duurzame energie door middel van ‘zon op dak’ vormt een belangrijk spoor voor het behalen van de Klimaatdoelen. Het gaat hierbij om grootschalige zon op dak (bijvoorbeeld fabriekshallen) en kleinschalige zon op dak (bijvoorbeeld op woonhuizen). Als gemeente hebben wij de rol om dit te stimuleren.

Ontwikkeling (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
<i>Procesgelden RES</i>	25	25	25	25
Energie loket + communicatie	20	20	20	20
Vorbereiding en begeleiding zonneweides	15	15	15	15
Stimulering zon op dak	10	10	10	10
Totaal financiële consequentie	70	70	70	70

Inventarisatie Milieu

Landelijke milieuopgaven

Als gemeente hebben we een belangrijke taak in het behouden en creëren van een veilige, schone en gezonde leefomgeving. Echter staat onze leefomgeving onder druk als gevolg van bijvoorbeeld klimaatverandering, verslechterende luchtkwaliteit, stikstofproblematiek. Deze en andere milieuopgaven houden niet op bij gemeentegrenzen en vragen om een landelijke aanpak en samenwerking. Om deze reden heeft de Rijksoverheid, naast de bestaande afspraken en milieuwetgeving, aanvullende afspraken gemaakt. Uitvoering van de nieuwe en de reeds gemaakte afspraken dient veelal lokaal plaats te vinden.

Inzicht in wettelijke taken

De gemeente is te allen tijde bevoegd gezag en hiermee eindverantwoordelijk met betrekking tot milieuzaken binnen de gemeente. Het beleidsveld Milieu is in ontwikkeling en de afgelopen jaren verbreed als gevolg van nieuwe opgaven.

Door een combinatie van gebrek aan interne capaciteit en inhoudelijke kennis ontbreekt het binnen onze gemeente aan een volledig en overzichtelijk beeld van de bestaande, nieuwe en eventuele aanstaande wettelijke taken. Hierdoor is het momenteel niet duidelijk of wij als gemeente aan alle taken (kunnen gaan) voldoen. Dit heeft als consequentie dat wij als gemeente geen zicht hebben op mogelijke risico's en kansen die deze thema's met zich meebrengen.

Lokale uitvoering

Om als gemeente invulling te kunnen geven aan wettelijke taken en afspraken is het noodzakelijk dat hiervoor passende budgetten en personele capaciteit beschikbaar is. Uit de praktijk blijkt dat deze randvoorwaarden onvoldoende aanwezig zijn, hierdoor ontbreekt het inzicht, de grip en de regie op de milieuthema's Lucht, Geluid, Trillingen, Externe veiligheid, Stikstof en Geur. Als gemeente zijn wij hierdoor niet in staat om onze taak uit te kunnen voeren.

Creëren van inzicht, coördinatie en grip in 2022

Het verkrijgen van een volledig inzicht in de (bestaande, nieuwe en aankomende) wettelijke taken is de eerste stap om te komen tot een goede basis voor de lokale uitvoering, hier starten we in 2022 mee door het uitvoeren van een inventarisatie. Aan de hand van dit overzicht toetsen we in hoeverre we aan de taken voldoen. Vervolgens bepalen we welke acties noodzakelijk zijn. Hierbij nemen wij ook de wensen en ambities van het nieuwe bestuur mee. Eventuele budgetten worden meegenomen in de Notakaders 2023 en verder.

Coördinatie van en tussen alle milieuthema's is een vereiste gezien de vele raakvlakken en afhankelijkheden. Dit zal wel intern georganiseerd moeten worden.

Tot het moment dat de inventarisatie uitgevoerd is en de coördinatie plaats gaat vinden, op zijn vroegst medio 2022, voorzien wij de volgende risico's;

- *Druk op kwaliteit leefomgeving* – Indien de verschillende milieuthema's niet belegd zijn komt de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (verder) onder druk te staan. Hiermee wordt de gemeente onveilig, ongezonder en ontstaat er meer overlast.
- *Niet voldoen aan wettelijke taken* – De gemeente kan geen invulling geven aan bestaande wettelijke taken;
- *Aansprakelijkheid* – De gemeente is te allen tijde bevoegd gezag en hiermee eindverantwoordelijk met betrekking tot milieuzaken binnen de gemeente. Bij een calamiteit kan de gemeente, indien zaken niet goed geregeld zijn, aansprakelijk gesteld worden met de nodige bestuurlijke en financiële gevolgen;
- *Druk op cluster milieu* – De druk op de medewerkers binnen het cluster milieu blijft (te) hoog. Het risico op uitval wordt onaanvaardbaar hoog.

Het uitstellen van de inventarisatie heeft als consequentie dat de gemeente bovenstaande risico's (nog) langer blijft lopen.

Uitvoering en budgetten na 2022

Aan de hand van de inventarisatie toetsen we in hoeverre we aan de taken voldoen. Vervolgens bepalen we welke acties noodzakelijk zijn. De verwachting is dat voor het uitvoeren van deze acties aanvullend budget nodig is. Dit zal dan via volgende notakaders aangevraagd worden.

Milieudiensten

Bij de jaarrekening 2020 is een financieel tekort geconstateerd voor milieudiensten. Door de hoge werkdruk binnen het project Eurocircuit is het noodzakelijk om een extra juridische kracht in te zetten om de taken uit het uitvoeringsprogramma naar behoren en volledig uit te kunnen voeren. Daarbij valt een aantal werkzaamheden onder de Basistaak en hebben we geen andere keuze dan dit neer te leggen bij de ODZOB. Afwijkingen in het budget voor milieutaken, welke door de ODZOB worden uitgevoerd, zijn structureel van aard. Het beschikbare budget is daarom het afgelopen jaar meegenomen in de gemeentelijke financiële cyclus. Het budget is structureel verhoogd en we verwachten dat de komende jaren geen tekorten meer ontstaan.

Parkeerbeleid en parkeernormering

In 2021 wordt het mobiliteitsplan herijkt. Hierin worden de verschillende vervoerswijzen integraal meegenomen en op elkaar afgestemd. De strategische keuzes ten aanzien vervoersstromen, infrastructuur, (hoogwaardig) openbaar vervoer, fietsverkeer en parkeren komen in dit plan bij elkaar in hun onderlinge samenhang.

De keuzes die in het mobiliteitsplan worden gemaakt zullen een nadere uitwerking van het parkeerbeleid behoeven in 2022. Op basis van het mobiliteitsplan en de uitwerking van het parkeerbeleid zal ook de parkeernormering geactualiseerd moeten worden. Deze dateert van 2008 en sluit niet meer aan bij bijvoorbeeld ontwikkelingen in het centrum en bij eigentijdse inzichten (o.a. smart mobility). Binnen de reguliere bedrijfsvoering is geen capaciteit beschikbaar voor het opstellen van de bedoelde beleidskaders. De kosten van inhuur van een bureau worden geraamd op ca. € 35.000,-. Het gaat hier om eenmalige proceskosten. De eventuele financiële effecten van het nieuwe parkeerbeleid komen aan de orde bij de strategische keuzes in het mobiliteitsplan en zijn niet meegenomen.

Aanvullende ontwikkelingenNieuw bestemmingsplan Eurocircuit

Het aanvullen van het in de begroting reeds opgenomen budget om een nieuw bestemmingsplan voor het Eurocircuit op te kunnen stellen op basis van de scenariokeuze van de raad voor scenario 2: 'huidig gebruik'. Met de aanvulling van het reeds in de begroting opgenomen budget kan fase 2 voor het scenario 'huidig gebruik' tot uitvoering worden gebracht.

Voor de programmabegroting 2021-2024 was al een eerste kostenraming gemaakt voor de ontwikkeling van het nieuwe bestemmingsplan en kosten daarvoor in 2021 en 2022.

De kosten voor de ontwikkeling van het bestemmingsplan tot het moment van vaststellen van het bestemmingsplan na keuze scenario worden voor 2021 en 2022 geraamd op € 125.000,-. Gezien het voorgaande is voor 2021 een bedrag van €116.000 (zijnde € 54.000 voor onderzoek scenario's en € 62.000 voor bestemmingsplan) en voor 2022 van € 63.000 opgenomen in de begroting. De in de begroting opgenomen kosten zijn tot en met vaststelling van het bestemmingsplan in de raad (dus exclusief juridische procedures in het vervolg. Deze zijn voor 2023 als PM post benoemd).

Wat mag het programma Wonen kosten?

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Ruimtelijke ontwikkeling	7.410	5.654	5.659	5.205	5.026	3.894
Infrastructuur	5.766	6.172	6.291	6.312	6.480	6.569
Groen	3.004	2.978	3.060	3.075	3.078	3.073
Duurzaamheid	4.752	4.608	4.926	4.946	4.948	4.948
Totaal lasten	20.933	19.412	19.936	19.538	19.532	18.484

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Ruimtelijke ontwikkeling	6.081	3.748	3.818	3.531	3.314	2.183
Infrastructuur	4.307	4.111	4.194	4.193	4.193	4.193
Groen	67	27	85	85	85	85
Duurzaamheid	4.394	4.106	4.643	4.643	4.643	4.643
Totaal baten	14.849	11.992	12.740	12.453	12.236	11.105

Saldo voor bestemming	-6.084	-7.420	-7.196	-7.085	-7.296	-7.379
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	3.447	563	563	563	563	563
Baten	2.339	589	436	355	335	417
Saldo	-1.108	26	-127	-208	-228	-146

Saldo na bestemming	-7.192	-7.393	-7.323	-7.292	-7.524	-7.525
---------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

2. Werken

Product	Portefeuillehouder	Team
Bedrijvigheid	T.P.T.H. Geldens	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs (leerlingenvervoer)	C. Marchal	Sociaal en economisch beleid

Bedrijvigheid

Toekomstvisie

Als gemeente bevorderen we een evenwichtige sociaaleconomische ontwikkeling. Daarbij richten we ons op het behouden en stimuleren van werkgelegenheid en op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven.

We blijven werken aan het verbeteren van het vestigings- en ondernemersklimaat, zodat bedrijven succesvol kunnen zijn en optimaal kunnen profiteren van onze gunstige ligging in de Brainport-regio. Dit dragen wij uit in onze communicatie met het bedrijfsleven. De verwevenheid van gemeente en bedrijfsleven met Brainport willen wij versterken rondom de drie sporen Leisure, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de lokale maakindustrie als onderdeel van de regionale industrie. De Leisurezone en de kwaliteitsimpuls van het centrum versterken de vrijetijdssector in Valkenswaard. Die Valkenswaardse vrijetijdssector moet uitgroeien tot krachtige motor voor de economie en zorgen voor indirecte werkgelegenheid in andere sectoren, zoals in de detailhandel.

Beleid

Economische ontwikkelingen

Het coronavirus heeft een grote impact op de economie. Diverse bedrijfstakken zijn gedurende de lockdowns zelfs verplicht gesloten (geweest). Horeca, detailhandel, evenementen en (internationaal) toerisme zijn voorbeelden van zwaar getroffen sectoren. Verder zijn veel bedrijven indirect getroffen. Medio 2021 lijkt het coronavirus beter onder controle, al is de toekomstige ontwikkeling ervan nog onzeker. Op termijn zal blijken in hoeverre getroffen sectoren snel kunnen herstellen. Dit is zeker voor de toekomst van het centrum van Valkenswaard, waar horeca en detailhandel sterk zijn geconcentreerd, van groot belang.

Het algehele economische beeld is positiever dan aan het begin van de coronacrisis. Medio 2021 is de Brainport-regio Zuidoost-Brabant de sterkst groeiende regio van Nederland. Dit komt door de sterke innovatieve maakindustrie die daar aanwezig is. Het Valkenswaardse industriële bedrijfsleven is hier onderdeel van. Bovendien heeft dit een positieve uitwerking op andere sectoren en de werkgelegenheid.

Vanuit het Rijk zien we een andere reactie dan tijdens de economische crisis na de kredietcrisis van 2008. Niet bezuinigen, maar investeren lijkt de primaire, landelijke strategie. Of, en in welke mate, deze koers in 2022 wordt voortgezet, zal afhangen van het nieuw te vormen kabinet. Al kan een nieuwe coalitieprogramma helderheid bieden over de koers voor 2022

Economisch beleid

In lijn met de Toekomstvisie, zetten we in het economisch beleid in op het maken van duidelijke keuzes. De grootste groeisector voor de gemeente Valkenswaard is de vrijetijdssector. Deze sector wordt een volwaardige drager van de lokale economie, ook in termen van werkgelegenheid. Om deze groei te realiseren, zetten we in op het programma Groote Heide Dommeland. In dat programma maken we de verbinding tussen werkgelegenheid, natuurontwikkeling en vrijetijdsvoorzieningen om de strategische positie van Valkenswaard in de Brainport-regio optimaal te benutten. In het programma Vrije Tijd gaan we uitgebreider in op onze activiteiten op dit gebied.

Tegelijkertijd constateren we dat voor sectoren zoals de detailhandel, de agrarische sector en de industrie de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn. Daarom focussen we hier niet op ruimtelijke groei, maar op het beter benutten van de aanwezige kwaliteit. Dat betekent dat we investeren in de kwaliteit van het centrum (Masterplan Centrum), in het kernwinkelgebied en in het optimaliseren van de Schaapsloop.

Brainport

Valkenswaard is geografisch en met een aantal grote werkgevers onlosmakelijk verbonden met de Brainport-regio. Brainport is één van de drie economische mainportregio's die de Rijksoverheid heeft

aangewezen als belangrijke groeiregio's. Als gemeente zoeken we in de regio de samenwerking via de MRE en Brainport Development om bij te dragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, economische dynamiek en werkgelegenheid. Een belangrijke pijler hierbij is de vrijetijdseconomie; met haar strategische ligging is Valkenswaard een aantrekkelijk gebied voor vrijetijdsrecreatie voor inwoners van de Brainport-regio.

Centrum

We zetten in op een centrum dat toekomstbestendig is en dat past bij een gezellige en lommerrijke Brabantse dorpskern. Ons centrum is belangrijk voor de uitstraling van ons dorp en de detailhandel en horeca. Door verschillende trends in de samenleving verwachten we een substantiële krimp van de detailhandel. We zien dat de coronacrisis dit proces heeft versneld en dat de daadwerkelijke impact nog onduidelijk is.

Omdat Valkenswaard in totaal te veel winkelpanden heeft en leegstand wil verminderen, zetten we in op het concentreren van de detailhandel binnen een compact en aaneengesloten kernwinkelgebied. Buiten het kernwinkelgebied zetten we in op de transformatie van winkels naar bijvoorbeeld woningen. Op die manier pakken we de winkelleegstand aan en voegen we woningen toe, zodat het inwoneraantal van Valkenswaard kan blijven groeien in tijden van krapte op de woningmarkt.

Buitengebied

Voor het buitengebied geldt dat we inzetten op nieuwe vrijetijdsvoorzieningen conform het programma Groote Heide Dommelland. Hiermee benutten we onze strategische ligging in de Brainportregio en kiezen we voor een economische groeisector die banen oplevert voor onze inwoners. De ontwikkelruimte voor de krimpende agrarische sector is echter beperkt. Wel bieden we ruimte voor ondernemerschap in vrijkomende agrarische bebouwing. Daarbij zoeken we naar kansen om deze in verbinding te brengen met onze eigen ambities op het gebied van de vrijetijdseconomie.

Kaderstellende nota's

- Economisch Beleid 2017-2020 (2016)
- Standplaatsenbeleid (2020)
- Beleidsregels terrassen (2017)
- Beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Gebiedsontwikkeling Visie Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017)
- Masterplan Centrum (2014)
- Horecavisie (2020 – 2024)
- Detailhandelsvisie A2 gemeenten (2015)
- Regionale Detailhandelsvisie (2015)

Wat willen we bereiken?
Een compact, aantrekkelijk en onderscheidend kernwinkelgebied waarmee de winkelleegstand wordt verminderd naar het landelijk gemiddelde.
Een afbakening van het kernwinkelgebied met een actieve rol van de gemeente om te komen tot een sterk economisch profiel.
Ontwikkeling van het bedrijventerrein om een kwaliteitsverbetering, verduurzaming en goede aanhaking op de Brainport-agenda te realiseren.
Het versterken van de triple-helix-samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Crisis- en herstelaanpak	De ontwikkeling van het coronavirus en de economische impact daarvan laat zich niet ver vooruit voorspellen. Dat diverse sectoren moeten herstellen van de gevolgen van de coronacrisis staat wel vast. Afhankelijk van de impact werken we met het bedrijfsleven en

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	regionale partners (regiogemeenten, MRE, Brainport Development) samen om de gevolgen voor de lokale economie op te vangen. Naast de risico's van de crisis kijken we ook naar economische kansen. Zo wordt de digitalisering van het MKB ondersteund.
Uitvoering geven aan de horecavisie en impulsen geven aan herstel van de horecasector	De horecasector is zowel in 2020 als in 2021 hard getroffen door de coronacrisis. Ondanks ondersteunende maatregelen vanuit de Rijksoverheid hebben veel horecaondernemers het heel zwaar. Om de sector overeind te houden en nieuwe kansen te bieden is ook de ondersteuning van de gemeente van belang. Daarbij zijn overigens wel de eigen verantwoordelijkheid en de eigen inbreng van de sector zelf cruciale randvoorwaarden. In faciliterende zin spannen we ons in om de sector weer op de rails te krijgen.
Compact kernwinkelgebied	Het realiseren van een compact kernwinkelgebied is een meerjaren opgave. We stimuleren winkeliers om zich naar het compacte kernwinkelgebied te verplaatsen en moedigen vastgoedeigenaren aan om winkelpanden buiten het compacte kernwinkelgebied te transformeren. Om de overcapaciteit aan winkelpanden te verminderen zetten we ruimtelijk instrumentarium in en leveren we in 2022 een ontwerpbestemmingsplan op.
Centrummanagement	Met Centrummanagement zijn afspraken vastgelegd in hun jaarplan. Daarin zijn acties benoemd op het gebied van marketing & communicatie, sfeer & beleving, veiligheid & beheer en leegstand & branchering.
Veilige Schaapsloop	Na verwerving van het certificaat Keurmerk Veilig ondernemen (KVO), voeren we in samenwerking met onze partners de acties uit het maatregelenpakket uit.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Functiemenging (%)	Waarstaatjegemeente	47,1	53,2	47,1
Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Waarstaatjegemeente	164	158,4	164

Onderwijs

Toekomstvisie

In het Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, "Groeien, Meedoen en Thuiskomen", zijn onze ambities voor Valkenswaard geformuleerd. Onderwijs is, naast Wmo, Jeugd en Participatie, de vierde pijler om onze ambities uit het Beleidskader Sociaal Domein te verwezenlijken.

Wij stellen jeugdigen, jongeren en volwassenen in staat om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het zo zelfstandig mogelijk functioneren in de samenleving. Waar nodig bieden wij ondersteuning, bijvoorbeeld bij het leren invulling geven aan de eigen verantwoordelijkheid. Het behalen van een startkwalificatie is hierbij belangrijk. Ook willen we zorgdragen voor adequate huisvesting voor de scholen.

In de Toekomstvisie is opgenomen dat Valkenswaard jongere generaties aan zich wil (blijven) binden. Een adequaat aanbod aan basisonderwijs en voortgezet onderwijs hoort daarbij. Net als het beroepsonderwijs op korte afstand in Eindhoven, waarmee het onderwijsaanbod in Valkenswaard samenwerkt.

Beleid

Passend Onderwijs en Jeugdhulp

Ook in 2022 zetten we sterk in op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: zowel beleidsmatig als in de uitvoering, zowel lokaal als regionaal en zowel in primair en voortgezet onderwijs als in de voorschoolse periode. Onze samenwerking met kinderopvangpartners en het onderwijs proberen we continu te verbeteren. Dat doen we door afspraken te maken over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp, leerplicht en (voor)schoolse voorzieningen. We gaan door met de periodieke ontmoetingen tussen professionals uit kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp. Daarbij ligt de nadruk op elkaar ontmoeten (ook buiten casuïstiek om), elkaars werkveld kennen en kennisdeling. Daarnaast richten we ons op het concreet maken van die samenwerkingsafspraken. Dat doen we waar mogelijk op schoolniveau met de relevante partners uit de wijk. Per locatie bekijken we welke (preventieve) inzet nodig is, welke partners daarbij betrokken moeten zijn en in welke vorm dat plaatsvindt.

Ook richten we ons met onze partners op voorlichting en preventieve activiteiten. De daaruit voortvloeiende verbeteracties zetten we in 2022 zowel lokaal als regionaal door. Met het Were Di College stellen we het Plan van Aanpak Preventie bij om preventieve inzet van jeugdhulp nog beter te organiseren en te stroomlijnen.

Ook houden we in 2022 nadrukkelijk rekening met de effecten van corona op kinderen/jongeren. Samen met het onderwijs ontwikkelen we aanbod dat gericht is op het sociaal emotioneel welbevinden van de jeugdigen in Valkenswaard. Dat doen we onder meer vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en het Coronaherstelplan.

Onderwijshuisvesting

Als gemeente hebben wij de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Deze taak is nader ingevuld in de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Valkenswaard. Op grond van de wet en de verordening kunnen schoolbesturen aanspraak maken op huisvesting van scholen. Wij kunnen daarin voorzien door realisatie van nieuwbouw, het aanpassen van schoolgebouwen of het beschikbaar stellen van bestaande lesgebouwen en accommodaties voor bewegingsonderwijs.

Onderwijsvernieuwing en de combinatie van onderwijs met kinderopvang en buitenschoolse opvang leiden tot veranderingen in de huisvestingsbehoefte. In 2021 zijn de nieuwe prognoses opgesteld. Op basis daarvan actualiseren we, samen met de onderwijsinstellingen, het huisvestingsprogramma in het IHP. Daarbij stellen we nieuwe prioriteiten voor de aanpak van projecten voor onderwijshuisvesting.

Projecten die in elk geval doorlopen in 2022 zijn:

- De planontwikkeling voor de Pionier
- Het onderzoek naar de huisvestingsmogelijkheden voor het basisonderwijs in Borkel en Schaft
- Het haalbaarheidsonderzoek naar een unilocatie voor St. Martinus en Agnetendal.

Lokale Educatieve Agenda

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) werken we doelgericht aan meerdere onderwijs- en jeugdgerichte speerpunten, waar mogelijk in werkgroepen. Voorbeelden zijn Voor- en vroegschoolse educatie, techniekonderwijs en veiligheid. De LEA wordt jaarlijks geüpdatet. In 2022 blijven we met besturen en directies in gesprek over de inhoud en vorm van de LEA, waarbij het Nationaal Programma Onderwijs een belangrijke rol zal spelen. Het Nationaal Programma Onderwijs is een investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis op leerlingen voor de komende jaren op te vangen. Het onderwijs is daarbij leidend, maar gemeenten krijgen ook middelen om samen met (onderwijs)partners gerichte interventies in te zetten om nadelige gevolgen van de coronacrisis te beperken.

Leerlingenvervoer

In 2022 wordt de nieuwe Verordening bekostiging leerlingenvervoer van kracht. Met de Verordening bekostiging leerlingenvervoer geeft de gemeente uitvoering aan haar taak om te voorzien in de bekostiging van een vervoersvoorziening. De verordening is gebaseerd op de landelijke modelverordening. Naast voorschriften voor de manier waarop ouders een aanvraag kunnen indienen, bevat deze verordening criteria waarmee ouders aanspraak kunnen maken op bekostiging van leerlingenvervoer. Het uitgangspunt is dat ouders verantwoordelijk zijn en blijven voor het schoolbezoek van hun kind.

De (model)verordening bekostiging leerlingenvervoer heeft een nieuwe opzet. Zo stellen we tijdens de beoordelingsfase allereerst het recht op bekostiging vast. Vervolgens onderzoeken we tijdens de onderzoeksfase welke vorm van leerlingenvervoer we gaan verstrekken. Daarnaast zetten we in op meer samenwerking met de samenwerkingsverbanden PO en VO en sluiten we beter aan bij de uitvoeringspraktijk.

Bij de beoordeling van aanvragen voor leerlingenvervoer zetten we de expertise van Wmo- en/of jeugdconsulenten in als dat nodig is. Dat is efficiënter, omdat we zo de totale gezinssituatie kunnen meewegen in de beoordeling van de vervoersaanvraag.

Kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie

Vanaf 2022 moet er voor alle VE-locaties een hbo'er als coach en/of als beleidsmedewerker beschikbaar zijn. Deze hbo'er werkt aan een kwaliteitsimpuls voor de voorschoolse educatie en draagt op die manier bij aan het verbeteren van de effectiviteit ervan. De gemeente heeft met de kinderdagverblijven afspraken gemaakt over de inzet van de 'hbo'er' in de voorschoolse educatie en financiert deze inzet ook. Daarnaast bevorderen we de deskundigheid van medewerkers VVE in de kinderopvang en wordt met de partners uit de kinderopvang, het primair onderwijs en de jeugdgezondheidszorg uitvoering gegeven aan de aanbevelingen die volgen uit de VVE-monitor die in het najaar van 2021 is uitgezet.

Sport- en muziekonderwijs

De inzet van combinatiefunctionarissen sport en cultuur zetten we in 2022 voort. In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs evalueren we de huidige afspraken over sport- en muziekonderwijs met de scholen en waar nodig stellen we deze bij of vullen we deze aan. Daarnaast gaan we de koppeling tussen combinatiefunctionarissen en jongerenwerkers/jeugdhulpverleners steeds meer maken, vooral als het gaat om preventieve inzet in het basisonderwijs.

In de cultuureducatie speelt het Centrum voor Muziek en Dans een belangrijke rol. Naast een breed scala aan opleidingen via de buitenschoolse kunsteducatie, is de aandacht ook steeds nadrukkelijker gericht op specifiek aanbod in en voor het primair onderwijs. Samen met de scholen, het CMD en het culturele veld stellen we, op basis van het rapport Herijking visie op cultuureducatie (BMC), een plan van aanpak Cultuureducatie op, al dan niet als onderdeel van het Nationaal Programma Onderwijs.

Web (Wet educatie en beroepsonderwijs middelen) middelen/ volwasseneneducatie

Het Regionaal Programma Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 beschrijft in regionaal verband de acties om laaggeletterdheid bekender te maken en aan te pakken. Ook beschrijft het programma wat ervoor nodig is om deze acties te realiseren. Vanuit Valkenswaard sluiten we via ons lokaal jaarplan aan op de initiatieven die bij onze situatie passen. Zo doen we mee met de gezinsgerichte aanpak en het bereiken van NT1 via werkgevers. Ook ontwikkelen we lokaal maatwerk, bijvoorbeeld via de Digitaalhuizen. Dit doen we in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven, de bibliotheek, onderwijsinstellingen en diverse maatschappelijke organisaties.

Naast de bovengenoemde gezinsgerichte aanpak en het bereiken van NT1 via werkgevers, richten we ons in Valkenswaard ook op de grootste doelgroep laaggeletterden binnen onze gemeente: de 55-plussers. Dit doen we door intensievere samenwerking met de partners uit de Wmo en maatschappelijke organisaties die bij en met deze doelgroep bekend zijn.

Kaderstellende nota's

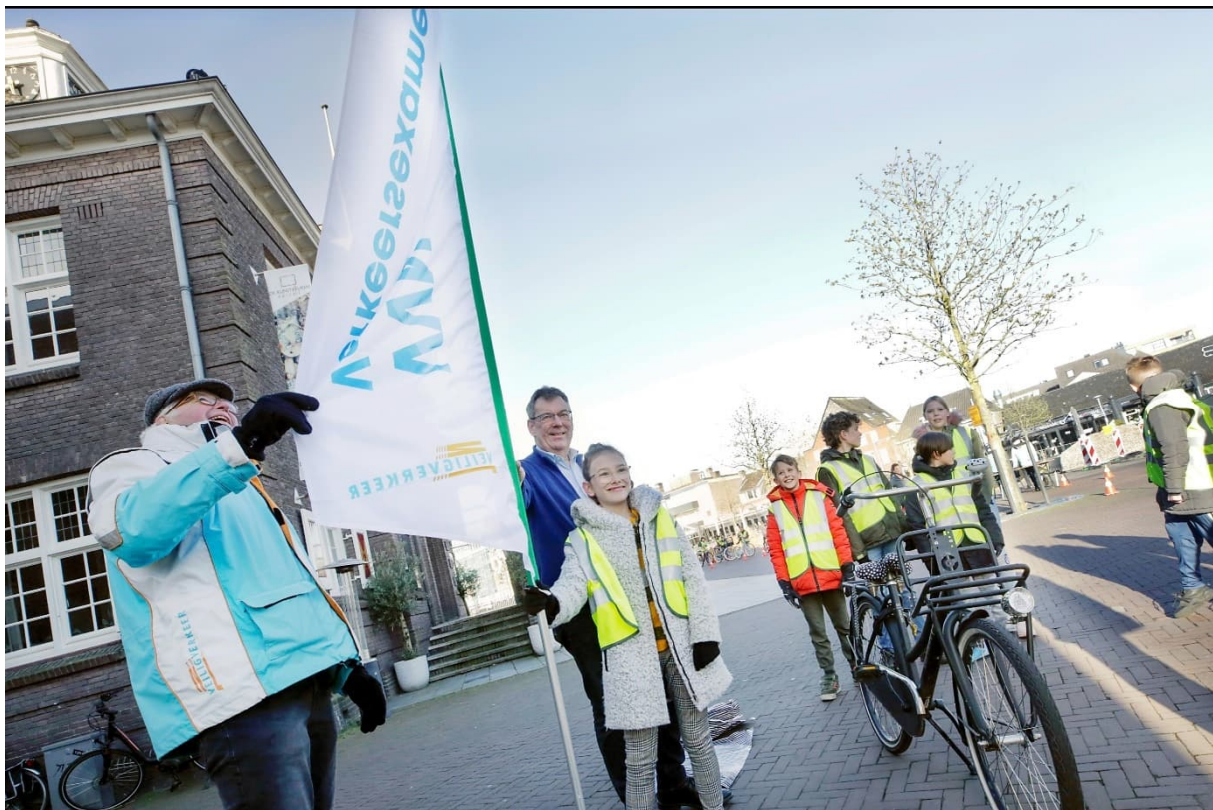
- Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022, "Groeien, Meedoen en Thuiskomen" (2019)
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie
- Lokaal Educatieve Agenda
- Regionaal Programma Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024
- Gemeentelijke huisvestingsverordening 2019
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar! (2012)
- Gemeentelijke verordening Bekostiging Leerlingenvervoer 2022
- Integraal Huisvestingsplan gemeente Valkenswaard (2018)
- Convenant Versterking Basisvaardigheden (2018)
- Subsidiereregeling peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie Valkenswaard (2021)

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners de mogelijkheid geven om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning.
Het integraal inzetten van onderwijshuisvesting in samenwerking met schoolbesturen, kindpartners, zorgpartners en wijkbewoners.
Een doorgaande ontwikkelijn van 0-18 jaar realiseren, waarbij een vloeiende aansluiting is tussen voorschool en vroegschool en basisschool en voortgezet onderwijs.
Meer kinderen de mogelijkheid krijgen om zich naar hun competenties te ontwikkelen en zijn hier trots op.
Taal- en onderwijsachterstanden bij kinderen, maar ook bij volwassenen, voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitvoering geven aan het Integraal HuisvestingsPlan	<p>Onderwijsvernieuwing en de combinatie van onderwijs met kinderopvang en buitenschoolse opvang leiden tot veranderingen in de huisvestingsbehoefte. In 2021 zijn nieuwe prognoses opgesteld,. Op basis daarvan actualiseren we samen met de onderwijsinstellingen het huisvestingsprogramma in het IHP.. Daarbij stellen we nieuwe prioriteiten voor de aanpak van projecten onderwijshuisvesting.</p> <p>Projecten die in elk geval doorlopen in 2022 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling voor de Pionier. • Het onderzoek naar de huisvestingsmogelijkheden voor het basisonderwijs in Borkel en Schaft.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> Het haalbaarheidsonderzoek naar een locatie voor St. Martinus en Agnetendal.
<p>Implementeren van actiepunten en aankomende wetswijzigingen op grond van voor- en vroegschoolse educatie</p>	<p>Samen met de kinderdagverblijven hebben we afspraken gemaakt over de inzet van een 'hbo'er' in de voorschoolse educatie. We financieren deze inzet ook.</p> <p>Daarnaast bevorderen we de deskundigheid van medewerkers VVE in de kinderopvang en geven we met de partners uit de kinderopvang, het primair onderwijs en de jeugdgezondheidszorg uitvoering aan de aanbevelingen die volgen uit de VVE-monitor die in het najaar van 2021 is uitgezet.</p>
<p>Verstevigen samenwerking kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp</p>	<p>Ook in 2022 zetten we sterk in op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: zowel beleidsmatig als in de uitvoering, zowel lokaal als regionaal en zowel in primair en voortgezet onderwijs als in de voorschoolse periode.</p> <p>Onze samenwerking met kinderopvangpartners en het onderwijs proberen we continu te verbeteren. Dat doen we door afspraken te maken over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp, leerplicht en (voor)schoolse voorzieningen.</p> <p>Ook richten we ons met onze partners op voorlichting en preventieve activiteiten. De daaruit voortvloeiende verbeteracties zetten we in 2022 zowel lokaal als regionaal door. Met het Were Di College stellen we het Plan van Aanpak Preventie bij om preventieve inzet van jeugdhulp nog beter te organiseren en te stroomlijnen.</p> <p>Daarnaast houden we in 2022 nadrukkelijk rekening met de effecten van corona op kinderen/jongeren. Samen met het onderwijs ontwikkelen we aanbod dat gericht is op het sociaal emotioneel welbevinden van de jeugdigen in Valkenswaard. Ook realiseren we andere maatregelen om (onderwijs)achterstanden die door corona ontstaan zijn te verminderen. Dit doen we vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en het Coronaherstelplan.</p>
<p>Leerlingenvervoer</p>	<p>We geven uitvoering aan het nieuwe contract en de verordening leerlingenvervoer.</p> <p>We zetten consulenten jeugd/Wmo in om aanvragen te beoordelen.</p>
<p>Stimuleren van diversiteit in onderwijsaanbod</p>	<p>We stimuleren het Plan Sterk Techniekonderwijs van Were Di en werken hier ook aan mee. Ook stimuleren we de internationalisering van onderwijs en zetten we</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
<p>Uitvoering geven aan het Regionaal Educatief Plan en het jaarplan laaggeletterdheid</p>	<p>combinatiefunctionarissen in voor sport en cultuur in het basisonderwijs.</p> <p>Via het lokaal jaarplan 2022 voeren we REP 2020-2024 uit. Daarbij besteden we aandacht aan het verbreden van het taalnetwerk in onze gemeente, de inzet van formeel en informeel taalaanbod en het bereiken van NT1 via werkgevers en gezinsgerichte aanpak.</p> <p>Samen met partners uit de Wmo en maatschappelijke organisaties richten we ons op de grootste doelgroep laaggeletterden binnen onze gemeente: de 55-plussers.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Omvang absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	Schooljaar 2019-2020: 2,36 per 1000 leerlingen	Schooljaar 2019-2020: 2,31 per 1000 leerlingen	< 2
Omvang relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	Schooljaar 2019-2020: 8,41 per 1000 leerlingen	Schooljaar 2019-2020: 16,68 per 1000 leerlingen	< 16
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv'ers) (%)	VSV kompas	Schooljaar 2019-2020: 1,70%	Schooljaar 2019-2020: 1,45%	< 1,70

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius	-38	-38	-38	-
<i>Dekking inzet bestemmingsreserve Onderwijs</i>	60			
Tijdelijke huisvesting voor de nieuwbouw van De Pionier in 2022 en 2023	-250	-250	-	-
<i>Dekking vanuit vrijval kapitaallasten nieuwbouw De Pionier</i>	180	178	-	-
huurinkomsten kinderopvang in schoolgebouwen	-	45	45	45
Lokaal educatieve agenda (structureel effect jaarrekening)	20	20	20	20
<i>Structurele mutaties uit de Berap</i>				
Prijsindexering doordecentralisatievergoeding Ons Middelbaar Onderwijs	-156	-156	-156	-156
Totaal programma 2				

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius

RBOB draagt m.i.v. komend schooljaar zorg voor het onderwijs op basisschool St. Servatius. Onderdeel van de afspraken die hierbij zijn gemaakt tussen de schoolbesturen SKOzok en RBOB is dat het schoolgebouw door SKOzok wordt overgedragen naar de gemeente. Daarmee keert het eigendom van het onderwijsgebouw terug naar de gemeente Valkenswaard.

De gemeente houdt het schoolgebouw in eigendom en stelt een kwalitatief goed onderwijsgebouw beschikbaar aan RBOB om het basisonderwijs voort te zetten. Indien kosten gemaakt moeten worden voor een kwalitatief goed onderwijsgebouw kunnen deze niet volledig op SKOzok worden verhaald. RBOB draagt normatief bij aan de kosten van onderhoud. Onderdeel van de afspraken met het schoolbestuur RBOB is dat de gemeente de resterende kosten voor de exploitatie van het gebouw voor haar rekening neemt.

De inventarisatie van de kosten en de opbrengsten worden in de komende maanden verder uitgewerkt.

De gemeente heeft geen voorziening voor dit project. De kosten worden niet geactiveerd en komen ten laste van het exploitatie budget.

Tijdelijke huisvesting voor de nieuwbouw van De Pionier in 2022 en 2023

Voor De Pionier is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de mogelijkheden voor toekomstige huisvesting. Onderzocht is de mogelijkheid tot herbouw op de bestaande locatie. Om dit mogelijk te maken moet de gemeente voorzien in tijdelijke huisvesting voor een hele school voor een periode van ca. 14 maanden. De kosten hiervoor worden geschat op circa € 500.000.

Deze huisvesting is volgens planning nodig in de periode juli 2022 tot en met augustus 2023.

De kosten worden niet geactiveerd, maar worden ten laste van de begroting gebracht.

De tijdelijke huisvesting is nodig omdat met de woningbouwcorporatie afspraken zijn gemaakt over de ontwikkeling van woningbouw op de plek van de inmiddels gesloopte Amundsenhal aan de overkant van de weg. De realisatie van de herbouw op de eigen locatie is afhankelijk van deze tijdelijke huisvesting. Het zorgen voor passende tijdelijke huisvesting is de wettelijke taak van de gemeente.

De kosten van de tijdelijke huisvesting kunnen gedeeltelijk gedekt worden uit de geraamde kapitaallasten voor de nieuwbouw van de Pionier voor 2022 en 2023 die reeds zijn opgenomen in de begroting. Door de reële planning van de investering in de begroting op te nemen, vallen de kapitaallasten in 2022 en 2023 vrij.

Huurinkomsten kinderopvang in schoolgebouwen

Op dit moment is er nog geen sprake van betaling voor medegebruik van schoolgebouwen.

Voorgesteld wordt een vergoeding voor medegebruik, met name door kinderopvang, van onderwijsgebouwen overeen te komen. Naar verwachting zullen de overeenkomsten in de loop van 2021 tot stand kunnen komen. De inkomsten zijn geraamd op € 45.000 per jaar.

Lokaal educatieve agenda

SG Were Di ontving een subsidie van € 20.000,- voor het project Opeduca. Vanwege corona is in 2020 aan het project nauwelijks uitvoering gegeven. Halverwege 2020 is het project hervat en is geconcludeerd datgene wat nog gedaan moest worden vanuit hun eigen middelen van Were Di kon worden gefinancierd.

Ontwikkelingen uit de Berap

Prijsindexering doordecentralisatievergoeding Ons Middelbaar Onderwijs

Op basis van de afspraken met OMO moeten we elk jaar de bedragen uit de verordening indexeren met de bedragen die de VNG voorstelt. De indexering 2021 bedraagt 6,38%. Een extra verhoging is noodzakelijk in verband met nieuwe eisen in het bouwbesluit (BENG), de extra indexering bedraagt 9,60%. Dit is een structureel effect.

Wat mag het programma Werken kosten?

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bedrijvigheid	997	959	824	799	824	824
Onderwijs	2.765	3.124	3.659	3.665	3.555	3.510
Totaal lasten	3.761	4.083	4.483	4.464	4.379	4.334

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bedrijvigheid	26	24	24	24	24	24
Onderwijs	158	317	377	422	422	422
Totaal baten	184	341	401	446	446	446

Saldo voor bestemming	-3.577	-3.743	-4.082	-4.018	-3.933	-3.888
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	333	-	-	-	-	-
Baten	477	-	59	-	-	-
Saldo	144	-	59	-	-	-

Saldo na bestemming	-3.434	-3.743	-4.023	-4.018	-3.933	-3.888
---------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

3. Vrije Tijd

Product	Portefeuillehouder	Team
Cultuur	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Sport	T.P.T.H. Geldens	Sociaal en economisch beleid
Recreatie	C. Marchal	Sociaal en economisch beleid

Cultuur

Toekomstvisie

In 2030 is het voorzieningenniveau in Valkenswaard een reden om er te blijven wonen. We blijven ons de komende periode dus inspannen om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken. Daarbij richten we ons vooral op het winkelaanbod en de culturele voorzieningen. Zo zetten we ons in om objecten met cultuurhistorische waarde en voorzieningen als musea, sociaal-culturele centra, een bibliotheek, een Centrum voor Muziek en Dans en voorzieningen voor kunstbeoefening te realiseren dan wel in stand te houden. Ook willen we kunst, cultuur en cultuureducatie zo laagdrempelig mogelijk aanbieden. Daarbij hebben wij bijzondere aandacht voor de doelgroep jongeren en jonge gezinnen.

Beleid

De gemeente spant zich in om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken. Dat doen we door (culturele) evenementen financieel en facilitair te ondersteunen. Waar nodig en mogelijk zetten we gemeentelijke cultuurcoaches in.

Gebouwd erfgoed

Het gebouwde erfgoed draagt bij aan de kwaliteit en identiteit van onze woon-, werk-, en verblijfsomgeving. Dit erfgoed is echter kwetsbaar. Het behoud en beheer van dit gebouwde erfgoed vraagt dan ook zorg en aandacht bij verbouwingen en ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanleg van wegen, woningbouw en landschapsinrichting.

Archeologisch erfgoed

Sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, en de daaruit voortvloeiende wijziging van de Monumentenwet, heeft de gemeente Valkenswaard de plicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met het archeologisch erfgoed. In een bestemmingsplan kunnen we voorwaarden stellen aan de omgevingsvergunning. Deze voorwaarden gaan bijvoorbeeld over de activiteiten bouwen, aanleggen, slopen en het al dan niet tijdelijk wijzigen van de bestemming met een afwijking of uitgebreide omgevingsvergunning. Op deze manier willen we archeologische waarden beschermen, aangezien zij een bron van kennis van het verleden zijn.

Industrieel erfgoed

Onder het bebouwde erfgoed valt eveneens het industrieel erfgoed. Dit erfgoed draagt in belangrijke mate bij aan onze identiteit en vormt veelal een sterke verwijzing naar ons verleden. Valkenswaard heeft al veel van haar industrieel erfgoed verloren, daarom willen we actiever inzetten op het behoud van wat rest.

Cultuureducatie

Een van de speerpunten in de Uitvoeringsnota Cultuur is cultuureducatie. In de cultuureducatie speelt het Centrum voor Muziek en Dans een belangrijke rol. Naast een breed scala aan opleidingen via de buitenschoolse kunsteducatie, is de aandacht ook steeds nadrukkelijker gericht op specifiek aanbod in en voor het primair onderwijs. Samen met de scholen, het CMD en het culturele veld wordt, op basis van het rapport Herijking visie op cultuureducatie (BMC), een plan van aanpak Cultuureducatie opgesteld, waarvan de uitvoering in 2022 doorloopt. Uitgangspunt hierbij is een brede definitie van cultuureducatie, waarin ook aandacht wordt geschonken aan tot dusver ontbrekende disciplines als beeldende kunst, urban en in mindere mate erfgoed.

Cultuurhistorie

In 2012 is zowel de beleidsvisie 'gebouwd erfgoed' als het beleidsplan 'archeologische monumentenzorg' opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee zorgen we ervoor dat het cultureel erfgoed in Valkenswaard goed behouden blijft. Daarnaast zorgt een vaste medewerker voor uitvoering van het erfgoedbeleid.

Culturele vorming

Cultuur is een belangrijk instrument om inwoners te stimuleren om 'mee te doen' in de samenleving en elkaar te ontmoeten. Daarnaast zorgt cultuur voor verrijking, ontwikkeling en verstrooiing. Cultuurdeelname van inwoners is dus van groot belang. Waar mogelijk zetten we daarom in op stimulering van cultuurdeelname, door facilitering en/of ondersteuning van de infrastructuur, aanbieders en beoefenaren. Mede onder impuls van de cultuurcoaches en het Centrum voor Muziek en Dans zetten we stappen om cultuureducatie in het curriculum van het (primair) onderwijs in te bedden. Om onze doelstellingen te realiseren, is het belangrijk dat we het culturele profiel van de gemeente helder omschrijven. Daarom maken we gebruik van de uitgangspunten die we hebben geformuleerd in het nieuwe cultuurbeleid. Dit beleid hebben we, in samenspraak met de Cultuurraad en betrokken instanties, opgesteld. We blijven voortborduren op positieve ontwikkelingen en successen.

Musea en kunst

De gemeente ondersteunt culturele initiatieven waar mogelijk en waar nodig. In het recentelijk herijkte gemeentelijke subsidiebeleid staan de mogelijkheden, kaders en randvoorwaarden beschreven. Regelgeving is neergelegd in de Algemene subsidieverordening.

Muzikale vorming

Het CMD geeft iedereen de kans om zich te oriënteren en te ontwikkelen op het gebied van muziek en dans. Dat gebeurt niet alleen via buitenschoolse educatie, maar sinds enkele jaren ook steeds vaker via specifiek aanbod in en voor het primair onderwijs. Zo proberen we zoveel mogelijk kinderen te bereiken. Daarnaast bekijken we of en hoe kunsteducatie een bijdrage kan leveren aan de realisatie van doelstellingen in het sociaal domein. Dit kan door bestaande activiteiten meer gericht in te zetten, maar ook door het ontwikkelen van nieuw, specifiek aanbod. In dit verband werken we ook samen met instellingen voor kunsteducatie in de regio.

Bibliotheekwerk

Bibliotheekwerk is heel veel meer dan het uitlenen van boeken. De kernfuncties zijn:

1. Kennis en informatie beschikbaar stellen (informereren)
2. Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie (leren)
3. Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur (lezen)
4. Organiseren van debat en ontmoeting (ontmoeting en debat)
5. Faciliteren van kennismaking met kunst en cultuur (podium)

De bibliotheek ondersteunt de ontwikkeling van de inwoners, onder meer via bevordering van lees- en mediavaardigheden, via het faciliteren van het zogeheten non-formele onderwijs en via toegang tot media en informatie. Cruciaal daarin zijn de volgende ambities:

Jeugd en onderwijs

- Het stimuleren van lezen, bevorderen van leesplezier en het versterken van de '21st century skills'.
- De taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren.
- Het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd en het versterken van de (media-)basisvaardigheden.

Participatie en zelfredzaamheid

We willen de zelfredzaamheid en participatie, van inwoners die niet beschikken over voldoende vaardigheden om goed te kunnen meekomen in de maatschappij of die een leesbeperking hebben, vergroten. De focus ligt op kwetsbare groepen zoals ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden.

In samenwerking met andere organisaties bieden we faciliteiten waarmee inwoners hun vaardigheden kunnen ontwikkelen, zoals taalvaardigheid, leesvaardigheid en digitale vaardigheid. Op die manier bevorderen we sociale cohesie, bestrijden we ongelijke kansen en segregatie en vergroten we maatschappelijke kansen van inwoners.

Kaderstellende nota's

- Cultuurnota Valkenswaard 2020-2023
- Uitvoeringsnota cultuur 2021
- Beleidsvisie gebouwd erfgoed Valkenswaard 2012-2020
- Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg (2012)

Wat willen we bereiken?

Cultuurdeelname zo inzetten zodat meer inwoners zichzelf ontwikkelen, hun kijk op de wereld verbreden en meedoen in Valkenswaard.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Doorontwikkelen van cultuureducatie.	Op basis van het onderzoek 'Herijking visie cultuureducatie Valkenswaard' – door BMC uitgevoerd in opdracht van de gemeente – geven we een belangrijke impuls aan de cultuureducatie in onze gemeente. We doen dat in nauwe samenspraak met het onderwijs, het culturele veld en de Cultuurraad Valkenswaard.
Optimaliseren van beschikbaarheid en benutting van accommodaties voor culturele doeleinden.	In samenwerking met de Cultuurraad Valkenswaard onderzoeken we de quick wins m.b.t. de beschikbaarheid van accommodaties voor culturele doeleinden. Waar mogelijk worden beschikbare ruimten voor dat doel ingezet.
Ondersteuning musea	Samen met Valkenswaard Marketing bekijken we hoe we het Valkenrij- en Sigarenmuseum en het Steendrukmuseum, waar nodig, kunnen ondersteunen.
Cultuur als middel	We leggen een verbinding tussen cultuur en het sociaal domein om te onderzoeken hoe cultuur kan helpen met 'groeien, meedoen en thuiskomen'. We ontplooiën initiatieven in aanvulling op bestaande voorzieningen, zoals het 60+ dansen voor licht dementerenden, het ouderenkoor en de projecten van Theatergroep Buitengewoon.

Sport

Toekomstvisie

Sporten en bewegen is goed voor de lichamelijke en mentale gezondheid en heeft een belangrijke sociale functie. Binnen de gemeente Valkenswaard willen we sport en bewegen voor iedereen mogelijk maken. Daar richten we ons beleid op.

In de Toekomstvisie leggen wij het accent op het aantrekken en behouden van jongeren en jonge gezinnen. Een veelzijdig sportaanbod en goede sportvoorzieningen kunnen voor hen een rol spelen in de afweging om in Valkenswaard te gaan of te blijven wonen. Het is dan ook belangrijk dat dit aanbod behouden blijft en aan blijft sluiten bij de behoefte. Dit vraagt om samenwerking tussen verenigingen en multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties.

Sport en bewegen dragen ook bij aan onze sociale cohesie. Doordat we sport en bewegen aan het sociaal domein hebben gekoppeld, kunnen we de bijdrage die sport aan het vergroten van de sociale cohesie levert, uitbreiden. Steeds meer mensen die voorheen langs de kant stonden, worden dankzij sport en bewegen gestimuleerd om weer mee te doen.

Kortom: Valkenswaard vindt een goed sport- en beweegklimaat voor haar inwoners heel belangrijk. Dat geldt voor zowel de jeugd als voor ouderen en mensen met een beperking. Sporten en bewegen heeft een belangrijke meerwaarde binnen de brede maatschappelijke context van gezondheid, onderwijs, welzijn en sport. Sport is bovendien een zeer belangrijk beleidsinstrument voor zowel de landelijke- als de lokale overheid als het gaat om gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie, verbondenheid en integratie.

Beleid

In juni 2018 is de sportvisie 'Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021' vastgesteld. Een van de belangrijke thema's binnen de visie is dat sport nog meer als middel wordt gepositioneerd binnen het sociaal domein. De totstandkoming en de uitvoering van de preventieaanpak Valkenswaard zorgen ervoor dat de koppeling tussen gezonde leefstijl en bewegen nog beter wordt gemaakt.

We stellen per jaar uitvoeringsnota's op waarin we de te bereiken doelen vastleggen. De uitvoeringsnota's over sport en bewegen zijn in de vorm gegoten van het Sport- en Beweegakkoord Valkenswaard. We werken met diverse werkgroepen samen om uitvoering te geven aan dit akkoord. De werkgroepen richten zich bijvoorbeeld op het verbeteren van motorische vaardigheden van kinderen, het versterken van sportaanbieders en de samenwerking tussen sport en onderwijs. Ook de subsidie Sportakkoord en het oprichten van een adviesraad sport en bewegen komen voort uit het Sport- en Beweegakkoord.

In 2022 starten we met de ontwikkeling van een nieuwe sport- en beweegvisie.

Sportstimulering

In het sportbeleid gaat specifieke aandacht uit naar drie doelgroepen: jeugd, mensen met een beperking en ouderen. Met de sportactiviteitsubsidie kunnen we initiatieven starten die zich richten op deze doelgroepen. Ook de buurtsportcoaches, ook bekend als 'sportconsulenten', en stagiaires richten zich op de volledige doelgroep. Zij organiseren een sport- en beweegaanbod in de buurt en leggen de verbinding tussen sport- beweegaanbieders en andere sectoren. In samenwerking met verenigingen organiseren we activiteiten waarbij mensen uit de genoemde groepen kennis kunnen maken met het uitgebreide sport- en beweegaanbod in Valkenswaard. We houden er rekening mee dat het aanbod passend moet zijn bij de wensen en mogelijkheden van de doelgroep: het deel van de doelgroep dat mee kan doen aan het reguliere aanbod, maar ook het deel dat dit niet kan of voor wie dit minder vanzelfsprekend is.

Naast Kids (groep 3 t/m 6), Junior (groep 7 en 8) en Academie (VO) Sport en Cultuur zijn er ook sportgroepen die worden ingericht rondom zeer specifieke doelgroepen. We geven onder andere een

vervolg aan trajecten zoals de Sportcarrousel (in samenwerking met W&I en veiligheid) en de bewegegroep voor jeugd met overgewicht en gedragsproblemen (in samenwerking met het CJG).

Sportaccommodatie

Het "MIP buitensportvoorzieningen gemeente Valkenswaard 2017-2026" geeft een overzicht van de omvang, de kwaliteit en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Ook laat het zien welke investeringen nodig zijn om de continuïteit van onze buitensportvoorzieningen voor de toekomst te garanderen. Als het gaat om maatschappelijk vastgoed, werken we in 2022 verder aan een optimalisatie van de organisatie van sportaccommodaties: zeker in relatie tot het Sportcentrum de Wedert. Een belangrijke uitdaging is en blijft het anticiperen op de balans tussen vraag en aanbod van sportaccommodaties. Bij het streven naar een optimale bezetting stellen wij als uitgangspunt steeds de technische mogelijkheden van de accommodaties centraal. Daarnaast houden we zoveel mogelijk rekening met de specifieke wensen van de gebruikers.

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012)
- Toekomstvisie 2030 (2012)

Wat willen we bereiken?
Meer inwoners hebben naar eigen vermogen de mogelijkheid om te kunnen sporten en bewegen. Sport en bewegen wordt gericht ingezet waardoor meer mensen fitter worden en meedoen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Verbinding leggen tussen uitvoering sportbeleid en de andere beleidsterreinen (sociaal domein).	In de uitvoeringsprogramma's gaan we de doelen en resultaten verbreden. Het gaat er niet alleen om dat inwoners meedoen met activiteiten, maar ook dat we een actieve leefstijl en de gezondheid bevorderen. Deze verbinding komt nadrukkelijk tot stand met de preventieaanpak Valkenswaard. Daarmee geven we invulling aan de doelen uit het Sport- en Beweegakkoord.
Activiteiten organiseren om sport en bewegen voor jeugd, senioren en mensen met een beperking te bevorderen.	In samenwerking met bijvoorbeeld Stichting Valkenhof, Lunetzorg en het CJG organiseren we verschillende activiteiten voor deze specifieke doelgroepen. Sportverenigingen kunnen subsidie aanvragen om voor deze doelgroepen activiteiten te organiseren.
Bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers bij sportverenigingen.	We bezoeken alle verenigingen actief, halen de vraag actief op en bieden ondersteuning op maat als dat nodig is.
Verbeteren van het sport- en beweegaanbod tijdens en na schooltijd.	Niet alleen tijdens de gymles, maar ook tijdens reguliere lessen wordt aandacht besteed aan sport en bewegen: bijvoorbeeld tijdens het sportief rekenen. We starten een pilot met een test- en beweegaanbod om de motorische vaardigheden van kinderen te verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Niet sporters (%)	www.waarstaatjegemeente.nl	44	49	43

Recreatie

Toekomstvisie

Wij zoeken naar kansen om de economische potentie van Valkenswaard, op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie, evenementen en routegebonden recreatie (groenbeleving), beter te benutten. Een van die kansen zijn de extra arbeidsplaatsen die we binnen de vrijetijdseconomie ontwikkelen. Dat doen we door ons gebied, met behulp van promotie en marketing, beter te positioneren voor toerisme en recreatie. Daarnaast doen we mee met verschillende samenwerkingsverbanden, sluiten we aan bij lopende gebiedsontwikkelingen en zoeken we naar allianties om het gebied mooier en aantrekkelijker te maken voor verblijven en recreëren. Op die manier willen we de werkgelegenheid en de economie in Valkenswaard een duurzame impuls geven. Tegelijkertijd gaan we ons nadrukkelijk richten op de uitstraling en de marketing van onze gemeente.

In de Toekomstvisie 2030 definiëren we de vrijetijdseconomie, oftewel recreatie en toerisme, als een van de drie pijlers. In het verlengde hiervan stelden we in 2017 de gebiedsontwikkelingsvisie 'De Groote Heide – Natuurlijk Avonturen Landschap' vast. Daarin onderzochten we de kwaliteiten en kansen van het buitengebied van Valkenswaard en stelden we verschillende ontwikkelingen voor. De voornaamste focus lag op de ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone, de Paardenboulevard en versterking van de natuur in Valkenswaard. Op verzoek van de gemeenteraad hebben we deze onderwerpen op integrale wijze verder uitgewerkt in een masterplan Dommelland.

In 2030 wil Valkenswaard een centrale positie in de regio hebben ingenomen op het gebied van recreatie en toerisme. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving. Bovendien geven we die waar mogelijk zelfs een impuls. Daardoor trekken we bezoekers uit de hele regio aan, wat goed is voor de economie. Valkenswaard is binnen de Brainport-regio dé plek voor ontspanning en daarmee het recreatieve startpunt voor bezoekers vanuit het Brainport-gebied. Om onze doelen te bereiken, hebben we de volgende vier beleidslijnen uitgezet:

1. Voortzetten huidige inzet: afmaken waar we al aan begonnen zijn;
2. Witte vlekken in het aanbod invullen en *quick wins* realiseren;
3. Over de grenzen heen denken: regiobenadering met een prominente positie voor het Natuurgrenspark De Groote Heide als drager;
4. Duurzame (door)ontwikkeling van de Leisure-zone en proactieve inzet op het binnenhalen van beeldbepalend (grootschalig) aanbod.

Beleid

Programma Groote Heide Dommelland

In 2017 heeft de gemeenteraad de integrale gebiedsontwikkelingsvisie 'De Groote Heide Valkenswaard: Natuurlijk Avonturen Landschap' vastgesteld. Daarin maken we onze ambities voor de ontwikkeling van leisure en natuur concreet. Om de unieke, natuurlijke kwaliteiten te kunnen benutten en te ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap, hebben we een adaptief programma opgesteld. Vanuit het programma 'De Groote Heide – Dommelland' hebben we deze visie verder geconcretiseerd tot een masterplan, waarin we richting geven aan de uitvoering van de integrale gebiedsvisie. Daarmee zetten we het belang en de ligging van Valkenswaard in het toeristisch aantrekkelijke gebied Natuurgrenspark De Groote Heide nog meer kracht bij. In 2020 is dit plan in beleidskaders en startnotities verankerd, waarna we in een participatief traject zouden werken aan uitvoeringsprogramma's voor de vijf deelgebieden. Door het coronavirus is dit traject vertraagd en zal de uitvoeringsprogramma eind 2021 opgeleverd worden. Na besluitvorming (december 2021) hierover starten we gefaseerd met de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's per deelproject.

Natuurgrenspark De Groote Heide

Natuurgrenspark De Groote Heide is een grensoverschrijdend landschapspark op het grondgebied van de Nederlandse gemeenten Valkenswaard, Heeze-Leende, Cranendonck en Eindhoven en de Belgische gemeenten Hamont-Achel en Pelt. Gemeente Valkenswaard heeft de trekkersrol en vult

het voorzitterschap van deze bijzondere samenwerking in. Samen willen deze gemeenten toerisme en recreatie in het unieke gezamenlijke natuurschoon bevorderen. Naast promotie van het Natuurgrenspark werken we ook aan het bevorderen van de fysieke aantrekkelijkheid en de recreatieve verbindingen. Dat doen we op basis van een ontwikkelde gebiedsvisie. De internationale samenwerking binnen Natuurgrenspark De Groote Heide is geborgd door de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst (BGTS).

De bijzondere natuur en diversiteit aan landschappen van Valkenswaard en De Groote Heide hebben een sterk vrijetijds-economisch potentieel. Daarmee kunnen en moeten we ons onderscheiden van andere natuurgebieden in Nederland en België. Belangrijke opgave is wel dat we de diversiteit van de verschillende gebieden aan elkaar knopen. De rijkdom van materieel en immaterieel erfgoed is het vertrekpunt.

Toerisme

Om het toerisme kwalitatief en kwantitatief te versterken, zetten we onder meer in op het versterken van samenwerkingsverbanden. Daarbij gaat het vooral om samenwerkingen met toeristisch-recreatieve en aanverwante partijen die dezelfde toeristische doelen nastreven als wij. Daarnaast versterken we de eerdergenoemde samenwerking met Natuurgrenspark De Groote Heide en zorgen we voor een regionale inbedding hiervan. Tot slot zetten we in op het binnenhalen en vasthouden van particuliere initiatieven, zoals een attractiepark en hoogwaardige verblijfsaccommodatie. We willen onze ondernemers stimuleren om zich kwalitatief te versterken, om zo een hoogwaardig aanbod van zowel dag- als verblijfsrecreatie te creëren.

We zien vrijetijdseconomie als de economische drager binnen de economie van Valkenswaard. Door verlenging van de verblijfsduur, verhoging van bestedingen, betere seizoensspreiding, toename van het recreatieve aanbod en een betere profilering van Valkenswaard trekt de sector meer bezoekers. En dat leidt tot meer banen en bestedingen. Op deze manier ontwikkelt Valkenswaard zich als toeristische gemeente. Om dit te bereiken is een versterkte samenwerking binnen de toeristische sector, binnen en buiten de gemeentegrenzen, onontbeerlijk.

We streven ernaar om in Valkenswaard over een volledig vrijetijdsaanbod te beschikken. Daarbij hebben we speciale aandacht voor de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen met kinderen, voor diversiteit, voor het hogere segment (in accommodaties, horeca en toevoeging wellness) en voor beeldbepalend aanbod, grootschalige voorzieningen, leisure hotspots en duurzaamheid.

Om dit alles te bereiken is een goede profilering en positionering van Valkenswaard noodzakelijk. Partners als Valkenswaard Marketing en de VVV helpen ons om Valkenswaard sterker op de kaart te zetten. Ook aansluiting bij regionale en provinciale organisaties, zoals VisitBrabant en Natuurgrenspark De Groote Heide, is nodig om bijvoorbeeld meer, internationale, bezoekers naar Valkenswaard te trekken.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de vrijetijdseconomie als het gaat om het aantrekken van toeristen en recreanten, het profileren van Valkenswaard en het vergroten van de levendigheid van onze kernen. Het aanbod aan evenementen in de regio is groot, dus het is belangrijk dat Valkenswaard binnen dit aanbod een sterke positie inneemt. Daarom zetten we niet alleen in op het versterken van de kwaliteit van het aanbod, maar zorgen we er, door betrokkenheid van de Stichting Valkenswaard Marketing, ook voor dat het aanbod aansluit op het DNA en de marketingstrategie van Valkenswaard. Waar mogelijk proberen we de samenwerking in de regio op te zoeken.

In de 'Evenementenvisie Valkenswaard' zetten we de koers uit voor de ontwikkeling van het evenementenaanbod. Deze visie zoekt onder andere aansluiting met de Toekomstvisie en met de gekozen toeristisch-recreatieve profilering 'Natuur', 'Selfmade', 'Actief buiten zijn' en 'Paarden' als nieuwe potentiële groeiemarkt.

Veiligheid bloemencorsobouwplaatsen

In 2019 is het project 'Veiligheid bloemencorsobouwplaatsen' gestart. Wij doorlopen dat met een aantal gemeentelijke disciplines en in nauwe samenwerking met de Stichting Bloemencorso Valkenswaard. Het project richt zich op het verbeteren van de constructieve veiligheid van alle

bloemencorsobouwtenten. Dat gaat vooral over steigermaterialen en -constructies, de windbelasting van de tentzeilen enzovoorts. We geven advies voor verbeterpunten die ten goede komen aan de veiligheid van de tentconstructies en doen dat alles volgens een duidelijk gezamenlijk uitgangspunt: een veilig bloemencorso is in ieders belang. Alle corsobouwplaatsen zijn bezocht door een gespecialiseerd bedrijf en er is per locatie een quick scan opgesteld. Dat leverde een aantal verbeterpunten op. In 2020 zijn met name de steigerconstructies door de corsobuurtshappen ter hand genomen. De komende jaren ligt de nadruk vooral op de constructies van de tenten: materiaalgebruik, windbelasting, grondverankering (dat laatste wellicht in combinatie met verbeteringen van de ondergrond van corsobouwplaatsen). Dit alles gebeurt gefaseerd, locatie voor locatie, en loopt ook de komende jaren nog door. De insteek is om ca. vier corsobouwlocaties per jaar ter hand te nemen.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Evenementenvisie Valkenswaard (2018)
- Vrijtijdsbeleid 2015 – 2020 (2015)
- Horecavisie Valkenswaard (2020 - 2024)
- Masterplan Dommelland (i.o.)
- Beleidskaders en startnotities Dommelland (2020)

Wat willen we bereiken?
Realiseren van het programma Groote Heide Dommelland om de natuur te versterken, vrijetijdsvoorzieningen te creëren en werkgelegenheid te vergroten.
Uitbouwen toeristisch-recreatief aanbod tot een van de (economische) pijlers van de gemeente Valkenswaard. Op die manier willen we het aantal bezoekers, de bestedingen en de groei van de werkgelegenheid vergroten.
Bieden van een aantrekkelijk aanbod van evenementen.
Realiseren van een aansprekend en goed onderhouden routenetwerk voor fietsen (inclusief mountainbiken), wandelen, ruiteren en varen.
Intensiveren van de samenwerking met de gemeenten van De Groote Heide om het toerisme en de recreatie in het gezamenlijke grensgebied te bevorderen en onder de aandacht te brengen.
Ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone aan de zuidzijde van Valkenswaard Deze zone zal zorgen voor een impuls van het toerisme, de recreatie (bezoekers en bestedingen) en de werkgelegenheid.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitwerken uitvoeringsprogramma's per deelgebied	In 2020 zijn wegestart met het participatietraject om te komen tot uitvoeringsprogramma's voor vijf deelgebieden. Dit rondten we in 2021 af, waarna we na besluitvorming overgaan tot uitvoering.
Bevordering aantrekkingskracht en kwaliteit evenementen	We zetten in op evenementen die positief bijdragen aan de positionering en branding van de gemeente Valkenswaard en/of het centrum versterken. Daarnaast blijft de leefbaarheid, veiligheid, openbare orde en volksgezondheid van belang.
Optimaliseren routestructuren voor fietsen, wandelen en ruiteren	We zetten ons in om de kwaliteit van de routes en padenstructuur te waarborgen en te optimaliseren. Routebureau Brabant / VisitBrabant is hierbij een belangrijke partner.
Versterking toeristisch aanbod	Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. We bieden ruime mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve initiatieven en beleving en we bevorderen kwaliteit en diversiteit zoveel mogelijk.
Versterking en professionalisering toeristische sector.	Ook in 2022 willen we door bijeenkomsten (bv. toeristisch café, bijeenkomsten van

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	VisitBrabant, De Groote Heide) de sector inspireren en informeren en de samenwerking binnen en buiten de sector bevorderen.
Versterking profilering en positionering Valkenswaard	Voor een krachtigere profilering en positionering volgen we een aantal sporen: <ul style="list-style-type: none"> - We werken samen met Valkenswaard Marketing. Het beeldmerk voor Valkenswaard en de bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten en acties; - We haken aan bij de branding van De Groote Heide; - We zoeken aansluiting bij VisitBrabant. Daarnaast is de VVV een belangrijke partner in de profilering van Valkenswaard.
Voortzetting De Groote Heide samenwerking	Binnen de samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding van het gebied. Ook streven we naar verbreding van de samenwerking met (private) partners in het gebied, waaronder de terreinbeheerders. Daarnaast gaan we toeristisch-recreatieve initiatieven en projecten op slimme wijze aan elkaar koppelen zodat ze van grotere toegevoegde waarde zijn voor het gebied.
Programma De Groote Heide Dommelland Valkenswaard & integrale gebiedsontwikkeling N69-Zuid	In 2022-2030 werken we aan de uitvoering van het programma De Groote Heide Valkenswaard en de daarin genoemde sleutelprojecten. Ook willen we een stap zetten in de voorbereidingen van de doorontwikkeling van de Leisure-zone en de Paardenboulevard. Dit doen we met een integrale benadering (gebiedsontwikkeling), waarbij we ook partners betrekken.

Projecten

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2022	2023	2024	2025
Investeringsbedrag in 2022						
Vrije tijd	Accommodatie rugbyclub The Vets	397	-	20	20	20
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2022 (incl. btw)	391	-	20	19	19
Investeringsbedrag in 2023						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2023 (incl. btw)	598	-	-	30	30
Investeringsbedrag in 2024						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2024 (incl. btw)	503	-	-	-	25
Investeringsbedrag in 2025						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2025 (incl. btw)	1.077	-	-	-	-
Totaal			0	40	69	84

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Subsidie Regiodeal Hockeyvelden	20	20	20	20
Stichting kermiscommissie Borkel en Schaft	-2	-2	-2	-2
Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie Bibliotheek De Kempen	-27	-27	-27	-27
Correctie basis subsidiebedrag meerjarige subsidie Theater De Hofnar	-17	-29	-32	-46
<i>Dekking correctie basis subsidiebedrag meerjarige subsidie Theater De Hofnar (budget vormings- en ontwikkelingswerk)</i>	17	29	31	31
Correctie basis subsidiebedrag Theaterfestival Valvald'rie, opening van het culturele seizoen	-18	-18	-18	-18
<i>Dekking subsidie Theaterfestival Valvald'rie (budget vormings- en ontwikkelingswerk)</i>	14	2	-	-
Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie VOS als gevolg van vijfjarige licentie door Commissariaat voor de Media	-10	-12	-12	-13
<i>Aanvullende ontwikkelingen</i>				
Verhoging inkomsten SPUK Sport (BTW subsidie)	50	50	50	50
Realisatie kleedkamers en clubhuis Rugbyclub The Vets	-18	-18	-18	-18
<i>Kostprijsdekkende huur De vets</i>	11	11	11	11
Totaal programma 3				

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Subsidie Regiodeal Hockeyvelden

In de Regio Deal is in 2020 een subsidie toegekend door Brainport Development voor de renovatie van de hockeyvelden. Deze subsidie wordt in 2021 uitgekeerd. Dit betreft een bedrag van € 350.000,- die nog niet is ingeboekt als te verwachten inkomsten. Zodra deze binnenkomt is dit een meevaller voor het jaar 2021. Dit bedrag kan in mindering worden gebracht op het openstaande krediet in 2021 zodat de kapitaallasten hiervan in 2022 verlaagd kunnen worden.

Subsidie Stichting kermis Borkel en Schaft

In april 2020 besloot het college al om de structurele subsidieverlening 2020 e.v. jaren met een bedrag van € 2.000 te verhogen tot € 9.500 per jaar. Dit naar aanleiding van een gegrond verklaard bezwaarschrift van de kermiscommissie tegen de hoogte van de aanvankelijke subsidieverlening 2020 ad € 7.500. Zonder deze verhoging kon de kermis Borkel en Schaft niet meer voortbestaan aangezien de stichting tegenwoordig kermisexploitanten moet betalen om met hun attracties standplaats in te nemen op de kermis. Tot op heden is de structurele verhoging uit incidentele meevallers betaald. Deze structurele verplichting dient echter structureel begroot te worden.

Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie Bibliotheek De Kempen t.b.v. bibliotheekwerk + indexering

Het college ziet de bibliotheek als een basisvoorziening voor onze inwoners, zowel voor jongeren om zich te kunnen ontwikkelen als voor het welzijn van onze volwassen inwoners en sluit aan bij de Toekomstvisie. Als gevolg van o.a. CAO-verplichtingen (indexering) zijn de kosten voor deze basisvoorziening de afgelopen jaren gestaag toegenomen. De gemeente betaalt weliswaar jaarlijks deze indexering maar heeft dit niet structureel in de begroting opgenomen. Tot voor kort kon de indexering door incidentele meevallers steeds worden opgevangen. Echter, dat is nu niet meer mogelijk en hierdoor ontstaat een structureel financieel tekort.

Voor 2021 is een bedrag verleend van € 600.000. Dit is meer dan het jaarlijkse begrote bedrag van € 586.375. Daar bovenop komt de jaarlijkse indexering met circa 2,2% (CPB-indexcijfer 2022) voor de CAO-verplichtingen, hetgeen betekent dat voor 2022 een bedrag van € 613.000 is benodigd.

Correctie basis subsidiebedrag meerjarige subsidie Theater De Hofnar + indexering

Het college ziet theater De Hofnar als een basisvoorziening voor onze inwoners, zowel voor jongeren om zich te kunnen ontwikkelen als voor het welzijn van onze volwassen inwoners en sluit aan bij de Toekomstvisie. Als gevolg van o.a. CAO-verplichtingen (indexering) zijn de kosten voor deze basisvoorziening de afgelopen jaren gestaag toegenomen. Voor de periode 2020 – 2024 is door het college aan theater De Hofnar een meerjarige (vierjarige) subsidie verleend. Voor 2022 betreft het een bedrag van € 989.000. Voor 2023 is een bedrag van € 1.001.000 verleend. Beide bedragen onder voorbehoud van vaststelling van de begroting door de raad. Op basis van de bedragen 2023 en 2024 zijn de bedragen voor de jaren 2024 en 2025 geëxtrapoleerd.

Structureel heeft de gemeente echter een bedrag begroot van € 972.279 voor theater De Hofnar. Het tekort kon in het verleden worden opgevangen door (incidentele) financiële ruimte binnen het subsidiecluster Cultuur. Echter doordat het tekort jaarlijks oploopt, is dit voor de komende jaren niet meer mogelijk. Wanneer de kosten voor De Hofnar niet structureel in de begroting worden opgenomen, zal dit gevolgen hebben voor het voortbestaan van het theater in Valkenswaard.

Correctie basis subsidiebedrag Theaterfestival Valvald'rie, opening van het culturele seizoen

In het verlengde van het feit dat het college theater De Hofnar als een basisvoorziening voor onze inwoners ziet en aansluit bij de Toekomstvisie, is de gemeente ook een structurele subsidierelatie met De Hofnar aangegaan voor het organiseren van het theaterfestival Valvald'rie voor de komende jaren en zal zij dus de bijbehorende financiële afspraken moeten nakomen. De jaarlijkse kosten die hiermee gepaard gaan, bedragen € 18.000. Deze bijdrage loopt als subsidie via St. Notenkalk.

De kosten voor dit festival zijn niet opgenomen in de begroting en werden tot voor kort opgevangen door (incidentele) budgetruimte. Vanaf 2022 is deze ruimte er niet meer. Vanuit het vormings- en ontwikkelingswerk is nog wel dekking beschikbaar van € 14.000,- in 2022 en € 2.000,- in 2023. Het niet opnemen van het benodigde budget in de begroting betekent dat het festival Valvald'rie niet meer kan plaatsvinden.

Correctie basis subsidiebedrag structurele subsidie VOS als gevolg van vijfjarige licentie door Commissariaat voor de Media

De VOS heeft een 5-jarige licentie gekregen van het Commissariaat voor de Media t/m 2024. De kandidaat-omroepen hebben al vroeg in het aanwijzingstraject de bedragen ingediend die zij als subsidie zouden willen aanvragen indien zij de licentie door het Commissariaat voor de Media toegewezen zouden krijgen. Zo ook de VOS, die een prognose tot en met 2024 heeft ingediend. De subsidieaanvragen van de VOS zijn daarmee in overeenstemming. Voor 2021 ontvangt de VOS een bedrag van € 24.000. Het gemeentelijk begrote bedrag komt hier echter niet mee overeen en bedraagt het 'oude' subsidiebedrag van jaren geleden ad € 13.677 per jaar. Het opvangen van het tekort met (incidentele) budgettaire ruimte binnen het subsidiecluster Cultuur was tot voor kort nog mogelijk maar biedt voor de komende jaren geen oplossing meer. Het niet opnemen van de daadwerkelijke kosten van de VOS in de begroting betekent dat de activiteiten van de VOS geen doorgang kunnen vinden.

Aanvullende ontwikkelingen

Verhoging inkomsten SPUK Sport (subsidie voor kostprijsverhogende BTW)

De btw-vrijstelling op sport (vanaf 1 januari 2019) werkt kostprijsverhogend. Om deze reden zijn medio 2019 alle kredieten in relatie tot sport en de exploitatiebudgetten sport verhoogd (met 21%, vanaf begroting 2019). Daarnaast zijn ook een aantal opbrengsten verhoogd. Uit voorzichtigheid is de opbrengst van de subsidieregeling voor deze BTW kosten nog niet als opbrengst in de begroting verwerkt, omdat dit een nieuwe regeling betreft en de hoogte nog onzeker is. Op basis van de toekenning van de afgelopen 2 jaar nemen wij een structurele bijdrage van € 50.000 op in de begroting. Het is nog onbekend hoelang deze regeling blijft.

Realisatie kleedkamers en clubhuis Rugbyclub The Vets

De financiële gevolgen van het raadsvoorstel dat is behandeld in de raadsvergadering van september 2021 zijn structureel in de begroting 2022-2025 opgenomen.

Wat mag het programma Vrije Tijd kosten?

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Cultuur	3.633	3.834	3.818	4.078	3.810	3.834
Sport	4.225	4.333	3.951	3.966	3.979	3.991
Recreatie	469	673	657	689	669	689
<i>Totaal lasten</i>	<i>8.326</i>	<i>8.840</i>	<i>8.426</i>	<i>8.733</i>	<i>3.468</i>	<i>8.514</i>

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Cultuur	878	876	876	876	876	876
Sport	1.425	1.709	1.760	1.777	1.784	1.784
Recreatie	7	130	178	178	178	178
<i>Totaal baten</i>	<i>2.309</i>	<i>2.714</i>	<i>2.814</i>	<i>2.831</i>	<i>2.838</i>	<i>2.838</i>

Saldo voor bestemming	-6.017	-6.126	-5.612	-5.902	-5.630	-5.676
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	56	55	55	55	55	55
Baten	445	360	407	410	414	417
<i>Saldo</i>	<i>389</i>	<i>305</i>	<i>352</i>	<i>355</i>	<i>59</i>	<i>362</i>

Saldo na bestemming	-5.628	-5.821	-5.260	-5.547	-5.271	-5.314
---------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

4. Sociaal Domein

Product	Portefeuillehouder	Team
Participatie	M. H. Theus	Werk & Inkomen
Jeugd	M. H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Wmo	M. H. Theus	Sociaal en economisch beleid

Sociaal Domein

Toekomstvisie

In het voorjaar van 2019 is voor het eerst één integrale Toekomstvisie voor de 3D's (Participatiewet, Jeugd en Wmo) voor het sociaal domein vastgesteld. Deze Toekomstvisie borgt dat iedereen in Valkenswaard zich in 2030 naar vermogen kan ontwikkelen, binnen zijn of haar mogelijkheden mee kan doen en kan bijdragen aan de samenleving. Dit geeft voldoening en heeft een positief effect op het welzijn en de gezondheid van mensen. Iedereen in Valkenswaard doet ertoe, ongeacht leeftijd en gender, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden.

Anno 2030 zien we een samenleving die gezamenlijk de verantwoordelijkheid neemt. Inwoners zorgen zoveel mogelijk voor zichzelf en voor elkaar, hebben oog voor elkaar en vragen om hulp als dat nodig is. Is ondersteuning nodig? Dan doen inwoners eerst een beroep op mensen uit hun eigen netwerk: familie, vrienden, kennissen of burens. Deze familieleden, vrienden en bekenden zijn betrokken, vinden het normaal om te helpen en komen in actie. Inwoners die geen netwerk hebben, stimuleren we om deel uit te maken van een netwerk. We nodigen hen uit om mee te doen met de vele activiteiten die Valkenswaard rijk is of lid te worden van een van de vele verenigingen in Valkenswaard. De sociale cohesie waar Valkenswaard zo trots op is, is ook in 2030 nog steeds sterk aanwezig. Bovendien maken we maximaal gebruik van de kracht van lokale gemeenschappen, maatschappelijk betrokken organisaties en het bedrijfsleven. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn onmisbaar en vormen de spil in de netwerken. Zij worden in Valkenswaard ondersteund en gewaardeerd. De kracht van het eigen netwerk en de belangrijke bijdrage van vrijwilligers houden de zorg toegankelijk; doordat er meer wordt opgevangen in het eigen netwerk en de wijk, hebben minder inwoners gespecialiseerde zorg nodig.

De toegang tot ondersteuning is eenvoudig te vinden. We maken daarbij volop gebruik van moderne middelen. De ondersteuning stemmen we af op behoefte en noodzaak; we bieden lichte, eenvoudige ondersteuning waar mogelijk en zwaardere ondersteuning waar nodig. De oplossing staat hierbij altijd centraal. Het voorzieningenniveau in Valkenswaard is op peil en sluit aan bij de vraag en de behoeften van onze inwoners. Waar nodig zetten we techniek op een menselijke wijze in om zorg op afstand te kunnen bieden, bijvoorbeeld met EHealth. We zorgen ervoor dat niemand tussen wal en schip valt. Er is een vangnet voor hen die onze hulp echt nodig hebben. Inwoners met complexe problematiek ervaren steeds meer dat een casusregisseur samen met hen en hulpverleners bepaalt welke ondersteuning nodig is.

Beleid

Met de decentralisaties door het Rijk heeft de gemeente er sinds 2015 een fors aantal nieuwe taken bij gekregen op het terrein van jeugd, maatschappelijke ondersteuning en participatie. Deze transitie is geslaagd, maar de daadwerkelijke omvorming van het sociale stelsel, de zogenaamde transformatie, is nog steeds volop gaande. De opgave voor het sociaal domein is geen eenvoudige. De zorgvraag blijft stijgende, vooral als het gaat om hulp bij het huishouden en begeleiding. Ook de hulp aan jeugdigen blijft aandacht vragen. De toenemende zorg bij de Wmo wordt enerzijds veroorzaakt door de vergrijzing in Valkenswaard maar anderzijds ook door maatregelen van de rijksoverheid, zoals invoering van het abonnementstarief. Door de groeiende vraag naar ondersteuning blijven de gemeentelijke uitgaven toenemen. Ondertussen komen er nieuwe taken op de gemeenten af, zoals op het terrein van de nieuwe wet inburgering en beschermd wonen. Daarnaast heeft corona impact op onze inwoners en heeft het onze aanpak van de transformatie vertraagd.

De beoogde transformatie voor Valkenswaard is beschreven in het Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022: *Groeien, meedoen en thuiskomen*. Bij de programmatische Groeien staan de jeugdige inwoners centraal. Het is van cruciaal belang dat we zorgen voor een omgeving waarin zij zich maximaal kunnen ontwikkelen en gezond en veilig kunnen opgroeien. In de programmatische Meedoen willen we dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen en dat zij toerusting en ondersteuning ontvangen als dat nodig is. Tot slot draait het er bij Thuiskomen om dat inwoners zich prettig voelen in hun woonomgeving, die toegankelijk is voor iedereen.

Financiële gezondheid

In de afgelopen jaren lag de focus bij armoedebestrijding op het tot stand brengen van verbindingen, onder andere in het armoedeplatform. Ook zochten we de verbinding tussen armoedebeleid en andere disciplines, zoals een gezonde leefstijl. In 2022 gaan we een stap verder. We willen dat het voorliggend veld elkaar steeds verder versterkt en gezamenlijk met ons als gemeente optrekt. Dit gaat verder dan alleen praktische zaken. Op basis van een bijeenkomst met mensen met een kleine portemonnee, georganiseerd door het armoedeplatform, bepalen we de gezamenlijke acties in 2022.

Bij schuldhelpverlening zetten we in op het eerder bereiken van mensen met betalingsachterstanden door vroegsignalering, zoals uitgewerkt in de verordening januari 2021. Dit doen we met de vaste lasten partners, zoals energiebedrijven, zorgverzekeraars en woningcorporaties. Met de budgetcoach en preventiemedewerker bieden we laagdrempelige hulp. In 2022 optimaliseren we het aanbod aan ondernemers, dat in 2021 is ontwikkeld. In 2022 ligt de focus op het betrekken van het voorliggend veld. Dit doen we door samen te werken met de vrijwilligersorganisaties Schuldhelpmaatje voor particulieren en met Over Rood voor ondersteuning aan ondernemers.

Inburgering

Vanaf 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet Inburgering in. Daarin heeft de gemeente de regie op het inburgeringsproces. De inburgeringstrajecten zijn op maat en zijn erop gericht dat nieuwkomers zo snel mogelijk mee kunnen doen.

Het inburgeringstraject start al in het AZC met een brede uitvraag op alle levensgebieden. De gemeente creëert zo sneller een vertrouwensband. Na deze brede uitvraag zetten we binnen tien weken een leerroute in op het niveau van de inburgeraar. De leerroute loopt dual met participatie/werk. Het dual inzetten van werken en leren zorgt voor een snellere ontwikkeling van de Nederlandse taal en ook voor een snellere integratie in de samenleving. Dit verhoogt weer de eigenwaarde en zelfredzaamheid.

Vanuit de brede uitvraag kunnen we ook andere aspecten van het sociaal domein inzetten, zoals de Wmo, CJG, GGD enz. Het uitzetten van de lijnen naar het sociaal domein en het inzetten van participatie en leerroutes zal in de nieuwe wet worden uitgevoerd door een regisseur van de gemeente. Deze regisseur zal het proces monitoren en bijsturen waar nodig.

De begeleiding op maat van de statushouder is altijd gericht op zelfredzaamheid.

Re-integratie

We willen dat alle inwoners meedoen in de maatschappij. Meedoen is veelal gericht op werk; iedereen werkt (naar vermogen) en verdient een eigen inkomen. Daarnaast heeft het hebben van werk ook een grote maatschappelijke waarde. Het zorgt voor sociale contacten en het draagt bij aan ieders persoonlijke ontwikkeling, eigenwaarde, zelfstandigheid en gezondheid.

Wij bieden dan ook (financiële) ondersteuning aan inwoners die niet zelfstandig werk kunnen vinden. Door middel van re-integratieactiviteiten, passend werk (werkstage of vrijwilligerswerk), begeleiding op de werkplek of ondersteuning met een loonkostensubsidie geven wij iedereen een plaats in de arbeidsmarkt.

Dit kunnen wij echter niet alleen bereiken. Daarom werken we samen met ondernemers, de regiogemeenten en het Ergon Participatiebedrijf. Onze werkgeversdienstverlening en het ondernemersloket is van groot belang om onze inwoners goed door de coronaperiode te helpen. Met verschillende re-integratieactiviteiten (om- en bijscholing) verwachten we dat een deel na bemiddeling en training weer een baan gaat vinden.

In 2021 is een aanbesteding gedaan voor alle re-integratie buiten Ergon (voorkeursleverancier). Naast de aanbesteding van re-integratietrajecten hebben we, gezien de opbouw van de bijstandspopulatie, ingezet op het vinden van partners voor sociale activeringstrajecten. Het aanbod van overige aanbieders is gericht op diensten, die Ergon (nog) niet of niet volledig aanbiedt.

JEUGD

Kansrijke Start, preventie en vroegsignalering

Het is van cruciaal belang dat we zorgen voor een omgeving waarin jeugdigen zich maximaal kunnen ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien. We hebben op dit vlak al goede stappen gezet, maar corona heeft een flinke impact (gehad) op jeugdigen en gezinnen. Ook blijft het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van specialistische voorzieningen aanzienlijk. Daarom blijft het nodig dat we investeren in preventie in het voorliggend veld en in het vroegtijdig signaleren en aanpakken van problemen bij jeugdigen en gezinnen. Met onze intensieve sturingsrelaties JGZ (voorheen Zuidzorg),

MEE en andere samenwerkingspartners geven we uitvoering aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start.

Daarnaast zetten we, samen met onze samenwerkingspartners, de inzet op preventie voor jongeren voort op de thema's:

- Alcohol- en drugspreventie
- Aanpak overgewicht
- Aanpak psychische problematiek en eenzaamheid
- Weerbaarheid
- (v)echtscheidingsproblematiek

Het versterken van de samenwerking onderwijs-jeugdhulp is een ambitie die al langer bestaat en waar ook al stappen zijn gezet. Deze samenwerking willen we verder intensiveren. We gaan per basisschool afspraken maken over hoe de samenwerking tussen onderwijs en CJG, maar ook tussen andere partners, verder vorm gaat krijgen. Uitgangspunt is zoveel mogelijk inzetten op preventie en vroegsignalering.

Passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen

De hulpvragen van jeugdigen en gezinnen zijn divers. We willen daar dan ook zo goed mogelijk op aansluiten en waar nodig passende ondersteuning bieden. De intensivering van de samenwerking met het onderwijs helpt daarbij, maar we willen ook onze toegang en de expertise en aanpak van het voorliggend veld op het vlak van echtscheidingen, huiselijk geweld en kindermishandeling en de omgang met complexe casussen versterken. In 2021 hebben we een zelfscan uitgevoerd. Daarmee onderzochten we hoe de (vroeg)signalering en aanpak verloopt als signalen van onveiligheid bij kinderen/ jeugdigen binnenkomen. Op basis van de uitkomsten van deze scan hebben we verbeterpunten geformuleerd voor zowel onze partners in het voorliggend veld als onze toegang. In 2022 worden deze verbeterpunten opgepakt. Als het gaat om het omgaan met complexe casuïstiek starten we met de zogenoemde Multi-aanpak, waarbij toegang en zorgaanbieders beter gaan samenwerken, de expertise van zorgaanbieders vooraan in het proces beschikbaar komt en zorgaanbieders meer ruimte krijgen om te komen tot integrale en passende oplossingen voor jeugdigen.

Kwaliteit en transformatie (hoog)specialistische jeugdhulp

Hoewel we het als gemeente relatief goed doen als het gaat om het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van specialistische voorzieningen, blijft het nodig om de specialistische jeugdhulp verder te ontwikkelen. Alleen zo kunnen we nu en in de toekomst passende zorg aan onze jeugdigen blijven bieden. We zetten dan ook in op de transformatie van de specialistische jeugdhulp met de regio en leveren een bijdrage aan meer kwaliteit en continuïteit in het aanbod van hoogspecialistische zorg.

Het college heeft in mei 2021 ingestemd met een aantal aanbestedingen van specialistische jeugdhulp voor de periode 2022 en verder. Samen met regiogemeenten sluiten we nieuwe meerjarige contracten met zorgaanbieders voor jeugdhulp en maken we gerichte afspraken per type jeugdhulp. Daarmee creëren we ruimte om samen de kwaliteit van de zorg, en de betaalbaarheid ervan, te verbeteren. Ook zorgen we er zo voor dat de zorg maximaal is afgestemd op de behoeften van de inwoners. De nieuwe governance-structuur Samen voor Jeugd, die per 2022 ingaat, is ondersteunend aan onze ambitie om de samenwerking met de andere negen regiogemeenten slagvaardig vorm te geven. Naast de inhoudelijke verbeteringen die we daarmee realiseren, ontwikkelen we een regionaal transformatieplan om de zorg per 2022 verder te verbeteren. In 2021 voltooiën we de aanbesteding van Multi. Die aanbesteding gaat Valkenswaard als een van zes gemeenten aan met een selecte groep aanbieders. Met deze aanbesteding en de implementatie ervan willen we passender ondersteuning en zorg van meervoudige/ complexe casussen realiseren. Dat doen we niet alleen door betere samenwerking met aanbieders, maar ook door aanbieders meer ruimte te bieden om tot passende en integrale oplossingen voor jeugdigen te komen. In 2022 worden de nieuwe contracten en werkwijzen verder geïmplementeerd.

We blijven ons maximaal inspannen om juist ook de meest kwetsbare jeugdigen de zorg te kunnen bieden die zij nodig hebben. We maken in regionaal verband, op het niveau van 21 voor de Jeugd, afspraken over de toegankelijkheid en kwaliteit van Spoedeisende Zorg, Veilig Thuis en Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, en bieden passende middelen om deze zorg te waarborgen.

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Hulp bij het huishouden

De vraag naar Huishoudelijke Hulp is de afgelopen periode gestegen. De verwachting is dat deze stijging zich ook in 2022 verder voortzet. De aanzuigende werking van het abonnementstarief en de verdere vergrijzing binnen Valkenswaard zijn hier debet aan. In de nota kaders zijn voorstellen gedaan voor maatregelen om deze groei tegen te gaan, zoals het instellen van een inkomensgrens. Deze maatregel werken we verder uit zodat we die in de loop van 2022 kunnen implementeren.

In Valkenswaard sluiten we onze ogen niet voor de vergrijzing die alsmaar blijft doorzetten. Onze inwoners moeten fijn in Valkenswaard kunnen blijven wonen, met voldoende voorzieningen en de juiste hulp. We zien verschillende ontwikkelingen die het nodig maken om juist nu te anticiperen op deze trend. In 2022 gaan we de samenwerking met onze strategische partners verder opzoeken om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst de juiste voorzieningen voor onze inwoners hebben. We willen daarbij ook inzetten op ouderenexpertise, zodat voldoende duidelijk wordt welke behoeften er leven als het gaat om gezond en fijn ouder worden in de gemeente Valkenswaard.

Begeleiding (inclusief dagbesteding)

Het aantal cliënten, en daarmee de uitgaven, zijn ook voor Begeleiding nog steeds fors hoger dan verwacht. Verklaringen hiervoor zijn het abonnementstarief, het achterblijven van de ontwikkeling van aanbod in het voorliggend veld en de laagdrempelige toegang van de Wmo ten opzichte van andere zorgregelingen zoals de WLZ en ZVW. De toename van het aantal cliënten zit voor een groot deel op lichtere vormen van ondersteuning, wat openingen biedt voor aanbod in het voorliggend veld. Samen met onze transformatiepartners gaan we in 2022 verder inzetten op het realiseren van een besparing op deze Wmo-voorziening, waarvan het effect in 2022 waarschijnlijk nog slechts beperkt zichtbaar is.

Transformatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Vanaf 2023 vindt de doordecentralisatie van de middelen van centrumgemeente Eindhoven naar alle gemeentes in de regio plaats. In het regionale plan is vastgelegd dat Beschermd Wonen, Beschermd Thuis en Begeleid Zelfstandig Thuis een regionale verantwoordelijkheid blijft, tot in ieder geval 2025. In 2022 wordt deze doordecentralisatie verder uitgewerkt en vormgegeven; dit gebeurt op regionaal niveau. Hoe we in Valkenswaard lokaal kunnen transformeren op het gebied van Beschermd Wonen, is grotendeels afhankelijk van wat er in de regio besloten wordt over de samenwerking en financiering van deze voorziening.

ALGEMEEN

Toegang

De gemeente is op grond van de Wmo en de Jeugdwet wettelijk verplicht een loket in te richten voor inwoners die ondersteuningsvraagstukken hebben, de zogenaamde toegang. De afgelopen tijd hebben we al flink geïnvesteerd in de zichtbaarheid van onze toegang. Inwoners van Valkenswaard moeten makkelijk de weg kunnen vinden naar de juiste (passende) ondersteuning. De campagne Valkenswaard, Oog voor Iedereen, probeert de toegang nog meer zichtbaar te krijgen en inwoners te helpen om hun hulpvraag op de juiste plek te krijgen.

De trends en ontwikkelingen die momenteel plaatsvinden op het gebied van Huishoudelijke Hulp en Begeleiding, hebben directe invloed op onze toegang. Doordat het aantal aanvragen nog steeds stijgt, is er een hoge werkdruk en krapte in de formatie binnen de toegang. Toevoeging van extra formatie en expertise van op het vlak van ouderen, leefstijl en echtscheiding is nodig als we alle aanvragen op een goede manier willen behandelen. Daarnaast gaan we in 2022 verder met de samenwerking met het voorliggend veld en gaan we de samenwerking tussen Wmo en Jeugd in de toegang uitbreiden met W&I.

In 2018 zijn we gestart met een project "Ontmoeten in de wijk" waarin de ontwikkeling van twee huiskamers in Geenhoven en Dommelen als pilot centraal stond. De Huiskamers ondersteunen ontmoeting, dienen als vindplaats voor bewoners in de wijk en versterken de ondersteuningsnetwerken. Zij zijn een belangrijke schakel in de verschuiving naar het voorliggend veld in het sociaal domein. De komende jaren zal telkens in minimaal een andere wijk een ontmoetingsplek worden ingericht.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Bij de gemeente Valkenswaard is de onafhankelijke cliëntondersteuning binnen de Wmo alweer enkele jaren ingebed. Inwoners kunnen gebruikmaken van de cliëntondersteuning bij Stichting MEE en bij de lokale ouderenorganisatie SeniorenBelang Valkenswaard. Voor de periode 2021/2023 is Valkenswaard één van de landelijke koplopergemeenten cliëntondersteuning. In dit kader gaan we aan de slag om bekendheid, kwaliteit en aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuning te verbeteren. Uitbreiding van de doelgroepen (Wmo, Jeugd en Werk en Inkomen) is een belangrijk onderdeel van dit traject. Valkenswaard wordt bij dit tweejarige traject ondersteund door kennisinstituut Movisie. Financieel wordt het traject door het ministerie van VWS ondersteund.

Leefstijl

Leefstijl blijft een belangrijk onderdeel, zowel landelijk als binnen de gemeente Valkenswaard. Door in te zetten op een gezonde leefstijl, in de brede zin van het woord, kan curatieve zorg verder worden teruggedrongen. Met de ontwikkelingen binnen onze lokale preventieaanpak kunnen we een slag gaan maken om in Valkenswaard een gezonde leefstijl te normaliseren. In 2022 blijven we samen met de GGD optrekken in het uitvoeren van onze lokale preventieaanpak. We blijven doorgaan met werkgroepen op het gebied van overgewicht, eenzaamheid, psychische gezondheid en middelengebruik. Ook gaan we verder aan de slag met de JOGG-aanpak en de Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassenen. Bovendien blijven we in 2022 fungeren als proeftuingemeente binnen de netwerkaanpak van het PON (Partnership Overgewicht Nederland).

Oog voor iedereen

Inwoners moeten steeds meer aanspraak maken op hun eigen netwerk of leefomgeving voordat zij teruggrijpen op maatwerkvoorzieningen. De gemeente onderkent dit en ziet dit ook de komende jaren nog als een majeure ontwikkeling. Dit vereist het nodige aanpassingsvermogen van inwoners. Om inwoners volledig in hun kracht te zetten en gebruik te laten maken van hun netwerk en leefomgeving, moeten ook de juiste handvatten binnen het voorliggend veld in kaart worden gebracht. In 2021 zijn we daarom gestart met de campagne Valkenswaard, Oog voor Iedereen. Aan de ene kant maakt deze campagne alle (vrijwilligers)initiatieven binnen Valkenswaard bereikbaar en zichtbaar voor alle inwoners. En aan de andere kant worden door deze campagne ook onze eigen toegangsketnetten zichtbaarder. In 2022 zetten we nog meer in op een ander aspect en doel van deze campagne: we zorgen ervoor dat mensen zelf actief hulp durven aanbieden, maar ook dat mensen hulp durven te vragen en ontvangen. We zetten in op het versterken van de omgeving, zodat kwetsbare inwoners ondersteuning kunnen vinden en zo nog meer stappen zetten richting zelfredzaamheid binnen onze gemeente.

Samenwerking met partners en inwoners

Met het vertrek van de ASD is er een traject gestart om burgerparticipatie in het sociaal domein opnieuw vorm te geven. In 2021 is advies uitgebracht over de inrichting van de participatieprocessen bij de gemeente en de instrumenten die we daarvoor kunnen inzetten. In 2022 voeren we dit verder door.

Samen met onze partners, zoals de professionele en vrijwillige organisaties in onze gemeente, realiseren we de transformatie van het Valkenswaardse sociaal domein. We zetten in op het gezamenlijk realiseren van onze doelen door binnen netwerken, zoals het armoedeplatform, samen te werken.

Coronaherstelplan

De verwachting is dat ook in 2022 de naweëen van de coronapandemie nog zichtbaar zullen zijn. We blijven onze inwoners en maatschappelijke organisaties ondersteunen om de gevolgen van de crisis zoveel mogelijk het hoofd te bieden en waar mogelijk sterker uit de crisis te komen. We gaan door met het uitvoeren van de diverse Rijksmaatregelen als deze komen en we ondersteunen onze maatschappelijke organisaties als zij in zwaar weer komen: bijvoorbeeld door coulant met huur en subsidie om te gaan. In een coronaherstelplan werken we deze vormen van ondersteuning, de initiatieven om sterker de crisis uit te komen en de aandacht voor herdenken verder uit.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Kadernota Toegankelijk Valkenswaard 2018-2021

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en dat ze hiervoor , waar nodig, toerusting en ondersteuning ontvangen.
Thuiskomen: inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving, die toegankelijk is voor iedereen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Inclusieve arbeidsmarkt	<p>Inburgeraars krijgen al in het AZC een afspraak met de gemeente. Daarna volgt een combinatietraject van het leren van de taal en meedoen in de maatschappij op diverse onderwijsniveaus.</p> <p>Voor nieuwkomers die al gevestigd zijn in Valkenswaard zetten we in op duale re-integratietrajecten. Hierin staan doorstroom naar betaalde arbeid en het verhogen van het taalniveau centraal.</p> <p>Mensen met een arbeidsbeperking bieden we passend werk, eventueel met ondersteuning, de arbeidsmakelaar en loonkostensubsidie.</p> <p>In de ondersteuning van ondernemers sluiten we aan bij het ondernemersloket. Bij de uitvoering van de Tozo in 2021 is met alle aanvragers hun situatie in kaart gebracht. Wij zetten in op bij-of omscholing om instroom in de bijstand te voorkomen.</p> <p>Daarnaast zetten we lokaal meer in op sociale activering zodat inwoners, naar vermogen, kunnen participeren.</p>
Financiële gezondheid	<p>Het armoedeplatform betreft ervaringsdeskundigen om vanuit behoeften acties te bepalen.</p> <p>De vrijwilligersorganisatie Schuldhulpmaatje en de schuldhulpverlening sluiten naadloos op elkaar aan. Schuldhulpmaatje ontvangt financiële ondersteuning om haar taken uit te voeren.</p> <p>We bieden schuldhulpverlening aan ondernemers in samenwerking met Over Rood (vrijwilligersorganisatie voor en door ondernemers) om de drempel zo laag mogelijk te maken.</p> <p>Bij de Boodschappenmand bieden sportcoach en studenten beweegmomenten aan. De voedselpakketten zijn gescreend en aangepast op gezonde voeding. Voor cliënten van de</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	<p>Boodschappenmand is laagdrempelig advies over omgaan met geld aanwezig.</p> <p>Er is een overzicht van voorzieningen zodat inwoners weten waar ze mogelijk gebruik van kunnen maken, bijvoorbeeld toeslagen of gemeentelijke regelingen.</p>
Kansrijke start, preventie en vroegsignalering	<p>Met onze transformatiepartners MEE, GGD (voorheen ZuidZorg) en andere samenwerkingspartners, geven we uitvoering aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start. Dat doen we met een lokaal actieplan.</p> <p>We gaan de samenwerking onderwijs – jeugdhulp verder intensiveren. Per basisschool maken we afspraken hoe de samenwerking tussen onderwijs en CJG, maar ook tussen andere partners, verder vorm gaat krijgen. Uitgangspunt hierbij is zoveel mogelijk inzet op preventie en vroegsignalering.</p>
Passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen	<p>Als het gaat om signalen van onveiligheid bij kinderen/ jeugdigen pakken we de verbeterpunten op uit de zelfscan over (vroeg)signalering en aanpak. Deze verbeterpunten gaan zowel over onze partners in het voorliggend veld als over onze toegang.</p> <p>We verbeteren de kennis en kunde van het CJG als het gaat om (complexe) echtscheidingen.</p> <p>Met het CJG, geselecteerde zorgaanbieders en de andere vijf deelnemende gemeenten implementeren we de werkwijze Multi.</p>
Kwaliteit en transformatie (hoog)specialistische jeugdhulp	<p>In 2022 geven we uitvoering aan specialistische jeugdhulp met behulp van een nieuwe verordening, de nieuwe governance-structuur Samen voor Jeugd en nieuwe inkoopcontracten met zorgaanbieders naar aanleiding van de doorlopen aanbestedingen.</p> <p>Met het transformatieplan, dat we met de regiogemeenten binnen Samen voor Jeugd hebben opgesteld, zetten we in op transformatie van de specialistische jeugdzorg.</p>
Aanpak gezonde leefstijl jeugd en volwassenen	<p>We gaan aan de slag met de werkgroepen die ontstaan zijn uit de lokale preventieaanpak. Ook zetten we sterker in op de netwerkaanpakken Jongeren Op Gezond Gewicht en de Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassenen van het PON.</p> <p>In 2022 blijven we inzetten op de regionale aanpak denormalisering drugsgebruik. Het is de bedoeling dat deze regionale samenwerking een plek krijgt in de werkgroep ‘middelengebruik’ die valt onder de lokale preventieaanpak.</p> <p>Komend jaar richten we ons ook op de aanpak Een tegen Eenzaamheid. Eenzaamheid is nog</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
<p>Inzet op laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning</p>	<p>steeds onverminderd hoog in Nederland, waaronder ook in Valkenswaard. We sluiten ons aan bij deze nationale coalitie tegen Eenzaamheid en gaan verder aan de slag met de werkgroepen 'eenzaamheid' en 'psychische gezondheid' uit de lokale preventieaanpak.</p> <p>We ontwikkelen en implementeren een inkomensgrens om het beroep op huishoudelijke hulp terug te dringen.</p> <p>Samen met onze transformatiepartners zetten we verder in op het realiseren van voorzieningen in het voorliggend veld op het vlak van begeleiding en dagbesteding.</p> <p>Met de campagne 'Valkenswaard, oog voor iedereen' gaan we hulp aanbieden en hulp ontvangen normaliseren. Onze inzet richt zich op het versterken van de omgeving van onze inwoners. In 2022 bouwen we de campagne verder uit en geven we op regelmatige basis bekendheid aan Valkenswaard, Oog voor Iedereen.</p> <p>De Huiskamers, uitgevoerd in de wijken Geenhoven en Dommelen, zetten we voort. Als er in andere wijken ambities zijn voor vergelijkbare initiatieven sluiten we daarop aan om dat mogelijk te maken.</p>
<p>Toegang</p>	<p>In 2022 brengen we de capaciteit in de toegang op orde. De kennis en kunde met betrekking tot ouderen, GGZ en leefstijl breiden we uit.</p> <p>Door maatregelen in het voorliggend veld verder in te zetten moet de caseload van onze toegang verminderen. Ook het ontwikkelen en implementeren van een inkomensgrens, om het beroep op HH terug te dringen, moet helpen om de inzet bij de toegang te verminderen.</p> <p>In 2022 werken we met de Omgekeerde Toets, waarbij de hulpvraag van de inwoner leidend is.</p>
<p>Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers</p>	<p>In 2022 gaan we verder aan de slag met het versterken van het voorliggend veld in de vorm van vrijwilligers en mantelzorgers. Respijtzorg licht krijgt meer vorm, zodat we hier in 2022 met onze partners Cordaad Welzijn en het Steunpunt Mantelzorg Verlicht op kunnen gaan inzetten.</p>
<p>Samenwerking met partners en inwoners</p>	<p>Nadat we door de coronacrisis vooral gericht zijn geweest op het ondersteunen van onze inwoners, gaan we nu de samenwerking met intensieve sturingsrelaties versterken. In 2022 gaan we dan ook weer daadwerkelijk met plannen voor de transformatie aan de slag.</p> <p>Huisartsen nemen deel aan Kansrijke Start en het lokale preventieakkoord en via POH'ers werken we samen met het toegangsteam.</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	<p>Deze samenwerking zetten we in 2022 voort en waar mogelijk breiden we deze uit.</p> <p>Lokaal is er een netwerk ontstaan waarin Valkenhof, Cordaad, Were Di, Woningbelang, de Hofnar en de gemeente hebben verkend welke ambities ze delen en wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Dit netwerk versterkt de samenwerking op bestuurlijk niveau.</p> <p>In 2021 is advies uitgebracht over de inrichting van de participatieprocessen bij de gemeente en de instrumenten die we daarvoor kunnen inzetten. In 2022 richten we dit, na de bestuurlijke besluitvorming over dit onderwerp, verder in.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 75jaar	Waarstaatjegemeente	564	679	540
Netto Participatiegraad	Waarstaatjegemeente	68,2%	68,4%	70%
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren tussen 12/17 jaar (Het aantal jongeren is geëxtrapoleerd naar 10.000, wat een landelijke basis is)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	70	110	<90
Kinderen in uitkeringsgezinnen (%)	Waarstaatjegemeente	5% (2019)	6% (2019)	5%
Werkloze jongeren 16 t/m 22 jarigen (%)	Waarstaatjegemeente	1% (2019)	2% (2019)	1%
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Waarstaatjegemeente	300	460	285
Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 1.000 inwoners	Waarstaatjegemeente	9,4	13	9,6
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>zonder verblijf</i> (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	10,6%	11,9%	<11%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>met verblijf</i>	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,3%	1,3%	<1,1%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,2%	1,2%	<1,0%
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering *(%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	Gegevens tot en met 2020 niet beschikbaar. Vanaf 2021 zijn de	0,4%	<0,4%

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
		gegevens wel beschikbaar.		
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	730	610	700

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
<i>Individuele voorzieningen</i>				
Kostenstijging hulp bij het huishouden door prijsstijging	-419	-419	-419	-419
Bijstelling budget ivm lagere opbrengsten Eigen bijdragen HH	-180	-180	-180	-180
inkomensscreening HH	32	32	32	32
Structureel effect abonnementstarief Kosten naar draagkracht HH	145	145	145	145
Kostenstijging Begeleiding	-587	-587	-587	-587
Niet realiseren besparing begeleiding/dagbesteding	-300	-100	-	-
Schuldhelpverlening	-18	-18	-18	-18
Toename uitgaven jeugdhulp	-130	-130	-130	-130
<i>Uitvoeringskosten</i>				
Extra formatie Sociaal Team	-55	-55	-55	-55
<i>Dekking uit budget 'Investering Wvvggz en verwarde personen' NK 2020 e.v.</i>	15	15	-	-
Niet realiseren ombuiging Efficiency inhuur en inzet medewerkers Sociaal Team	-300	-300	-300	-300
Sociale kaart - Oog voor Iedereen	-5	-10	-20	-20
<i>Dekking sociale kaart uit vroegsignalering</i>	5	10	-	-
Hogere jaarlijkse bijdrage Samen voor Jeugd	-83	-83	-83	-83
Indexatie intensieve sturingsrelaties Sociaal domein	-70	-70	-70	-70
<i>Dekking: Innovatiebudget Sociaal Domein</i>	70	70	70	70
Verbonden partij: GGD	-4	-4	-4	-4
<i>Ontwikkelingen uit de Berap</i>				
Jeugd ambulante met verblijf	-93	-93	-93	-93
Jeugd PGB	-27	-27	-27	-27
Jeugdbescherming en jeugdreclasering	-150	-150	-150	-150
<i>Aanvullende ontwikkelingen</i>				
Tariefstijging sociaal medische advisering	-24	-31	-31	-31
Ontwikkeling BUIG/participatiebudget	75	75	75	75

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Individuele voorzieningen

Kostenstijging hulp bij het huishouden door prijsstijging

De realisatie op de post hulp bij het huishouden voor 2020 is € 2.419.171. In 2021 is, als gevolg van de nieuwe inkoop, sprake van een prijsstijging van ongeveer 5,6%, voor 2022 wordt uitgegaan van een prijsindexatie van 3%. Dit leidt tot een prognose van de uitgaven in 2022 van € 2.734.000. In de begroting voor 2022 is rekening gehouden met € 2.315.000. Dit betekent een overschrijding van

€ 419.000,-. In deze berekeningen zijn prijsstijgingen wel meegenomen, maar een verdere stijging van de aantallen niet. Deze stijging wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting.

Bijstelling budget i.v.m. lagere opbrengsten Eigen bijdragen hulp bij het huishouden

In de begroting was voor 2022 rekening gehouden met een budget van € 340.000,- voor de eigen bijdrage hulp bij het huishouden. Hierin is nog onvoldoende rekening gehouden met lagere inkomsten als gevolg van het lagere abonnementstarief. Voor 2022 wordt op basis van de realisatie 2020 uitgegaan van een tekort op de eigen bijdrage van €180.000,-.

Inkomensscreening Hulp bij het huishouden

W&I voert namens KCZ werkzaamheden uit voor de inkomensscreening Hulp bij het huishouden. Hiervoor ontvangt W&I een uitvoeringsvergoeding van KCZ. Door de invoering van het abonnementstarief kwam in 2020 nog slechts 10% van de aanvragers in aanmerking voor ondersteuning vanuit de gemeente (in de vorm van bijzondere bijstand). Het nut van deze screening (en daarmee dus ook de kosten) vervalt daarmee.

Structureel effect budget abonnementstarief Kosten naar draagkracht (KND)

Het totale budget voor KND bedraagt €250.000. Hiervan is 145.000,- gekoppeld aan HH. Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief wordt er nauwelijks meer een beroep gedaan op dit budget. Dit voordeel kan ter dekking van de kostenstijging van Huishoudelijke Hulp ingezet worden.

Kostenstijging Begeleiding

Op grond van de Wmo heeft de gemeente de plicht om inwoners, indien nodig, ondersteuning aan te bieden in de vorm van Begeleiding (individuele begeleiding en dagbesteding). De afgelopen jaren is een trend zichtbaar van steeds verder toenemende uitgaven voor deze Wmo-voorziening, zie onderstaande tabel.

<u>Begeleiding (x € 1mln.)</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Begroting na wijz.	2,2	2,3	2,9	2,9	2,7	2,7	2,7	2,7
Realisatie (geprogn.)	2,7	3,0	3,4					
Saldo (-/- = tekort)	-0,5	-0,7	-0,5	2,9	2,7	2,7	2,7	2,7

Ondanks eerdere bijramingen is in 2020 een verdere toename van het gebruik van de Wmo-voorziening Begeleiding gerealiseerd en daarmee een verdere toename van de uitgaven. Een waarschijnlijke verklaring hiervoor is dat de Wmo, door haar laagdrempelige toegankelijkheid, inmiddels fungeert als vervanging voor wat voormalig viel onder WLZ. De toegangseisen bij het CIZ (indicatiestellers WLZ) zijn voor WLZ dusdanig opgeschroefd dat voormalige gebruikers van de WLZ nu bij de gemeente terecht kunnen voor hun hulpvraag.

Een verdere verklaring voor de stijgende aantallen is dat de wachtlijsten voor GGZ, wanneer het mogelijk is, worden opgevangen door de gemeente, daar waar het inwoners betreft met (complexere) psychische problematiek. De gemeente zet daarin dan in op begeleiding A, gericht op terugvalpreventie ter voorkoming naar (opnieuw) instroom in duurdere zorg.

Niet realiseren besparing Begeleiding/dagbesteding

Met het vaststellen van het Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022, *Groeien, Meedoen en Thuiskomen*, is een start gemaakt met de transformatie in het sociaal domein. Deze transformatie beoogt een verschuiving van individuele en maatwerkvoorzieningen naar voorliggende (preventieve) voorzieningen en collectief aanbod. Samen met de intensieve sturingsrelaties wordt gewerkt aan deze besparing. Voor de Wmo-voorziening Begeleiding is een inschatting gemaakt dat deze transformatie een steeds grotere besparing op gaat leveren vanaf 2020. Voor 2022 is een besparing opgenomen in de begroting van 300.000 euro op deze Wmo-voorziening. De verwachting is dat dit effect in 2022 nog niet zichtbaar zal zijn. Mede door Corona zijn initiatieven voor voorliggende voorzieningen nog niet van de grond gekomen.

De koers vanuit het beleidskader sociaal domein is nog steeds actueel. Immers, de grootste aanvragen en grootste uitgaven zijn de Wmo-voorzieningen, waarin begeleiding en dagbesteding een groot aandeel hebben. Daarom zullen de komende periode onze huidige partners worden gestimuleerd tot het ontwikkelen van nieuw aanbod voor Begeleiding en dagbesteding in het voorliggend veld. Ook met nieuwe partners die zich melden zal het gesprek worden aangegaan over hun betekenis voor de transformatie. Innovatie wordt daarbij omarmd.

Voornoemde inzet op het versterken van het voorliggend veld en het verminderen van de instroom in maatwerkvoorzieningen zal naar verwachting vanaf 2023 leiden tot een besparing van € 200.000,- en de jaren daarna € 300.000,-.

Schuldhelpverlening

Gemeentelijke schuldhelpverlening is opengesteld voor ondernemers (wettelijk verplicht). Dit brengt extra kosten met zich mee voor schuldhelpverleningstrajecten aan ondernemers. Hier zijn geen extra Rijksmiddelen voor toegekend aan gemeenten.

Vroegsignalering is verplicht en ook hiervoor zijn geen extra Rijksmiddelen toegekend. Dit betekent dat er capaciteit ingezet moet worden om aan de hand van signalen van achterstanden contact op te nemen met inwoners en hen hulp aan te bieden. Daarnaast zal dit zorgen voor meer schuldhelpverleningstrajecten.

Toename uitgaven jeugdhulp

In 2020 is bij de bestuursrapportage incidenteel € 254.000 bijgeraamd in verband met hogere uitgaven jeugdhulp als gevolg van stijgende aantallen en inzet duurdere voorzieningen. Vanwege het onzekere karakter van de aantallen jeugdigen in de hulpverlening wordt deze post voor 2022 meegenomen in de risicoparagraaf. Voor de begroting 2022 wordt alleen rekening gehouden met een prijsindexatie als gevolg van nieuwe inkooptarieven en CAO-index. Dit leidt tot een kostenstijging van in totaal € 130.000.

<u>Jeugd variant A/B (x € 1mln.)</u>	<u>2018</u>	<u>2019 *</u>	<u>2020 *</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Begroting na wijz.	5,1	5,0	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Realisatie (geprogn.)	5,6	4,5	4,8	5,0	4,9			
Saldo (-/- = tekort)	-0,5	0,4	-0,1	-0,5	-0,3	4,5	4,5	4,5

Uitvoeringskosten

Extra formatie Sociaal Team

De gemeente is op grond van de Wmo wettelijk verplicht een loket in te richten voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, de zgn. Toegang.

Het aantal aanvragen voor de Wmo, m.n. de aanvragen voor de voorzieningen Hulp bij het huishouden en Begeleiding, blijft fors stijgen. Zelfs zoveel dat er sprake is van krapte in de formatie met wachtlijsten tot gevolg en risico op uitval van medewerkers vanwege te lang een te hoge werkdruk.

De huidige formatie Wmo-indicatiestelling bedraagt 5,39 fte. Uit benchmark komt naar voren dat Valkenswaard, uitgaande van de normaantallen caseload zoals berekend door de VNG, en van de instroom van de afgelopen 3 maanden op dit moment een capaciteit nodig heeft van 9,77 fte. Uitgaande van de gemiddelde instroom van de afgelopen 15 maanden zou de benodigde capaciteit 6,86 fte zijn. Dit betekent dat er een tekort aan formatie is van 1,47 fte – 4,38 fte.

Voorgaande betekent dat de formatie moet worden uitgebreid met minimaal 1,8 fte. Hiervan wordt 1 fte uit reeds beschikbare budgetten gedekt. Voor 0,8 fte wordt aanvullend budget gevraagd. De kosten voor 0,8 fte bedragen € 55.000 op jaarbasis.

Niet realiseren ombuiging Efficiency inhuur en inzet medewerkers Sociaal Team

Als gevolg van de efficiency-slagen die in de toegang zijn gemaakt, heeft de caseload van de medewerkers de afgelopen periode kunnen toenemen. Echter, doordat in de afgelopen periode ook de aanvragen voor jeugd en Wmo zijn toegenomen, heeft dit niet geleid tot een reductie in formatie in de toegang terwijl dit wel was verwacht bij de start van de transformatie in 2018. Het aantal aanvragen voor de Wmo, m.n. de aanvragen voor de voorzieningen Hulp bij het huishouden en Begeleiding, blijft fors stijgen. Zelfs zoveel dat er sprake is van krapte in de formatie met wachtlijsten tot gevolg en risico op uitval van medewerkers vanwege te lang een te hoge werkdruk. Uit benchmark gegevens komt naar voren dat de formatie voor de Wmo-indicatiestelling te laag is en er extra formatie benodigd is. Met betrekking tot de formatie jeugd in de toegang wordt op dit moment geen problemen ervaren en blijkt benchmark onderzoek dat de formatie binnen de range valt.

Sociale kaart

Onderdeel van het coalitieakkoord is de transformatie in het sociaal domein. Een belangrijk onderdeel hiervan is de sociale kaart om het voorliggend veld in kaart te brengen. Het grote en diverse aanbod van activiteiten dat in Valkenswaard aanwezig is, wordt inzichtelijk en toegankelijk voor onze inwoners. Daarnaast kunnen professionals door de sociale kaart beter doorverwijzen naar het voorliggend veld. Dit is een belangrijke stap in de transformatie van het sociaal domein. De sociale

kaart is ontwikkeld en vormt de basis voor *Valkenswaard, Oog voor Iedereen*. Het college is hiertoe verplichtingen aangegaan maar het meerjarig hiervoor begrote bedrag is vanaf 2022 niet meer toereikend. In 2022 en 2023 is hiervoor nog dekking aanwezig vanuit incidentele middelen *Vroegsignalering* uit de NK 2020, maar vanaf 2024 is budget meer beschikbaar om de huidige sociale kaart én de campagne *Valkenswaard, Oog voor Iedereen* in bedrijf te houden. Dit bedrag is onder andere benodigd voor de abonnementskosten voor de diensten van leverancier Elkander, maar ook voor de doorlopende verhalen van onze inwoners die op *Valkenswaard, Oog voor Iedereen* worden uitgedragen en cruciaal onderdeel vormen van de campagne. Het niet begroten van voldoende budget betekent dat de website en campagne geen doorgang meer kunnen vinden en onze inwoners hun weg naar het activiteitenaanbod in Valkenswaard onvoldoende kunnen vinden. Daarmee wordt de eigen kracht van inwoners onvoldoende gestimuleerd, terwijl dit essentieel is voor de gewenste transformatie.

Hogere jaarlijkse bijdrage Samen voor Jeugd

Gemeente Valkenswaard koopt specialistische jeugdhulp in regionaal verband in om uitvoering te kunnen geven aan haar wettelijke verplichtingen vanuit de Jeugdwet. Deze regionale samenwerking is noodzakelijk om de wettelijke taken adequaat te kunnen uitvoeren. Per 2022 wordt de governance-structuur van het samenwerkingsverband aangepast. Onderdeel van de aanpassing is een nieuw verdeelmodel voor de bekostiging van dit samenwerkingsverband (beheer, coördinatie en samenwerking), gebaseerd op het aantal jeugdigen per gemeente. Dit heeft voor de gemeente Valkenswaard tot gevolg dat de kosten van deze samenwerking naar verwachting toenemen met € 83.250 per jaar. Met deze kosten is geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting. Het niet opnemen van dit bedrag in de begroting betekent dat de gemeente niet kan blijven deelnemen aan het samenwerkingsverband en zelf haar specialistische jeugdhulp zal moeten gaan inkopen. Dit zal leiden tot een nog grotere stijging van de uitgaven voor specialistische jeugdhulp aangezien de gemeente dan de benodigde specialistische kennis zal moeten gaan inhuren om deze inkoop te kunnen gaan organiseren. Daarnaast zal dit betekenen dat de gemeente tijd verliest om een traject voor eigen inkoop op te starten en zal tijdelijk deze hulpverlening niet aan jeugdigen geleverd kunnen worden. Door de wijziging van de governance-structuur heeft de gemeente meer sturingsmogelijkheden op de inkoop van jeugdhulp.

Indexatie intensieve sturingsrelaties sociaal domein

De gemeente heeft de wettelijke verplichting om de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning uit te voeren. In dit kader verleent de gemeente jaarlijks subsidie aan een aantal zogenoemde 'intensieve sturingsrelaties' voor het uitvoeren van preventieve activiteiten en activiteiten in het kader van het verlenen van toegang tot geïndiceerde hulp/ ondersteuning. Om de continuïteit van deze inzet te garanderen, is het noodzakelijk de subsidie aan deze instellingen jaarlijks te verhogen in het kader van o.a. de wettelijke CAO-verplichtingen (indexering) van deze instellingen. Het niet verlenen van deze indexering betekent dat er minder ondersteuning geleverd kan worden aan inwoners die dat hard nodig hebben en waartoe we wettelijk verplicht zijn dit te leveren. Voor 2022 heeft het Centraal Planbureau dit percentage bepaald op 2,2 procent.

Ontwikkelingen uit de Berap

Jeugd ambulans met verblijf

Op basis van een actuele prognose wordt in 2021 een stijging van aantallen en kosten verwacht die leidt tot een nadeel van €223.000. Naar aanleiding van de analyse van de meerjarige trend zien we dat deze kosten inmiddels een structureel karakter hebben. In de Nota Kaders 2022 e.v. is naar aanleiding van de jaarrekening 2020 al rekening gehouden met €130.000. Het resterende deel van €93.000 moet nog verwerkt worden.

Jeugd PGB

Op 6 juli jl heeft het College ingestemd (zaaknummer 2021-136224) met de verordening jeugdhulp gemeente Valkenswaard 2022 en het voorstel om de hoogte van een pgb per 2022 te koppelen aan de Zorg In Natura (ZIN) tarieven. Deze ZIN tarieven zijn hoger dan de tarieven van Zorginstituut Nederland waarop de PGB nu gebaseerd worden, zodat dit besluit per 2022 leidt tot structureel hogere kosten voor PGB Jeugd.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

SEZ: Bij het steeds beter op orde krijgen van de begroting is gebleken dat de jaarlijkse subsidie/bijdrage rond Veilig Thuis (VT) nog niet overeenkwam met de geraamde uitgaven hiervoor.

Jeugdbescherming: Er wordt een nadeel verwacht door een ophoging van de tarieven JB-JR waartoe in regionaal verband is besloten. Dit betekent bij elkaar een structurele overschrijding van €150.000 (-€100.000 VT en -€50.000 verhoging tarief JB-JR met bij benadering 9 procent).

Aanvullende ontwikkelingen

Tariefstijging sociaal medische advisering

De overeenkomst "sociaal medische advisering" 2018 e.v.", loopt tot en met 31 december 2021. Vanaf 1 januari 2022 is een nieuwe overeenkomst nodig voor de inkoop van sociaal medische advisering (SMA) voor o.a. de gehandicaptenparkeervervoering, leerlingenvervoer, bijzondere bijstand, leerplicht, ergonomisch en bouwkundig advies. In de regio is een gezamenlijke aanbestedingsprocedure gestart, die per 1 april 2022 tot een nieuw contract moet leiden. Op basis van een marktverkenning van Bizob is de verwachting dat de tarieven in de nieuwe overeenkomst stijgen met ca. 25%-30%. Dit leidt voor de gemeente Valkenswaard tot een stijging van de uitgaven met maximaal € 31.376,- per jaar.

Ontwikkeling BUIG/participatiebudget

Op basis van de meest recente analyse en berichtgeving over de berekening van de BUIG budgetten verwachten wij een voordeel van € 75.000.

Wat mag het programma Sociaal Domein kosten?

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Participatie	18.482	14.931	14.802	14.729	14.684	14.578
Jeugd	8.451	7.558	7.550	7.553	7.553	7.553
Wmo	11.323	11.396	13.859	13.356	13.226	13.239
<i>Totaal lasten</i>	<i>38.256</i>	<i>33.885</i>	<i>36.211</i>	<i>35.638</i>	<i>35.463</i>	<i>35.370</i>

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Participatie	11.411	7.871	7.871	7.871	7.871	7.871
Jeugd	-	-	-	-	-	-
Wmo	364	555	386	386	386	386
<i>Totaal baten</i>	<i>11.775</i>	<i>8.426</i>	<i>8.257</i>	<i>8.257</i>	<i>8.257</i>	<i>8.257</i>

Saldo voor bestemming	-26.482	-25.459	-27.954	-27.381	-27.206	-27.113
-----------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	72	-	-	-	-	-
Baten	138	290	381	65	-	-
<i>Saldo</i>	<i>66</i>	<i>290</i>	<i>381</i>	<i>65</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Saldo na bestemming	-26.415	-25.169	-27.573	-27.316	-27.206	-27.113
---------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

5. Bestuur & Organisatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samenwerking & positionering	A.B.A.M. Ederveen	Ruimtelijk beleid
Dienstverlening	C. Marchal	Klant Contact Burger
Veiligheid	A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid
Financiën	T.P.T.H. Geldens	Directie

Samenwerking & positionering

Toekomstvisie

We willen de gewenste identiteit van Valkenswaard positioneren en een imago ontwikkelen dat bijdraagt aan het realiseren van beleidsmatige en bestuurlijke doelen. We gaan strategische samenwerkingsverbanden aan, of houden ze in stand, om de bestuurskracht optimaal te houden.

Beleid

Toekomstvisie

De gemeenteraad heeft in juli 2021 besloten de Toekomstvisie 2040 als concept vast te stellen. Ook heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven dit concept binnen de Valkenswaardse samenleving verder te toetsen en waar nodig aan te passen. In 2022 gaan we hier voortvarend mee aan de slag om tot een goede afronding te komen. Parallel gaat het ook om de implementatie in de P&C-cyclus, waardoor we inhoudelijk en financieel op de doelen uit de Toekomstvisie kunnen sturen, en om een communicatietraject waarmee we de herijkte Toekomstvisie bekend willen maken onder de ambtelijke organisatie en partners. Daarnaast stellen we een collegeprogramma op, waarin we de ambities voor de collegeperiode 2022-2026 beschrijven.

Positionering

Wat maakt Valkenswaard nu onderscheidend? Wat is het verhaal van Valkenswaard dat we aan anderen met gepaste trots, zoals dat in ons DNA verweven is, doorvertellen? Zowel aan onze (potentiële) inwoners, bezoekers en bedrijven als aan onze samenwerkingspartners? Er is een duidelijke interactie tussen DNA, visie en positionering. Het DNA van Valkenswaard wordt bepaald door haar verleden, door wat ze is. De Toekomstvisie (2030) geeft aan in welke richting we ons gaan bewegen en hoe we ons willen onderscheiden van omliggende gemeenten. De vraag is hoe we dat in de markt zetten en hoe we de positionering communiceren.

De positionering van de gemeente Valkenswaard bestaat uit twee delen: enerzijds de marketingcommunicatie vanuit Valkenswaard Marketing, anderzijds de strategische communicatie vanuit de gemeente Valkenswaard. De marketingcommunicatie richt zich op het 'verkopen' van mijlpalen van de gemeente Valkenswaard om (potentiële) bewoners, bezoekers en bedrijven te verleiden voor Valkenswaard te kiezen. De strategische communicatie richt zich op het 'verkopen' van alle ontwikkelingen die bovenstaande mogelijk maken.

Met citymarketing brengen we verdere focus aan in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren. Op deze manier zetten we ook verdere stappen voor overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het roer, de gemeente is betrokken en faciliterend.

De positionering vanuit Valkenswaard Marketing is gestoeld op de volgende drie kernthema's: Dommelland, centrum en jongeren en jonge gezinnen. De basis hiervoor is gelegd in het DNA-boek van Valkenswaard waarbij natuur en 'selfmade' kernbegrippen zijn. De gemeente Valkenswaard en Valkenswaard Marketing hebben samen afspraken over deze citymarketing vastgelegd. Met één gezicht naar buiten brengt Valkenswaard Marketing de verschillende toonaangevende evenementen in Valkenswaard, onze gunstige geografische ligging en het ruime aanbod van horeca en winkels in het centrum aan de man. De stichting werkt aan het imago van Valkenswaard, haalt nieuwe evenementen binnen en maakt reclame voor Valkenswaard in de Brainport-regio en daarbuiten. Dit doen zij onder de noemer 'Visit Valkenswaard'. Deze citymarketing zal leiden tot meer toerisme en recreatie, nieuwe inwoners en meer werkgelegenheid.

Aan de andere kant is er de positionering vanuit het college en daarmee ook de ambtelijke organisatie. Hierin ligt de focus op de te behalen vastgestelde gemeentelijke doelen, het inbedden van de positionering van de gemeente Valkenswaard in diverse beleidsvelden en het toeschrijven van deze beleidsvelden naar de gekozen positionering: jongeren en jonge gezinnen.

Samenwerking en lobby

Samenwerken in regionaal verband is niet los te zien van het realiseren van onze ambities en concrete beleidsopgaven. Tegelijkertijd heeft de gemeente te maken met diverse grote transitieën en zijn de bestaande vraagstukken complexer geworden. Samen met de aanpak van de coronacrisis en de gevolgen daarvan, drijft dit ons tot een nauwe samenwerking met onze (regionale) partners. De gemeente Valkenswaard neemt in de samenwerkingsverbanden een actieve en constructieve rol aan. Zo werken we enerzijds aan een reputatie als betrouwbare partner en proberen we anderzijds onze belangen zo goed mogelijk op zoveel mogelijk tafels te borgen. De regionale samenwerking valt uiteen in drie componenten, namelijk:

- Functionele samenwerking, bijvoorbeeld het intensiveren van de samenwerking binnen de Brainport-organisatie of het aantrekken van nieuwe samenwerkingspartners;
- Bestaande gemeenschappelijke regelingen, onder andere MRE, Cure, GGD, ODZOB Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant, GRWRE en A2-samenwerking;
- Inter(-nationale) gemeentelijke samenwerking, zoals BGTS De Groote Heide.

We werken actief aan de verdere professionalisering van ambtelijk en bestuurlijk relatiemanagement en aan onze lobby. Zo kunnen we de doelen van Valkenswaard vaker met behulp van externe partijen realiseren. Met een lobbyplattgrond en -aanpak hebben we de strategische doelen voor Valkenswaard en de bijbehorende aanpak gedefinieerd. We zorgen voor focus, prioritering en het uitdragen van één consistent verhaal.

A2-samenwerking

De huidige samenwerking tussen de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard loopt via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), waarin sinds 1 januari 2017 alle bedrijfsvoeringstaken zijn samengevoegd. Met deze samenwerking willen we de kwetsbaarheid verminderen. Sinds eind 2016 voeren de drie gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard een gesprek over het toekomstperspectief van de samenwerking tussen de drie gemeenten; ook wel de 'stip op de horizon' genoemd. We doorlopen een drietal sporen: 1) evaluatie van de GRSA2 (opgeleverd op 1 december 2018), 2) bestuurlijke ronde over de 'stip op de horizon', 3) inzicht naar de maatschappelijke opgaven en schalen van samenwerking per gemeente (opgeleverd in mei 2019). De gemeenteraad heeft op 5 maart 2020 een amendement aangenomen waarbij de gemeenteraad een opiniërende bijeenkomst organiseert. Daarin werken we het procesvoorstel verder uit naar een procesvoorstel over de "bestuurlijke toekomst van de gemeente Valkenswaard". Het einde van bovengenoemd procesvoorstel bepaalt ook het tijdstip van het besluit over de 'stip op de horizon'. Ook de gemeenteraden van de andere A2-gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende hebben een besluit genomen. Het initiatief voor het vervolgproces ligt bij de gemeenteraden.

Metropool Regio Eindhoven (MRE)

Samenwerking zoeken we ook op een aantal concrete regionale thema's: economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE). Na een evaluatie van Bureau Berenschot is de samenwerking aangepast. De samenwerking vindt sinds 2019 haar inhoudelijke basis in het Samenwerkingsakkoord, dat afloopt in 2022. We zijn inmiddels begonnen met het proces om tot een nieuw Samenwerkingsakkoord te komen, dat eind 2022 moet worden vastgesteld. In 2021 is de samenwerking in de MRE voortvarend voortgezet. Naast de jaarlijkse actie-agenda in de vorm van het Werkprogramma, hebben we onder andere gewerkt aan de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling zelf. Dat deden we op basis van gemaakte afspraken in het Samenwerkingsakkoord en de opgedane ervaringen vanaf 2019. Verder gaan we een start maken met de (sub)regionale Ontwikkelingsstrategieën. Gemeente Valkenswaard levert binnen alle thema's genoemd in het Samenwerkingsakkoord een bijdrage. Deze bijdrage zal constructief zijn en gericht op het grijpen van strategische kansen voor Valkenswaard en de Metropool-regio als geheel.

Internationale samenwerking

Voor het behoud van een sterk leef- en ondernemersklimaat, richten wij ons de komende jaren vooral op een stevige ontwikkeling van de vrijetijdsector (leisure). Dat doen we samen met de betrokken gemeenten, ook over de landsgrens. Leisure is namelijk een van de groeisectoren voor de regio en dus van grote economische betekenis. Het levert bezoekers, bestedingen en banen op. De gemeente Valkenswaard maakt daarom samen met de gemeenten Cranendonck, Hamont-Achel (B), Heeze-Leende, Neerpelt (B) en Eindhoven onderdeel uit van de Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS) als grensoverschrijdende organisatie voor het Natuurgrenspark De Groote Heide. De gemeente Valkenswaard neemt het voorzitterschap op zich.

Participatie

In de Toekomstvisie 2030 staat dat de verhouding tussen overheid en inwoners verandert. Zo vraagt de gemeente om een actieve en participerende houding van haar inwoners. Tegelijkertijd betekent dit dat de werkwijze van de gemeente óók moet veranderen. Met een open houding, en uitgangspunten als vertrouwen en samenwerking, stomen we ons klaar voor een nieuwe verstandhouding tussen inwoner en gemeente. In kwalitatieve zin vragen deze veranderingen om een innovatieve, vooruitstrevende instelling van de gemeente én om specifieke competenties om onze taken te organiseren. Samenwerking, zowel binnen als buiten de gemeente, is een instrument dat steeds belangrijker wordt bij het behalen van doelen. Dat vereist zowel een ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie als van de inwoners van Valkenswaard.

De komst van de Omgevingswet daagt ons eveneens uit om structureel een andere houding aan te nemen. De Omgevingsvisie, onderdeel van de Omgevingswet, is een instrument om de participatie te bevorderen en een andere manier van werken te ondersteunen. Participatie is onderdeel van het gemeentelijke beleidsproces en van de uitvoering van projecten, maar we hebben gemerkt dat er behoefte is aan duidelijkheid: vooral over de toe te passen methodieken. Het moet voor zowel gemeente als inwoners duidelijk zijn hoe, op welk moment, volgens welke procedure en met welke invloed alle partijen worden betrokken. Daarom hebben we de participatiewijzer opgesteld. Met deze wijzer willen we een kader bieden aan iedereen die met participatie bezig is. Op die manier willen we het thema een structurele plek geven in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten. Voor alle betrokkenen moet duidelijk zijn wat participatie inhoudt, welke rollen en verantwoordelijkheden hij/zij heeft en wat de uitgangspunten zijn. Dit geldt voor gemeenteraad, college, beleidsmedewerkers en inwoners, doelgroepen, bedrijven, instellingen en organisaties.

In 2022 gaan we aan de slag om deze participatiewijzer te implementeren in onze organisatie en werkwijze. Verdere uitwerking is nodig, omdat we onder de Omgevingswet ook moeten besluiten hoe we onze dienstverlening voor ons zien en wat dat vraagt van onze medewerkers. Over welke vaardigheden moet een ambtenaar 3.0 beschikken? En wie komt op welke plek het beste tot zijn recht? Al dat soort vragen moeten we in beeld brengen en beantwoorden.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Gemeenschappelijke Regeling A2
- Koersdocument A2-samenwerking 'Nóg krachtiger en dichterbij' en implementatieplan.
- Strategische keuzes toekomstperspectief A2
- Kadernota 2022-2025
- Online strategie (2013)
- Citymarketingstrategie 'Het verhaal van Valkenswaard'
- Vervolgproces stip op de horizon (2019)
- Dommelland

Wat willen we bereiken?
Een update van onze Toekomstvisie 2030, uiterlijk in 2022.
Een optimale positionering van onze identiteit en ons imago als woongemeente voor jongeren en jonge gezinnen en als dé leisuregemeente van Zuidoost-Brabant. Behaalde successen gaan we proactief vieren.
Regionale samenwerking waarbij een actieve rol het uitgangspunt is waarin Valkenswaard een bijdrage levert aan het geheel van de regio.
Inzicht in onze maatschappelijke opgaven en welke samenwerking daaruit voortvloeit om de noodzakelijke bestuurskracht voor deze opgaven te realiseren.
Een doorontwikkeling van de rollen van bestuur, organisatie en samenleving in de verschillende maatschappelijke taken en opgaven. De prioriteit voor de gemeente ligt bij het realiseren van de Toekomstvisie 2030.
Het realiseren van een transformatie van limitatieve naar doelgerichte regelgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Implementatie Toekomstvisie 2040	We gaan aan de slag met de Toekomstvisie 2040 die door de gemeenteraad als concept is vastgesteld.
Opstellen collegeprogramma	We stellen een meerjarig programma op voor het nieuwe college van B&W dat na de gemeenteraadsverkiezingen aantreedt.
Optimale positionering	We gaan het plan van aanpak Positionering uitvoeren, waarbij Valkenswaard Marketing die citymarketing verzorgt en de gemeente Valkenswaard de profilering van de gemeentelijke organisatie (strategische communicatie).
Regionale samenwerking	We streven naar een actieve en constructieve rol in regionale samenwerkingsverbanden, op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.
Relatiemanagement en lobby	We maken een verdere slag in het verbeteren van de aanpak van het ambtelijk- en bestuurlijk relatiemanagement en lobby. Zo kunnen we onze doelen vaker met behulp van externe partijen realiseren.
Maatschappelijke opgaven en samenwerking	In A2-verband wordt de discussie gevoerd over de 'stip op de horizon' van de samenwerking tussen Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de keuze voor samenwerkingsverbanden waar de gemeente Valkenswaard zich de komende jaren op richt om haar maatschappelijke opgaven te realiseren.
Doorontwikkeling rollen bestuur, organisatie en samenleving	We betrekken inwoners meer bij de besluitvorming door in te zetten op burgerparticipatie en meer ruimte te geven voor eigen initiatief. We geven hier uitvoering aan binnen organisatieontwikkelingsprogramma Sterk in je werk. In 2022 zetten we stappen om de Omgevingswet te implementeren, waarbij burger- en overheidsparticipatie belangrijke factoren zijn. Ook gaan we aan de slag met het implementeren van de participatiewijzer, met het uitwerken van onze visie op dienstverlening onder de Omgevingswet en onze visie op de ambtenaar 3.0.

Dienstverlening

Toekomstvisie

De gemeente Valkenswaard kenmerkt zich door een heldere en transparante dienstverlening, die regelmatig op effecten wordt getoetst en beoordeeld. We willen proactief beleid voeren door te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en bewust te sturen op het bereiken van resultaten.

Beleid

Uitgangspunten

Het belangrijkste uitgangspunt in onze dienstverlening is dat de klant centraal staat en dat we die behandelen zoals we graag zelf behandeld willen worden. Onze kernwaarden hebben we vertaald naar uitgangspunten voor dienstverlening. Dit betekent onder meer dat wij:

- Dienstverlening als vak beschouwen en leidend laten zijn in alle bedrijfsonderdelen;
- Begrijpelijke taal gebruiken in al onze correspondentie;
- Elke vraag integraal benaderen vanuit het perspectief van de klant;
- "Altijd open" zijn door bereikbaar te zijn via alle kanalen;
- Een directe toegang organiseren naar de juiste persoon of bedrijfsonderdeel als dat efficiënter is;
- Onze klanten maar één keer contact laten opnemen en één keer om gegevens vragen;
- Inzetten op meer digitale zelfservice maar ons aanpassen naar het voorkeurskanaal van de klant. Als persoonlijk contact beter is, dan doen we dat;
- Meer naar mogelijkheden kijken en niet louter de regels hanteren;
- Ons inleven in de situatie van de klant;
- Transparant zijn in ons handelen en onze informatievoorziening.

Om deze uitgangspunten vorm te geven, gaan we allereerst investeren in het eerste klantcontact. Daarbij gaat de frontoffice een sturende rol vervullen over de teams heen.

Bij de uitvoering van onze dienstverlening hebben we te maken met wet- en regelgeving en met landelijke en lokale ontwikkelingen die we hieronder benoemen.

Wet- en regelgeving

Wet digitale overheid (wetsvoorstel)

De Wet digitale overheid regelt dat Nederlandse burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de (semi-)overheid. Met veilig en betrouwbaar inloggen wordt bedoeld dat burgers elektronische identificatiemiddelen (eID) krijgen met een hogere mate van betrouwbaarheid dan het huidige DigiD. Deze identificatiemiddelen geven publieke dienstverleners meer zekerheid over iemands identiteit. Gemeenten moeten daarvoor hun dienstverlening op het juiste betrouwbaarheidsniveau inschalen. Dit betekent dat voor bepaalde diensten met een hoog betrouwbaarheidsniveau, zoals zorg en welzijn, de identificatie-methode moet worden aangescherpt. Er volgt nog een uitvoeringsregeling waaraan de gemeente zal moeten voldoen en die ook zal worden geaudit. De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) legt hiervoor de basis.

Besluit Digitale toegankelijkheid (tijdelijk besluit)

De overheid wil graag dat iedereen digitaal mee kan doen. Daarom is er een wettelijke verplichting rondom digitale toegankelijkheid van kracht. Daarin is vastgelegd dat websites en mobiele apps van overheidsinstanties voor iedereen toegankelijk moeten zijn: ook voor de mensen die extra hulp nodig hebben. De gemeente moet dus zorgen dat informatie op de eigen website en op de websites van samenwerkingsverbanden toegankelijk is volgens de eisen op het gebied van leesbaarheid, navigeren en gebruik. Daarvoor moet de gemeente een verklaring publiceren waarin verbeterpunten en oplossingen worden benoemd. Het gaat om een doorlopende verplichting waarbij periodiek wordt getoetst of er nog wordt voldaan en of er aanvullende maatregelen nodig zijn.

Wet Open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft tot doel om overheden en semioverheden transparanter te maken. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijkheid maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Ten eerste verplicht de wet overheidsorganisaties documenten in de verschillende categorieën (zoals wet- en regelgeving, raadsstukken, convenanten en beschikkingen) actief openbaar te maken.

Ten tweede verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen. Deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Wet elektronische publicaties (Wep)

Sinds 1 juli 2021 is de Wet elektronische publicaties (Wep) van kracht. Deze wet verplicht bestuursorganen (bijvoorbeeld gemeenten en provincies) om alle officiële publicaties online te zetten via de website www.officielebekendmakingen.nl. Daardoor wordt het voor burgers mogelijk om op één website alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van de overheid te raadplegen. Deze wetwijziging heeft als doel om burgers digitaal volledig te informeren over besluiten die impact hebben op hun leefomgeving. De burger wordt centraal gesteld bij de informatieverstrekking. Zij worden geïnformeerd over deze besluiten zodat ze tijdig hun recht van inspraak kunnen uitoefenen. Voor de gemeente betekent dit dat besluiten ofwel via bepaalde applicaties ofwel rechtstreeks via DROP (decentrale regelgeving overheids publicaties) gepubliceerd moeten worden.

Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who)

De Who verplicht gemeenten om overheidsinformatie op verzoek als open data beschikbaar te stellen voor hergebruik. Dat hergebruik kan zowel maatschappelijke als commerciële doelstellingen hebben. Dit betekent dat we steeds meer analoge data moeten digitaliseren en dat we deze informatie online beschikbaar moeten maken. Voorbeelden hiervan zijn vergunningenchecks en digitale aanvraagformulieren, maar ook informatie over milieuwaarden.

Vermindering regeldruk

Uit eerdere ondernemerspeilingen blijkt dat beperking van regeldruk, goede communicatie en snelle en oplossingsgerichte (digitale) dienstverlening aan ondernemers essentieel zijn. Zeker met de komst van de Omgevingswet wordt het aantal verschillende regels dat nu van toepassing is op gebieden en activiteiten sterk teruggebracht. Daarnaast wordt het beter inzichtelijk gemaakt via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet stelt niet alleen wettelijke verplichtingen aan onze dienstverlening. We moeten via de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan ook kiezen of en welke lokale regels we voor welke activiteiten willen behouden. Ook moeten we bepalen welke activiteiten mogelijk vergunningsvrij gemaakt kunnen worden. Activiteiten die vergunningsplichtig blijven, maken we zoveel mogelijk toegankelijk via het nieuwe Omgevingsloket Online. Dat doen we met heldere vergunningenchecks en uniforme indieningsvereisten. Omdat we zoveel mogelijk regels op digitale kaarten in het Omgevingsloket zichtbaar maken, is het voor initiatiefnemers duidelijker en sneller te zien wat wel of niet mag op een bepaalde locatie en welke voorwaarden er gelden voor de activiteit(en). Ook betekent dit dat wij via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in staat moeten zijn in ons eigen vergunningensysteem aanvragen en meldingen te ontvangen en te publiceren. Ook zullen wij tussen 2022 en 2029 onze bestemmingsplannen omzetten naar omgevingsplannen en gaan we regels toepasbaar maken volgens daarvoor verplichte digitale standaarden.

Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

Bewoners en gebruikers willen kwalitatief goede gebouwen, bijvoorbeeld met een goede brandveiligheid en een laag energieverbruik. De overheid wil meer toezicht en controle in de bouw, zodat bouwers zich aan de geldende kwaliteitseisen houden. De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) gaat hiervoor zorgen. De rol van de gemeente als bouwplantoetser gaat veranderen; onafhankelijke controleurs (kwaliteitsborgers) controleren of het bouwwerk aan de eisen voldoet en geven een verklaring af die de gemeente ook ontvangt. Het werk van de gemeente richt zich straks dus meer op toezicht dan op toetsing vooraf. De Wkb gaat naar verwachting vanaf 1 juli 2022 stapsgewijs in.

Landelijke ontwikkelingen

Digitale agenda 2024

De Digitale Agenda Gemeenten 2024 is de opvolger van de eerste gemeentebrede Digitale Agenda (2015-2020) en vormt de invulling van de meerjarige Verenigingsagenda voor de opgave 'Informatiesamenleving'. In deze agenda wordt de rol van gemeenten in de digitale transitie van onze samenleving beschreven aan de hand van drie doelstellingen: 'mogelijk maken' (de basis op orde), 'kansen benutten' en 'duiden en reflecteren' (van waarden en innovatie in de informatiesamenleving).

Als lokale overheid scheppen we randvoorwaarden waarop ontwikkelingen in de samenleving plaatsvinden. Enerzijds doen we dit door één digitale overheid te vormen en anderzijds door een betrouwbare overheid te zijn. Onder één digitale overheid vallen de thema's: digitale identiteit, basisregistraties, regie op gegevens, open data, Wet open overheid, dienstverlening en Common Ground¹. Onder een betrouwbare overheid verstaan we dat er kennis is over digitalisering en digitale veiligheid en dat informatie duurzaam toegankelijk is: niet alleen voor de archiefwet, maar ook steeds meer openbaar digitaal beschikbaar.

Digitalisering en datagedreven werken bieden gemeenten enorme kansen om de verbinding tussen beleid en uitvoering te leggen en de processen te verbeteren. Data geven meer inzicht bij het opstellen van beleid en het toetsen van het effect daarvan, zodat we tijdig kunnen bijsturen. Daarnaast kan data inzicht geven in de processen waardoor we die kunnen verbeteren.

Het is belangrijk dat gemeenten meegaan in nieuwe ontwikkelingen (zoals datagedreven werken en de ontwikkeling van het 5G-netwerk) maar tegelijkertijd oog houden voor de maatschappelijke impact van die veranderingen en innovaties. Dit betekent ook dat er aandacht moet zijn voor bewustzijn en kennisdeling, zowel intern als extern naar burgers en bedrijven.

¹ Common Ground: een hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening door op een andere manier om te gaan met gegevens. Zo koppelen we data los van werkprocessen en applicaties. En we bevragen data bij de bron, in plaats van ze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Met de herinrichting van de informatievoorziening kunnen gemeenten hun dienstverlening en bedrijfsvoering ingrijpend verbeteren. Dat stelt ze in staat om op een moderne en flexibele manier in te spelen op maatschappelijke vraagstukken.

Lokale ontwikkelingen

Zaakgericht werken/digitale dienstverlening

In A2-verband werken we op het gebied van digitale dienstverlening samen via een gezamenlijk ingericht klantcontactstelsel en een kennisbank. Op die manier willen we meer, betere en efficiëntere digitale dienstverlening, waarbij de klantprocessen kanaal-onafhankelijk zijn ingericht en geharmoniseerd. De verbeteringen in de digitale dienstverlening zullen uiteindelijk leiden tot minder telefonisch contact, minder baliebezoeken en meer digitale transacties en correspondentie.

Door het klantcontactstelsel is het klantcontactcentrum beter in staat vragen van de vakteams zelfstandig af te handelen en statusinformatie te verstrekken over lopende zaken. Dialoogondersteuning en verbeterde informatie op de website spelen daarbij een belangrijke rol. Dit alles wordt ondersteund door een optimaal ingerichte kennisbank en door wisselwerking met de vakteams. De beheerorganisatie van zowel de kennisbank als de website heeft hierin een sturende rol.

I&A-visie 2020-2023

In 2020 is in A2-verband een I&A-visie opgesteld waarin we uitgangspunten formuleren en vijf thema's verder uitwerken.

De volgende uitgangspunten raken de visie op dienstverlening:

- We zorgen voor een goed toegankelijke informatievoorziening, die we per domein kunnen inrichten als we daarmee de dienstverlening aan de klant verbeteren.
- Beschikbare informatie wordt zoveel mogelijk hergebruikt. Informatie moeten we op een snelle, eenvoudige en veilige manier kunnen uitwisselen met klanten en ketenpartners.
- Digitale dossiervorming en zaakgericht werken zijn daarbij randvoorwaardelijk.
- Het voorkeurskanaal naar de klant is digitaal, maar andere dienstverleningskanalen houden we open. Het persoonlijk contact is daarvan zeker onderdeel als dit de voorkeur heeft van de klant.
- We werken proces-georiënteerd waarbij processen en applicaties op elkaar aansluiten en processen zoveel mogelijk gestandaardiseerd en Lean worden ingericht.
- We sluiten aan op landelijke voorzieningen en maken gebruik van landelijke standaarden.
- We gaan mee met de ontwikkelingen op gebied van cloud en Common Ground.²

Doorontwikkeling dienstverlening

Om vraaggericht en integraal te kunnen werken, moeten we onze dienstverlening blijven doorontwikkelen. Daarbij werken we toe naar een versterking van het eerste klantcontact, een verbeterde bereikbaarheid en een intensievere samenwerking tussen klantcontact en de vakteams. We hebben een organisatiestructuur ingesteld die bestaat uit een manager dienstverlening en twee ondersteunende adviseurs. Essentieel in deze structuur is de samenwerking met aanspreekpunten in de vakteams. Deze zorgen bijvoorbeeld voor de telefonische bereikbaarheid, de opvolging van klantcontact en het actueel houden van interne en externe procesinformatie.

Communicatie

Door de nieuwe, participerende rol van de overheid wordt steeds meer een beroep gedaan op de eigen (organisatie)kracht van inwoners. We maken dus een beweging door van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie. Op het ene beleidsterrein komt dit meer tot uitdrukking dan op het andere. Burgers nemen geen genoegen met de gemeente als instantie, maar willen in gesprek en willen een gezicht zien. Soms is dat een bestuurder, maar vaak is dat ook de inhoudelijk betrokken ambtenaar; de beleidsmedewerker of projectleider. In onze communicatie zorgen we voor een open houding en halen we informatie van buiten proactief op. Ook gebruiken we ons netwerk en onze kennis om partijen met elkaar in contact te brengen en samenwerking te stimuleren. Ons uitgangspunt hierbij is het aangaan en behouden van een constructieve relatie tussen gemeente, inwoners en organisaties.

Sociale media

De inwoners van Valkenswaard kloppen steeds vaker bij de gemeente aan via bestaande socialemediakanalen, zoals Twitter en Facebook. Dat doen zij bijvoorbeeld voor het doorgeven van overlast of het aankaarten van zaken in de persoonlijke situatie. Maar ook vragen die ingaan op het beleid van de gemeente worden steeds vaker via sociale media gesteld. Dit vraagt om proactief handelen en een hoge betrokkenheid in de organisatie. We verwachten dat beleidsvragen van betrokken inwoners via onze onlinekanalen blijven toenemen. Wij willen er dan ook voor zorgen dat socialemediavragen vanwege de actualiteit zo snel mogelijk beantwoord worden en dat we regie voeren op complexe en/of politiek gevoelige vragen.

Ontwikkeling burgerzaken

Burgerzaken staat aan het begin van een transformatie die om de nodige flexibiliteit van organisaties, management en medewerkers vraagt. Recente ontwikkelingen zoals nieuwe wet- en regelgeving, landelijk en Europees beleid, nieuwe technologieën en de toenemende digitalisering werken door binnen alle thema's van Burgerzaken: personeelsinformatiemanagement, identiteitsmanagement, verkiezingen, dienstverlening en innovatie. Het face-to-face-contact met klanten wordt minder, burgers kunnen eenvoudige handelingen vaker zelf doen en er komen minder mensen aan de balie.

Tegelijkertijd neemt de complexiteit toe. Gemeenten krijgen bijvoorbeeld te maken met meer aanvragen waarvoor speciale aandacht nodig is, omdat er iets verkeerd is gegaan in het digitale proces of omdat aanvragers minder 'digivaardig' zijn. Door het gebruik van zogenaamde hulpmiddelen om biometrie niet alleen vast te leggen, maar ook te controleren, voorziet het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) in de toekomst een veranderende rol voor gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van verstrekking van reisdocumenten.

Voorbeelden daarvan zijn een expertrol in opname-biometrie, meer nadruk op de correcte vaststelling van een identiteit, meer controles, het opleggen van reisbeperkingen enzovoorts. Maar we moeten ook een balans vinden in het spanningsveld van optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding. Dat alles vereist in de toekomst meer hostmanship en vakmanschap.

Burgerzaken

Bij de ontwikkeling van Burgerzaken onderweg naar 2024 zijn deze onderwerpen belangrijk: digitalisering, de burger in regie en meer samenwerken in brede zin. Het functioneren van de overheid wordt in toenemende mate bepaald door digitalisering. Ook het werk bij burgerzaken verandert daardoor. Gemeenten krijgen te maken met meer aanvragen waarvoor speciale aandacht nodig is, omdat er iets verkeerd is gegaan in het digitale proces of omdat aanvragers minder 'digivaardig' zijn. Dit vraagt een brede kennis en kunde van de medewerkers. Het vraagt ook om inzicht in de problematiek van de klant en dat we zaken die logisch bij elkaar horen in samenhang kunnen afhandelen. Het is belangrijk dat we ons voorbereiden op bovenstaande ontwikkelingen en dat we het ketengericht denken en werken van medewerkers bevorderen.

Burgers zullen meer regie nemen over wie hun gegevens mogen inzien. Dat burgers zelf hun eigen gegevens bijhouden is ook een optie, maar dan op de lange termijn: niet op de middellange.

Door samen te werken als één overheid kan dienstverlening écht vanuit vragen van inwoners en ondernemers ingericht worden. Maar er moet bijvoorbeeld ook meer worden samengewerkt tussen burgerzaken, het sociaal domein (maatschappelijke ondersteuning) en handhaving (fraudebestrijding). Daarbij moeten we een balans weten te vinden in het spanningsveld van optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding. We zijn hier binnen onze organisatie al mee gestart, maar we moeten dit moet nog verder optimaliseren.

De gemeente staat in de frontlinie van de strijd tegen identiteitsfraude

De afdeling burgerzaken van een gemeente heeft belangrijke taken rondom het vaststellen van een identiteit, het registreren van een identiteit en het bieden van diensten rond identiteitsdocumenten. Het hebben van een door de overheid erkende identiteit is voor burgers zeer belangrijk, want daarmee kunnen ze verschillende voorzieningen aanvragen. Deze identiteit

ontstaat met de eerste registratie in de BRP. Een ander belangrijk proces is de aanvraag en uitgifte van een identiteitsdocument. Met een identiteitsdocument kan in het maatschappelijke verkeer de identiteit "bewezen" worden.

Daarom is het belangrijk dat identiteitsvaststelling en –registratie en het proces van documentaanvraag en –uitgifte serieuze processen zijn en niet alleen formaliteiten.

Certificering is op dit moment nog niet verplicht gesteld maar gaat wel een steeds belangrijke rol spelen.

Reisdocumenten en identiteitsvaststelling: De komende jaren wordt met het programma Verbeteren Reisdocumentenstelsel (VRS) het stelsel van paspoorten en identiteitskaarten toekomstbestendig gemaakt. Het doel: de kwaliteit, fraudebestendigheid en betrouwbaarheid van het stelsel naar een hoger niveau tillen. Dit betekent een veranderende rol voor gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van verstrekking van reisdocumenten. Voorbeelden daarvan zijn een expertrol in opname-biometrie, meer nadruk op een correcte vaststelling van de identiteit, meer controles en opleggen reisbeperkingen enzovoorts.

Verkiezingen

In de Verkiezingsagenda 2030 staan verschillende aandachtspunten voor een kwalitatief beter, efficiënter en effectiever verloop van het verkiezingsproces. Bijvoorbeeld een nieuw model stembiljet dat elektronisch kan worden geteld. Ook toegankelijkheid is een aandachtspunt. Iedere kiesgerechtigde moet zijn of haar stem op een toegankelijke manier kunnen uitbrengen.

Kaderstellende nota's

- Programmaplan dienstverlening 2016-2020
- I&A visie 2020-2023
- Toekomstvisie 2030
- A2-programma digitale dienstverlening
- Digitale Agenda 2020
- Implementatieplan doorontwikkeling dienstverlening
- Programmaplan Omgevingswet

Wat willen we bereiken?
De dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers organisatiebreed optimaliseren. Dat doen we door deze centraal te stellen en in te richten vanuit de focus en situatie van de klant.
Sturen op resultaten, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en de proactiviteit van het bestuur versterken.
De efficiency, effectiviteit en klantgerichtheid van de beleidsuitvoering verbeteren.
Een interactieve instelling van medewerkers stimuleren en het communicatiebewustzijn (denken van buiten naar binnen) vergroten.
Als organisatie bestendig worden op adresfraude en identiteitsfraude.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
De (verdere) implementatie van het zaakgericht werken	Met de doorontwikkeling van het zaakstelsel werken we toe naar een integraal klantbeeld, inclusief de aansluiting op MijnOverheid.
Het goed toegankelijk en veilig maken/houden van onze online dienstverlening	De informatie op onze website is up-to-date en ook toegankelijk voor mensen met een beperking. Klanten moeten veilig en betrouwbaar 24/7 online met ons zaken kunnen doen.
Het aansluiten van onze lokale systemen op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)	We moeten aanvragen vanuit het landelijke omgevingsloket kunnen ontvangen in onze lokale systemen en omgevingsplannen

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	moeten we in het landelijk stelsel digitaal kunnen publiceren.
Het garanderen van een goede bereikbaarheid via alle kanalen	We richten de telefonie slim in met, waar mogelijk, een directe ingang bij vakteams, monitoren van opvolging van terugbelnotities en tijdige zaakafhandeling.
Het uitbreiden van kennisoverdracht van de backoffice naar klantcontact	We maken webredacteurs van de vakteams verantwoordelijk voor het beheer van de kennisbank en we stemmen af met het KCC.
Het ontwikkelen van servicenormen voor onze dienstverlening en de monitoring ervan	De bestaande servicenormen worden opnieuw bekeken en aangepast naar huidige maatstaven en we ontwikkelen een dashboard plus een proces van sturing op servicenormen.
Het meten van klantbeleving en waardering van onze dienstverlening	Naast deelname aan landelijke benchmarks als Burgerpeiling peilen we ook in eigen beheer de waardering van onze dienstverlening.
Het borgen van bewustzijn van informatieveiligheid	Voorbij de uitrol van het zaakgericht werken besteden we extra aandacht aan autorisaties en privacy van klantgegevens.
Digitalisering besluitvorming raad	Na het college willen we ook het proces van de bestuurlijke besluitvorming door de raad digitaliseren met een digitale vergader- en besluitvormingstool.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020 (%)		Doelstelling 2022 (%)
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
% van alle enkelvoudige vragen wordt in het Klantcontactcentrum direct beantwoord	Klantcontactstelsysteem	96,0	-	80
% van de omgevingsvergunningen wordt verleend binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: Squit/Powerbrowser	97,0	-	100
% van alle zorgaanvragen wordt afgegeven binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: GWS	95,3	-	90
% van alle meldingen openbare ruimte wordt afgehandeld binnen de vastgestelde termijn	Vakapplicatie: MeldDesk	88,1	-	80
% van alle geregistreerde zaken wordt binnen de vastgestelde termijn afgehandeld	Vakapplicatie: Exxellence	92,0	-	85
% Formele klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Klachtenregistratie	85,0	-	100

Toelichting: In de jaarrekening 2020 is bij het percentage afhandeling van enkelvoudige vragen door het KCC 69,7% genoemd. Dit was een schatting, de werkelijke score op basis van de Exxellence kennisbank is 96% in 2020.

Veiligheid

Toekomstvisie

We streven naar een Valkenswaard waarin het veilig en aangenaam is om te wonen, te werken en vrije tijd te besteden. Met ons veiligheidsbeleid richten we ons dan ook op het ontwikkelen van leefbare dorpskernen en -wijken, waarin alle bewoners en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. Belangrijk is ook dat gemeente, bewoners en bezoekers bereid zijn om samen de veiligheid te bevorderen. Daarom vullen we de vergunningverlenende, toezichthoudende, handhavende en hulpverlenende rol van de gemeente en betrokken partners actief in om die veiligheid te bewaken: bijvoorbeeld met de vrijwillige brandweer. Als gemeente hebben we nadrukkelijk aandacht voor het betrekken van burgers, ondernemers, ketenpartners en hulpdiensten om een optimaal veiligheidsrendement te behalen.

In de Toekomstvisie wordt niet heel specifiek gesproken over veiligheid. Wel kunnen we stellen dat veiligheid een belangrijke randvoorwaarde is om fijn te kunnen wonen, werken en recreëren

De nadruk ligt op leefbaarheid en participatie en daarin blijft de gemeente centraal geïmplementeerd. Daarin maken we vooral gebruik van onze kaderstellende en voorwaardenscheppende rol. Die vindt zijn basis in een groot vertrouwen in het zelfsturend en zelfoplossend vermogen in de samenleving. We handelen op basis van vertrouwen en als dat nodig is, treden wij op binnen de kaders van de door ons beschikbaar gestelde instrumenten.

Beleid

Integrale veiligheid

De Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2022 geeft het kader van en de prioritering binnen het veiligheidsbeleid aan:

- Samen met bewoners de veilige woon- en leefomgeving versterken;
- Het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- Het beëindigen van het onrechtmatig vervoer van gevaarlijke stoffen middels vrachtverkeer door Valkenswaard.
- De aanpak van ondermijning/georganiseerde criminaliteit versterken.

Uit de criminaliteitscijfers van de politie blijkt dat de criminaliteit sinds twee jaar licht stijgt. Toch laten de rapportcijfers, die onze inwoners geven aan hun veiligheidsgevoel, een stabiel positief beeld zien. Hiermee volgen we de landelijke trend.

Wel zien we tussen de wijken nog verschillen op dit gebied. Het is dan ook zaak dat we samen met de wijkorganen en de ketenpartners op wijkniveau analyseren wat er speelt. Daarna moeten we samen met wijkorganen en inwoners bekijken hoe we per wijk of buurt de juiste impulsen geven om te werken aan de veilige woon- en leefomgeving. Dit doen we omdat mensen zich in elk geval in de eigen woon-, leef- en werkomgeving écht veilig moeten voelen.

De intensieve samenwerking met externe partners blijft de komende tijd belangrijk. Samen met politie, Veiligheidsregio, Woningbelang, jongerenwerk en diverse maatschappelijke organisaties spannen we ons in om het veiligheidsbeleid over de gehele keten, van preventie tot repressie, te verbeteren. De successen motiveren ons om deze ingezette lijn en de integrale aanpak door te zetten. Tegelijkertijd blijft de complexiteit en kwantiteit van de zorg- en veiligheidsproblematiek toenemen. Dat uit zich onder meer in de toename van woonoverlast en overlast in de openbare ruimte, *maar vooral in de persoonlijke leefsfeer van onze inwoners*. We hebben hierop goed zicht door de goede verbinding van de terreinen Zorg en Veiligheid. Ook willen we een verbeteringslag slaan door op wijk- en buurtniveau te analyseren op welke aandachtspunten we preventief kunnen inzetten.

De aandacht voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit is inmiddels goed ingebed in de organisatie. Alle mogelijke bestuurlijke instrumentaria zetten we in om de ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Hierbij zal het lokale bestuur telkens de grenzen opzoeken. De komende jaren blijven we inzetten op de doorontwikkeling en professionalisering van de aanpak van ondermijning. Dat doen we door uitvoering te geven aan het actieprogramma ondermijning en de adviezen uit het bestuurdersdashboard van de Taskforce RIEC.

In onze aanpak worden we gesteund door een basisteamprogrammалеider Ondermijning en de Taskforce RIEC, dat als expertisecentrum op het terrein van bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad, en toepassing van de wet Bibob, alle regiogemeenten adviseert.

De combinatie van deze partners zorgt ervoor dat we niet enkel op casusniveau bezig zijn met ondermijning, maar ook ondersteund worden bij het weerbaar worden en het opwerpen van barrières. Hierdoor bestrijden we ondermijnende criminaliteit niet alleen op constructieve wijze, maar voorkomen we deze ook door de nodige bestuurlijke drempels.

Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR), en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. De VRBZO is een samenwerkingsverband tussen de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

In 2021 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van de VRBZO de Visie 2025 vastgesteld. De Visie 2025 laat aan de hand van thema's en speerpunten zien wat de VRBZO de komende jaren doet om een hoogwaardige advies- en dienstverleningsorganisatie op het gebied van fysieke veiligheid en crisisbeheersing te realiseren. De ontwikkelthema's voor de komende vier jaren zijn:

1. Samen voor veilig;
2. Werken aan een weerbare samenleving;
3. Toekomstbestendige organisatie.

Kaderstellende nota's

- Kadernota Integrale Veiligheid (2019-2022)
- Toekomstvisie Brandweezorg
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, Groeien, meedoen en thuiskomen
- Uitvoerings- en Handhavingsbeleidsplan 2019-2022
- Evenementenvisie Valkenswaard 2018-2022
- Beleidsregels terrassen
- Beleid met betrekking tot de Wet Bibob

Wat willen we bereiken?
We willen samen met onze bewoners en partners de veilige woon- en leefomgeving behouden en versterken. In de wijken gaan bewoners prettig met elkaar om, inwoners voelen zich thuis en ze helpen elkaar om sociale overlast te voorkomen.
We borgen een goede organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en zo nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.
We willen dat steeds meer inwoners zich ervan bewust zijn dat ondermijnende criminaliteit zich in de directe omgeving kan voordoen. Ook willen we dat de inwoners, ondernemers en de publiek private samenwerkingsverbanden zich samen met de gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst verplicht voelen om ondermijning aan te pakken.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitvoering geven aan Uitvoerings- en Handhavingbeleidsplan 2019-2022	Voor het jaar 2021 hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het uitvoeringsprogramma 2021 geeft richting aan de inspanningen en de prestaties die we in 2021 willen verrichten in de openbare ruimte. De inspanningen leggen we periodiek vast in de periodieke rapportage VTH en de resultaten leggen we vast in het jaarverslag.
Uitvoering geven aan het Actieprogramma veiligheid 2021-2023	We zetten ons in voor een veilige woon- en leefomgeving, onder meer door WhatsApp buurtpreventie, buurtbemiddeling, aanpak jeugdgroepen, woninginbraken en de verbinding tussen zorg en veiligheid.
Analyse wijk/ buurtniveau	We gaan starten met analyse op wijk/ buurtniveau om te beoordelen of we beter maatwerk kunnen leveren om een veilige woon- en leefomgeving te bevorderen.
Uitvoering geven aan het actieplan ondermijning 2021-2023	We zetten in op maatregelen voor het vergroten van bewustzijn en meldingsbereidheid bij inwoners, het verbeteren van onze informatiepositie en het verbeteren van de bestuurlijke weerbaarheid.
Participeren Taskforce RIEC Brabant-Zeeland	We nemen actief deel aan de Taskforce RIEC voor een constructieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Verwijzingen HALT (aantal per 1.000 jongeren)	Politie/ Waarstaatjegemeente	7	11	-
Winkeldiefstallen (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente	6,41	19,74	<15
Openlijk geweld (persoon, aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente	0,96	1,78	<1
Diefstal en inbraak uit woning (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente	0,53	0,88	<1,5
Vernieling of beschadiging (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente	44,24	45,03	Beter dan landelijk gemiddelde
Overige indicatoren				
Aantal mensen dat zich wel eens onveilig voelt rond uitgaansgelegenheden (%)	Veiligheidsmonitor 2019	23%	20%	< 24%
Onveiligheidsgevoel (% vaak/soms onveilig in eigen buurt)	Veiligheidsmonitor 2019	1%	> 1%	< 1%

Financiën

Toekomstvisie

We willen inzicht geven in de omvang en de vrije besteedbaarheid van rijksmiddelen en lokale belastingen. De gemeente Valkenswaard heeft een structureel reëel sluitende begroting. Op basis daarvan sturen bestuur en management integraal op het realiseren van de in de begroting opgenomen doelstellingen. Dit gebeurt binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

Door de zaken financieel op orde te hebben, kunnen we de Toekomstvisie op een zo goed mogelijke manier ondersteunen. In de komende periode komen er veel projecten op ons af. Deze brengen de nodige uitdagingen met zich mee, waardoor het in control blijven ook in de toekomst een aandachtspunt zal blijven.

Beleid

Financieel beleid

De Toekomstvisie en het Hoofdlijnenakkoord zijn de kaders van waaruit we werken. Om de doelstellingen uit de Toekomstvisie te realiseren zijn veel projecten in gang gezet en van investeringsmiddelen voorzien. Deze projecten voeren we in deze periode uit. Het accent in deze periode ligt daarmee op het uitvoeren wat we al hebben gepland. Daarmee is een belangrijk beslag op middelen in de begroting gelegd. Ook is er een flink beroep gedaan op de Algemene reserve.

We zetten in op het realiseren van een meerjarig sluitende begroting. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om de algemene reserve te versterken, zodat Valkenswaard eventuele financiële tegenvallers in de toekomst kan opvangen. De gemeentelijke belastingen betreffen:

- 1) de algemene dekkingsmiddelen: de onroerende zaakbelasting, parkeergelden, precariobelasting en reclamebelasting. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel.
- 2) de overige belastingen respectievelijk heffingen, zoals reinigingsrechten, rioolheffing, leges en begrafenisrechten. Deze hebben een directe relatie met een programma. De baten zijn geraamd bij het desbetreffende programma.

Voor de lokale lastenbepaling is het uitgangspunt een beheerste gemeentelijke lastenontwikkeling. In de paragraaf Lokale heffingen geven we aan hoe de gemeente invulling geeft aan deze doelstelling. Voor de belangrijkste belastingen en heffingen lichten we in de paragraaf Lokale heffingen de tariefontwikkeling toe. De waardebepaling van de onroerende zaken verantwoorden we ook in die paragraaf. Wat betreft de afvalstoffenheffing hanteren we een gedifferentieerd tarief. We maken hierbij onderscheid tussen een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Voor de bestemmingsheffingen is maximaal 100 procent kostendekking ons uitgangspunt. De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen bepalen we jaarlijks bij verordening.

Algemene uitkering

Deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2021 (de septembercirculaire was ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet beschikbaar). Daarnaast hebben wij de middelen die het rijk ons aanvullend zal verstrekken op grond van de arbitrage uitspraak kosten jeugdzorg in het meerjarenbeeld verwerkt. Hierbij hebben wij, uit voorzichtigheidsoverwegingen en op grond van de voorschriften van onze toezichthouder, ons beperkt tot het opnemen van 75% van de op dit moment bekende bedragen.

Financiering

De uitgangspunten voor het opnemen van leningen hebben we verwoord in artikel 212, artikel 10 financieel beheersverordening. In de paragraaf financiering lichten we dit verder toe. De begrotingsposten die onder de categorie 'Overige algemene baten en lasten' vallen, zijn financieel technisch (boekhoudkundig) van aard.

Onvoorzien

De post onvoorzien zetten we in voor uitgaven die als onvoorspelbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen budget is opgenomen.

Kaderstellende nota's

- Financiële verordening Valkenswaard (2020)
- Treasurystatuut (2013); zie paragraaf 'financiering'
- Leidraad invordering Gemeentelijke belastingen (2017)
- Belastingverordeningen (2021)
- Nota reserves & voorzieningen (2015)

Wat willen we bereiken?
Een gezonde financiële positie als basis voor onze bestuurskracht en waarmee we onze doelstellingen op basis van de Toekomstvisie blijvend kunnen realiseren.
Een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting, met ruimte en flexibiliteit voor ontwikkelingen die passen in onze Toekomstvisie, waarbij we ook willen inzetten op inbreng en verantwoordelijkheid van onze omgeving.
We beheersen onze risico's en hebben een weerstandsvermogen waarmee we structureel deze risico's kunnen dekken.
We zetten in op het versterken van onze Algemene reserve en nemen de nodige voorzichtigheid in acht ten aanzien van het aantrekken van nieuwe geldleningen met als doelstelling een solvabiliteit van minimaal 30%.
Een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Optimalisering van de Planning & Control-producten.	<p>We ontwikkelen en verfijnen instrumenten om bestuur en organisatie te voorzien van adequate sturingsmogelijkheden. Wij zullen gezamenlijk met de raad een vertaling maken van de ambities in het nieuwe coalitieakkoord naar de Programmabegroting 2023-2026.</p> <p>Wij bespreken met de gemeenteraad of de</p> <ul style="list-style-type: none"> - indeling van de begroting in programma's en (deel)producten voldoende informatie biedt om de realisatie van de beleidsdoelstellingen te kunnen volgen. - welke kpi's in de begroting kunnen worden opgenomen - welke overige stuurinformatie de raad nodig heeft <p>Wij vertalen de stuurbehoefte van de raad naar alle documenten van de P&C cyclus</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2020		Doelstelling 2022
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (euro)	Coelo	769	672	769
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (euro)	Coelo	843	811	842
Bezetting (fte per 1000 inwoners) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen gegevens)	Jaarrekening 2020	5,79	Niet bekend*	Gelijk aan 2020
Formatie (fte per 1000 inwoners)	Jaarrekening 2020	5,61	Niet bekend*	Gelijk aan 2020
Overhead gemeentelijke organisatie (%) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2020	13,11	Niet bekend*	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2020	560	Niet bekend*	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2020	18,99	Niet bekend*	Afhankelijk van de noodzaak

*landelijk niet beschikbaar

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
Teamleider Dommelstroom Interventie Team (DIT)	-9	-9	-9	-9
Gemeentelijke Bijdrage Taskforce RIEC	-14	-14	-14	-14
Inspectie brandkranen	-10	-10	-10	-10
Inwerkprogramma nieuwe raad	-32	-	-	-
Correctie basis subsidiebedrag Structurele subsidie Stichting Dorpshuis Borkel en Schaft	-9	-9	-9	-9
Correctie basis subsidie wijkcommissies Kerkakkers en Turfberg	-	-23	-23	-23
Project Veiligheid bloemencorsobouwlocaties	-8	-20	-20	-20
Bijdrage VNG	-7	-7	-7	-7
Burenhulp wijken	-20	-20	-20	-20
Herijking toekomstvisie	-20			
Verbonden partijen: VRBZO	-28	-28	-28	-28
<i>Aanvullende ontwikkelingen</i>				
Verhoging budget voorlichting	-10	-10	-10	-10
Mailaccounts en devices raadsleden	-38	-38	-38	-38
<i>Totaal programma 5</i>				

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Teamleider Dommelstroom Interventie Team (DIT)

Deze ontwikkeling houdt verband met de eerder besloten functie van Basisteam Programmaleider Ondernijning (BTPL). De kern van een DIT is gericht op bestuurlijke interventie, vanuit de VTH-taken met het accent op toezicht en handhaving maar ook op de aanpak van ondernijning en georganiseerde criminaliteit.

In november 2018 heeft het college besloten deel te nemen aan een pilotperiode van twee jaar voor het Dommelstroom Interventieteam (DIT). Uitkomst van de pilot is de aanpak van het DIT succesvol is en wordt gecontinueerd en dus ook de functie van BTPL. Het college van Valkenswaard heeft bij het besluit over voortzetting van deze aanpak besloten de teamleider van het DIT aan te stellen in dienst bij de gemeente Valkenswaard en met de overige deelnemende gemeenten een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten. De geschatte jaarlijkse kosten voor de teamleider bedragen voor Valkenswaard € 9.400,-.

Voor 2020 en 2021 is deze bijdrage gefinancierd uit de te veel betaalde gelden voor het regionale veiligheidsfonds. Voor 2022 en verder zijn geen middelen beschikbaar voor de bijdrage van Valkenswaard. Het niet beschikbaar stellen van middelen betekent dat de gemeente haar personele verplichtingen t.a.v. de teamleider DIT, als formeel werkgever namens de deelnemende gemeenten, toch zal moeten nakomen en haar budget zal overschrijden.

Gemeentelijke bijdrage Taskforce RIEC

In september 2020 heeft het college besloten in te stemmen met het aangaan en ondertekenen van het "Convenant bondgenootschap van gemeentelijke- en provinciale overheden tegen ondernijning in Brabant – Zeeland". Conform het convenant is de gemeentelijke bijdrage aan de Taskforce RIEC gebaseerd op een vaste en een variabele bijdrage.

	Vast	Flexibel	Samen
RIEC	€ 4.601	€ 9.107	€ 13.708
Taskforce	€ 6.000	€ 6.418	€ 12.418
Totaal			€ 26.126

De huidige bijdrage voor het RIEC-convenant bedraagt € 13.708. Door het wegvallen van de versterkingsgelden voor de werkzaamheden voor de Taskforce komen daar de vaste en flexibele bijdrage voor de Taskforce bij, waardoor het nieuwe bedrag voor de Taskforce RIEC vanaf 2021 € 26.126 zal bedragen. Op dit moment is hiervoor echter slechts structureel € 12.500 begroot. Het

niet reëel begroten van de afgesproken bijdrage betekent dat de gemeente haar afspraken in het samenwerkingsverband Taskforce-RIEC niet na komt.

Inspectie brandkranen

Brabant Water voert al enige tijd inspectierondes uit voor de gemeente Valkenswaard. Het college is bij wet verantwoordelijk voor brandweezorg: het controleren van brandkranen (op de werking daarvan) is daarmee een vereiste. De jaarlijkse kosten voor het uitvoeren van deze inspectie bedragen ca. € 10.000. In de begroting is een bedrag van € 32.533 opgenomen. Dit is slechts toereikend voor de huur van de brandkranen. Voor de inspectie is een aanvullend budget nodig.

Inwerkprogramma nieuwe raad

Los van de kosten van de organisatie verkiezingen (daarvoor is budget), zijn er na de verkiezingen 2018 ongeveer € 30.000- extra kosten gemaakt.

Het is gewenst om in de begroting 2022 rekening te houden met € 32.000,- extra kosten.

Wij houden rekening met de volgende kosten:

- communicatie gericht op het bekend maken van het raadswerk en gericht op de verkiezingen;
- kosten VOG's (Verklaring omtrent gedrag) nieuwe raadsleden;
- kosten verkiezingsavond, afscheid oude raad, installatie nieuwe raad;
- kosten inwerkprogramma raad;
- kosten collegevorming (inclusief kosten integriteitstoets enz..).

De kosten zijn uiteraard afhankelijk van de te maken keuzes (b.v. al dan niet deelname aan Kieskompas enz.).

Correctie basis subsidiebedrag Structurele subsidie Stichting Dorpshuis Borkel en Schaft

De gemeente heeft al jaren een subsidierelatie met Dorpshuis Borkel & Schaft. In 2016 vond de exploitatieoverdracht plaats van de Teutenzaal en is besloten om de stichting een jaarlijkse subsidie te verlenen van € 37.312,-, sec voor de exploitatie van de zaal, en de jaarlijkse subsidie voor het dorps huis, toen ca. € 4.700,-, in een drietal jaren gefaseerd af te bouwen naar € 0,- euro per 2020. Het bedrag van € 37.312,- zou v.a. 2020 dus het vaste subsidiebedrag zijn voor dorps huis en Teutenzaal samen maar de stichting komt, blijkens de ingediende bescheiden, bijna € 11.000,- tekort om de exploitatie dekkend te krijgen. Dit tekort wordt enerzijds veroorzaakt door de post OZB (€ 2.200) die de stichting vanaf de overdracht moet gaan betalen. De andere grote component waarop de stichting tekort komt is de post 'beheerskosten' dat gaat om ca. € 8.600,-. Beheer op vrijwillige basis in de avonden lukt vrij aardig maar overdag is het dorps huis aangewezen op een betaalde kracht. Om die redenen heeft het college besloten om Stichting Dorpshuis Borkel en Schaft vanaf 2020 structureel een subsidie van € 46.000,- per jaar te verlenen. In 2020 en 2021 kon de verhoging nog incidenteel worden gedekt door meevallers binnen het subsidiecluster Sociale Cohesie. Dat is vanaf 2022 niet meer mogelijk. Het niet toekennen van de verhoging betekent dat het budget vanaf 2022 zal worden overschreden aangezien er sprake is van een structurele subsidierelatie die alleen kan worden aangepast met inachtneming van een redelijke afbouwtermijn.

Correctie basis subsidie wijkcommissie Turfberg en Kerkkokers

Het college heeft participatie van inwoners en sociale cohesie hoog in haar vaandel staan. Om die redenen is het college een structurele subsidierelatie met 7 wijkcommissies aangegaan, en heeft daartoe in (7) convenanten vastgelegd dat die wijkcommissies werken met gemeentelijke budgetten. De wijkcommissies Kerkkokers en Turfberg hebben een aantal jaren geen subsidie aangevraagd, vanaf 2022 zullen echter ook deze commissies weer subsidie aanvragen. Voor 2022 is het de verwachting dat een aantal wijkcommissies eenmalig minder subsidie nodig hebben als gevolg van meer eigen vermogen door minder bestedingen in 2020 als gevolg van Covid19. Vanaf 2023 zullen alle 7 wijkcommissies naar verwachting weer het maximale bedrag van € 11.200 per commissie aanvragen. Het huidige, begrote bedrag voor wijkcommissies is hiervoor echter niet toereikend. Het niet opnemen van voldoende budget voor alle 7 wijkcommissies betekent dat er ongelijkheid tussen commissies ontstaat of dat het budget per commissie, in een redelijke termijn, moet worden afgebouwd waardoor de commissies mogelijk hun activiteiten door te weinig budget niet meer kunnen uitvoeren. Dat zou een grote aderlating voor de sociale cohesie in Valkenswaard betekenen.

Project Veiligheid bloemencorsobouwlocaties

Er gelden wettelijke voorschriften t.a.v. constructieve veiligheid op bouwlocaties. Weliswaar ligt de verantwoordelijkheid voor het voldoen aan deze verplichting primair bij de organisatie c.q. bij de vergunninghouder en niet bij de gemeente, doch in de praktijk beschikken corsobuurtenschappen over onvoldoende eigen middelen om aan die regelgeving tegemoet te komen. Vanwege het feit dat het bloemencorso behoort tot de branding van Valkenswaard, een grote rol speelt in het bevorderen van de sociale cohesie in Valkenswaard en de veiligheid van onze inwoners voorop staat, is de gemeente in 2020 gestart met het project Veiligheid bloemencorsobouwlocaties.

In 2020 is gewerkt aan het verbeteren van steigerveiligheid. Daarmee is een eerste stap gezet maar de constructies van corsobouwtenten voldoen als zodanig momenteel nog niet aan de wettelijke vereisten. De verwachting is dat de komende paar jaren nog aan de veiligheid op de bouwlocaties zal moeten worden gewerkt om aan de regelgeving te voldoen. Op dit moment worden de kosten om te kunnen voldoen aan de wettelijke voorschriften voor veilige bouwlocaties geschat op gemiddeld ca. € 2.000,- per buurtschap voor 2022. Uitgaande van 4 buurtschappen betekent dit een benodigd budget van € 8.000,-. Voor de periode vanaf 2023 wordt ingeschat jaarlijks een bedrag van circa 5.000 euro per buurtschap nodig te hebben (totaal per jaar 20.000 euro).

Indexatie Bijdrage VNG

De jaarlijkse bijdrage aan de VNG wordt jaarlijks geïndexeerd. Deze indexatie is niet in onze begroting opgenomen, waardoor inmiddels een nadelig verschil is ontstaan van ruim € 7.000

Burenhulp wijken

Vanuit de Wmo is de gemeente verplicht inwoners passende ondersteuning te bieden. Een laagdrempelige vorm hiervan is middels Burenhulp. Sinds 2016 stelt de gemeente structurele middelen beschikbaar om Burenhulp in alle wijken in Valkenswaard aan te kunnen bieden aan haar inwoners. De middelen worden ingezet om wijkondersteuners te betalen: professionele krachten die de wijkcommissies, i.c. de eigenaren van de burenhulpprogramma's, ondersteunen in de uitvoering van het programma in hun wijk. Het totale jaarlijkse budget bedraagt al een aantal jaren € 50.000. Dit budget is momenteel onvoldoende om de stijging van de uurtarieven van de inhuurkrachten, als gevolg van CAO-indexeringen, nog langer op te kunnen vangen. Vanaf de start met Burenhulp is het budget namelijk nooit opgehoogd om deze CAO-indexeringen te kunnen opvangen.

Het niet ophogen van het begrote bedrag betekent dat er nagenoeg geen Burenhulp meer kan worden geleverd aan inwoners. Inwoners die hulp nodig hebben, zullen zich dan melden bij de gemeente en waarschijnlijk zwaardere en duurder ondersteuning toegewezen krijgen. De uitgaven voor de gemeente nemen daardoor verder toe.

Herijking Toekomstvisie

Tijdens de behandeling van de begroting 2021-2024 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarmee de gereserveerde middelen voor de implementatie van de herijkte toekomstvisie worden toegevoegd aan de bandbreedte 2021.

De gemeenteraad heeft in dit amendement ook besloten deze middelen in de Kadernota 2022/Programmabegroting 2022 opnieuw op te nemen. Daarmee is de implementatie van de herijkte toekomstvisie effectief één jaar uitgesteld.

Inhoudelijk is deze budgetaanvraag verankerd in het plan van aanpak positionering en dus reeds opgevoerd en inhoudelijk onderbouwd in de begroting 2020.

Wat gaat er mis als we het niet doen?

1. We geven geen uitvoering aan een raadsbesluit (amendement 5 november 2020);
2. Er is geen budget voor de implementatie van de herijkte Toekomstvisie. Hiermee bestaat het risico dat het document onvoldoende bekend raakt in de organisatie en bij partners, hetgeen de implementatie bemoeilijkt.

Overige ontwikkelingen

Verhoging budget voorlichting

Het budget voorlichting is al enkele jaren niet geïndexeerd en daardoor ontoereikend voor de kosten van de vaste contracten voor plaatsingen in het weekblad. Het budget wordt met € 10.000 verhoogd, zodat het in overeenstemming is met de reeds aangegane verplichtingen.

Mailaccounts en devices raadsleden

Raadsleden hebben op basis van de landelijke rechtspositieregeling voor raadsleden recht op de verstrekking van een device. Op 25 februari jl. is door de raad, bij de behandeling van het rapport van de Rekenkamercommissie, met algemene stemmen een motie aangenomen met als dictum "Verzoekt het college interne mailaccounts te realiseren voor de raadsleden". Ter uitwerking hiervan heeft het presidium opgedragen om deze post in de begroting te verwerken.

Wat mag het programma Bestuur & Organisatie kosten?

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Samenwerking en positionering	509	600	607	595	595	595
Dienstverlening	2.063	1.870	1.985	1.955	1.954	1.955
Veiligheid	2.563	2.335	2.800	2.800	2.795	2.795
Financiën	417	305	224	184	116	109
Totaal lasten	5.552	5.109	5.616	5.534	5.460	5.454

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Samenwerking en positionering	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	327	269	269	269	269	269
Veiligheid	249	45	178	178	178	178
Financiën	717	687	486	486	486	486
Totaal baten	1.293	1.002	933	933	933	933

Saldo voor bestemming	-4.259	-4.108	-4.683	-4.601	-4.527	-4.522
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	1.403	230	241	241	241	241
Baten	700	226	475	348	327	330
Saldo	-703	-3	234	107	86	89

Saldo na bestemming	-4.962	-4.111	-4.449	-4.494	-4.441	-4.433
---------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Wat mag overhead kosten?

In dit hoofdstuk presenteren we de totale kosten van de overhead. Voor de overhead gebruiken we de volgende definitie: 'Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant'. De overhead bestaat uit een aantal onderdelen:

- Leidinggevenden primair proces (projectleiding valt hier buiten);
- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging);
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces.

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overhead	10.502	11.318	11.584	11.160	11.130	11.130
<i>Totaal lasten</i>	<i>10.502</i>	<i>11.318</i>	<i>11.584</i>	<i>11.160</i>	<i>11.130</i>	<i>11.130</i>

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overhead	87	52	56	56	56	56
<i>Totaal baten</i>	<i>87</i>	<i>52</i>	<i>56</i>	<i>56</i>	<i>56</i>	<i>56</i>

Saldo voor bestemming	-10.415	-11.266	-11.528	-11.104	-11.074	-11.074
-----------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Saldo na bestemming	-10.415	-11.266	-11.528	-11.104	-11.074	-11.074
---------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
Verbonden partij: GRSA2	-330	-101	-101	-101
<i>Ontwikkelingen uit de Berap</i>				
Schoonmaak gemeentelijke panden	-22	-22	-22	-22
Totaal Overhead				

Toelichting:

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Verbonden partij: GRSA2

De vastgestelde bijdrage op basis van de begroting 2022-2025 van de GRSA2 is in de begroting verwerkt.

Ontwikkelingen uit de Berap

Schoonmaak panden gemeentelijke organisatie

De contractprijs voor de schoonmaak door Ergon wijkt al enkele jaren substantieel af van de werkelijke kosten. Oorzaak hiervoor is een scherpe prijsstelling bij aanvang van het contract, toegenomen hygiëne eisen en wijzigingen in de schoon te maken gebouwen. Het verschil is inmiddels opgelopen tot ruim € 44.000 per jaar. Tot nu toe heeft Ergon dit verlies voor eigen rekening genomen. Met ingang van 1 juli 2021 is het contract aangepast naar de feitelijke situatie.

Wat mag onvoorzien kosten?

De gemeente Valkenswaard heeft jaarlijks € 125.000 begroot voor onvoorziene uitgaven. Dit budget kan alleen aangesproken worden voor onverwachte zaken waar dus geen rekening mee gehouden is.

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onvoorzien	-	75	125	125	125	125
<i>Totaal lasten</i>	-	75	125	125	125	125

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
<i>Totaal baten</i>	-	-	-	-	-	-

Saldo voor bestemming	-	-75	-125	-125	-125	-125
-----------------------	---	-----	------	------	------	------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	-75	-125	-125	-125	-125
---------------------	---	-----	------	------	------	------

Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?

In dit hoofdstuk presenteren we de lasten van de te betalen vennootschapsbelasting. Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De invoering ervan leidt tot een fiscale afsplitsing van de ondernemersactiviteiten. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn.

Uit de inventarisatie van de gemeentelijke activiteiten is gebleken dat de volgende activiteiten onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. Deze zijn niet objectief vrijgesteld.

- Grondexploitaties
- Bedrijfsafval
- Rioolaansluitingen

Het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting is onzeker. Om die reden zijn er geen bedragen opgenomen.

Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van programma's die het vastgestelde beleid van de gemeenteraad uitvoeren.

Lasten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Algemene uitkering	-	-	622	634	647	661
<i>Totaal lasten</i>	-	-	622	634	647	661

Baten

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
OZB	7.711	8.184	8.327	8.337	8.347	8.347
Precariobelasting	70	79	79	79	79	79
Reclamebelasting	75	90	90	90	90	90
Algemene uitkering	45.077	48.959	52.137	51.684	51.564	51.173
<i>Totaal baten</i>	52.933	57.312	60.633	60.190	60.080	59.689

Saldo voor bestemming	52.933	57.312	60.011	59.556	59.433	59.028
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	52.933	57.312	60.011	59.556	59.433	59.028
---------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
<i>Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025</i>				
Arealuitbreiding OZB	20	30	40	40
<i>Aanvullende ontwikkelingen</i>				
Indexering OZB met 1,5%	123	123	123	123
Mutaties algemene uitkering 2021	764	-109	-329	-470
Incidentele middelen jeugdzorg 2022	1.933			
Stelpost middelen jeugdzorg		2.138	2.006	1.849
Totaal Algemene dekkingsmiddelen				

Toelichting

Ontwikkelingen Nota Kaders 2022-2025

Areaaluitbreiding OZB

Door de areaaluitbreiding verwachten wij hogere OZB-opbrengsten.

Overige ontwikkelingen

Indexering OZB met 1,5%

In verband met ons beleid dat we terughoudend zijn met de ontwikkeling van de lokale lasten, hebben wij de OZB tarieven alleen trendmatig verhoogd.

Mutaties algemene uitkering 2021

In deze post zijn de septembercirculaire 2020, de decembercirculaire en de meicirculaire 2021 verwerkt.

Middelen jeugdzorg

Inmiddels is de uitspraak van de arbitragecommissie bekend. Dit betekent voor Valkenswaard een voorlopige bijdrage van € 1,9 miljoen voor 2022 (zie RIB 30 juni 2021). Daarnaast is op basis van de door het rijk gegeven informatie een inschatting gemaakt van de bedragen die wij de komende jaren kunnen verwachten, zie ook RIB 15 juli 2021.

Vanuit het provinciaal toezichtskader wordt voor de boordeling van de begroting toegestaan dat 75% van deze bedragen als structurele inkomst wordt meegerekend. Daarom nemen wij 25% van de bedragen voor 2023-2025 mee als incidentele bate.

Paragrafen

Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen is belangrijk voor de raad, omdat die heffingen vaak de enige mogelijkheid zijn om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken of dekken. Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en de middelen ingezet (zie hiervoor ook product 'financiën'). Voor de (beleids-)voornemens verwijzen wij naar de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in de belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente Valkenswaard. Per heffing gaan we in op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Ook gaan we in op de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. We onderscheiden de lokale heffingen in:

Algemeen dekkingsmiddel	Bestemmingsheffing
Onroerende zaakbelasting (OZB)	Rioolheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Begraafenisrechten

Tariefstijging

De opbrengst van de lokale heffingen in 2022 bedragen naar verwachting:

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onroerende zaakbelasting (OZB)	7.963	8.184	8.307
Parkeergelden	514	694	694
Precariobelasting	-1	79	79
Reclamebelasting	70	90	90
<i>Subtotaal algemene heffingen</i>	<i>8.546</i>	<i>9.047</i>	<i>9.170</i>
Naheffingsaanslagen	70	52	52
<i>Totaal algemene heffingen</i>	<i>8.616</i>	<i>9.099</i>	<i>9.222</i>
Rioolheffing	3.217	3.165	3.246
Afvalstoffenheffing	3.598	3.828	4.366
Reinigingsrechten	30	45	45
Secretarieleges	220	199	173
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	475	545	595
Begraafplaatsrechten	172	188	188
<i>Totaal bestemmingsheffingen</i>	<i>7.712</i>	<i>7.970</i>	<i>8.613</i>
Totaal heffingen	16.328	17.069	

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de rioolheffing.

Soort belasting of heffing	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde woningwaarde (afgerond)	243.000	259.000	276.000	296.000
Afvalstoffenheffing	245	278	296	319
OZB (op basis van gemiddelde woningwaarde)	324	336	341	346
Rioolheffing	205	205	205	205
Belastingdruk per meerpersoonshuishouden	774	819	842	870

Onroerende zaakbelastingen

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. In de begroting 2022 is een opbrengst gecalculeerd van € 8.307.000 (afgerond).

Omschrijving	WOZ waarde 1-1-2021	Tarief 2022	Begroting 2021	Begroting 2022	Toename 2022 t.o.v. 2021
Woningen	4.782.688	0,1158	5.458	5.540	82
Niet woning eigenaren	623.273	0,2609	1.602	1.626	24
Gebruikers	552.922	0,2063	1.124	1.141	17
Totaal			8.184	8.307	123

De OZB-opbrengsten zijn ten opzichte van 2021 toegenomen. De toename van € 143.000 wordt verklaard door de verhoging van OZB opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding en indexering.

Parkeerbelasting

De heffing van de parkeerbelasting is geregeld in de "Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen". Het innen van parkeergelden moet gezien worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst in de begroting 2022 is geraamd op € 746.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingstoelagen. In de begroting 2022 hebben we rekening gehouden met een opbrengst van € 1.000 naheffingsaanslagen van in totaal € 52.000. Het parkeerbeleid is neergelegd in de Parkeerverordening. Voor parkeertarieven zie onderstaande tabel.

Centrumgebied		Schil centrum	
tijd	tarief	tijd	tarief
60 minuten	€ 0,60	60 minuten	€ 1,50
120 minuten	€ 2,40	120 minuten	€ 3,00
180 minuten	€ 4,00	dagkaart	€ 3,00
240 minuten	€ 5,60		

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer op, onder of boven, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, voorwerpen heeft, zoals terrassen, luifels, pijpleidingen en uithangborden. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke oormerking, zoals de opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen, en van de oppervlakte die in beslag genomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Aan de hand van de afgegeven vergunningen leggen we de aanslagen op. De totaal gecalculeerde opbrengst precariobelasting (terrassen) 2022 is € 79.000. De opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen (€ 22.500) storten we in het daartoe bestemde evenementenfonds.

Afvalstoffenheffing

Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard kunnen een container bij Cure aanvragen. Daar zijn wel voorwaarden aan verbonden. Deze bedrijven moeten zo klein zijn dat de hoeveelheid en de aard van het afval overeenkomt met huishoudelijk afval. Ook mogen zij zelf geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen. En tot slot moeten zij gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht (x € 1.000)	2020 Realisatie	2021 Begroot	2022 Begroot
Kosten taakveld Afval (100%)	3.378	3.334	3.440
Inkomsten taakveld Afval exclusief heffingen	-396	-233	-278
Kosten Taakveld Verkeer en vervoer inclusief rente (1%)	-	37	34
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>2.982</i>	<i>3.138</i>	<i>3.196</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	-	536	480
<i>Overhead taakveld Verkeer en vervoer</i>	6	6	5
<i>BTW</i>	3.657	659	685
Totale kosten		4.339	4.366
Opbrengst heffing	3.629	3.828	4.366
Dekkingspercentage	99,2%	88,2%	100%

	2019	2020	2021	2022
Afvalstoffenheffing; Eenpersoonshuishouden	175	199	212	228
Afvalstoffenheffing; Meerpersoonshuishouden	245	278	296	319
De afvalstofheffing per extra afvalcontainer	246	246	246	319
Omvang voorziening Reiniging per 1/1	-	-	-	-

(Brede) rioolheffing

Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater). In 2013 is het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan vastgesteld. Het daarin opgenomen investeringsprogramma en de actualisatie van de exploitatiekosten, hebben geleid tot een aanpassing van de exploitatielasten. Met de bepaling van de tarieven voor rioolheffing hebben we rekening gehouden met het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

De jaarlijkse kosten van riolering worden gedekt door de rioolheffing, waarbij we verschillen tussen de kosten en de heffing onttrekken dan wel storten in de voorziening 'riolering'. Deze gebruiken we om in de toekomst de tarieven gefaseerd te laten stijgen.

We streven naar een 100% kostendekking. Om een verdere toename van de voorziening te voorkomen, stabiliseren we de tarieven in de komende jaren. Om toch de 100% kostendekking te realiseren, doen we jaarlijks een bijdrage uit de voorziening riolering.

Rioolheffing (x € 1.000)	2020 Realisatie	2021 Begroot	2022 Begroot
Kosten taakveld(en) inclusief rente (100%)	2.252	2.277	2.405
Kosten taakveld (en) openbaar groen inclusief rente (5%)	200	210	175
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-67	-11	-11
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>2.385</i>	<i>2.475</i>	<i>2.568</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	164	327	332
<i>Overhead taakveld groen</i>	42	35	25
<i>BTW</i>	347	329	321
Totale kosten	2.938	3.165	3.246
Opbrengst heffing	3.217	3.165	3.246
Dekkingspercentage	110%	100%	100%

(x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Tarief rioolheffing	205	205	205	205
Omvang voorziening Riolering per 1/1	3.798	3.353	3.114	3.394

Leges

Onder de naam 'leges' heffen we een aantal verschillende rechten voor het genot van door de gemeente verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges APV-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen.

Leges (secretarieleges + leges omgevingsvergunning) (x € 1.000)	2020 Realisatie	2021 Begroot	2022 Begroot
Kosten taakveld Burgerzaken (100 %)	870	841	910
Kosten taakveld Milieubeheer (25%)	440	354	404
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen (af te dragen rijksleges)	-80	-81	-81
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>1.230</i>	<i>1.114</i>	<i>1.233</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead (1,5%)</i>	166	134	129
<i>Overhead taakveld Milieubeheer (0,3%)</i>	33	56	57
<i>BTW</i>	-	-	-
Totale kosten	1.429	1.304	1.419
Opbrengst heffing	636	827	865
Dekkingspercentage	44,5%	63,4%	60,9%

Begrafenisrecht

We heffen begrafenisrechten om de kosten op begraafplaatsen te dekken.

Begrafenisrechten (x € 1.000)	2020 Realisatie	2021 Begroot	2022 Begroot
Taakveld Begraafplaatsen en crematoria (100%)	249	236	237
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-4	-4	-4
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>245</i>	<i>232</i>	<i>233</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead (0,3%)</i>	33	38	34
<i>BTW</i>	-	-	-
Totale kosten	278	270	267
Opbrengst heffing	172	188	188
Dekkingspercentage	61,9%	69,6%	70,4%

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen en kan daarbij zelf beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen, gedeeltelijk, mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen, zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht en leges burgerzaken, is geen kwijtschelding mogelijk. Valkenswaard hanteert de maximumnorm van 100%. Dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is in 2022 € 175.

Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben. Deze huurders mogen ook geen positieve vermogensbestanddelen hebben. Dit doen wij op grond van de Wet Werk en Bijstand.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

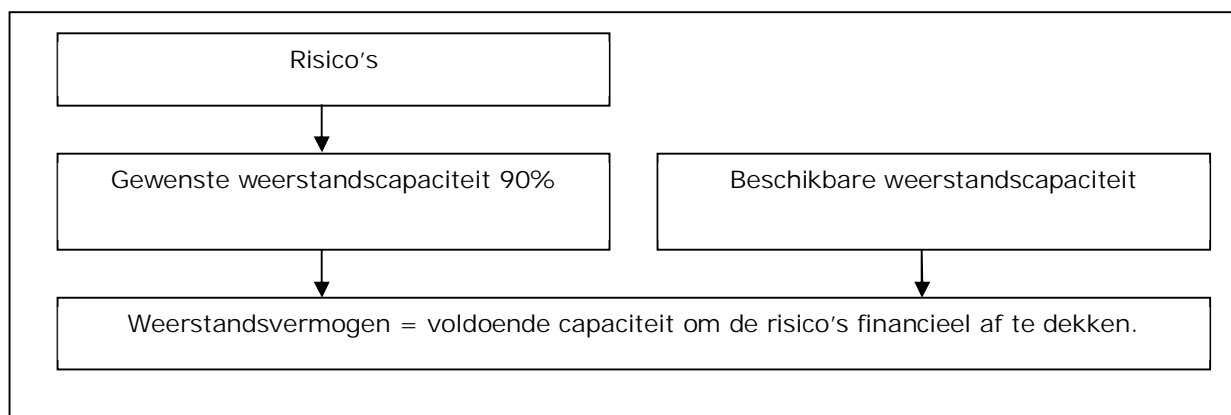
De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zoveel mogelijk binnen die begroting verwerkt. Financiële tegenvallers kunnen we echter niet altijd opvangen en op dit moment is het belangrijk dat de gemeente over een buffer beschikt om dit soort zaken te verwerken. Deze buffer, waarmee we onverwachte tegenvallers opvangen zodat we taken kunnen voortzetten, heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting.

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. Daarbij schenken we achtereenvolgens aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Tot slot gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit.

Beleid

De raad heeft ingestemd met de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement". In deze nota staat een beleidslijn over de weerstandscapaciteit die wij noodzakelijk vinden voor onze organisatie. Deze weerstandscapaciteit zetten wij af tegen de risico's en het risicomanagement. Doordat we risico's inventariseren, analyseren en beoordelen, kunnen we risicoprofiel bepalen, risico's aan de voorkant beheersen, structureel inbedden van risicomanagement in de organisatie en kunne we een ratio 'weerstandsvermogen' (verhouding risicobedrag tegenover weerstandscapaciteit) bepalen.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden geven we in onderstaande figuur weer:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ondanks de werking van risicomanagement kunnen we te maken krijgen met financiële nadelen. Deze nadelen ontstaan door tegenvallers waarvoor geen andere dekking aanwezig is. Door voldoende weerstandscapaciteit kunnen we, zonder beleidsaanpassingen, deze financiële nadelen opvangen.

	2022	2023	2024	2025
Algemene reserve (inclusief voorgenomen mutaties vanaf 2021)	1.990	1.609	1.544	1.544
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	3707	3908	4379	4895
- <i>Decentralisatie huisvesting onderwijs</i>	60	0	0	0
- <i>Beeldende kunst</i>	223	208	193	178
- <i>Speellocaties</i>	186	208	212	230
- <i>Evenementen</i>	49	49	49	49
- <i>Egalisatiereserve Vastgoed</i>	1.318	1.735	2.152	2.569
- <i>Tussentijdse winstneming grexen</i>	990	990	990	990
- <i>Vervanging instrumenten CMD</i>	86	88	90	92
- <i>Vervanging inventaris sport</i>	77	67	57	47
- <i>Tractie ruimtelijk beheer</i>	176	123	168	220
- <i>Vervanging bedrijfsmiddelen</i>	385	283	311	363
- <i>Rood voor groen</i>	157	157	157	157
Budget onvoorzien	125	125	125	125
Begrotingsruimte	27	-143	197	-149
Stille reserve(s)	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	2.421	2.421	2.421	2.421
Kostenreductie (bezuinigingen)	-	-	-	-
Totaal	8.270	7.920	8.666	8.836

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2021 (redelijk peil OZB) vastgesteld op 0,1800 (pagina 100 meicirculaire 2021).

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden. Ook moet er rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert, maken we per risico een analyse. Uit die analyse blijkt ook welk effect we kunnen verwachten als een risico zich voordoet. Zoals we in deze paragraaf vermelden, werken we aan de invulling van risicomanagement.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen.

Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen
- Beheerplannen
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkoop en ontwikkeling plannen)
- Gemeenschappelijke regelingen (GGD, MRE, enz.)

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het om een materieel risico gaat. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000.

Zoals aangegeven in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomangement' (Plan van Aanpak) dragen wij zorg voor een zo volledig mogelijk beeld van alle mogelijke risico's binnen de gemeente. Het inzicht in alle mogelijke risico's zal de impuls zijn om een risicobeheersing/-managementsysteem op te bouwen, te implementeren en blijvend te actualiseren.

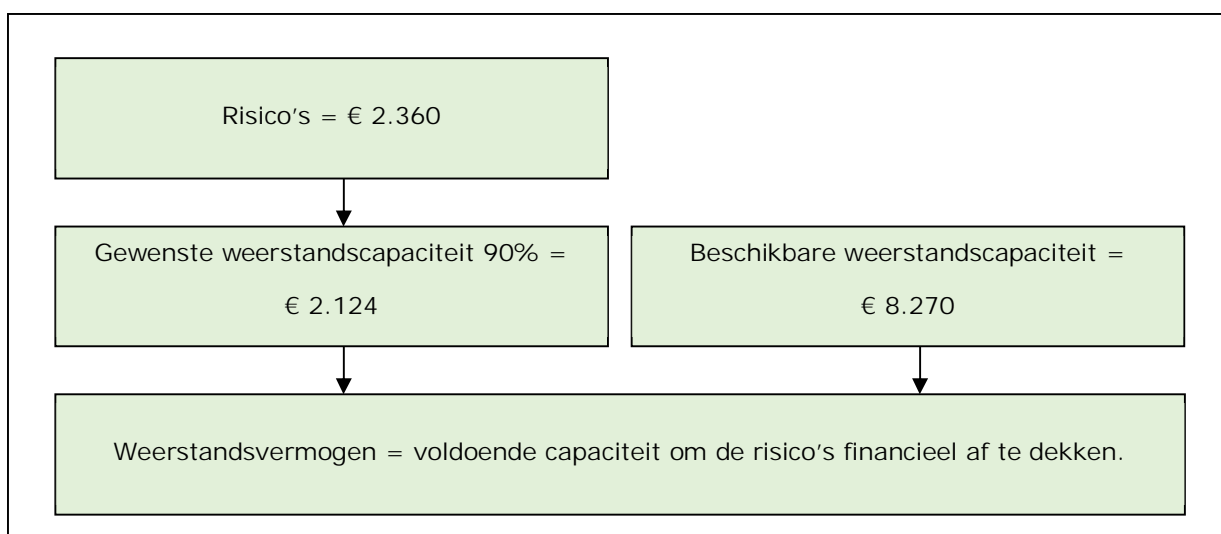
Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het belangrijk dat we zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen' anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomangement. Als deze hoger uitvalt, kunnen we volstaan met een lagere financiële weerstandscapaciteit en dus met een lager verhoudingsgetal.

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
Schadeclaims: de gemeente kan schadeclaims ontvangen die zijn ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.	60
Planschade: in het kader van risicobeheersing wijzen we op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen planschadeovereenkomsten kunnen worden afgesloten om eventuele planschade af te wentelen op de ontwikkelende partij.	320
Verbonden partijen: risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als we geen redelijk beeld kunnen vormen van de risico's en/of het weerstandsvermogen, nemen we standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage op in het weerstandsvermogen van de gemeente.	1.330
<p>Sociaal domein: zoals in de Nota Kaders 2022-2025 is aangegeven hebben wij de begrotingsbedragen zo reëel mogelijk geraamd. In deze berekeningen zijn prijsstijgingen wel meegenomen, maar een verdere stijging van de aantallen niet.</p> <p>Bij de Berap is op basis van de meest recente inschatting een bijstelling van de aantallen gemeld. Deze is ook structureel vertaald en in de begroting 2022-2025 verwerkt.</p> <p>Echter, de ontwikkeling van de clientaantallen blijft onzeker, waardoor opname in de risicoparagraaf noodzakelijk is.</p> <p>Wij onderscheiden hierin de volgende clusters:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulp bij het huishouden: 250 - Jeugdhulp: 250 	500
Grondexploitaties: In juni 2021 heeft de raad de actualisatie van de Grondexploitaties vastgesteld. Daarbij is ook besloten om voortaan alle winsten en verliezen uit grondexploitaties af te wikkelen via de reserve grondexploitaties. Op basis van de huidige onderbouwing kunnen alle mogelijke	0

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
risico's op de huidige grondexploitaties ruimschoots binnen deze reserve afgedekt worden, waardoor geen claim opgenomen wordt in deze paragraaf. Wij blijven de toereikendheid van de reserve grondexploitaties jaarlijks monitoren.	
Inkomsten uit leges en belastingen niet-woningen: Deze inkomsten hebben voor een gedeelte een grillig, onvoorspelbaar karakter. Waar elke inwoner elke 10 jaar een nieuw ID-bewijs nodig heeft, en de OZB geheven wordt over alle bestaande gebouwen, zijn andere legesinkomsten afhankelijk van de conjunctuur. Denk hierbij met name aan bouwleges (leges omgevingswet), reclame- en precariobelasting en OZB niet-woningen gebruikers. Hoewel wij de ontwikkeling hierin zo goed mogelijk volgen, is de opbrengst juist voorspellen in de praktijk weerbarstig. De in de begroting opgenomen bedragen voor bouwleges zijn hier een goed voorbeeld van.	100
Inkomende subsidies: In de begroting is een aantal structurele subsidies verwerkt. Als de bijbehorende regelingen gedurende het jaar gewijzigd worden kan het mogelijk zijn om deze inkomsten neerwaarts bij te stellen. Doorgaans zal een redelijke termijn hiervoor in acht genomen worden.	50
Totaal	2.360

Weerstandsvermogen

Op dit moment kunnen we nog niet beoordelen of een volledige afdekking van het risicobedrag door de algemene reserve noodzakelijk is. Inzicht in de risico's (i.c. risicomatrix), de financiële omvang, de inbedding van risicomanagement in de organisatie en implementatie van de in de nota beschreven acties voor het bereiken van een kwaliteitsgroei, zijn aspecten die hierbij een rol spelen. Daarbij moeten we overwegen dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In deze benadering gaan we uit van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren. Met de beschikbare weerstandscapaciteit en de benoemde risico's heeft de gemeente dus voldoende weerstandsvermogen om de risico's financieel af te dekken.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen nemen we gezamenlijk op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Norm kengetallen VNG (%)	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	30 < > 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 < > 0,6	< 0
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

In bovenstaande tabel zijn de normen per kengetal weergegeven op basis van gegevens van de VNG. In onderstaande tabel geven we met groen aan welke kengetallen onder de categorie voldoende vallen, met oranje welke kengetallen matig zijn en met rood welke kengetallen onvoldoende zijn.

Kengetallen	Jaar-rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto Schuldquote	70	69	70	71	64	62
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	70	69	70	72	64	62
Solvabiliteitsrisico	19	17	17	17	18	18
Structurele exploitatieruimte	8	0.4	-1,1	-0,9	-0,8	-1,3
Grondexploitatie	7	8	7	8	8	8
Belastingcapaciteit	114	108	109	109	109	109

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Inkomsten bepalen hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Het is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone.

We zien een stijgende schuldquote binnen de gemeente van 2021 naar 2022. Daarna zien we dat deze tot 2024 minimaal stijgt met een grotere toename in 2025. Vooral nog bedraagt de hoogste schuldquote 76 in 2022. Volgens de VNG normen voldoende.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een methode is het bekijken in hoeverre het in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

De verschillen in de solvabiliteitsratio's tussen gemeenten zijn groot. Gemeenten tussen 5.000-50.000 inwoners hebben gemiddeld een solvabiliteitsratio van boven de 40 procent. Kleinere gemeenten en grotere gemeenten kennen een ratio die veel lager is. Dan worden eigendommen met meer geleend geld gefinancierd.

Gemiddeld zal de solvabiliteit van de gemeente 17% vanaf 2022 bedragen. De oorzaak van de (lichte) stijging betreft de afbetaling van financiering met vreemd vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is belangrijk als we willen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. We gebruiken het kengetal ook om te bepalen welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we nu het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten.

Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De ratio is oplopend tot -1%. Dat komt doordat de bandbreedte een negatief saldo laat zien. Ook in de komende jaren wordt een negatief exploitatieruimte verwacht.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het kengetal betreft de verhouding tussen de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe hoger de ratio, hoe hoger het potentiële risico. Het is dus belangrijk om regelmatig te beoordelen of de grondexploitaties actueel zijn.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw. Daarnaast is het belangrijk dat we weten wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Daarom is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ratio is gebaseerd op een meerpersoonshuishouden. De OZB is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. In 2022 bedraagt de ratio 1,08; dat betekent dat in Valkenswaard de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Gepronosticeerde balans

Het opnemen van een geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Geprognosticeerde balans per 1-1-2022			
Vaste activa	€ 106.604	Vaste passiva	€ 91.597
- Immateriele activa	€ 658	- Algemene reserve*	€ 1.990
- Materiele activa	€ 104.115	- Overige reserves	€ 15.944
- Financiële activa	€ 1.832	- Voorzieningen	€ 12.792
Vlottende activa	€ -2.122	- Leningen	€ 60.871
- Voorraden	€ 6.407	Vlottende passiva	€ 12.886
- Overige vlottende activa	€ -8.529	- Overige vlottende passiva	€ 12.886
	€ 104.483		€ 104.483

Geprognosticeerde balans per 1-1-2023			
Vaste activa	€ 104.520	Vaste passiva	€ 86.377
- Immateriele activa	€ 636	- Algemene reserve	€ 1.609
- Materiele activa	€ 102.053	- Overige reserves	€ 15.423
- Financiële activa	€ 1.832	- Voorzieningen	€ 12.900
Vlottende activa	€ -5.257	- Leningen	€ 56.445
- Voorraden	€ 6.407	Vlottende passiva	€ 12.886
- Overige vlottende activa	€ -11.664	- Overige vlottende passiva	€ 12.886
	€ 99.263		€ 99.263

Geprognosticeerde balans per 1-1-2024			
Vaste activa	€ 102.070	Vaste passiva	€ 80.269
- Immateriele activa	€ 615	- Algemene reserve	€ 1.544
- Materiele activa	€ 99.623	- Overige reserves	€ 15.170
- Financiële activa	€ 1.832	- Voorzieningen	€ 12.936
Vlottende activa	€ -8.914	- Leningen	€ 50.619
- Voorraden	€ 6.407	Vlottende passiva	€ 12.886
- Overige vlottende activa	€ -15.321	- Overige vlottende passiva	€ 12.886
	€ 93.155		€ 93.155

Geprognosticeerde balans per 1-1-2025			
Vaste activa	€ 99.364	Vaste passiva	€ 78.081
- Immateriele activa	€ 594	- Algemene reserve	€ 1.544
- Materiele activa	€ 96.938	- Overige reserves	€ 14.955
- Financiële activa	€ 1.832	- Voorzieningen	€ 12.907
Vlottende activa	€ -8.396	- Leningen	€ 48.675
- Voorraden	€ 6.407	Vlottende passiva	€ 12.886
- Overige vlottende activa	€ -14.803	- Overige vlottende passiva	€ 12.886
	€ 90.967		€ 90.967

Onderhoud kapitaalgoederen

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Een goed ingerichte en schoon onderhouden openbare ruimte betekent onder andere tevreden bewoners en bezoekers. In deze openbare ruimte vinden voor onze inwoners belangrijke activiteiten plaats als wonen, werken, verblijven, verplaatsen en recreëren. De inrichting en de kwaliteit van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte bepalen hiermee voor een groot deel de manier waarop onze inwoners in staat zijn deze activiteiten te ondernemen. Ook hebben ze invloed op de manier waarop onze inwoners de openbare ruimte ervaren.

Deze openbare ruimte is echter niet statisch. De openbare ruimte kan bijvoorbeeld groter of kleiner worden gemaakt. Ook kunnen er na verloop van tijd andere eisen worden gesteld aan de openbare ruimte. Een zeer actueel motief om het beheer van de openbare ruimte aan te passen, is de klimaatverandering. Daarvan zijn de effecten de laatste jaren goed merkbaar in onze gemeente. Maatregelen om wateroverlast te voorkomen of de biodiversiteit te versterken moeten we oppakken en bij toekomstige projecten en reconstructies zal klimaatbestendige inrichting de norm moeten worden. De aangepaste inrichting draagt bij aan het herstel van het verstoorde evenwicht. Zo maken we Valkenswaard weerbaar voor de klimaatverandering, zowel op het gebied van wateroverlast als op het gebied van droogte en hittestress.

Het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte zijn dus aan verandering onderhevig. Op deze verandering moeten wij met het beheer en onderhoud slagvaardig en adequaat reageren. Dit vereist een goede communicatie met onze inwoners, die wij moeten wijzen op het gezamenlijk belang dat wij hierbij hebben.

Verantwoordelijkheid voor de kapitaalgoederen

Wij hebben bij het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte een drietal belangrijke verantwoordelijkheden:

1. Veiligheid.

We moeten ervoor zorgen dat de openbare ruimte voldoet aan de hiervoor vastgestelde normen en daarmee veilig is. We doelen dan op de technische kwaliteit van het kapitaalgoed: de technische staat van het kapitaalgoed en de inschatting of het veilig te gebruiken is gedurende de resterende technische levensduur. Voor het nemen van beslissingen over onderhoud en vervanging is het belangrijk dat we op de hoogte zijn van de kwaliteit op dit moment, het te verwachten kwaliteitsverloop in de toekomst en de vastgestelde norm(kwaliteit) van de voorziening.

2. Functionaliteit.

De openbare ruimte moet gebruikt kunnen worden waarvoor deze is ingericht. De functionaliteit van een kapitaalgoed speelt dus vanzelfsprekend een grote rol. Hierbij gaat het om de vraag wat het object zou moeten kunnen op plek x en in omstandigheid y, z. De intensiteit van het gebruik, en het op basis hiervan uit te voeren onderhoud, bepalen of de functionaliteit behouden blijft.

3. Visuele kwaliteit.

De inrichting van de openbare ruimte bepaalt in belangrijke mate de uitstraling van de gemeente. Naast het borgen van de technische kwaliteit en de functionaliteit, hebben we ook te maken met het verzorgingsniveau, oftewel de visuele kwaliteit van de openbare ruimte. We hebben het dan vooral over het duurzaam in stand houden, schoonhouden en het onderhoud van onze groenvoorzieningen, inclusief bomen. Dat is direct zichtbaar voor onze inwoners. Bovendien kunnen we er belangrijke keuzes in maken, zoals hoe schoon het moet zijn en hoe vaak er gemaaid of gesnoeid moet worden. De uitstraling van de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door deze visuele kwaliteit. Ook hier zien we veranderingen en trends. Waar voorheen strak gemaaide bermen en grasvelden hoog gewaardeerd werden, zien we nu meer waardering voor het creëren van bermen en bloemrijke graslanden. Deze bermen en graslanden dragen in belangrijke mate bij aan de biodiversiteit.

Om het kwaliteitsniveau van deze kapitaalgoederen op het gewenste peil te houden, hebben we in 2009 het "Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte" (BOOR) vastgesteld. In dit BOOR beschrijven we de visie op het onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij is bepaald dat voor het onderhoud van de openbare ruimte verschillende gebiedstypen worden onderscheiden. Differentiatie is mogelijk naar een bepaalde beeldkwaliteit van onderhoud per gebiedstype. Aansluitend is in 2012 het Kwaliteitsplan

Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) vastgesteld. Hierin concretiseren we mogelijke keuzes voor het onderhoud van de verschillende gebieden. Zowel de visie als de nadere concretisering, in de plannen van respectievelijk tien en vier jaar, zijn na het verstrijken van hun looptijd structureel het uitgangspunt geworden van onze algehele strategie voor het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanaf de vaststelling van de concretisering in 2012, is voor het kwaliteitsniveau voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen "gemiddeld B" als norm vastgesteld. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting, op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten. Het blijvend voldoen aan dit niveau wordt gemonitord via jaarlijkse metingen van de beeldkwaliteit conform deze CROW-methodiek. Om de objectiviteit en kwaliteit te waarborgen, laten we deze metingen uitvoeren door externe, gecertificeerde, specialistische bureaus.

Inrichting, beheer en onderhoud kapitaalgoederen

We moeten het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen dusdanig inrichten en uitvoeren dat het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau in de praktijk wordt gerealiseerd en de openbare ruimte goed in stand wordt gehouden. Hiervoor onderscheiden we de volgende werkzaamheden:

- ✓ *Dagelijks onderhoud.*
Alle maatregelen die regelmatig, vaak meerdere keren per jaar, worden genomen. Voorbeelden zijn maaien en vegen. Het repareren van schades en het reageren op meldingen hoort ook bij het dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt vooral uitgevoerd door de eigen dienst, medewerkers van gemeenschappelijke regeling Ergon en aannemers op basis van afspraken, contracten en bestekken.
- ✓ *Groot onderhoud.*
Grotere maatregelen die eens per x jaar worden genomen. Bijvoorbeeld een nieuwe deklaag op een asfaltweg of het planmatig snoeien van bomen. Groot onderhoud pakken we projectmatig/integraal.
- ✓ *Vervanging.*
Vernieuwen van een kapitaalgoed aan het eind van de levensduur, waarbij de hele constructie en materiaal worden vernieuwd. Voorbeelden zijn een weg herstraten met nieuwe klinkers, een bank vervangen of een groenvak opnieuw aanplanten. Bij vervanging blijft de inrichting hetzelfde. We voeren vervanging projectmatig uit en we vragen per project middelen aan.
- ✓ *Beheer.*
Alle ondersteunende werkzaamheden om de verschillende onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren, zoals het opstellen van beleidsplannen, gegevensbeheer, financiële planning enzovoorts. Het opnieuw inrichten voor nieuwe functies en doelstellingen maakt geen onderdeel uit van "het in stand houden van de openbare ruimte". Hiervoor zetten we andere vormen van kapitaal in dan bij het beheer en onderhoud.

Natuurlijk zijn de vormen van onderhoud communicerende vaten. Het achterwege blijven van een vervanging (of herinrichting) zet een sterke druk op het dagelijks onderhoud. De versleten openbare ruimte moet we dan met kleine maatregelen veilig en acceptabel houden.

Beheersysteem als basis

Actuele informatie over de omvang en de kwaliteit van deze kapitaalgoederen is essentieel voor het beheer en onderhoud. Deze informatie hebben we vastgelegd in het beheersysteem (GBI). Alle kenmerken van de kapitaalgoederen en de overige objecten hebben we hierin geregistreerd. Voor verschillende objecten hebben we de kwaliteit geregistreerd op basis van een objectief landelijk genormeerde methodiek. Deze kwaliteit wordt vastgesteld door middel van inspecties.

Op basis van nauwkeurige areaalgegevens, actuele inspectiecijfers, de juiste richtlijnen voor rekensystematiek (CROW) en de juiste kengetallen kunnen we een theoretische planning en begroting genereren voor onderhoud en vervanging van een kapitaalgoed. Omdat er mogelijk legitieme redenen zijn om het onderhoud op een ander moment of anders uit te voeren, ondergaat de theoretische planning een maatregeltoets. Daarbij kijken we vooral naar:

- Noodzakelijk onderhoud andere kapitaalgoederen (riolering is leidend bij integrale planning);
- Afdeling overstijgende integrale projecten;
- Nieuwbouwprojecten zoals Lage Heide;
- Planning van werkzaamheden aan kabels en leidingen door nutsbedrijven;
- Klachten en meldingen;
- Beschikbare financiële middelen.

Op basis van deze maatregeltoets stellen we jaarlijks een integraal onderhoudsplan op, met een doorkijk van vier jaar. Dit onderhoudsplan wordt door het college vastgesteld. Vanwege de raakvlakken met bovenvermelde onderwerpen spreken we van een flexibele onderhoudsplanung waarin, indien nodig, ieder jaar een herprioritering plaatsvindt. Wij zoeken hierbij continu naar een optimale balans tussen beeldkwaliteit, veiligheid, kostenbesparing en efficiency.

De 5 richtlijnen voor het beheer van deze kapitaalgoederen

1. De gemeente als regisseur.

Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse "partijen" spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie en nutsbedrijven of partijen uit het maatschappelijk veld. Iedereen probeert zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is onze taak om hierin de regie te nemen en te houden. We hebben dus de regisserende rol bij de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

2. Kwaliteit gestuurd beheer.

We werken met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formulieren, rapportagemodellen en ten slotte het "vertalen" van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma's. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.

3. Integraal beheer.

Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen voeren we integraal uit. De riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat we bij het vervangen van de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorzieningen meenemen als dit noodzakelijk is. Ook stemmen we af met de werkzaamheden van nutsbedrijven en de teams RB en P&P.

4. Risico gestuurd beheer.

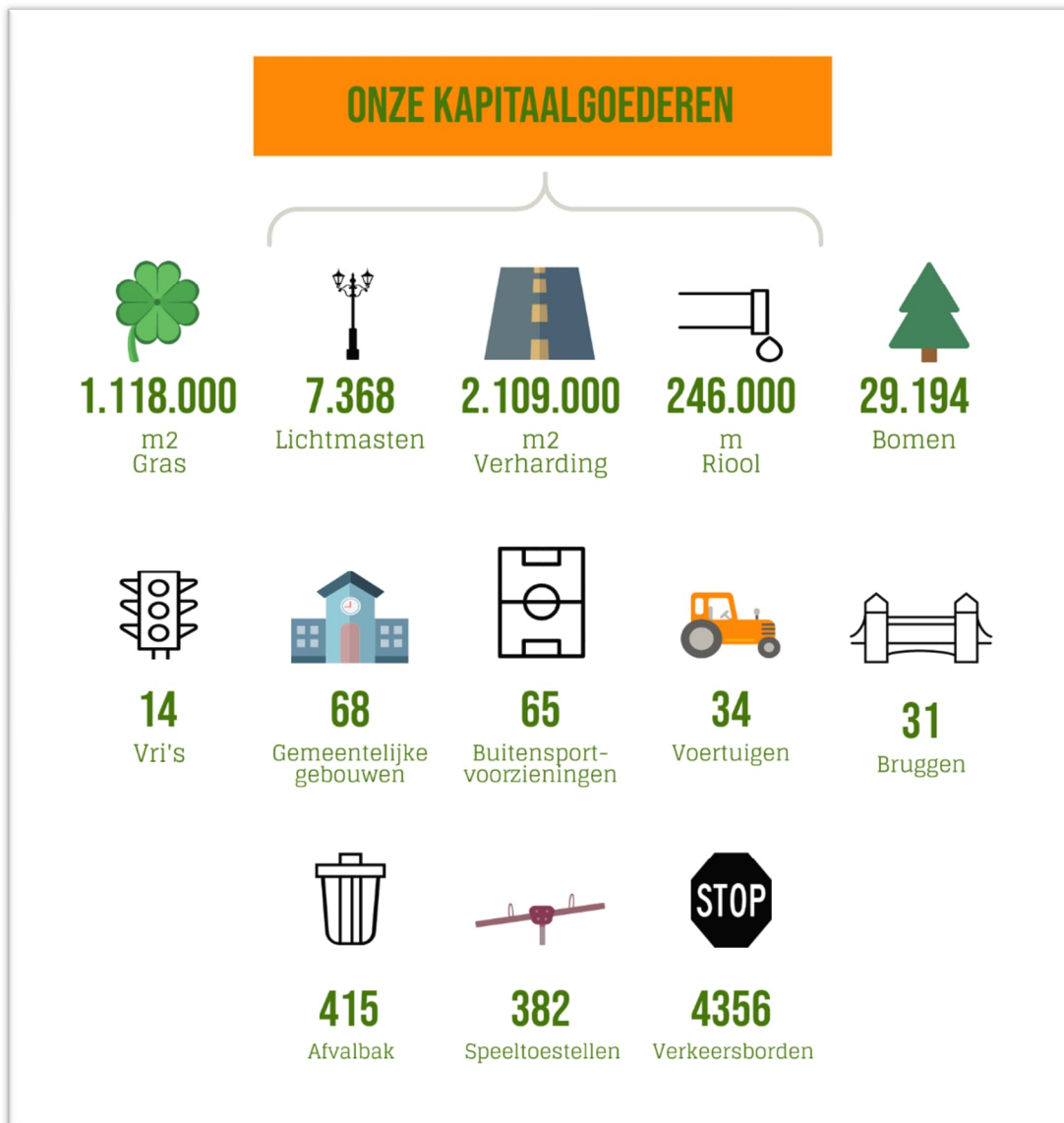
De toepassing van het risicogestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant afwegingen moeten maken. Is de eerder voorgestelde maatregel echt nodig op dat moment en zijn er ergens anders geen nieuwe, urgentere situaties ontstaan? Door deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus kunnen we daardoor verlagen.

5. Bewonersgericht beheer.

Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken. Deze partijen leveren op verschillende manieren een inbreng. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren.

Tijdens de uitvoering worden bewoners door zowel de gemeente als de wijkcommissie (omgevingsmanagement) actief benaderd met informatie. Vragen of klachten bespreken we zoveel mogelijk in een persoonlijk gesprek.

Overzicht areaal kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen per onderdeel

Riolering

Het beleidskader

Op basis van de Waterwet heeft de gemeente drie zorgplichten:

- Inzamelen van stedelijk afvalwater en transporteren naar de rioolwaterzuivering.
- Doelmatig verzamelen en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein.
- Het doelmatig voorkomen van nadelige gevolgen van grondwaterstanden.

Om te voldoen aan deze zorgplicht heeft de gemeenteraad in 2019 het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2019-2022 vastgesteld. Met het GRP willen we op gestructureerde wijze zorgen voor de aanleg, het beheer, het onderhoud en de verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het GRP hebben we de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord en het jaarlijkse resultaat hiervan wordt gestort of onttrokken uit de gevormde voorziening riolering. De nadruk van dit GRP ligt op klimaatadaptatie en bewustwording hiervan.

Het beheer

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we onder meer de volgende maatregelen uit:

- Twee keer per jaar reinigen van alle kolken en lijngoten;
- Jaarlijks 10 procent van het vrij vervalstelsel reinigen en inspecteren;
- Jaarlijks noodzakelijke reparaties uitvoeren op basis van de hierboven genoemde inspectie;
- Twee keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen onderhouden;
- Eén keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen reinigen;
- Eén keer per jaar alle drukrioolgemalen reinigen en onderhouden;
- Jaarlijks opschonen van watergangen;
- Het onderhouden en vervangen van huisaansluitingen;
- Verhelpen van klachten, meldingen en stringen;
- Structurele vervanging van het riool bij einde levensduur;
- Het innen van rioolheffing.

Actuele ontwikkelingen

Het Gemeentelijke RioleringsPlan (GRP) 2019-2022 is vastgesteld. Met de komst van de nieuwe N69 zal de hoofdwegenstructuur de komende jaren ingrijpend veranderen. Zo zullen onder anderen grote delen van de Eindhovenseweg, Dommelseweg en Luikerweg worden vernieuwd. Dit is het moment om de kwaliteit en functionaliteit van de aanwezige infrastructuur te toetsen aan de huidige eisen. Op dit moment zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang. Inmiddels is ook het Masterplan Centrum door de raad vastgesteld. In dit Masterplan Centrum is een forse rioleringsopgave opgenomen, waarbij klimaatrobustheid het belangrijkste uitgangspunt is. Voor het onderdeel bewustwording bij burgers hebben we in 2020 een afkoppelsubsidieregeling vastgesteld. Dit is een stimuleringsregeling om bewoners mee te laten helpen bij de aanpak van wateroverlast en droogte. De bewoners krijgen van de gemeente een bijdrage als ze het regenwater loskoppelen van de riolering en op eigen terrein vasthouden en infiltreren. Het waterschap heeft hieraan ook € 10.000 bijgedragen. Deze regeling loopt minimaal tot het einde van het huidige GRP 2022, daarna wordt de regeling opnieuw geëvalueerd.

Kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijverval riool gemengd	153,5	Km
Vrijverval riool regenwater	28,5	Km
Vrijverval riool vuilwater	21,9	Km
Totale lengte vrijverval riool	203,9	Km
Rioolgemalen	13	Stuks
Persleidingen (exclusief drukriool)	3,8	Km
Minigemalen (drukrioolstelsel)	159	Stuks
Persleidingen (drukriolering)	37,8	Km
Lozingspunten vanuit extern gemengde riool overstorten	13	Stuks
Bergbezinkvoorzieningen	6	Stuks
Lozingspunten vanuit hemelwaterriolering	51	Stuks
IBA 's	7	Stuks
Drainage	0,5	Km

Wegen en bruggen

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van openbare wegen en civiele kunstwerken. Uitgangspunt is dat deze openbare verhardingen en civiele kunstwerken tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten worden onderhouden. Een achterstand bij het onderhoud kan de veiligheid van weggebruikers in gevaar brengen, leiden tot klachten, leiden tot ongevallen en het aansprakelijk stellen van de gemeente. Leidraad voor het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte).

Het beheer

Voor het beheer van wegen en civiele kunstwerken is het Beheerplan Wegen en Civiele kunstwerken 2021-2030 vastgesteld. Met dit plan willen we inzicht geven in de huidige staat van onze wegen en civiele kunstwerken en in de manier waarop we het beheer en onderhoud hiervan vormgeven. Daarbij kijken we vooruit naar de invulling van het beheer voor de komende begrotingsperiode, met een doorkijk naar de lange termijn (tien jaar). Dit beheerplan wordt iedere vijf jaar geactualiseerd.

Bij de beheermaatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het tweejaarlijks uitvoeren van een inspectie en het bijhouden van de data in GBI. Op basis hiervan stellen we onderhoudsplannen op en stemmen we af met andere beheerdisciplines en projecten.

Voor de instandhouding van wegen en civiele kunstwerken is de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen en civieltechnische kunstwerken.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken voeren we uit op basis van de klachten/meldingen die via melddesk bij de gemeente binnenkomen. Deze ingekomen klachten worden, samen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen. Het onderdeel gladheidsbestrijding voeren we ten slotte uit op basis van een door het college vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan.

Actuele ontwikkelingen

Elke twee jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. In het voorjaar van 2021 hebben we het totale wegen-areaal visueel geïnspecteerd. Op basis daarvan wordt het meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2022-2025 opgesteld.

Naast de visuele inspectie is in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. Aan de hand van deze onderzoek- en inspectiegegevens hebben we een meerjaren onderhoudsprogramma asfaltwegen 2021-2024 opgesteld. In 2021 voeren we een nieuw onderzoek uit om de data te actualiseren.

De civieltechnische kunstwerken, bruggen, duikers, stuwten, constructie in grondwallen en kano-aanlegsteigers hebben we in 2019 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Vervolgens hebben we een onderhoudsplan kunstwerken voor de komende vijf jaren opgesteld.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Uit het beheersysteem GBI blijkt dat de gemeente Valkenswaard in totaal 2.132.000 m² verhardingen in beheer heeft en dat deze voldoen aan de in het KOOR gestelde kwaliteitsniveaus.

*Groen**Het beleidskader*

Het is voor de gemeente van groot belang om positief bij te dragen aan de natuur en het milieu en als aantrekkelijke woongemeente te fungeren. Het streven is om met ons waardevolle groen de biodiversiteit te stimuleren en een woonklimaat te realiseren dat ruimte, rust en diversiteit bevat. Maar we willen ook de groene kwaliteiten benutten om bewoners en recreanten er plezier aan te laten beleven. Om het aanwezige groen te behouden, en zelfs te versterken, hanteren we het groenstructuurplan. Dit plan fungeert als toetsingskader voor het beschermen van ons bestaande groen en het inpassen van nieuwe ontwikkelingen. Voor het beheren van de ruim 960 hectare bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen is in het Integraal Ontwikkelingsplan Bos- en Natuurterreinen voor de komende jaren een ontwikkelrichting vastgelegd. Over het geheel bezien blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kernen als in het buitengebied.

Het beheer

De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteitgestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. Zo houden we elk jaar tweemaal een groen- en een kwaliteitsinspectie. Bij groenbeheer houden we zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptie en proberen we de biodiversiteit en de ecologische natuurwaarden te versterken. Dat doen we bijvoorbeeld door daar

waar mogelijk het onderhoud te verminderen. Om het milieu minder te belasten, borstelen we het onkruid weg in plaats van dat we het chemisch bestrijden of wegbranden.

Het bestrijden van de eikenprocessierups is inmiddels een structureel aandachtspunt geworden. We voeren dit vooral preventief uit met een biologisch bestrijdingsmiddel. De Japanse duizendknoop steekt op steeds meer plaatsen de kop op. We werken aan een strategie voor de aanpak ervan.

Voor het groot onderhoud en de vervanging van groen is nog geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Bij de huidige werkwijze voeren we het vervangen, de vernieuwing en de renovatie van groen zoveel mogelijk uit binnen integrale uitvoeringprojecten.

Actuele ontwikkelingen

Momenteel werken we aan aanvullende beleidsregels om onze bijzondere bomen, monumentaal en waardevol, beter te beschermen. Ook kijken we naar uitvoeringsbeleid voor het beheer van bomen (bomen beheerplan) en onderzoeken we of we een bomenfonds en een herplantplicht kunnen instellen. We willen de biologische diversiteit stimuleren met maatregelen zoals ecologisch bembesluit, bloembollen, minder bestrating voor klimaatadaptie en het plaatsen van nestkastjes om de eikenprocessierups natuurlijk te bestrijden. Ook willen we onze inwoners stimuleren ook bij te dragen aan deze bewegingen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Bomen: 29.800 Gras: 1.095.000 vierkante meter.

Openbare verlichting

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van de openbare verlichting langs de openbare wegen. Hiervoor is het "beheerbeleidsplan OVL 2013-2022" vastgesteld, inclusief de hierop aansluitende beheer- en uitvoeringsplannen. Belangrijk uitgangspunt is dat de openbare verlichting naast de verkeersveiligheid ook de sociale veiligheid vergroot. Tegelijkertijd willen we dat de openbare verlichting energiezuinig en niet lichtvervuilend is en dat deze een zo laag mogelijke belasting geeft voor de flora, fauna en de omgeving. Leidraad voor de aanleg en het onderhoud is de systematiek van de ROVL-2011 (Richtlijn Openbare Verlichting uit 2011) en de Richtlijn Lichthinder.

Het beheer

We hebben de beschikking over een beheerprogramma, waarin de actuele gegevens van onze openbare verlichting zijn opgenomen. De vervanging van de openbare verlichting vindt plaats via investeringsprojecten. Afgeschreven conventionele verlichting wordt vervangen door LED-verlichting. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

Per april 2018 is het gecombineerd onderhouds- en vervangingsbestek 2018-2022 aanbesteed. De aannemer draagt, naast het direct acteren op ontvangen storingen, ook zorg voor de juiste beheergegevens, klein- en grootschalige vervangingen en het dagelijks onderhoud waarbij wij als opdrachtgever de gehele regie voeren.

Actuele ontwikkelingen

In 2021 zijn in de gehele wijk "Vrouwendalen en Deelshurkse Akkers", en in de deelprojecten zoals Sportparkdreef en een paar kleinere straatjes, de aanwezige conventionele armaturen vervangen door LED-armaturen (in Sportparkdreef met vleermuisvriendelijke LED-verlichting). Alleen in de Sportparkdreef zijn de lichtmasten zelf ook vervangen. Dit proces zetten we, uiteraard naast de normale onderhoudswerkzaamheden, ook in 2022 weer voort. In 2021 is ook het fietspad aan de Maastrichterweg tussen de Hoeve en de Abdijweg voorzien van 41 stuks lichtmasten als oriëntatieverlichting met vleermuisvriendelijke LED-verlichting.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Wij beschikken momenteel over 7.368 lichtmasten en 7.636 armaturen (inclusief grondspots).

Verkeersregelinstallaties *Het beleidskader*

Eén van de kerntaken van de gemeente Valkenswaard is de zorg voor een goed functionerend wegennet. Verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn daar een onderdeel van en hebben een belangrijke functie voor het realiseren van de beleidsdoelen. Deze beleidsdoelen gaan over belangrijke maatschappelijke thema's als mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Voor VRI's is het Beheerbeleidsplan verkeersregelingen 2013-2022 vastgesteld.

In Valkenswaard staan momenteel veertien VRI's, die eigendom zijn van de gemeente. Door slecht afgeregelde regelapparatuur, uitval of andere storingen kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Een adequaat VRI-beheer, waarbij storingen snel worden opgelost en versleten en slecht functionerende onderdelen (preventief) worden vervangen, is noodzakelijk. Zo kunnen we de kans op storingen verkleinen en de levensduur van de installatie verlengen.

Het beheer

Het technische beheer vraagt om een duidelijke beheerstrategie en bijbehorende financiële middelen. Alle installaties worden jaarlijks onderworpen aan een inspectie. Op basis van de resultaten daarvan actualiseren we het onderhoudsprogramma voor een periode van vier jaar. Voor de instandhouding van verkeersregelinstallaties hebben we geen voorziening ingericht maar worden de lasten en baten rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Voor grootschalig onderhoud en vernieuwingen richten we investeringsprojecten in.

Naast het technische beheer is het functionele beheer van de installaties belangrijk. Het zogenaamde verkeersbeheer beoordeelt onder meer aan de hand van kruispuntanalyses en binnengekomen wensen en klachten of we de verkeersregelprogramma's in de verkeersregelautomaten (VRA's) moeten aanpassen. VRI's zijn ook een belangrijkverkeerskundig sturingsinstrument om verkeerstromen te beïnvloeden. Ook dit aspect maakt het noodzakelijk om actueel verkeersmanagement te voeren.

Actuele ontwikkelingen

Op hoofdlijnen kunnen we stellen dat:

- Tien VRI's voldoende restlevensduur hebben en naar behoren functioneren;
- Eén VRI momenteel op een huurautomaat draait en dat vervanging mede afhankelijk is van ontwikkelingen in het Masterplan Centrum;
- Eén VRI recentelijk is "overleden" door ouderdom en dat vervanging afhankelijk is van ontwikkelingen rondom de nulplusmaatregelen (herinrichting Dommelseweg);
- Twee VRI's op de N69 naar behoren functioneren, maar toekomstige maatregelen in grote mate afhankelijk zijn van ontwikkelingen in het Masterplan Centrum.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het aantal storingen en meldingen is een goede indicatie van de technische staat van een VRI. In combinatie met informatie uit het jaarlijks preventief onderhoud actualiseren we de planning voortdurend waar dat nodig is.

Speelvoorzieningen. *Het beleidskader*

In 2015 is het speelvoorzieningen beheerbeleid vastgesteld. Daarin staat dat we het aantal speelplekken verminderen, de speelplekken aanpassen aan de situatie in de wijk en de kwaliteit van de overblijvende locaties verbeteren als dat mogelijk is. Bij de aanpassingen kijken we ook direct naar de toegankelijkheid 'Agenda 22' waarin het uitgangspunt is dat (speel)voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn. Verder is voor het beheer en het onderhoud van de speelplekken uiteraard het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en speeltoestellen' van belang omdat daarin de wettelijke verplichtingen zijn opgenomen waaraan de speeltoestellen moeten voldoen. In 2022 willen we starten met de opstelling van een nieuw beleidsplan waarin we nog nadrukkelijker gaan kijken hoe we inwoners meer kunnen laten sporten en bewegen in de openbare ruimte.

Het beheer

Vanuit het beheerprogramma speelvoorzieningen is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en vervanging opgesteld. De concrete onderhoudsplannen maken we aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten voor het onderhoud worden rechtstreek in de exploitatie verantwoord. De vervanging van de speelvoorzieningen wordt gedekt door de bestemmingsreserve speeltoestellen.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van het omvormen van de speelplekken is gestart in 2017. Met de omvorming willen we de kwaliteit en de speelwaarde verhogen en de toegankelijkheid bevorderen. Dit wordt per wijk opgepakt en gecommuniceerd. In 2021 zijn de speelplekken in de wijken Dommelen zuid, Hofjes en Beemden uitgevoerd en zijn we gestart met de uitvoering van het laatste deel in de wijk Schepelweijen. Hiermee hebben we de omvorming van de speelplekken volgens de huidige planning in de eerste helft van 2022 afgerond. Vervolgens evalueren we de omvorming en passen we hem waar nodig aan. In 2022 staat ook de speelplek aan de Bossstraat/Kleine Meer park op de planning om gerenoveerd te worden. Daarvoor starten we een participatietraject met de wijk, en met belanghebbenden zoals de naastgelegen kinderboerderij en het IVN, om tot een mooi plan te komen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Wij regelen op dit moment het beheer, het onderhoud en de vervanging van 83 speelplekken. In zijn totaliteit staan daar nu 382 openbare speel en sporttoestellen in onze gemeente.

Buitensportvoorzieningen.

Het beleidskader

De beleidsvisie "Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021", en de verschillende normen van het NOC*NSF, Kiwa Isa Sport en sportbonden, vormen het gemeentelijke beleidskader over de buitensportvoorzieningen. Met het beleid zorgen we ervoor dat de accommodaties voldoen aan de maatschappelijke (breedte)sport basisnormen.

Het beheer

Het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties" (MIP) geeft ons een nauwkeurig inzicht in de omvang, het kwaliteitsniveau en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Dit kwaliteitsniveau wordt jaarlijks gecontroleerd en waar nodig aangepast in het MIP. Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat we, bezien over een periode van dertig jaar, gemiddeld € 500.000 per jaar nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. Jaarlijks geven we via de Nota Kaders aan welke buitensportvoorzieningen in het betreffende begrotingsjaar moeten worden vervangen.

Het Meerjaren Onderhoud Plan buitensportaccommodaties (MOP) geeft ons een exact beeld welke middelen er jaarlijks nodig zijn om via regulier en dagelijks onderhoud onze buitensportaccommodaties op het vereiste kwaliteitsniveau te houden. Wanneer we dit onderhoud niet of minder uitvoeren lopen we het risico dat de theoretische levensduur van de buitensportaccommodaties/sportvelden niet gehaald gaat worden en dat er klachten vanuit de gebruikers ontstaan.

Actuele ontwikkelingen

In 2021 is er één natuurgras voetbalveld gerenoveerd, is de fietsenstalling en omgeving clubgebouw SVV opgeknapt en zijn er diverse kleine reconstructies en vervangingen op de sportparken uitgevoerd. Ook is het participatietraject voor het aanpassen van de omgeving bij sportpark Norbertusdreef opgestart. Uitvoering hiervan staat gepland in het voorjaar van 2022. In de zomer van 2022 gaan we de ligging van het rugbyveld draaien. Op die manier ontstaat er ruimte voor een extra natuurgras trainingsveld dat extra capaciteit geeft voor de sportclubs zonder dat dit veel meer onderhoud vergt. Ook de beregening en een deel van het hekwerk op sportpark de Brug worden vervangen en ten slotte voeren we nog wat kleine reconstructies uit. Vanaf januari 2020 mogen we ongedierte en onkruid niet meer bestrijden met chemische middelen, met uitzondering van een aantal bijzondere situaties. Dit betekent dat we extra werkgangen op de velden moeten uitvoeren om plagen en onkruiddruk zoveel mogelijk tegen te gaan. Vooralsnog gaan we proberen om dit op te lossen met extra inzet van eigen medewerkers op de velden. We kunnen echter op voorhand niet uitsluiten dat de huidige budgetten in de toekomst niet toereikend zullen zijn. Ook zullen de verenigingen moeten accepteren dat er enige mate van onkruid in de velden is.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken op dit moment over 65 buitensportvoorzieningen waarop 18 verschillende sporten worden beoefend door ongeveer 27 verenigingen.

Tractie

Het beleidskader

In het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) is opgenomen dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Daarnaast zijn er diverse wetten of regelingen als de Wegenverkeerswet en het Attractiebesluit en eisen van sportbonden waarin bepalingen zijn opgenomen hoe onze kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. In het kader van het project "Beheer op orde" hebben we een professionele beheerorganisatie ingericht die voor de uitvoering van hun werkzaamheden moet kunnen beschikken over bedrijfsvoertuigen en machines.

Het beheer

Het onderhoud aan de bedrijfsvoertuigen en machines wordt voor een groot deel verricht door eigen personeel in onze garage. Jaarlijks moeten er ook voertuigen en machines worden vervangen. Hiervoor hebben we de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" ingesteld. Naast de bedrijfsvoertuigen en machines van het team B&U zijn hierin ook de voertuigen van de bodes, GEO en de toezichthouders opgenomen. Het college stelt jaarlijks het benodigde vervangingsbudget ter beschikking vanuit deze reserve.

Actuele ontwikkelingen

De afgelopen jaren is het tractie bestand afgestemd op de nieuwe beheerorganisatie. Eind 2019 zijn we overgegaan op het tanken van de voor het milieu betere blauwe diesel. Binnen de mogelijkheden die er zijn proberen we hier de voorbeeldfunctie van de gemeente toe te passen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken over een grote diversiteit aan voertuigen en machines waaronder een vrachtwagen, bakwagens, tractoren met werktuigen, veegwagens en gladheidbestrijdingsmaterieel.

Maatschappelijk vastgoed, inclusief onderwijshuisvesting

Voor de instandhouding van de onroerende zaken is de voorziening "groot onderhoud onroerende zaken" gevormd. Er is een beheerplan 'MeerjarenOnderhoudsverwachting' (MJOV) aanwezig. Het beheerplan leidt naar een uniforme manier van onderhouden van de gemeentelijke gebouwen.

In 2019 is het gebouwenbestand voor de MJOV geactualiseerd. Voortbordurend op de in 2012 vastgestelde uitgangspunten, over het door ICS opgestelde rapport over maatschappelijk vastgoed, hebben we in 2019 en 2020 het vastgoedmanagement informatiesysteem gevuld. Vanuit het vastgoed management systeem worden de opdrachten tot onderhoud jaarlijks geactualiseerd en uitgevoerd.

In dit systeem zijn alle bijgewerkte en actuele meerjarenonderhoudsverwachtingen opgenomen. Op basis van deze verwachtingen zullen we de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren en de budgetten bijsturen. In 2021 staat de verdere doorontwikkeling van vastgoed centraal, waarin we het areaal af te stoten vastgoed continueren, de meerjarenonderhoudplanningen ook op duurzaamheid zullen gaan inventariseren en het vastgestelde grondbeleid 2021-2024 ten uitvoer brengen en mogelijkheden voor eigen ontwikkelprojecten oppakken.

We willen structurele verhoging van onderhoudskosten en/of grote problemen met de kwaliteit van de gebouwen voorkomen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden, moet ook de technische kwaliteit van gebouwen en installaties voldoende zijn. We hebben al vastgesteld en beoordeeld dat de kwaliteit minimaal aan conditie 3 van de NEN 2767-methodiek moet voldoen. De gebouwen die we in onderhoud hebben voldoen daaraan. Voor de komende periode zullen we de gebouwen die we voor de toekomst willen behouden aan de doelstellingen van duurzaamheid en energietransitie in beeld brengen. Daarbij zal een plan van aanpak en benodigde financiële middelen daarvoor in beeld worden gebracht. Dit alles zullen we doen aan de hand van een actualisatie van de in 2019 vastgestelde bestuursopdracht vastgoed 2019-2023.

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 heeft u besloten om de storting in de voorziening onderhoud jaarlijks met € 193.000 structureel te verhogen. Bij de Berap 2020 en in de begroting 2021 is deze structurele verhoging verwerkt. Dit betekent ook iets voor de opbrengst van de verkopen vastgoed. De te verwachten verkopen worden gestort in de egalisatiereserve Vastgoed. We verwachten in de komende jaren voor € 3,7 miljoen aan vastgoed af te stoten (WOZ-waarde minus boekwaarde en verkoopkosten). Voor de periode 2022-2031 voorzien we geen structureel tekort in de begroting.

Financiering

Inleiding

Met deze financieringsparagraaf willen we de uitvoering van de treasuryfunctie in beeld brengen. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer en voorziet onze organisatie in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten. Ook beschermt het de gemeente tegen ongewenste financiële risico's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Financieringspositie

Om te voorzien in de financieringsbehoefte stelt de gemeente interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen, zoals rekening-courant geld en kasgeldleningen, oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat we geen één-op-één relatie leggen tussen een investering en een financiering, maar dat we kijken naar het totaal. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Door de rekening-courantovereenkomst en kasgeldleningen kunnen we de tussentijdse schommelingen in de financieringspositie opvangen. Bij benutting van de kasgeldfaciliteiten hebben we afgewogen of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is.

Renterisico

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat aan een renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de wet Fido eisen gesteld aan het maximum aan renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot één jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf één jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Schatkistbankieren

Voor de gemeente Valkenswaard betekent schatkistbankieren dat zij al haar overtollige middelen belegt in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijft Valkenswaard aangewezen op het bankwezen. Daarom is schatkistbankieren beperkt tot schatkistbeleggen.

Rente

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de boekwaarde x het rekenrente percentage. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd: dus geen opname in de kostprijs. Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt.

Uitzondering op deze hoofdregel betreft de uitgaven in de bouwgrondexploitatie. Om de kosten van het kapitaalbeslag in de kostprijs op te nemen wordt zowel over de boekwaarde per 1 januari van het dienstjaar als over de uitgaven dan wel de inkomsten in de loop van het dienstjaar rente berekend.

Rentetoerekening

Vanaf 2018 zijn de voorschriften in het BBV (besluit begroting en verantwoording) over de rentetoerekening veranderd. De rentetoerekening mag niet meer met rekenrente worden bepaald, maar moet op basis van daadwerkelijk betaalde rente worden toegerekend. De rentetoerekening voor 2022 ziet er als volgt uit:

Schema rentetoerekening begroting 2022		
<u>Kostprijs treasury</u>		
A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+ € 736.676
A	Overige rente	€ -
B	De externe rentebaten	-/- € -
Saldo rentelasten en rentebaten		€ 736.676
<u>Directe toeterekenen rente</u>		
C	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 107.049
C	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- €
		€ -107.049
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 629.627
<u>Bespaarde rente</u>		
D	Rente over eigen vermogen	+ € 295.245
D	Rente over voorzieningen	+ € 134.535
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 1.059.407
E	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag van 1,0%)	-/- € 859.849
F	Resultaat (incl bespaarde rente) - fictief	€ -199.558

De bespaarde rente komt ten gunste van de exploitatie en wordt niet aan de reserves en voorzieningen toegevoegd.

Leningen en schulden

Kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

In de wet Fido is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar investeringen met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren; de zogenaamde kasgeldlimiet. Deze limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal en is voor 2022 berekend op ruim € 7,4 miljoen.

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst financiële dienstverlening (rekening-courant) gesloten met een kredietfaciliteit van maximaal € 5 miljoen.

Langlopende schuld: de renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van de begrotingsomvang van een jaar aan een renteherziening en herfinanciering onderhevig mag zijn. Deze norm is ingesteld om een stabiele

rentelast over de komende jaren te bewerkstelligen. Op een begrotingstotaal van € 87 miljoen bedraagt de renterisiconorm 20%, dat komt neer op € 17,4 miljoen. Alle tot 2022 door de gemeente afgesloten vaste geldleningen hebben een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (geen renterisico). Hiermee blijft de gemeente Valkenswaard ruim binnen de risiconorm van 20%.

Leningenportefeuille opgenomen geldlening voor gemeente

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand per 1-1	68.722	62.296	55.871
Nieuwe leningen	0	0	0
Aflossingen	6.426	6.456	6.426
Stand per 31-12	62.296	55.871	49.445
Rentekosten	1.010	850	737

Bedragen x €1.000

Financieringssaldo

De financieringsbehoefte is het bedrag aan liquide middelen dat de gemeente moet aantrekken om voldoende middelen te hebben om alle voorgenomen plannen, zoals opgenomen in de begroting, uit te kunnen voeren en de aflossingen (van bestaande leningen) op te vangen. De financieringsbehoefte wordt gebaseerd op de lange termijn liquiditeitsplanning. Hieruit blijkt dat er sprake is van een toename van het financieringstekort (een negatieve financieringsbehoefte).

	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Financieringstekort	6.155	5.483	4.802	3.592

Kredietrisico

De omvang van de kredietrisico's op verstrekte geldleningen in 2022 is opgenomen in de volgende tabel:

Omschrijving	Percentage	Hypothecaire zekerheid	Restantschuld per 01-01-2021
Financiële instelling met een A rating of hoger	1%	Zonder	32
Overige toegestane instellingen	99%	Ja	1.799
Niet toegestane instellingen	-	Zonder	
Totaal	100%		1.831

Bedrijfsvoering

Inleiding

De wereld verandert. Dat is op zich geen enorme verrassing, want dat doet hij al jaren. Maar het betekent wel wat. Dat we mee moeten veranderen. Mee moeten groeien. En niet stil moeten blijven staan.

Dat verwachten mensen ook van ons. Snelheid, flexibiliteit en een persoonlijke aanpak zijn niet alleen belangrijk voor bedrijven, ook wij moeten daarin mee. Als gemeente maken we ons zowel sterk voor het algemeen belang als voor de behoeften van kleinere groepen in de samenleving. Dat dienstverlenend karakter moeten we laten zien aan de inwoners, organisaties en partners met wie wij samenwerken.

Sterk in je werk

Maatschappelijke veranderingen raken ons allemaal en we kunnen onze doelen alleen realiseren met gezamenlijke inspanningen. De Toekomstvisie van Valkenswaard wijst ons de weg, maar we hebben ook hulpmiddelen ontwikkeld waarmee onze medewerkers kunnen groeien. Zodat ze sterker staan voor de uitdagingen van de toekomst.

Sterk in je werk is een van deze hulpmiddelen. Waar de Toekomstvisie aangeeft wie of wat we in 2030 willen zijn, geeft dit programma aan hoe we daar willen komen. Met vijf thema's, en de projecten die daaronder vallen, willen we bijdragen aan een sterkere medewerker en een sterkere organisatie, die naadloos aansluiten op de toekomst. We geven onze medewerkers en teams alle ruimte om met hun ontwikkeling aan de slag te gaan. Zodat we allemaal de vaardigheden ontplooiën die bij een vooruitstrevende gemeente horen.

Over welke thema's we het hebben? Met Doen! laten we zien dat we onze kernwaarden (Empathisch, Gelijkwaardig, Oplossingsgericht en Daadkrachtig) begrijpen en ernaar handelen. Met Groei! laten we zien dat we onszelf blijven ontwikkelen en niet stilstaan. Dienstverlening draait om de manier waarop we ons opstellen naar onze burgers, bedrijven onze maatschappelijke partners, maar ook naar onszelf. Integraal werken betekent dat we onze kennis, kunde en krachten weten te bundelen. En met Participatie bewijzen we dat we er alles aan doen om samen met onze inwoners, stakeholders en andere partijen tot de best denkbare oplossingen te komen.

Sterk in je samenwerking

Als gemeente sta je niet alleen. Je bent continu in verbinding en in gesprek met je omgeving. Van inwoner tot aangrenzend dorp en van provincie tot buitenland: samen sta je altijd sterker. Valkenswaard werkt daarom nauw samen met lokale, regionale en (inter-)nationale partners en partijen. Alleen zo kunnen we onze doelen uit de Toekomstvisie bereiken.

Om dat te doen, hebben we een open houding naar de buitenwereld nodig. We moeten weten wat er buiten onze gemeentegrenzen speelt, hoe we daarop in kunnen springen en welke kansen we moeten pakken. Deze open houding wordt niet alleen gedreven door interne ambities, ook ontwikkelingen als de Omgevingswet dwingen ons om op andere manieren samen te werken.

Participatie is en blijft een sleutelwoord. Het is belangrijk dat we de samenwerking vanaf het begin opzoeken. En dat we elkaar serieus nemen in ideeën, wensen en behoeften. Er zit veel kennis en kwaliteit in de samenleving en daar moeten we op vertrouwen. Gelukkig wordt dat steeds vanzelfsprekender. Onze medewerkers weten de mensen in de wijk beter te vinden en ook regionaal en (inter)nationaal worden grote thema's snel samen opgepakt.

Dat moet ook wel, als je bedenkt hoe complex maatschappelijke vraagstukken zijn geworden. Tegelijkertijd zijn de middelen sterk geslonken, dus strategische samenwerkingsverbanden zijn hard nodig als we onze doelen willen realiseren. Dat betekent overigens niet dat we voor onszelf alle

krenten uit de pap moeten willen halen. Soms moeten we wat inleveren voor het grote geheel. Dat is een vertaalslag die we als kleinere gemeente nog moeten maken.

Focuspunten voor het programma Sterk in je Werk 2021-2022

Binnen het programma Sterk in je Werk hebben we meer focus aangebracht. Daardoor wordt het duidelijker wat we doen en waarom we deze dingen doen. We hebben zo ook meer zicht op de voortgang van het programma. De focus hebben we aangebracht op basis van input uit het medewerkersonderzoek en de SWOT-analyse. Deze input van onze medewerkers was een belangrijke factor bij het bepalen van de focuspunten voor het programma.

Met deze focuspunten kunnen we de veranderingen en uitdagingen die op ons afkomen beter het hoofd bieden. Het zijn geen nieuwe onderwerpen die we oppakken, ze passen allemaal binnen het bestaande programma van Sterk in je Werk. We focussen ons echter op onderstaande onderwerpen omdat dit belangrijke dragers zijn voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie.

Integraal werken

Samenwerking tussen teams – In de Toekomstvisie staat dat samenwerking steeds belangrijker wordt als we de doelen van onze centrale thema's willen behalen. Een integrale benadering, over de beleidsgrenzen heen, is dus noodzakelijk. Aan de ene kant gaat het over praktische zaken: wie hebben we waarvoor nodig, hoe kan ik wie vinden en hoe pakken we integraal werken het best aan? Maar aan de andere kant gaat het over gedrag: hoe zorgen we ervoor dat samenwerking onderdeel van onze manier van werken wordt? En dat we altijd op zoek gaan naar de juiste mensen om tot het beste resultaat te komen? Ook in de uitdagende tijd van het afgelopen jaar hebben we hier concrete stappen in kunnen zetten. De werkgroep heeft een plan van aanpak opgesteld en zal dit verder in en met de organisatie verder uitwerken.

Ambtelijk-Bestuurlijke samenwerking – Ook dit is geen nieuw onderwerp en we hebben hier al langer aandacht voor. We gaan deze lijn doorzetten en er nóg meer aandacht aan besteden omdat we ervan overtuigd zijn dat we onze inwoners zo beter kunnen dienen. Wanneer we begrip hebben voor elkaars uitgangspunten, elkaars rollen respecteren en beter met elkaar samenwerken, komen we tenslotte tot betere resultaten. Dit onderwerp sluit ook aan bij een van de doelstellingen in het programma Bestuur en Organisatie en bij de ontwikkeling van participatie die vraagt om een herijking van rollen.

Doen!

Interne communicatie – De organisatiedoelen zijn over het algemeen duidelijk en onze medewerkers staan achter de benoemde kernwaarden. Tegelijkertijd kunnen we een verbeterslag maken als we de kernwaarden nóg actiever gebruiken en inzetten in alle lagen van de organisatie. Dat betekent dat we medewerkers nog meer mee moeten nemen in belangrijke zaken, besluitvorming en beleidsverandering.

Groei!

Arbeidsmarktvaartstuk – binden en boeien – Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is het voor bijvoorbeeld gemeenten belangrijk om zich goed te positioneren als aantrekkelijke werkgever. Wij willen onze positionering verbeteren door nóg sterker in te zetten op het binden en boeien van medewerkers. Daarom gaan we aandacht besteden aan de volgende thema's: doorgroeimogelijkheden en loopbaanontwikkeling, mobiliteit, talentmanagement en het intensiveren van ontwikkelingsmogelijkheden.

Teamontwikkeling – We gaan steeds meer inzetten op de ontwikkeling van onze teams. Het medewerkersonderzoek heeft ons veel inzichten gegeven die we kunnen gebruiken om gesprekken in teams aan te gaan en de ontwikkeling te bevorderen. De teams zijn afgelopen jaar aan de slag gegaan met het maken van actieplannen met hierin specifieke verbeterpunten. Dit zal verder worden opgepakt, uitgewerkt en toegepast.

Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering

1. De Gemeentelijkenschappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard; de Samenwerking A2- gemeenten (GRSA2). Met de dienstverlening van de GRSA2 willen we de deelnemende gemeenten optimaal faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dat doen we door de uitvoering van ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatiemanagement, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op gebied van Werk en Inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022. Daarbij gaan we uit van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

De GRSA2 is voor de gemeente Valkenswaard een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent. De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Valkenswaard blijft daarbij onaangetast.

Wat gaat de GRSA2 in 2022 doen?

De samenleving verandert en de gemeenten en GRSA2 organisatie veranderen hierin mee. De GRSA2 is een professionele partner die met de gemeenten samenwerkt in de breedste zin van het woord om de maatschappelijke en eigen doelen te realiseren. Binnen de gemeentes zijn er op alle domeinen omvangrijke ontwikkelingen die de komende jaren verder vorm krijgen.

Deze ontwikkelingen die de dienstverlening naar de burger raken en veel vragen van de gemeentes en haar medewerkers zelf. Daarnaast vragen deze ontwikkelingen andere bedrijfsvoering ondersteuning vanuit de GRSA2. Hiervoor is in april 2021 de Rapportage fijnstructuur vastgesteld door het bestuur dan de GRSA2. Invulling geven aan de aanbevelingen uit deze rapportage en daarmee de doorontwikkeling van de organisatie zal in 2022 gebeuren.

Verdere harmonisatie van de bedrijfsvoering als middel om de doelstellingen van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid te kunnen realiseren blijft noodzakelijk. Er worden waar mogelijk en zinvol voorstellen gedaan aan de gemeenten voor harmonisatie van het bedrijfsvoering beleid en standaardisatie van de bijbehorende uitvoeringsprocessen.

Voor de verdere ontwikkeling van de interne organisatie zetten we ook in 2022 in op het duurzaam borgen van de "eigen identiteit" van de A2-organisatie. De in 2019, door de GRSA2, vastgestelde vier kernwaarden (waardierend betrokken, samen en sterk staan, deskundig resultaat en durven vernieuwen) zijn de basis en deze betrekken we in de doorontwikkeling van de organisatie van GRSA2.

Aandachtsgebieden bedrijfsvoering 2022

Harmoniseren en standaardiseren bedrijfsvoering

Voor het harmoniseren en standaardiseren van de bedrijfsvoering is een overkoepeld programma ingericht waarvoor eind 2019 een ontwikkelagenda is opgesteld. Daarin zijn projecten opgenomen op het gebied van:

- Het harmoniseren van het beleid en de instrumenten op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie. Zo kunnen we de A2-gemeenten en de GRSA2 als aantrekkelijke werkgever positioneren en de kosten voor werving/inhuur zo laag mogelijk houden.
- Het harmoniseren en het inrichten van financieel managementinfo. Zo ontstaan er betere sturingsmogelijkheden P&C voor raad, bestuur, management en medewerkers.

I&A visie

De ontwikkelingen op het gebied van automatisering en informatisering gaan snel. Als gemeenten zijn we genoodzaakt om aangehaakt te blijven bij deze ontwikkelingen die ook onze burgers en bedrijven raken. Om deze ontwikkelingen te borgen, is voor de A2-gemeenten de I&A visie 2020-2023 ontwikkeld. Deze visie draagt bij aan het verwezenlijken van de doelstelling voor digitaliseren en harmoniseren, aan de strategische visies en visies op dienstverlening in een sterk veranderende omgeving en gaat over de informatievoorziening en automatisering. De drie thema's in de visie zijn digitale dienstverlening, de datagedreven gemeente en ambtenaar 3.0.

De uitvoering van de visie draagt niet alleen bij aan het realiseren van de ambities. Het stimuleert ook de noodzakelijke ontwikkelingen van de I&A-organisatie zodat zij de gemeenten kunnen ondersteunen. Daarnaast draagt een gedeelde informatievisie bij aan een goede samenwerking binnen de gemeenten op het gebied van informatievoorziening. De uitwerkingen van deze visie zetten we om in projecten voor het jaarplan en we actualiseren deze continu op de veranderende omgevingen waarin de gemeenten en ook de GRSA2 opereren.

Personeel & organisatie

De dienstverlening vanuit HRM dient aan te sluiten bij de filosofie van de gemeenten. Daar is een verdere digitaliseringsslag gaande richting de inwoners. Inwoners kunnen steeds meer zaken digitaal en tijdonafhankelijk afhandelen. Tot 2021 ligt de nadruk op het (gefaseerd) invoeren van het e-HRM. Ook voor 2022 staat het principe 'click, call, face' hoog op de agenda. Om taken efficiënter in te regelen en uit te voeren, worden eenvoudige taken via het principe van click uitgevoerd. Taken waarvoor maatwerk is vereist verlopen via het principe van 'face'.

Om deze uitgangspunten te realiseren worden processen zoveel mogelijk (click-call) lean uitgevoerd, geharmoniseerd en geüniformeerd.

Juridische zaken

Op basis van de ervaringen uit bijvoorbeeld de ontvangen bezwaarschriften, de aanbevelingen in het jaarverslag van de commissie bezwaarschriften A2-samenwerking en de wijzigende wet & regelgeving, gaan we in 2022 de juridische kwaliteitszorg binnen de gemeentelijke organisatie en de processen verder versterken. Dit is een continu proces.

De Wet Open Overheid (verder: Woo) gaat naar verwachting in 2022 in werking treden. Deze wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Wob regelt al dat overheidsinformatie openbaar is op benoemde uitzonderingen na en hoe men deze informatie kan opvragen. De Woo gaat een stap verder. De wet verplicht overheden en semioverheden om informatie die openbaar is rechtstreeks toegankelijk te maken. De GRSA2 ondersteunt Valkenswaard hoe de processen in te richten om invulling te geven aan de Woo.

In 2022 zal hoogstwaarschijnlijk ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in werking treden. Het wetsvoorstel geeft de burger het recht om berichten elektronisch aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. Met het voorstel wordt vooral de Algemene wet bestuursrecht gewijzigd en wordt geregeld dat burgers en bedrijven het recht krijgen om elektronisch zaken te doen met de overheid. Ook hierbij zal de GRSA2 Valkenswaard ondersteunen bij het inrichten van de organisatie en de processen. Zo kunnen we efficiënt invulling geven aan de Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, bijvoorbeeld door het inregelen van technische en digitale IT-ondersteuning.

Rechtmatigheidsverklaring

Een ontwikkeling op het taakgebied financiën die we specifiek willen noemen is een verandering in de rechtmatigheidsverklaring. In juni is een vernieuwd voorstel van het ministerie naar de Tweede Kamer verzonden. Hierin is bekend gemaakt dat per verslagjaar 2022 de rechtmatigheidsverklaring van kracht zal gaan. Ondanks het uitstel worden de voorbereidende werkzaamheden wel getroffen. Dat gaat mogelijk gevolgen hebben voor het financieel beleid, de inrichting ervan en de financiële verantwoording binnen gemeenten. De controleverklaring van de jaarrekening verschuift namelijk van de accountant naar de gemeente zelf, waarbij het college en de A2-directie zich verantwoorden.

Personeel & Organisatie

Functieboek en HR-gesprekscyclus

Sinds 2016 maakt de organisatie voor haar functiegebouw gebruik van de HR21-systematiek. Dit is een systeem met generieke functiebeschrijvingen waar op basis van actuele functie/taakbeschrijvingen de functies worden ingedeeld volgens de HR21 systematiek. Eind Q4 2019 is het functieboek voor het laatst geactualiseerd en opnieuw vastgesteld.

De HR-gesprekscyclus bestaat uit o.a. "Het goede gesprek". Tijdens dit gesprek gaan medewerker en manager, op basis van gelijkwaardigheid, een dialoog aan. In 2020 en 2021 heeft de focus minder gelegen op ontwikkeling, maar meer op werk-privé balans en het behouden van verbinding door het volledig thuiswerken als gevolg van de pandemie. In 2022 is de verwachting dat er weer meer ingezet kan worden op de ontwikkeling van de toekomstbestendige medewerker, als gevolg van de ontwikkelingen vanuit Strategische Personeelsplanning. We gebruiken daarvoor POP-gesprekken (persoonlijke ontwikkeling).

Formatieontwikkeling en -beheersing

Team	Fte 2021	Realisatie 2020	Fte begroting 2022
Griffie	1,56	1,56	1,56
Directie/staf	2,11	2,00	5,00
Klantcontact Burgers (KCB)	12,04	12,04	12,04
Klancontact Omgeving (KCO)	19,64	22,14	22,14
Klantcontact Zorg (KCZ)	23,68	23,68	24,57
Beheer & Uitvoering (B&U)	43,60	43,60	44,00
Sociaal en Economisch Beleid (SEB)	25,75	26,75	26,75
Ruimtelijk Beleid (RB)	26,53	28,53	25,46
Projecten & Programma's (P&P)	9,17	10,73	10,73
Toegestane formatie-omvang per 1 januari begrotingsjaar	164,08	171,03	172,25
Centrum voor muziek en dans (CMD)	9,52	9,52	9,52

Personeelsopbouw

	Valkenswaard per 09.09.2021 (%)
leeftijd 21 - 30 jaar	10,11%
leeftijd 31 - 40 jaar	17,98%
leeftijd 41 - 50 jaar	24,72%
leeftijd 51 - 60 jaar	32,58%
61 en ouder	14,61%
	100,0

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en Raad meegenomen.

Uitgangspunten tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten:

- Incidenteel werk, waaronder projecten;
- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte
- Moeilijk in te vullen vacatures door krapte arbeidsmarkt.

Ziekteverzuim

In 2020 (meetpunt hele jaar 2020) is het ziekteverzuim 4,62 procent en de meldingsfrequentie bedraagt 0,68. Het ziekteverzuim is iets gestegen ten opzichte van het jaar 2019 (ziekteverzuim 2019: 4,3 procent), de meldingsfrequentie is flink gedaald (meldingsfrequentie 2019: 1,11). Het verzuimpercentage A&O cijfer 2020 van gemeenten 20.000-50.000 is 5 procent, dat betekent dat de gemeente Valkenswaard een laag verzuimpercentage heeft. De lage meldingsfrequentie in 2020 is gedeeltelijk te verklaren door de pandemie en als gevolg daarvan het volledig thuiswerken.

Vanaf januari tot augustus 2021 is het ziekteverzuim gestegen (verzuimpercentage meetpunt 1-1-2021 t/m 31-8-2021 is 5,35 procent). Deze stijging komt voornamelijk door de toename van middellang en langdurig verzuim waar diverse oorzaken aan ten grondslag liggen. De focus ligt hierbij op een effectieve en efficiënte ondersteuning in het verzuimtraject. Preventief wordt ingezet op het dreigend vermijdbaar verzuim op dezelfde doeltreffende wijze voortzetten en erna streven om het verzuimcijfer niet verder op laten lopen.

Sturing en Control

Administratieve organisatie en interne beheersing

Een goed ingerichte administratieve organisatie (AO), met daaraan gekoppeld een adequate interne beheersing (IB), is noodzakelijk om als gemeente 'in control' te zijn. Het gaat dan om het geheel van organisatorische maatregelen, die gericht zijn op het goed functioneren van de administratieve aspecten van de bedrijfsprocessen en de daarbij behorende informatievoorziening.

De belangrijkste financiële bedrijfsprocessen, financiële materialiteit, hebben we in beeld gebracht en voorzien van beheersmaatregelen. Jaarlijks toetsen we met een interne controle of deze maatregelen nog voldoende in de organisatie zijn verankerd.

De belangrijkste bedrijfsprocessen zijn:

- Inkopen/ aanbestedingen
- Personeel
- Sociaal Domein
- Grondexploitaties
- Subsidieverstrekking
- Sisa
- Gemeentelijke belastingen
- Omgevingsleges
- Parkeren
- Verhuur en overige opbrengsten
- Verbonden partijen

Het verbeteren van de AO en IB vindt continu plaats en hangt samen met de doelstellingen van de organisatie en de veranderingen in de bedrijfsvoering. We sturen actief op de aanbevelingen en/of aandachtspunten van de accountant uit hun Managementletter en Verslag van Bevindingen. We rapporteren hierover aan de auditcommissie.

Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Valkenswaard participeert in diverse rechtsvormen. Wanneer samenwerking plaats biedt aan bestuurlijke invloed én er een financieel belang mee gemoeid is, spreken we van verbonden partijen. Uitgangspunt daarbij is dat deze vorm van samenwerking bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente. De tegenhanger is dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan bestuurlijke/politieke risico's, maar ook aan financiële risico's.

Op 28 november 2013 heeft de gemeenteraad de nota 'Verbonden partijen' vastgesteld. Daarin is een visie op verbonden partijen bepaald en zijn een aantal uitgangspunten en spelregels geformuleerd, waardoor de gemeente grip kan houden op de risico's en tijdig kan bijsturen. De vaststelling van deze nota heeft geleid tot een aanpassing van de paragraaf verbonden partijen ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording van 25 juni 2013 en 2016 heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de paragraaf verbonden partijen.

Het doel van deze aanpassingen is om meer inzicht in en grip te krijgen op resultaten, financiën en risico's van de verbonden partijen. Concreet moet behalve de al opgenomen informatie ook de volgende informatie worden meegenomen:

- het openbaar belang dat wordt gewaarborgd (financieel en bestuurlijk belang);
- visie/doelstelling van de verbonden partij in relatie tot de doelen van de gemeente;
- voorgenomen activiteiten van de verbonden partij;
- actuele ontwikkelingen;
- deelnemende organisaties in de verbonden partij;
- de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
- het eigen en het vreemd vermogen en de solvabiliteit van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- het (financieel) resultaat van de verbonden partij;
- verplichting tot afdekking van risico's;
- verstrekte geldleningen en/of garanties.

Overzicht verbonden partijen

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De 21 gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit gezamenlijk in voor hun inwoners. Doel is het handhaven en uitbouwen van ons uniek economisch profiel.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Ederveen: afgevaardigde Algemeen bestuur MRE
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	3,97%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 436
8. Resultaat 2019	€ 1.531
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 5.967
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 26.299

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	€ 13.809
13. Eigen vermogen eind 2021	€ 13.809
14. Vreemd vermogen begin 2021	€ 12.847
15. Vreemd vermogen eind 2021	€ 12.181
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Ja
17. Risico's*	€ 0

Samenwerkingsverband A2-gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Doelstelling van de samenwerking is het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en verminderen van de kosten.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Ederveen: lid bestuur Wethouder T. Geldens: lid bestuur Wethouder K. Marchal: lid bestuur Wethouder M. Theus: lid bestuur
5. Vestigingsplaats	Valkenswaard
6. Belang	47,98%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 8.780
8. Resultaat 2019	€ -487
9. Eigen vermogen eind 2019	€ -400
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 6.786
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	€ 74
13. Eigen vermogen eind 2021	€ 0
14. Vreemd vermogen begin 2021	€ 6.459
15. Vreemd vermogen eind 2021	€ 6.459
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 502

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	De burgemeester A. Ederveen is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	3,67%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 1.630
8. Resultaat 2019	€ 265
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 2.483

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 42.498
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 1.630
12. Eigen vermogen begin 2021	€ 2.218
13. Eigen vermogen eind 2021	€ 2.218
14. Vreemd vermogen begin 2021	€ 40.493
15. Vreemd vermogen eind 2021	€ 36.228
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Ja
17. Risico's*	€ 0

Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE). Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig: - Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven; - EB Holding BV te Eindhoven met deelnemingen in: o Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%; o Hoveniersbedrijf Groenhoven BV Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten); - EB Support BV te Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten).
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Het college is met de wethouder T. Geldens vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van Ergon
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	7,73%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	Geen gemeentelijke bijdrage, alleen doorbetaling van rijks gelden.
8. Resultaat 2019	€ 2.625
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 11.585
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 7.239
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2021	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2021	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2021	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 367

Cure	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van - en het tot stand brengen van een samenwerking tussen - de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het beheer van

Cure	Toelichting
	huishoudelijke afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten en de daarmee samenhangende taken, een en ander met inachtneming van de Wet milieubeheer en van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In het dagelijks bestuur is wethouder T. Geldens vertegenwoordigd als bestuurslid en roulerend plaatsvervangend voorzitter. In het Algemeen Bestuur zijn de wethouder T. Geldens (bestuurslid en roulerend plaatsvervangend voorzitter) en de wethouder C. Marchal (bestuurslid) vertegenwoordigd.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	11,87%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 3.208
8. Resultaat 2019	€ 261
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 261
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 34.986
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2021	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2021	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2021	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Alle risico's zijn voor deelnemende gemeenten.
17. Risico's*	€ 321

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is Wethouder M. Theus en Wethouder C. Marchal vertegenwoordigd.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	3,98%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 542
8. Resultaat 2019	€ 940
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 4.420
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 30.835
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	€ 3.540
13. Eigen vermogen eind 2021	€ 3.755
14. Vreemd vermogen begin 2021	€ 12.021
15. Vreemd vermogen eind 2021	€ 12.523
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Dit is beperkt. Voor overige risico's staan deelnemende gemeenten garant.
17. Gekwantificeerde risico's	PG € 80, AZ € 60 , in totaal € 140

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur is de wethouder T. Geldens vertegenwoordigd.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	1,72%
7. Gemeentelijke bijdrage 2021	€ 388
8. Resultaat 2019	€ 354
9. Eigen vermogen eind 2019	€ 2.429
10. Vreemd vermogen eind 2019	€ 4.523
11. Geprognoseerd resultaat 2021	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2021	€ 1.522
13. Eigen vermogen eind 2021	€ 1.522
14. Vreemd vermogen begin 2021	€ 4.374
15. Vreemd vermogen eind 2021	€ 4.223
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Ja
17. Gekwantificeerde risico's*	€ 0

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.
2. Deelnemende organisaties	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen etc.
3. Rechtsvorm	N.V.
4. Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder T. Geldens.
5. Vestigingsplaats	Den Haag
6. Belang	0,023%
7. Gemeentelijke bijdrage	Geen bijdrage
8. Resultaat 2018	€ 221.000
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 5.097.000
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 155.262.000
11. Geprognoseerd resultaat 2021	N.n.b.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Toelichting
12. Eigen vermogen begin 2021	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2021	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2021	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2021	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	N.n.b.
17. Gekwantificeerde risico's	N.n.b.

Verbonden Partij	Bijdrage 2021
Metropoolregio Eindhoven	436
Samenwerkingsverband A2-gemeenten	8.780
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	1.630
Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	N.n.b.
Cure	3.208
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	542
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	388
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-
Totaal	14.984

*Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Grondbeleid

Inleiding

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen kan kortweg worden gezien als de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren is het van belang dat zij zich naast publiekrechtelijke kaders kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie wordt nog een actie grondpolitiek gevoerd.

De doelstellingen en werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 29 oktober 2020.

Invoering Wet vennootschapsbelasting (Vpb)

Op 1 januari 2016 zijn de nieuwe Vpb-regels voor de grondexploitatie in werking getreden.

De activiteiten voor de grondexploitaties zijn in het kader van de Vpb een onderneming, waardoor deze belastingplichtig zijn. Een voorlopige doorrekening van de financiële gevolgen voor ons zijn, dat we voor de jaren 2016 t/m 2020 geen vennootschapsbelasting hoeven af te dragen aan de belastingdienst. Eind 2021 worden de gevolgen van de bij de jaarrekening 2020 geopende grexen berekend en zullen wij u hierover rapporteren bij een eerstvolgende actualisatie van de grexen.

Reserve Grondexploitaties

Bij tussentijdse winstneming is nog geen sprake van daadwerkelijk gerealiseerde winsten en bestaat daarom het risico dat de werkelijke winsten, ondanks het feit dat een algemeen aanvaarde en zelfs voorgeschreven methodiek wordt gehanteerd bij de berekening van de tussentijdse winstneming, lager zullen zijn. Daarom wordt bij het opmaken van de jaarrekening de tussentijdse winsten vanaf 2018 in een door u ingestelde reserve tussentijdse winsten Grondexploitaties gestort. Vanaf 2020 is de naam van deze reserve gewijzigd naar reserve Grondexploitaties.

De afgelopen jaren zijn wij (uit voorzichtigheid, ingegeven door de crisisjaren 2008 - 2012) zeer behoudend omgegaan met het verzilveren van positieve resultaten uit de grondexploitaties. De mutaties van de verliesvoorzieningen werden ten laste van de Algemene Reserve gebracht, terwijl de tussentijdse winstnemingen pas na afsluiting van de betreffende grondexploitatie aan de algemene reserve werden toegevoegd.

Vanaf het boekjaar 2020 verwerken wij de vorming van verliesvoorzieningen en de tussentijdse winstnemingen via de reserve Grondexploitaties. Deze reserve dient dan tevens als risicovoorziening voor alle lopende en toekomstige grondexploitaties.

Wij willen jaarlijks de maximale hoogte van de reserve grondexploitaties vaststellen op een ondergrens, volgens een in 2021 nader te bepalen rekenmethode, om te voorkomen dat de reserve grondexploitaties niet toereikend is wanneer zich een risico binnen de grondexploitaties voordoet en om tegenvallende resultaten in de grexen en betalingen voor de vennootschapsbelasting over de winstgevende grexen opvangen.

De reserve Grondexploitaties bedraagt op 31 december 2020 € 990.129.

Winstneming

Sinds de Notitie Grondexploitatie 2016 is door de commissie BBV aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij positieve grondexploitatiecomplexen. Het verantwoordt van tussentijdse winst is geen keuze maar een verplichting die voortkomt uit het realisatiebeginsel. In december 2018 hebben wij u in een raadsinformatiebrief aangegeven hoe wij met deze verplichting omgaan.

In ons besluit van december 2018 zijn we voor de berekening van de tussentijdse winst uitgegaan van de verwachte winst in het worst case scenario van een risicoberekening bij de betreffende grex. In de praktijk blijkt dat deze formulering niet eenduidig is toe te passen bij alle grexen, omdat niet voor iedere grex een risicoberekening wordt gemaakt. Onze accountant heeft ons bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 geadviseerd om de tussentijdse winstneming als volgt te formuleren:

"Voor de berekening van de tussentijdse winst wordt voor alle grexen uitgegaan van het resultaat op einddatum met uitzondering van de grexen waarvoor een risicoberekening is opgesteld. Bij een "risico"-grex wordt voor het bepalen van de tussentijdse winst uitgegaan van het gewogen resultaat van de risicoscenario's op einddatum."

Bij de behandeling van het raadsvoorstel "Actualisaties grondexploitaties 2021" op 3 juni 2020 heeft u besloten om het advies van onze accountant over te nemen. Vervolgens heeft u conform uw besluit de tussentijdse winsten voor het boekjaar 2020 vastgesteld. Bij de vaststelling van de jaarrekening

2021 worden de tussentijdse winsten voor het boekjaar 2021 vastgesteld en toegevoegd aan de Reserve Grondexploitaties.

Actuele prognose resultaat totale bouwgrondexploitatie.

Medio 2021 zijn de onderstaande 12 grondexploitaties actief en worden onderstaande resultaten op einddatum geraamd.

GreX (* €1.000)	Einde looptijd	Verwacht resultaat op einddatum	Tussentijdse winstneming t/m 2020	Totaal resultaat einde looptijd na tussentijdse winstnemingen
Hoge Akkers	2023	-2.679	0	-2.679
Carolusdreef 100	2023	-115	0	-115
Luikerweg 55	2023	258	43	215
Lage Heide wonen*	2026	6.532	1.828	4.704
Lage Heide landgoederen*	2026	580	0	580
Lage Heide natuur*	2022	-1.659	0	-1.659
De Weitens	2022	507	202	305
Scottstraat	2025	705	6	699
Emmalaan gem.werf	2025	-616	0	-616
Barentszstraat	2024	-547	0	-547
Jasmijn/Hazelaar	2027	1.784	1	1.783
Le Sage ten Broekstraat	2025	127	0	127

Tabel: resultaat op einddatum

* = Grexen Lage Heide financieel één grex.

Risicoanalyse

In de crisisperiode waarin sommige gemeenten enorme bedragen in de grondexploitaties moesten afboeken heeft Valkenswaard de risico's met een scenariomodel gemonitord. Voor een tweetal grexen met een (beperkt) risico is steeds een drietal scenario's doorgerekend. Het betreft de grexen van het plan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed. Voor alle andere grexen liggen er besluiten voor de voorgenomen grondverkoop of zijn er taxaties gemaakt of worden er nog bestemmingsplanprocedures doorlopen.

Voor 2022 conform de onderstaande scenario's. Hieronder geven wij in het kort weer, welke scenario's er zijn.

'Scenario 1: Bij dit scenario dalen de grondprijzen met 15% en blijft de doorlooptijd van de grex gelijk aan het door de gemeente beoogde scenario;

'Scenario 2: In dit scenario dalen de grondprijzen nogmaals met 5% en wordt de looptijd van de grex met één jaar verlengd. Dit scenario is negatiever dan scenario 1;

'Scenario 3: Dit scenario gaat uit van een nog lager grondprijs (min 10% t.o.v. scenario 1) en de looptijd van de grex wordt met twee jaar verlengd i.p.v. één jaar. Dit scenario is het worstcase scenario.

Op basis van de drie scenario's hebben we de verwachte resultaten van de scenario's en het gewogen resultaat van de scenario's berekend. Voor het gewogen resultaat gaan we er vanuit dat de kans dat een scenario optreedt voor ieder scenario even groot is. Het resultaat van de grondexploitatie minus het gewogen resultaat is dan het risicobedrag van de betreffende grondexploitatie.

Het betreft alleen de grexen van het plan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed. Voor alle andere grexen liggen er besluiten voor de voorgenomen grondverkoop of zijn er taxaties gemaakt en worden er geen risicoberekeningen opgesteld.

In de tabel zijn de gewogen resultaten op netto contante waarde 1 januari 2021 in kolom B weergegeven o.b.v. de geschetste risicoscenario's.

Grondexploitatie	Kolom A Actualisatie Netto Contante Waarde 01-01-2021	Kolom B Gewogen resultaat Netto Contante Waarde 01-01-2021	Kolom C Verschil B - A Netto Contante Waarde 01-01-2021
Hoge Akkers	-2.600.055		0
Carolusdreef 100	-111.452		0
Luikerweg 55	208.887		0
Lage Heide, deelgebied Wonen*	4.366.864	3.732.850	634.014
Lage Heide, deelgebied Landgoederen*	538.451	3.001	535.450
Lage Heide, deelgebied Natuur*	-1.634.732		0
De Weitens	300.395		0
Scottstraat	658.939		0
Emmalaan gem.werf	-580.233		0
Barentszstraat	-515.766		0
Jasmijn/Hazelaar	1.630.924		0
Le Sage ten Broekstraat	119.693		0
Totaal	2.381.915	3.735.851	1.169.464

* grexen Lage Heide financieel één grex.

In kolom A zijn de resultaten op netto contante waarde op 1 januari 2021 vermeld op basis van de laatste fasering en actueel rentepercentage. Deze actualisatie heeft plaatsgevonden in het kader van het opstellen van de jaarrekening 2020.

De bedragen in kolom B geven de netto contante waarde weer op basis van het gewogen resultaat van de risicoanalyse van de twee grexen met een risico. Het verschil in kolom C geeft als resultaat de lagere winst op basis van de risicoanalyse ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde 1 januari 2021 (kolom B).

Conclusie risicoanalyse:

Alle twee de grexen, waarvoor een risicoanalyse is opgesteld, blijven positief. Wel bestaat de mogelijkheid als de geschetste scenario's uitkomen dat er op de grondexploitaties minder winst wordt gemaakt dan geraamd. Het geraamde resultaat van de grexen van ca. € 2.381.915 (netto contant 1 januari 2021) kan hierdoor met € 1.169.464 verminderen naar € 1.212.451 (positief).

In de begroting 2022 hebben wij geen rekening gehouden met verwachte winst van de grondexploitaties en er zijn geen projecten gefinancierd met een verwachte winst vanuit de grondexploitaties.

Voor de grexen waarvan het bestemmingsplan nog in procedure is zijn nog geen risicoberekeningen gemaakt, omdat de juiste omvang van de te verkopen bouwkavels nog niet vaststaat. We hebben hier gerekend met lagere grondprijzen dan waarschijnlijk uit de nog uit te voeren taxaties t.b.v. de grondprijzen komen.

Voorzieningen

De grexen Lage Heide Wonen, Landgoederen en Natuur worden financieel beschouwd als één grex. De netto contante waarde van de eindwaarden van de grex Natuur is negatief. Voor de grexen Wonen en Landgoederen zijn netto contante waarden op basis van risico analyse positief. Voor het totale grex Lage Heide leidt dit tot een gezamenlijk gewogen resultaat van € 2.101.169 positief.

Garantie grondprijzverlaging.

In de woningmarktanalyse (raadsvoorstel 13raad00478 d.d. 5 september 2013) zijn stimulerende maatregelen benoemd die direct invloed hebben op het resultaat van de lopende grondexploitaties. De maatregel, die effect heeft op het resultaat van de lopende grondexploitatie, is de garantie die de gemeente aan de koper van een bouwkaavel verstrekt, die garandeert dat een eventuele verlaging van de grondprijs binnen 10 jaar na aankoop wordt terugbetaald aan de consument.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015 heeft uw raad een amendement aangenomen, dat deze garantieregel met ingang van 1 april 2016 te beëindigen, waarbij de tot dat moment afgegeven garanties worden gerespecteerd.

Dit betekent een risico bij grondprijzverlaging.

Tot en met 1 april 2016 hebben wij negen bouwkaavels in de grex Lage Heide wonen verkocht met toepassing van de prijsgarantie. In het onderstaande overzicht geven wij de concrete financiële gevolgen aan voor de grex Lage Heide wonen bij een grondprijzverlaging. Voor de bepaling van het risicobedrag

Kavelnummer + oppervlakte	Aankoopjaar	Prijs verkoopdatum	Risicobedrag
Kavel 24 (460 m2)	2013	€ 380/m2	26.680
Kavel 18 (405 m2)	2014	€ 380/m2	23.490
Kavel 19 (434 m2)	2014	€ 380/m2	25.172
Kavel 23 (535 m2)	2014	€ 380/m2	31.030
Kavel 14 (463 m2)	2015	€ 380/m2	26.854
Kavel 29 (376 m2)	2016	€ 380/m2	21.808
Kavel 30 (480 m2)	2016	€ 380/m2	27.840
Kavel 35 (378 m2)	2016	€ 380/m2	21.924
Kavel 41 (433 m2)	2016	€ 380/m2	25.114
Totaal garantiebedrag			229.912

Het risicobedrag moet uitbetaald worden op het moment dat u besluit om de bouwgrondprijzen te verlagen. Op basis van het aantal vierkante meters bouwgrond van de verkochte bouwkaavels kan een negatief resultaat optreden van € 229.912.

Grondexploitatie	Einde looptijd	Resultaat op netto contante waarde 1 januari 2021	Resultaat gebaseerd op gewogen resultaat of eindwaarde
- Lage Heide wonen basis - prijsgarantie PO-kaavels	2026	3.732.850 -229.912	Gewogen Risicobuffer
Lage Heide landgoederen	2025	3.001	Gewogen
Lage Heide natuur	2021	-1.634.732	eindwaarde
Lage Heide totaal		1.871.207	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaal resultaat van de grexen Lage Heide positief blijft en er geen voorziening getroffen moet worden.

Dommelkwartier

In december 2015 is de ruimtelijke procedure van het bestemmingsplan Dommelkwartier 2013 beëindigd, omdat de ontwikkeling niet past binnen de kaders van ladder van duurzame verstedelijking. Er is een mediationtraject gestart over de afwikkeling van de gesloten anterieure overeenkomsten. Dit mediationtraject is in 2016 gestart en is eind 2018 beëindigd. De advocaat van de ontwikkelaars heeft daarop op 20 december 2018 schriftelijk mededeling gedaan dat partijen weer worden teruggeworpen op de op 29 december 2015 kenbaar gemaakte aansprakelijkstelling en concept-dagvaarding. De dagvaarding heeft geresulteerd in een uitspraak van de Rechtbank, waarbij de gemeente is vrijgesproken van de aansprakelijkheidsstelling. Echter de ontwikkelaar heeft hoger beroep aangetekend tegen de uitspraak. Het hoger beroep wordt niet eerder dan het najaar van 2021 behandeld..

Om bovenstaande reden wordt de grondexploitatie nog niet gesloten, wel zal de boekwaarde van de grex niet hoger mogen zijn dan de taxatiewaarden van de huidige bestemming. De boekwaarde van de grex bedraagt op 31 december 2020 € 1.814.040.

De taxatiewaarde bedraagt € 255.000. Op basis van deze taxatiewaarde is in de jaarrekening 2020 een voorziening getroffen van € 1.559.040.

Resume voorzieningen.

Voor grexen waarvoor een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. Het negatieve resultaat van verliesgevend grexen wordt onttrokken aan de voorziening 'grondexploitaties'.

Voor de volgende bestemmingsplannen in exploitatie (grondexploitaties) zijn voorzieningen getroffen:

Grondexploitatie	Voorziening 1-1-2021	Geraamde resultaat op NCW 1-1-2021	Aanpassing voorziening jaarrekening 2020	Voorziening per 1-1-2021
Hoge Akkers	2.379.270	-2.600.055	220.785	2.600.055
Carolusdreef 100	116.023	-111.452	-4.571	111.452
Dommelkwartier	1.527.691	-1.558.659	31.349	1.559.040
Barentzstraat	0	-515.766	515.766	515.766
Emmalaan gem. werf	0	-580.233	580.233	580.233
Totaal	4.022.984	-5.366.165	1.343.562	5.366.546

Voor de grexen waarvoor op basis van de gewogen netto contante waarde een negatief resultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. De mutaties in de voorzieningen zijn ten laste gebracht ten laste van de reserve Grondbeleid. Het totaal van de voorzieningen bedraagt op 31 december 2020 ± € 5,4 miljoen, waarvan ruim € 4 miljoen wordt gedekt in de Algemene Reserve en het restant in de reserve Grondexploitaties.

Resultaten grexen ten bate van begroting 2022 in relatie jaarrekening 2020.

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) geactualiseerd. Het proces van de actualisatie valt samen met het proces van de jaarrekening. Alle genoemde einddatums van de grexen, de datum van de netto contante waarde en de financiële resultaten in deze paragraaf zijn gebaseerd op de actualisatie van de grexen zoals die is gepresenteerd in het raadsvoorstel actualisatie grondexploitaties 2021 dat is vastgesteld op 3 juni 2021. De eerstvolgende actualisatie vindt plaats ten behoeve van de vaststelling van de jaarrekening 2021.

Subsidieverstrekking

Inleiding

De kwaliteit van de samenleving in de gemeente Valkenswaard en haar kernen Borkel, Schaft en Dommelen wordt mede gekenmerkt door de hoge mate van sociale samenhang. Het fundament van die sociale samenhang wordt gevormd door betrokken burgers die vorm geven aan de samenleving, hun samenleving. Veel activiteiten die burgers ontplooiën, komen tot stand in georganiseerd verband. De gemeente Valkenswaard vindt die activiteiten belangrijk. Daarom verstrekt de gemeente jaarlijks subsidies aan een breed scala van meer dan honderd verenigingen en organisaties.

Er zijn veel verschillende subsidies en daarom hebben we de algemene subsidieverordening beperkt tot de hoofdlijnen. Het gaat om een procedureverordening en daarnaast gelden de beleidsregels. De subsidies kunnen structureel en incidenteel zijn en daarnaast is er sprake van subsidiërelaties met gewone en intensieve sturing door de gemeente. Met subsidiërelaties die hoog scoren op bepaalde criteria is er intensiever contact vanuit de gemeente, zodat we zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau tot een goed plan en een adequate monitoring kunnen komen. Het gaat om criteria zoals het van vitaal belang zijn voor het welbevinden van de burger, het bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en het vormen van een groot financieel risico voor de gemeente.

Subsidiebeleid en subsidieverordening

Begin 2019 is de evaluatie van het Subsidiebeleid 2016 en de verordening opgeleverd. Aan de hand van deze evaluatie passen we het beleid, de subsidieverordening en de beleidsregels aan. Na de vaststelling door de gemeenteraad is het aangepaste beleid van toepassing op structurele subsidies vanaf 2021 en voor incidentele vanaf 2020.

Subsidieplafond

Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad, bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting, per cluster het bedrag vast dat ten hoogste als budgetsubsidie door het college kan worden verleend aan organisaties. Die subsidie is bedoeld voor het daaropvolgende jaar en moet gebruikt worden om de doelen binnen het cluster te bereiken. Overigens kunnen er altijd redenen zijn waardoor we aan de aan ons gelieerde partijen vragen om extra activiteiten te verrichten, zodat we ons beleid kunnen uitvoeren. De extra middelen die dan nodig kunnen zijn, zoeken we altijd binnen de programma's.

Op basis van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Deze clusters geven aan welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel geven we aan welk subsidiebedrag (x € 1.000) met welk cluster is gemoeid:

Cluster	Subsidieplafond 2022
Bevorderen Sociale Cohesie	207
Cultuur	1.890
Meedoen Makkelijker Maken	1.588
Opgroeien en Opvoeden	1.553
Ondersteuning Ondernemersklimaat	71
Sport	336
Toerisme	67
Vorming en Ontwikkeling	68
Volksgesondheid en Zorg	17
Totaal	5.797

Bijlagen

Bijlage 1 gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad, raadsperiode 2018 - 2022

Partij	Aantal zetels in de gemeenteraad
H&G (Helder & Gedreven)	7
CDA (Christen Democratisch Appèl)	4
Valkenswaard Lokaal	3
PvdA (Partij van de Arbeid)	2
Samen voor Valkenswaard	2
VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	2
D66 (Democraten 66)	1
Vitaal Valkenswaard	1
G.H.M. Van Asten-Velter	1

Op 21 maart 2018 heeft er een gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden, waarna een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd (29 maart 2018).

Vanaf maart 2018 bestaat het college van burgemeester en wethouders uit:

College	Portefeuille
Burgemeester drs. A.B.A.M. Ederveen	Openbare orde en veiligheid, toekomstvisie, bestuurlijke aangelegenheden, intergemeentelijke samenwerking, burgerzaken, communicatie en marketing. Programma's en projecten: Groote Heide Dommelland
Wethouder T.P.T.H. Geldens	Beheer openbare ruimte, financiën, duurzaamheid, bedrijvigheid, monumenten, eigendommen en grondzaken, grondexploitaties, vergunningen, sport. Programma's en projecten: Dommelkwartier, Dommelen-Zuid (verkeer), Masterplan Centrum, Business Case Sport.
Wethouder drs. C. Marchal	Verkeer en mobiliteit, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, personeel en organisatie, dienstverlening, toerisme en recreatie. Programma's en projecten: BGTS Groote Heide, Dommelkwartier, Bereikbaar Valkenswaard, Lage Heide woningbouw, Eurocircuit, Omgevingswet, Jongeren en jonge gezinnen.
Wethouder M.H. Theus	Zorg en welzijn, wijkgericht werken, werk en inkomen, onderwijs en cultuur. Programma transformatie sociaal domein.

Bijlage 2 overzicht reserves en voorzieningen

Naam reserve	2022	2023	2024	2025
ALGEMENE RESERVE				
Algemene reserve	1.990	1.609	1.544	1.544

BESTEMMINGSRESERVES				
Rood voor groen	157	157	157	157
Tussentijdse winstneming	990	990	990	990
Egalisatiereserve Vastgoed	1318	1.735	2.152	2.569
Speellocaties	186	208	212	230
Totaal bestemmingsreserves programma 1	2.651	3.090	3.511	3.946
Decentralisatie huisvesting onderwijs	60	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves programma 2	60	-	-	-
Beeldende kunst	223	208	193	178
Evenementen	49	49	49	49
Vervanging instrumenten CMD	86	88	90	92
Vervanging inventaris sport	77	67	57	47
Totaal bestemmingsreserves programma 3	435	412	389	366
Egalisatiereserve WMO	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves programma 4	0	0	0	0
Tractie ruimtelijk beheer	176	123	168	220
Vervanging bedrijfsmiddelen	385	283	311	363
Totaal bestemmingsreserves programma 5	561	406	479	583
Totaal bestemmingsreserves	3.707	3.908	4.379	4.895

DEKKINGSRESERVES				
Kapitaallasten voormalig gemeentehuis	130	98	66	33
Totaal dekkingsreserves programma 1	130	98	66	33
Nulplus maatregelen N69	1.600	1.600	1.600	1.600
Totaal dekkingsreserves programma 2	1.600	1.600	1.600	1.600
Kapitaallasten CC De Hofnar	6.458	6.132	5.802	5.469
Parkeerplaats sportpark 't Heike	26	24	22	20

Totaal dekkingsreserves programma 3	6.484	6.156	5.824	5.489
Kapitaallasten Gemeentehuis	3.282	2.997	2.714	2.428
Tractie 2011	8	6	4	2
Vrachtwagen 83BKJ3	119	100	81	62
Nimos onkruidborstel machine	48	40	32	24
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW45	144	128	112	96
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW44	150	133	116	99
Dekkingsres Tractor WM53	68	61	54	47
ICT algemeen	12	12	12	12
Brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	193	185	177	169
Totaal dekkingsreserves programma 5	4.024	3.662	3.302	2.939
Totaal dekkingsreserves	12.238	11.516	10.792	10.061

Totaal bestemmings – en dekkingsreserves	15.945	15.424	15.171	14.956
---	---------------	---------------	---------------	---------------

VOORZIENINGEN				
Groot onderhoud onroerende zaken	3.665	3.761	3.670	3.453
Groot onderhoud Hofnar	532	493	454	417
Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	565	585	605	625
Totaal voorzieningen overhead	4.762	4.839	4.729	4.495
Onderhoud wegen en bruggen	130	150	170	190
Riolering	3.394	3.455	3.607	3.797
Reiniging	0	0	0	0
Voorziening GOB-herinvestering groene doelen	34	34	34	34
Totaal voorzieningen programma 1	3.558	3.639	3.811	4.021
WW verplichtingen personeel	76	76	76	76
Appa langlevensrisico (pensioen)	4.396	4.346	4.320	4.315
Totaal voorzieningen programma 5	4.472	4.422	4.396	4.391
Totaal voorzieningen	12.792	12.900	12.936	12.907

Totaal reserves en voorzieningen	30.727	29.933	29.651	29.407
---	---------------	---------------	---------------	---------------

Bijlage 3 ontwikkelingen van reserves en voorzieningen

ALGEMENE RESERVE

Algemene Reserve	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	1.990	1.609	1.544	1.544
Af: Dekking sociaal domein, NK 20	381	65	0	0
Saldo	1.609	1.544	1.544	1.544

BESTEMMINGSRESERVES

Decentralisatie huisvesting Onderwijs	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	60	0	0	0
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	60	0	0	0
Saldo	0	0	0	0

Beeldende kunst	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	223	208	193	178
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	15	15	15	15
Saldo	208	193	178	163

Vervanging instrumenten CMD	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	86	88	90	92
bij: storting	13	13	13	13
af: beschikking	11	11	11	11
Saldo	88	90	92	94

Vervanging inventaris sport	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	77	67	57	47
bij: storting	20	20	20	20
af: beschikking	30	30	30	30
Saldo	67	57	47	37

Tractie ruimtelijk beheer	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	176	123	168	220
bij: storting	183	183	183	183
af: beschikking	236	138	131	216
Saldo	123	168	220	187

Vervanging bedrijfsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	385	283	311	363
bij: storting	58	58	58	58
af: beschikking	160	30	6	6
Saldo	283	311	363	415

Evenementen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	49	49	49	49
bij: storting	23	23	23	23
af: beschikking	23	23	23	23
Saldo	49	49	72	72

Speellocaties	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	186	208	212	230
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	73	91	77	74
Saldo	208	212	230	251

Rood voor groen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	157	157	157	157
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	157	157	157	157

Tussentijdse winstneming bouwgrondexploitatie	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	990	990	990	990
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	990	990	990	990

Egalisatiereserve Vastgoed	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	1.318	1.735	2.152	2.569
bij: storting	467	467	467	467
af: beschikking	50	50	50	50
Saldo	1.735	2.152	2.569	2.986

DEKKINGSRESERVES

Dekkingsreserves	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	12.237	11.515	10.791	10.060
bij: storting				
af: beschikking	722	724	731	737
Saldo	11.515	10.791	10.060	9.323

VOORZIENINGEN

Groot onderhoud onroerende zaken	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	3.665	3.761	3.670	3.453
bij: storting	608	608	608	608
af: beschikking	512	699	825	825
Saldo	3.761	3.670	3.453	3.236

Groot onderhoud De Hofnar	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	532	493	454	417
bij: storting	82	82	82	82
af: beschikking	121	121	119	119
Saldo	493	454	417	380

Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	565	585	605	625
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	75	75	75	75
Saldo	585	605	625	645

Onderhoud wegen en bruggen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	130	150	170	190
bij: storting	795	795	795	795
af: beschikking	775	775	775	814
Saldo	150	170	190	171

Riolering	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	3.394	3.455	3.607	3.797
bij: storting	61	152	190	191
af: beschikking				
Saldo	3.455	3.607	3.797	3.988

WW verplichtingen personeel	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	76	76	76	76
bij: storting	25	25	25	25
af: beschikking	25	25	25	25
Saldo	76	76	76	76

APPA langlevensrisico (pensioen)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	4.396	4.346	4.320	4.315
bij: storting	109	109	109	109
af: beschikking	159	135	114	114
Saldo	4.346	4.320	4.315	4.310

Voorziening GOB-herinvestering groene doelen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	34	34	34	34
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	34	34	34	34

VOORZIENINGEN DIE IN MINDERING OP DE ACTIVA WORDEN GEBRACHT:

Dubieuze debiteuren	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	2.646	2.646	2.646	2.646
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	2.646	2.646	2.646	2.646

Bouwgrondexploitatie	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo 1 januari	5.367	5.367	5.367	5.367
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	5.367	5.367	5.367	5.367

Bijlage 4 overzicht van baten en lasten

Lasten

Programma	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	20.933	19.412	19.936	19.539	19.532	18.484
Werken	3.761	4.083	4.483	4.464	4.379	4.333
Vrije tijd	8.326	8.840	8.426	8.733	8.468	8.514
Sociaal Domein	38.256	33.885	36.211	35.638	35.463	35.370
Bestuur	5.503	5.129	5.616	5.734	5.460	5.454
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	622	634	647	661
Overhead	10.502	11.318	11.584	11.160	11.130	11.130
Onvoorzien	-	75	125	125	125	125
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
Totale lasten	87.973	82.742	87.003	85.826	85.204	84.071

Baten

Programma	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	14.849	11.992	12.740	12.453	12.237	11.105
Werken	184	341	401	446	446	446
Vrije tijd	2.309	2.714	2.814	2.831	2.838	2.838
Sociaal Domein	11.775	8.426	8.257	8.257	8.257	8.257
Bestuur	831	1.002	932	932	932	932
Algemene dekkingsmiddelen	57.365	57.312	60.633	60.190	60.080	59.689
Overhead	87	52	56	56	56	56
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
Totale baten	87.313	81.839	85.833	85.165	84.845	83.323

Saldo voor bestemming	-660	-904	-1.171	-662	-359	-748
-----------------------	------	------	--------	------	------	------

Mutaties reserves

Lasten

Programma	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	3.447	567	563	563	563	563
Werken	333	-	-	-	-	-
Vrije tijd	56	55	55	55	55	55
Sociaal Domein	72	-	-	-	-	-
Bestuur & organisatie	6.004	674	241	241	241	241
Saldo	5.667	1.297	859	859	859	859

Baten

Programma	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	2.339	530	436	355	335	417
Werken	477	275	59	-	-	-
Vrije tijd	445	378	407	410	414	417
Sociaal Domein	138	381	381	65	-	-
Bestuur & organisatie	6.572	920	475	348	327	330
<i>Saldo</i>	<i>5.645</i>	<i>2.485</i>	<i>1.758</i>	<i>1.178</i>	<i>1.076</i>	<i>1.164</i>

Saldo mutatie reserves	-21	1.188	899	319	217	305
---------------------------	-----	-------	-----	-----	-----	-----

Saldo na bestemming	-681	90	-271	-342	-142	-443
------------------------	------	----	------	------	------	------

Bijlage 5 investeringsprogramma

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten (afschrijvingen + rente)			
			2022	2023	2024	2025
Investeringsprogramma 2022						
Wonen	Algemene alternatieve parkeercapaciteit	568		20	20	20
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2022	1.434		46	46	46
Wonen	Investerings afvalinzameling 2022	50		3	2	2
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2022	2.475		124	123	122
Wonen	Vorbereidingskrediet St. Antoniusstraat	50		11	10	10
Vrije tijd	Accommodatie rugbyclub The Vets	397		20	20	20
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2022 (incl. btw)	391		20	19	19
Investeringsprogramma 2023						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2023	1.419			36	36
Wonen	Investerings afvalinzameling 2023	50			3	2
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2023	1.340			67	66
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2023 (incl. btw)	598			30	30
Investeringsprogramma 2024						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2024	1.434				37
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2024 (incl. btw)	503				25
Investeringsprogramma 2025						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2025 (incl. btw)	1.077				
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2025	1.440				
Totaal			0	244	376	435

Bijlage 6 incidentele baten & lasten

Lasten

Progr.	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	Bestemmingsplan Eurocircuit	99	-	-	-
Wonen	Speeltoestellen (BOR) (dekking reserve speeltoestellen) *	95	95	95	95
Wonen	Verspreide gronden en gebouwen (dekking egaliseringsreserve Vastgoed) *	467	467	467	467
Wonen	Proceskosten (inhuur expertise t.b.v.) parkeerbeleid en parkeernormering	35	-	-	-
Wonen	Inventarisatie Milieu	15	-	-	-
Werken	Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius	38	38	38	0
Werken	Tijdelijke huisvesting voor de nieuwbouw van De Pionier in 2022 en 2023	250	250	-	-
Vrije tijd	Vervanging instrumenten CMD (dekking via reserve instrumenten CMD) *	13	13	13	13
Vrije tijd	Vervanging inventaris sport (dekking via reserve sport) *	20	20	20	20
Vrije tijd	Evenementenreserve (dekking via evenementen reserve) *	23	23	23	23
Bestuur	Duurzame bedrijfsmiddelen (dekking via reserve bedrijfsmiddelen) *	58	58	58	58
Bestuur	Herijking toekomstvisie	20	-	-	-
Bestuur	Inwerkprogramma nieuwe raad	32	-	-	-
	Totaal	1.165	964	714	676

Baten

Progr.	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wonen	Onttrekking aan bestemmingsreserves *	424	228	326	326
Werken	Dekking inzet bestemmingsreserve Onderwijs	60	-	-	-
Vrije tijd	Onttrekking aan bestemmingsreserves *	79	79	79	79
Sociaal domein	Onttrekking aan de algemene reserve *	70	65	-	-
Bestuur	Onttrekking aan bestemmingsreserves *	160	30	6	6
Algemene middelen	Voorzichtigheid middelen arbitrage uitspraak jeugdzorg (25%)	-	535	502	462
	Totaal	793	937	913	873
	Saldo lasten minus baten	372	28	-199	-197

Toelichting op de incidentele baten en lasten

Nieuw bestemmingsplan Eurocircuit

In de raadsvergadering van juli 2021 heeft de raad gekozen voor een scenario om te komen tot een nieuw bestemmingsplan. De uitvoering van de tweede fase van de opstelling van het bestemmingsplan is voorzien voor 2021 en 2022. Afhankelijk van de voortgang zal bij de kadernota 2023 gekeken worden of ook voor latere jaren nog budget noodzakelijk is.

Proceskosten (inhuur expertise t.b.v.) parkeerbeleid en parkeernormering

In 2021 wordt het mobiliteitsplan herijkt. Binnen de reguliere bedrijfsvoering is geen capaciteit beschikbaar voor het opstellen van de bedoelde beleidskaders. De kosten van inhuur van een bureau worden geraamd op ca. € 35.000,-. Het gaat hier om eenmalige proceskosten.

Inventarisatie Milieu

Het beleidsveld Milieu is in ontwikkeling en de afgelopen jaren verbreed als gevolg van nieuwe opgaven.

Door een combinatie van gebrek aan interne capaciteit en inhoudelijke kennis ontbreekt het binnen onze gemeente aan een volledig en overzichtelijk beeld van de bestaande, nieuwe en eventuele aanstaande wettelijke taken. Wij schakelen in 2022 een deskundige in om dit inzicht te verschaffen.

Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius en inzet bestemmingsreserve Onderwijs

De gemeente stelt een kwalitatief goed onderwijsgebouw beschikbaar aan RBOB om het basisonderwijs in Borkel en Schaft voort te zetten. De kosten die gemaakt moeten worden voor een kwalitatief goed onderwijsgebouw kunnen deze niet volledig op SKOzoK worden verhaald.

RBOB draagt normatief bij aan de kosten van onderhoud. Onderdeel van de afspraken met het schoolbestuur RBOB is dat de gemeente de resterende kosten voor de exploitatie van het gebouw voor haar rekening neemt. Deze bijdrage is nodig voor de jaren 2022-2024.

Een deel van deze kosten wordt ten laste van de bestemmingsreserve Onderwijs gebracht.

Tijdelijke huisvesting basisschool de Pionier

Vanwege de geplande nieuwbouw op de bestaande locatie is tijdelijke huisvesting van deze school noodzakelijk.

Herijking toekomstvisie

De herijking van de Toekomstvisie wordt in 2022 afgerond.

Inwerkprogramma nieuwe raad

Na de verkiezingen wordt de nieuwe raad een inwerkprogramma aangeboden.

Voorzichtigheid middelen arbitrage uitspraak jeugdzorg (25%)

Conform de begrotingsrichtlijn wordt het structurele saldo gecorrigeerd met een bedrag van 25% van de door ons te verwachten bijdrage op grond van de arbitrage uitspraak kosten jeugdzorg.

Posten dekkings- en bestemmingsreserves (incidenteel – per saldo 0)

Dit betreffen de lasten en baten met een asterisk.

Bijlage 7 EMU-saldo

Het EMU-saldo is een verplichte bijlage. De begrotingsaldi van gemeenten tellen mee voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Jaarlijks totaliseert het CBS de EMU-saldi van alle overheidsinstanties. Uiteindelijk mag het tekort van alle overheden 3% van het BBP bedragen.

EMU-Saldo ³		2020 Rekening	2021 Begr.	2022 Begr.	2023 Begr.	2024 Begr.	2025 Begr.
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-660	-904	-1.171	-662	-359	-748
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.840	4.518	4.659	4.688	4.812	4.831
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.799	1.217	1.775	1.866	1.904	1.905
4	Investerings in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.234	9.889	5.365	3.407	1.937	2.517
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	3.157	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	254	0	0	0	0	0
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.645	2.071	2.030	1.743	1.526	395
8	Baten bouwgrondexploitatie:	3.861	4.017	5.250	6.213	5.030	1.276
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	325	1.664	1.667	1.830	1.933	1.972
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
11	Verkoop van effecten:						
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		4.047	-4.775	1.451	5.125	5.991	2.380

³ Economische en Monetaire Unie

Bijlage 8 overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022	Baten begroting 2022	Programma
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	1.907	-	Bestuur & Organisatie
0.2	Burgerzaken	910	349	Bestuur & Organisatie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.375	739	Wonen
0.4	Overhead	10.905	27	Overhead
0.5	Treasury	111	410	Algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	34	5.572	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	11	2.770	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.63	Parkeerbelasting	-	746	Wonen
0.64	Belastingen overig	10	210	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	622	52.137	Algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	183	-	Bestuur & Organisatie/ Onvoorzien
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	PM	PM	Vennootschapsbelasting
0.10	Mutaties reserves	859	1.759	Bestuur & Organisatie
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.744	6	Bestuur & Organisatie
1.2	Openbare orde en veiligheid	679	91	Wonen/Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	3.570	189	Wonen/Werken
2.2	Parkeren	163	-	Wonen
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	753	21	Wonen/Werken

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022	Baten begroting 2022	Programma
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	133	301	Wonen/Werken
3.4	Economische promotie	254	119	Vrije tijd/ Algemene dekkingsmiddelen
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	337	295	Werken
4.2	Onderwijshuisvesting	2.156	-	Werken
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	880	82	Wonen/Werken/ Vrije Tijd
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	1.173	274	Vrije Tijd
5.2	Sportaccommodaties	2.769	1.473	Vrije Tijd
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.833	876	Wonen/Vrije Tijd
5.4	Musea	250	-	Wonen/Vrije Tijd
5.5	Cultureel erfgoed	93	-	
5.6	Media	665	-	Vrije Tijd/Bestuur & Organisatie
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.491	133	Wonen/Vrije Tijd
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.345	23	Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
6.2	Wijkteams	949	-	Sociaal Domein
6.3	Inkomensregelingen	10.713	7.866	Sociaal Domein
6.4	Begeleide participatie	3.372	-	Sociaal Domein
6.5	Arbeidsparticipatie	802	-	Sociaal Domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.778	183	Sociaal Domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.318	-	Sociaal Domein
6.72	Maatwerkdienstverlening -18	5.032	-	Sociaal Domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg -18	684	-	Sociaal Domein

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022	Baten begroting 2022	Programma
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	1.038	-	Sociaal Domein
7.2	Riolering	2.406	3.258	Wonen
7.3	Afval	3.359	4.643	Wonen
7.4	Milieubeheer	1.617	-	Wonen/Bestuur & Organisatie
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	238	191	Sociaal Domein
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	1.425	60	Wonen/Werken
8.2	Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	2.030	2.138	Wonen
8.3	Wonen en bouwen	821	629	Wonen

Colofon

Foto's die in de begroting 2022-2025 Valkenswaard zijn gebruikt:

- Jurgen van Hoof
- Geoffrey van Gerven
- Carlo van den Broek
- Gemeente Valkenswaard